

ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ μητροπολίτου Κορυτσᾶς
 ΑΓΙΟΙ ΤΟΠΟΙ ΚΑΙ ΦΡΑΓΚΟΙ ΜΕΤ' ΑΝΕΚΔΟΤΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ
 ΝΕΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΠΟΨΙΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

1. Ακλήρυκτος πόλεμος μεταξύ ὀρθοδόξων καὶ Παπισ-
 σῶν πρὸς θρίαμβον τῶν Τούρων. Γίνονται κλειδοῦχοι τοῦ
 ἁγ. Τάφου. Οἱ Ἕλληνες ὀρθόδοξοι θεματοφύλακες τῶν ἀρχῶν
 τοῦ δωμαίου - ἡ θαυτοτέρα ἔννοια τῶν προνομίων τοῦ φερο-
 θρόνου - Αἱ συνθήκαι τοῦ Μωάμεθ καὶ Ὁμάρ - Σαλταχεδὶν
 καὶ Σταυροφόροι.

1. Μετὰ τὸν θρίαμβον τῶν μαρτύρων τῆς πίστεως,
 οὗ πρόδρομος καὶ καθιέρωμα ὁ πρωτομάρτυς Στέφανος,
 ἀεροφυγῆ ἢ εἰρηνικὴ περίοδος τῆς ὀργανώσεως τῆς ἐκκλη-
 σίας καὶ οἱ πνευματικοὶ κατὰ τῶν αἰρέσεων ἀγῶνες.

Καὶ τότε μὲν ἐθεμελιώθη ἡ πίστις ἐπὶ τοῦ μαρ-
 τυρικοῦ αἵματος, εἶτα δ' ἐσπερέωσεν αὐτὴν ἡ ὀρθὴ καὶ
 ἀκριβὴς τῶν δογμάτων ἔκθεσις. Ἐκεῖ κατετροπώθησαν οἱ
 ἐξωτερικοὶ πολέμοι, ἐδῶ κατενεκρώθησαν οἱ ἐσωτερικοὶ αἰρε-
 σιάρχαι. Δὲν εἶχεν ἐμπνεύσει ἡ πρώτη χιλιετηρίδι καὶ ἐνῶ ὁ
 Χριστιανισμὸς ἐπέβαινεν ἤδη πρὸς τοὺς ἐξ ἀνασταθῶν νέους, πλέον
 ἐπικινδύνους ἐχθρούς, τοὺς θαρβάρους ἐπιδρομεῖς, ἀναφαίνεται
 ἐντὸς τῶν κλίσεων τῆς γένεως ἡ γνωστὴ ἐκκλησιαστικὴ νέος ἀντι-
 παῖος, ὅστις ἐγκαινιάζει τὸν ἐμφύλιον σπαραγμὸν καὶ
 εἶναι οὗτος ὁ παπισμὸς. Οὗτος δὲν εἶναι ὡς οἱ ἄλλοι αἰ-
 ρετικοί, δὲν περιορίζεται εἰς λόγους ἀλλ' ὡς ἰεραρχικὸν

ΑΡΧΕΙΟ
 Ε. ΚΟΥΡΙΛΑ

σύστημα διαφέρει και την ύψιστη θεία διατέχνη
 μάταια προς διαφθοράν των θρασυτέρων ηγεμόνων και άρ-
 χόντων και δια των οποίων συνεχίσατο σταυροφορία.
 Η διαγωγή των τε σταυροφόρων και εν γένει των μοναχικών
 τάξεων της Δύσεως προς τον ὀρθόδοξον λαόν της
 Παλαιστίνης ὑπῆρξεν ὡμή και σκληρά ἀνευ προηγου-
 μένου - τούτο διαπιστοῖ ἡ ἀδέκαστος ἱστορία - και θά ἦτο
 ὀλιγώτερον ἐξιοματάκιον, ἐάν περιωρίζετο εἰς τὰ προσω-
 πα δυστυχῶς ὁ φανατισμός και ὁ θανατοφιλισμός ἐστρέ-
 φετο και κατὰ τῶν ἱερῶν σεβασμῶν, τῶν τιμαφῶν και
 μητῶν και λειτουργικῶν σκωῶν και ἀγίων εἰκόνων. οὐδὲν,
 οὐδὲν ἐσέθεντο! Τὸν ἀσεβῆ τούτον πόλεμον, ὅστις
 ἀπεσεφεί ἀνεξίτητον εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν κα-
 τὰ τὴν ἰδέαν, ἐσυνέχισαν οἱ ἀσύνετοι φράτορες μέχρι τῶν τελευταί-
 ων χρόνων. « Ἡ πονηρικὴ τυφλὴ δουλοπείρα ἐπ' ἀερότητα
 ἐβάστασε ἐξήγειρε ἀπολύτως τὴν κατὰ πάντων ὑπεροχὴν
 και τὴν εἰς αὐτὰς τὰς ἁγιοτάτας ἐπέθεσιν πρὸς πα-
 τιστὸν τῆς ἐκκλησίας τῆς »¹). φυσικῶς τῷ λόγῳ ἠνάγκασαν
 τοὺς ἀγιοτάτους πατέρας ν' ἀμυνθῶσι και ἠμύνοντο θε-
 ναρῶς ἀντιτάσσοντες θίαν τῆς θείας ἐπίσεως και ἐκδικούμενοι.
 Ἄλλ' ἐξεδιέκηθησαν ἰσχυρῶς παρ' αὐτῶν τῶν ἀφροσύμων και
 τσαρτανῶν μετὰ τὴν ἐν ἔτει 1681 τερματισμὸν τῶν
 σταυροφόρων, ἐγυσταφισάντες πρὸς καιρὸν τὴν Παλαιστίνην.
 Ὁμοίως ἐπειτα ἐξεδίωξαν αὐτοὺς και αἱ διαδεξάμενοι τοὺς
 ἄραθας δυναστείας τῶν μαμελούκων και Κιρμασιῶν
 Σουλτάνων²).

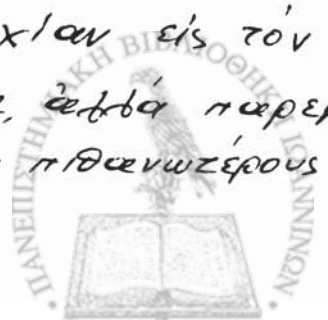
Εἶναι τῷ ὄντι ἀκατανόητος ἡ ἀσεβεία τῶν Παπιστῶν

Κωνσταντίου Α'. τοῦ Βυζαντινοῦ, ἐλέσσοντες συγγραφαί, σ. 235.
 Αὐτ. σ. 230-231.

ἐπιμονή, ἣς ἐξεδηλώθη διὰ συνεχῶν ἐπὶ τόσους αἰῶνας
πραξιοποιημάτων διὰ τὴν ἐπικυριαρχίαν τῶν πρωτεύοντων σε-
βασμάτων τοῦ Παναχίου Τάφου. Τί θὰ ἔλεγες, ἀναγνώστα,
ἐάν φιλοξενούμενος φίλος σου ἐπεχείρει τὴν ἐκ τῆς οἰκίας σου
ἐξωσιν; εἶναι φίλος οὗτος ἢ ἐπιδρομεύς; τὸ Πατριαρχεῖον
ἐπεροσούμενον ἀνασθεν ὡς πιστός οἰκονόμος καὶ ἐπιτοδοχός
τοῦ Χριστιανικοῦ πνεύματος διετήρησεν ἀρετὰς ἁγίων τοῦ
καθεσῶς καὶ παρεχώρησεν εἰς ὄφους τοὺς Χριστιανικοὺς λαούς,
οὐ μόνον τὴν κανονικὴν σειράν εἰς τὴν θεῖαν λειτουργίαν ἐν
τῇ Παύ τῆς Ἀναστάσεως, ἀλλὰ καὶ τόπους εὐρύς, σεπτὰ μο-
ναστήρια καὶ ζωνῶνας πρὸς ἐγκατάστασιν τῶν προσκυνητῶν
καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς Ἰβήρας, Χαμησίους (Ἀβυσσινούς)
καὶ Σέρβους, τὰ μικρότερα δηλ. ἔθνη. Δὲν ἀρκεῖ ἢ παρα-
χώρησις αὐτῶν, ὅπως ἀποδείξῃ τὴν ἀνεξίτητον καὶ τὴν
ῥωμα τῆς ἀγάπης τῶν ἁγιοποιητῶν; Διὰ τὴν οὐκ ἐπιμέ-
νουσι γὰρ ἐπετείνωσι τὸ πρῶτον καὶ ἐνταῦθα ἐπὶ ἐδάφους
ὅπου τὸ ἑλληνικὸν στοιχεῖον παροπαρὰ εὐχὴν εἶχε πάντοτε
τὴν κυριαρχίαν, μετρημένον ὄφους τοὺς ἱστορικοὺς τίτλους
καὶ τὰ δικαιώματα; αὐτοὶ εἶναι ποιεῖν ἀνεκὸν ποινίου, ὅπου
ἦσαν εὐάριθμον συνεκέντησαν ἔπειτα ἐπὶ ἐκ τῶν προ-
σκήτων τοῦ λιθάνου.

Οὐδέποτε ἢ ὀρθόδοξος ἐμελέτησα καὶ κατὰ τὰς πρῶ-
δυσμενῆς πολιτικῆς περιπετείας ἀπεχωρίσθη τοῦ Παν.
Τάφου. Εἶναι ὁ αἰώνιος φρουρός καὶ θεματοφύλαξ τοῦ παν-
σεβάστου τῆς Χριστιανικῆς γενεῆς καὶ τῶν ἱερωτάτων
παραδόσεων καὶ ἐπιτοδοχὸς πάντων τῶν ὀρθόδοξων ἐκκλη-
σιῶν. Θὰ ἦτο ποτέ γοητὸν γὰρ παραχωρήσῃ εἰς ἡμᾶς ὁ
ἁγιώτατος Πάτερ ἔσοδος καὶ ἐπικυριαρχίαν εἰς τὸν
Ἅγιον Πέτρον; εἶναι τομὴν τὸ ἐρώτημα, ἀλλὰ παρε-
φέρῃ καὶ ἐπαγόμενον ἰσχυροτέρους ἴσως καὶ παλαιότερους τό-

χους, διότι ἐξ ἡμῶν, ἐξ ἀναστασίας ὁ Πέτρος. ὑπῆρξεν ὁ
 πρῶτος τῆς Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπος. Σύροντες μεθ' ἑαυτῶν
 Κόπτες, Σαρδηνίους καὶ Ἀρμενίους, ἀπὸ νοικοῦ ἐνεργ-
 οῦντες, ὥστε νὰ ἔχωσιν ἀνώψυτον καὶ ἐλευθέρην τὴν εἰς
 τὸν Νεὸν τῆς Ἀναστάσεως εἴσοδον, ἔχοντο αἰτίον νὰ ἀ-
 θωσῶσιν οἱ τοῦροι τῇ 1557 τῆς κλιῆς αὐτοῦ! ¹) Τὰς ἐφεξῆς
 καταστάσεις τῶν ἐπέει τις εἰς τὴν συνοπτικὴν ἐξιστόρησιν
 τοῦ Νεοφύτου ὅσοι διαλαμβάνει καὶ τὸ ἐξῆς, ὅπερ ἀποδει-
 κνύει τὰ χριστιανικὰ αἰσθητά τῶν Ἀγιοταφικῶν. "Ὅταν οἱ
 Δυτικοὶ ἐξ ἐπιπορευτικῶν τῶν ἀπέλασαν τὴν Ἁγίαν Σίων,
 μεταβλήθεισαν εἰς ὄθωμ. Τέτοιοι παρεχώρησαν αὐτοῖς
 πρὸς ἡμετέρας μέρους εἰς τὴν Ἁγίαν Βηθλεέμ, ὅπως
 καὶ τὸν Γολγοθᾶν, ἵνα εὐδιώξωσιν αὐτοὺς ἐκεῖθεν. Τὸ
 ἴδιον θὰ ἐπραττόμεθα καὶ εἰς τὸν Νεὸν τῆς Ἀναστάσεως.

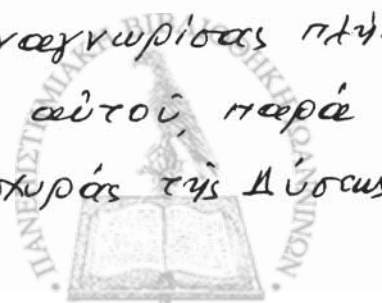
Θεοφειδῶδες φαινόμενον εἰς τὸν Θεοφειδιστὸν καὶ
 Παναγιῶτον ἑαυτὸν τόπον, ὅπου τὸ πρῶτον ἠκούσθη ἀπὸ
 στόματος αὐτοῦ τοῦ Θεοφειδῆ τοῦ συζητιῶδος ἐπι-
 ταγήματα: «εἰρήνη ὑμῖν!» Οἱ Ἀγιοταφῖται πατέρες ὁμο-
 λογουμένως ἐξ ὅλων τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν ἔβλασαν τὸ
 γένος θὰ ἐπινεύσει ἐτάχθησαν ἐκεῖ ὡς φρουροὶ ἀγ-
 ρυνοὶ τῆς θείας ταύτης ἐπιταγῆς. Ὅσα μεγαλειώδη τὸσα
 ἄρα καὶ συγκινητικὰ εἶναι ὁ ἱερός αὐτὸς προορισμός
 αὐτῶν προσπεταφθεντων ἐπὶ τοῦ «φειδῶδους» ἑαυτοῦ
 πρὸς διατήρησιν τοῦ προαιωνίου καθαρῶτος καὶ τῆς
 ἀειβιωτικῆς τυπικῆς διατάξεως τῶν τρετῶν κατὰ τὰ
 νόμιμα δίκαια τῶν Χριστιανικῶν ἐθνικῶν φύλων.
 ἄκραντα! Ἡ θεία αὕτη ὁρμή ἐμμένει αὐτοῖς τὸ ἀκα-
 τὰν ὄνομα καὶ τὴν ἡρωικὴν ἀμυντικὴν κατάστασιν
 ἐβλασκῶν ἐχθρῶν τῆς εἰρήνης. Βεβαίως ἀπὸ ἐπιστομῆς

1. Θεοφύτου Κυπρίου, υπόμνημα περί τῶν ἐν Ἑρουσσαλήμ δια-
 φόρων Χριστιανικῶν ἔθνῶν λογομαχιῶν αὐτῶν περί τῶν Παναγίων
 Προσηνυμένων, Κύπρος 1900, σ. 18. Ο Σάθας ἰππεδαίων τό γε-
 γονός γράφει: « Ἐν τῆς πάσης τῆς δυσώδους τῶν ἐν Βυβανζίῳ
 παπιδόντων καὶ ἐββηνιδόντων προλήθην ἢ ἀπιστία τῶν Τούρκων
 ἐπέμβασιν, ἐφ' ἣ ἑκκαυσία καὶ πορτεία ἐξ ἴσου εὐθύνονται »
 (Μεσ. Βιβλιοθήκη VII, κθ!) διήκως τὰ αὐτὰ Ἐξαγήρια δὲν
 πρῶθως ἀδυσκωχῶς τὰ πράγματα ἐπὶ τῶν ἡμερῶν γὰρ παραδοχῆ
 ὑπὸ τῶν προσηνυμένων καὶ ἢ ἄλλο πόλις εἰς ἀποδοχῆς!

νικῆς ἀπόφως, ὡς διαγορεύουσιν αἱ τελευταὶαί τῆς
ἱστορίας κροδός, ἡ ἐξιστόρησις τῶν ἀγώνων τούτων καὶ
φωτῶν διατηρητικῶν οὐδὲν ἀξίαν θά εἶχε διὰ τὴν
ἐξέλιξιν τοῦ πολιτικοῦ, ἐὰν δὲ ἐκρόετο περὶ ἀγῶνας
ἐν τῷ

συνόψει ἡθικοῦ. Σκοπὸς αὐτοῦ εἶναι ἡ ἀπονομή
τοῦ δικαίου εἰς τὰ Χριστιανικὰ ἔθνη τὰ περιουχοῦν-
τα τὸν τάφον τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ
ἐλευθέρα διεξαγωγή τῶν ἱερῶν τελετῶν, ἀλλὰ πρὸς τοῦ-
το εἶδε νὰ κρατῶνται τὰς συμφερόμεναι ἐπι τῶν κε-
κτημένων προνομιῶν ἑνὸς ἐκάστου ἔθνους καὶ ὁ προνο-
μιούχος ἀρχὴν θά κλονήσῃ αὐτὰ συμφώνως πρὸς τὰς
ἱστορικὰς παραδόσεις καὶ τὸ ἀνετάβητον καθεστῶς.
Ὅσοι ἠθέλησαν ν' ἀντιτάξωσι θίαν εἰς τὸ καθεστῶς τοῦτο
ἀντιμετώπισαν τὸν ἡθικὸν ἐπανηλικισμὸν τῶν ἐβλημένων πα-
τέρων καὶ τὸ ἀεσπιάβητον θῆνος δι' οὗ οἱ μάρτυρες
τῆς πίστεως «κατακλιμακώσαντο βασιλείας». Εἶναι τὰ
ἔργα τῆς πίστεως, δι' ἧν θριαμβεύουσιν οἱ ἀσθενεῖς κατὰ
τῶν ἰσχυρῶν « ἡ γὰρ δύναμις μου ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται,
Ἄλλ' ὁ ἅγιος ἐν τῷ ἀνυπαίτιστῳ τούτῳ ἀγῶνι θεός, ὁ
Πατήρ τοῦ ἐξέους καὶ τῶν οὐρανῶν, ἡχεῖται αὐτοῦ
τοῦ ἀφθορήσου ἡχεμόνα εἰς ὑπεράσπισιν. Εἶναι
ἀεὶ σὺν σκεπτικῶν τὸ πρᾶγμα, διό ἔτους ἔγραφον
τὰ ἐξῆς:

« Σελήμη ὁ Α' (1518-98) ἀπελευθερώσας ἐκ τῶν
σουλτάνων τῆς Αἰγύπτου τὴν ἱερουσαλήμ προσελάθη
εὐνοῦς πρὸς τοὺς ἐβλημένους μοναχοὺς ἀναγκαστικῶς
πρὸς τὰς προνομίαι αὐτῶν καὶ οἱ διάδοχοι αὐτοῦ, πρὸς
τὰς προνομίαις ὑποχωρήσεις πρὸς τὰς ἰσχυρὰς τῆς Δύσεως

Δυνάμεις, ἀνεγνώριον πάντοτε τὸ δίκαιον τῶν Ὀρθοδόξων. Ὡς οὖν ἡ χαριστήριος τοῦ Μωάμεθ καὶ Ὁμάρ διαθήκη ἠγένετο ἐπίσης χάριτος ἐλευθεριῶν διὰ τοὺς ἁγίους τόπους. Τὰ ἐκαστοσε σωφρανικὰ διατάγματα ἐπὶ ἀναφανθάνουσιν, εἰ διατηροῦσι τὰ αὐτῶν ἀντικείμενα τῶν προεσώτων ἀπονεμθέντα τοῖς Ὀρθοδόξοις. Ἡ προνόμια γὰρ διέπνυται κατὰ τὸ διὰ τῶν αἰώνων ἰσχύον Βυθ. δίκαιον καὶ τοὺς ἱεροὺς κανόνας καθορίζουσι δ' οὐ μόνον τὰς ἐθνότητας, τὰς μετεχρήσασα δικαιώματα ἐπὶ τῶν προσωνυμίας, ἀλλὰ καὶ τὰ νομικὰ πρόσωπα, οἷα εἶναι αἱ ἀδελφότητες, ὡς φορεῖς τῶν δικαιωμάτων τούτων¹).

Ὁ Πατριάρχης δὲ τῶν Ἱεροσολύμων, συνωδᾷ τοῖς φερμανίοι καὶ τῷ ἰσχυόντι κανονισμῷ τοῦ 1875, τυγχάνει ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀρχηγός τῶν προσωνυμίας, τῶν ναῶν καὶ τῶν μονῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ πνευματικός ἀρχηγός τῆς ὀρθοδόξου κοινότητος ἐν Παλαιστίνῃ καὶ ὑπεριordanία. Κατὰ τὸ εἶρη οὐ κατασκευάζει μόνον μετ' ἐπιτυχίας ἠδύνατο γὰρ συνθηκολογήσει, διότι καὶ τὸ ἰσλάμ εἶναι ἐπιτυχία.

« κατ' αὐτὸ ὁ Πατριάρχης ὡς ἀρχηγός τῆς ἐπιτυχίας τοῦ Χριστοῦ, ἐπομένως ὁ πραγματικός καὶ φύσει ἐθνάρχης τῆς φυλῆς τῶν χριστιανῶν εἶναι ὁ μόνος ἀντιπροσωπεύων αὐτοὺς καὶ δυνάμενος γὰρ διαπραγματεύσθαι μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἰσλαμίας ἐπιτυχίας... ».

« Ἄλλ' ἡ ἐπιτυχία παρ' ἡμῖν σημαίνει τὸ ἄθροισμα τῶν πιστῶν, ἔπειτα ὁ Πατριάρχης θεᾷ ἤτο ποιμὴν ἄνευ προβάτων. τὸ Πατριαρχεῖον εἶναι κατὰ ταῦτα μοναστήριον,

τὴν ἀρχὴν ταύτην διετύπωσεν ὁ Ἐλευθεριάδης (τὰ προνόμια τοῦ οἴκου Πατριαρχείου. Σελύρη 1909. σ. 71-2. 91), Πρ. Αρχι. Καθίστου, οἱ ἅγιοι τόποι, Α', σ. 184-185.

Λόγος πανηγυρικός

Περί τῆς διακωλύσεως τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Ἡ ἔθνικὴ συνείδησις καὶ ὁ ἑθνικὸς πολιτισμὸς
ὡς παράγοντες τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821.

Ἐκφωνηθεὶς ἐπὶ τῇ ἔθνικῇ ἑορτῇ τῆς 25 Μαρτίου ἐν τῇ μεγάλῃ αἴθρῃ
τῶν τελετῶν ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Κορυθῶς ¹⁹⁴³ Ἐυλογίου Κουρίλα, τακτικοῦ
καθηγητοῦ τῆς ἱστορίας ἐν τῷ ἑθνικῷ Πανεπιστημίῳ.

ΑΡΧΕΙΟ
Ε. ΚΟΥΡΙΛΑ

Περιεχόμενον.

- Προοίμιον, Ἡ ἀναπόκλισις τοῦ σολιμοῦ καὶ ἡ εὐαίμωνος τῆς ἑλλάδος.
Κεφ. Α'. Ἡ ἀλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἡ ἀποσύνθεσις τῆς ἑλληνισμοῦ ^{σ. 1-2.}
Ἡ τὴν τοῦ ἑλληνικοῦ σολιμοῦ, σ. 2-7.
Κεφ. Β'. Ἐθνοποιία καὶ πατρις, τὸ πατριάρχικον ἔθνητικόν κέντρον. Οἱ
ἑθναποστοχοί, σ. 7-12.
Κεφ. Γ'. αἱ δρῶσαι ἑθνητικαὶ δυνάμεις καὶ ἡ βοήθεια τῶν ξένων, σ. 13-19.
Κεφ. Δ'. Ἡ ἐλευθερία δωρον τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔρχον τῆς φιλοπαθείας
τῶν ἑλλήνων, σ. 19-20.

Ἐνάλυσις τῶν κεφαλαίων

- Α'. Ἡ ἀλωσις τῆς Κ/πόλεως. Ἡ κατά τῆς ηζηζικῆς ἐπέπρωσις εἰς τὸν κο-
σμον ^{σ. 2.} Ἡ κενόδια καὶ αὐτοκρατορίας σ. 3. Ἡ ἀποσύνθεσις τοῦ ἑλληνισμοῦ,
αἱ ἀδρῶσαι ἐξωμοσίαι σ. 4. τὸ ἰσχυρομάζωμα, ἡ σημασία τῆς μεταρρίστη-
σὸς ἑλληνικοῦ αἵματος σ. 5. Ἡ συνέχισις τοῦ ἑλλήν. σολιμοῦ ἐν εὐρώπῃ,
καὶ ὁ πατριωτικὸς τῶν φυλάδων ἑλλήνων σ. 6
Β'. Κράτος-ἔθνος, ἀθανασία τῆς ἑθνητικῆς ψυχῆς σ. 6. Σωσιεὶς τῆς πα-
τριᾶς τοῦ ἔθνους ἢ Μεγάλη ἐκκλησία. Ὁ ἑθναρχὴς πατριάρχης. Ἡ οἰκονο-
μικὴ καὶ τῆς ὀνόματος ἑλλήνων σ. 8. Ὁ θεομύθη τοῦ φαναρισ. τὸ τετυμῆ-
νον ράσι σ. 10. ἑθναποστοχοί καὶ κρηστολόγοι. Θεοκλήτος Πολυεὶδης
(ὁ ἀγαθὸς ἀγγελος) σ. 11
Γ'. Ὁ θεοφίλος τῶν κοινοτήτων σ. 13. Ἡ μεγάλη ἰδέα ὁ μαρμαρωμένη
βασιλεία σ. 14. Ἡ ἑθνητικὴ ἀφίπνυσις καὶ ἡ ἀρχὴ ἑλλάδος σ. 15. Ἡ ἐν λίδας ἑλλά-
δος ὁ φιλελληνισμός, αἱ ἰσχυρὰ ἐξέγερσις τῶν ἑλλήνων σ. 16. αἱ δυσχερεῖς
τῶν ξένων νύσσησις, οἱ Ρῶσοι καὶ ἡ
Δ'. Ὁ ἀκηρυκτὸς σολιμος τῶν ἑθνοπαθόντων. ἀρματωτοί καὶ κλέφται ἢ
ἐκρηγῆς καὶ ἐπαναστάσει σ. 19 "τὸ σκοπὸν τοῦ πατριάρχου", ὁ ἀρματω-
τοῦ ἀγῆνης σ. 20.

"Ανελευθερίας τί θά ἦσο, Ἕλλάς!

"Ἐνευ σοῦ, Ἕλλάς, τί θά ἦτε ὁ κόσμος; 1*

Ἰ ἀνακώκω-
ν τοῦ πολι-
μοῦ ἢ δια-
στροφῆς τῆς Ἑλλά-
δος

Ὀλίγα ἔδνη δαυματουργοῦσιν ἐν τῷ κόσμῳ, τὸ δὲ μεγαλύτερον θαῦμα εἶναι ἡ ἀνάστασις τῆς Ἑλλάδος, ἣν παιδρῶς εὐαγγελίζομεν σήμερον. Ἡ ἰστορηθῆσα ἀ-
τη συνέσωσε πρὸς ἕτερον κοσμοϊστορικὸν θαῦμα, τὴν τῆς ἀνθρωπότητος ἀνά-
στασις, ἣν σήμερον εὐαγγελίζεται ὁ Γαβριήλ τῆ Παρθένω + ἄλλ' εἶναι ἀράγε ἀσπῆ
σύμπλωσις, ἢ μήπως τῆς Ἑλλάδος ἡ ἀναγέννησις ἐπέχει γενικώτερον χαρακτῆρα;
τίς ἀρνεῖ, ὅτι ἐκ τῆς ἐλευθερίας ταύτης γενίαι τῆς ἐλευθερίας ὁσπινθῆρ μετεδόθη τοῖς
περὶ ξ ἡμῶν λαοῖς. τοῖς ἐν τῷ σπῆτι τῆς δουλείας καθεῖ οἶοντι, ἢ τὸ ἐθνεγενηθῆσιν ἄσπῃ
δουραπείῃ κατ' ὅλην τὴν τουρκικὴν ἐπισηράειαν; Ἄλλα σοῦ ἔρχεται τὸ θαῦμα;
ἀκούσατε. "τά πάντα ρεῖ". γένεσις ἢ φθορά ὁ φυσικὸς νόμος. ἢ κατὰ τὸν ἀσπῆ-
τον τοῦτον νόμον ἔδει ἡ Ἕλλάς μετὰ τὴν ῥωμαϊκὴν κατακλιπῆν νά ἔχη ἐξαλειφθῆ ἐκ
τοῦ καταλόγου τῶν ἐθνῶν, ὅπως τίσα ἄλλα ἐξηλείφθησαν. Ἄλλ' ὁ ἅγιός θεός ἠδὲ ἦσε
νά διασωθῆ τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος. ἰδοὺ τὸ θαῦμα! ἢ τὴν ὑψηλὴν ταύτην βουκλήν ἐπέ-
πρωσιν ἐπὶ τὸν βαδινώτερον ἱστορικὸν τῆς Ἑλλάδος, τὸν Πολύβιον, νά διασωθῆ ἢ
ἀνακώκωσιν τῶν πολιτειῶν. οὗτος ἰδὼν τὰς ἑλληνικὰς πολιτείας κατὰ σείραν
ἀνατρισεμένας ἢ διαλυμένας, ἢ τὸ ἀνυποτάκτον μεγαλεῖον τοῦ ἑλληνικοῦ πολι-
τιμοῦ σαρωθῆν ὑπὸ τὸ πέλμα τοῦ ῥωμαίου κατακλιπῆσθαι, τὴν μακεδονικὴν
αὐτοκρατορίαν ἄσπῃ τῆ γενέσει κατακερματισθῆσαν, ἐξήνεγκεν αὐτὸς πρῶτος
τὸν νόμον τῆς ἀσπῆς ἢ παρακλιπῆς ἢ ἐν τῇ μεγαλοφυΐᾳ αὐτοῦ ὡρῆ ἐπὶ τῶν 500 προ-
εμάνησε τὴν ἀσπῆσιν τῆς ῥωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας "ἢ ταύτην συρῆσιν
κατὰ φύσιν ἀπ' ἀρχῆς ἔχουσαν τὴν οὐσίαν ἢ ἀσπῆσιν, κατὰ φύσιν ἔξεν ἢ τὴν
εἰς τὸ ἀνακώκωσιν μεταβολήν." 2 αὐτὸ εἶναι τὸ ὡρῆσθαι μέρος τῆς ἀνακαλύψης
τοῦ μεγαλοσοχίτου ἱστορικοῦ. δὲν ἠρκέσθη εἰς τοῦτο προέβη ἢ εἰς λό θεί-
τερον μέρος, ὅσπῃ ἢ τὸ σπουδαιότερον διὰ τὴν Ἑλλάδα. εἰ σῆσθαι ἕνα νέον
ἱστορικὸν νόμον, τοῦ ὡσπῆσθαι τὴν ἀνακώκωσιν, ἢ τῆς διασωθῆσθαι
τὸ ἐκπορῆσθαι ἔργον τῆς ἀνθρωπίνης δημοσοχίας. "αὐτὴ πολιτειῶν ἀ-
νακώκωσιν, αὐτὴ φύσιν οἰκονομία, κατ' ἣν μεγαβάλλει ἢ μεδίσταται ἢ
πάλιν εἰς αὐτὰ καταντῆ τὰ κατὰ τὰς πολιτείας". κατὰ ταῦτα ἢ ὡσπῆσθαι
μεταβολή δὲν εἶναι πασαστροφῆ τῆς Ἑλλάδος ἢ τοῦ ὡσπῆσθαι, ἀλλὰ
μεταβατικῆς κατὰ σπῆσιν κατὰ ἱστορικοὺς νόμους ἐξελισσομένη.
τὴν γνωστὴν ἐν τῷ φυσικῷ κόσμῳ θεωρίαν τῆς ἀνακώκωσθαι ἢ δέχθησθαι ὁ
Πολύβιος νά ἐπίσπῆσθαι ἢ ἐπὶ τῶν πολιτειῶν, ἢ νά ὡσπῆσθαι ὅτι οὐδὲν
ἐν τῇ φύσει ἀσπῆσθαι, ἀλλ' ὑπάρχει ἀνασπῆσθαι τοῦ τε πνεύματος
ἢ ἀνθρωπίνου οὐκῆ πρὸς ὡρῆσθαι πῆσθαι ἐκφυλλορροήσθαι. σὺς ἐμῆ
κατὰ κλιπῆσθαι τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ὡρῆσθαι εἰς ἀσπῆσθαι, ἢ σο.
δὲ τὸ ἔθνος τὸ ἀνασπῆσθαι τὸν τελεσιτερον ὡσπῆσθαι, ὅσπῃ π.χ. εἶναι
ἢ Ἕλλάς. θεωροῦμεν δὲ τὸν Πολύβιον τὸν ἱεροφάντην τῶν ἀσπῆσθαι
τοῦ ὑψίστου βουκλήν. εἶναι ὁ προφητικὸς ἱστορικὸς τῆς Ἑλλάδος, ὁ μεγαλο-
κῆρῆ τῆς διασωθῆσθαι τοῦ ἑλληνικοῦ γένους ἢ ὡσπῆσθαι, ὁ παλινθῆσθαι.
ἢ ὡρῆσθαι αὐτοῦ ἐξαγγελθῆσθαι κατὰ τὴν μεγακλιπῆσθαι τὸ εἶναι ἐδνικὴν
σοφορίαν ἢ κατὰ σπῆσθαι ἐσπῆσθαι δαυματοῦργον ἀσπῆσθαι πρὸς ἀνασπῆ-
σθαι τῶν ἐπὶ σπῆσθαι τοῦ γένους. σὺς ὡσπῆσθαι σπῆσθαι, οὐκῆ σπῆσθαι
ἀνεδάρρησθαι ἢ μετ' οὐ ὡσπῆσθαι ἀσπῆσθαι, ὅτι ἢ Ἕλλάς εἶναι πνεῦμα αἰωνι-
ον, ἀσπῆσθαι ἢ ἀσπῆσθαι. κῆρῆ τὴν ἀσπῆσθαι ἐπὶ τῆς ὑκῆ κῆρῆ-

1* αἰ σημειώσθαι ἢ σπῆσθαι. 21ε.

αρχίαν· διό κατὰ τὴν ῥῆσιν τοῦ Ῥωμαίου ποιητοῦ:

Graecia capta ferum victorem cepit et intulit Latiae artes.
Συμφαίνει ἐπὶ ταῦτα χρόνον ναὶ ἀδρανῆσιν αἱ δυνάμεις τοῦ ἔθνους, ἀ-
ρασιαὴ δὲ ἢ αὐτενέργεια, ἀλλ' ὁ ὑπεριορισμὸς οὗτος, σδημαρίζει ὁ ἔχελος,
"δὲν διακόσμη τὴν συνέχειαν τοῦ ὄχλου, οὐδὲ διακυλώνει τὴν αὐρειάν τοῦ
παγιοσμίου πνεύματος." Ἡ δὲ διαδοχὴ εἶναι, ὅτι ἡ ἐπὶ ῥορρησις τοῦ Στολβία
ἐξεσηρήθη κατὰ γράμμα καὶ ἡ τέως ὁδοὶ Ἑλλάς ἐνδεδείσα τὴν βασιμὴν
ἀκουργίδα ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ βυζαντινοῦ θρόνου καὶ ἀνέδωξε τερασίαν
πνευματικὴν ἱκανότητα. Ματὶ τῆς ἐξέλληνίσσεως τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κρά-
τους ἐδημεύθησε τὴν μεγαλητέραν καὶ μακροβιωτέραν ἐν τῷ κό-
σμῳ αὐτοκρατορίαν, ἥλις ἐκχυδαμανίσσαο τε ἰς ἀσπάρτους λαοὺς
μετελαμωάδουσιν αὐτοῖς ἀπλετον τόφῳ τοῦ ὠλεμισμοῦ. ἀλλὰ καὶ
αὐτὴ τῆς ὑπερκλιετῆς διατύπασσα σταυροδρομίαν ὑψοῦσθαι εἰς τὸν νό-
μον τῆς παραρημῆς. ἀκμή καὶ παραρημῆ!

Ἐπιθεμοῖνις ναὶ παραάκωφον ἐναργῆ ἰδέαν τοῦ νόμου τῆς ἀ-
νακουκίσεως καὶ τοῦ ἑσώου τῆς λειτουργίας αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀσὸ
τῆς ἀλῆσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως περίοδον, ὡς δέμα ἐπιμαυρον
τῆ ἐσώμῳ ἐσρητῆ ἐλάβομεν τὸ ἔξῃς:

Ἡ ἐθνικὴ συνέθεσις καὶ ὁ ἑλληνικὸς πολιτισμὸς ὡς ἀπαραγόντες
τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 καὶ διαμνήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους.

"Ἐπεσον ἡ πόλις ἡ μεγάλη!" (ἀποκάλυψις)

Ἡ ἀλῆσις Α.
τῆς Κ/ῶλεως.
Ἡ καταρη-
μικὴ ἐπὶ
ἄνωσις ἐστὶν
κόσμον

Πρῶτην ἠδὲ φοράν τὸ μεγαλύτερον καὶ ἐνδοξότερον χριστιανικὸν κρα-
τος τοῦ κόσμου καθίσταται ὑποκείμενον τοῖς βαρβάροις. Ἡ πόλις τῆς
Κωνσταντινουπόλεως ἦτο ὠλεῖσις ὀλοκλήρου κόσμου ἰδίου καὶ πολιτισμοῦ
ἰδιοφυοῦς. Κατὰ πληγὴν καὶ ζωηρὰ σιγμίνουσι κατέλαβε σήμερασιν
εὐρώπῃν, διότι ἡ ὑλικὴ βία κατέσχεσε τῆς πνευματικῆς δυνάμεις,
ἡ ἡμωσέκνος τοῦ σιαυροῦ, καὶ ὁ ἀτυχεὶς βαρβάρους γίνεται κύριος ἐς
πλέον ἐξηρητισμένου λαοῦ. "Τὰ κρέματα τοῦ θεοῦ ἀβυσσοῦ! τίς ἐρητῶ
τοῦν κύριου ἢ τίς συμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο;" Οἱ χρησιμολόγοι καὶ ἄλλοι ἄγιοι
ἄνδρες φροεκήρυττον, εἰε διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν δὲ παραδοθῆ ἡ πόλις.
Ἐπὶ 1000 ἔτη οἱ χριστιανοὶ ἐς ἐσώφην ἐρχόμενοι πρὸς τοὺς Τούρκους, ἀντι-
καὶ σφῶσιν αὐτοὺς ἐς τὴν ἰδίαν, λούροντο ὡς αὐτῶ ἐν τῷ βάρβαρον τῆ
ἀπιστίας, καὶ ἐνισχύσαντες τὴν ἐχθρικὴν παράταξιν ἐστιάσαν ἐν ὀλοκλήρον
καὶ ἐσώσις ἡ ἀσώφρα ἐκείνη τῆς 29 Μαΐου ἡμέρα! Ὁ τρομερὸς πορρητῆς ἐπιφῆ-
ρι πληγὴ ἀνίατον κατὰ τοῦ χριστιανισμοῦ, κατὰ τοῦ πολιτισμοῦ κατὰ τῆ
ἀνδρωσύνης, καὶ ἐξαιλοῖ τὸ σάβανον τοῦ θανάτου ἐπὶ τὴν ἑλληνικὴν γῆν!
εἰσελθὼν ἐν τοῖς ἀνακτέροις, ἐνθα μόλις εἶχε σιγήσει ὁ θείος ὠλεῖσις τῆς βασιμῆς
εἰσερημῆς, ἐσώειλαβε τὴν προφητικὴν ῥῆσιν: "Ἡ ἀράκη ὑφαινετὸ ὄφρασμα
αὐτῆς ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ οἴκῳ καὶ ἡ γλαῦξ ἄδει τὸ θρηνητικὸν ἄσμα ἐπὶ
τοῦ κύρτου ἄφρασι ἀδ' ἔτι σήμερας συννησχεδοι: sic transit gloria! Ἡ χρι-
σιανικὴ ἐρῶπη ψάλλει τὸν ἐπιμῆδισιν: feit quondam graecia, fuerunt athe-
nae. nunc nec in graecia athenae. nec in ipsa graecia, graecia est (Laurenberg)

υ ἐκωλύσῃ ἡμῶν τὸ ἐλεῖν μὴνυμα "τετέλεσται!" φόβος υ τρομος συνέχε³
πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐπὶ τῇ ἐμφάνει τοῦ νέου Ταμερλάνου οὐλνός "ἡ βία
ἢ ἡ νόμος υ ἡ σισαίδη διαισύνῃ" (Castellan). Πρὶν ἢ ἰσχυρὴν ἐμαυτοῦ ἡμῶν
υ ὁ Σουλταῖν ἐπέβηκεν ἀνάθεμα εἰς τὴν καρδίαν τῆς εὐρώπης υ ἐτρομοκρά
τει τὸν αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας (1532), πλήρης δὲ ὑπερηφάνιας ἐπέστειλε τοῖς ἐγε
ταῖς ταῦτα μετ' οὐ πολὺ Ζεζιμ Β' (1567-71): "ἐγὼ ἀσεστακίμενος ὑποβόλου θεοῦ υ τοῦ
προφήτου γὰρ διοικῶ υ γὰρ κυβερνῶ τὰ πάντα, θῶμά τιξ ἰού θίου υ ξίφος αὐτοῦ. Ἐγὼ
ἐμὲ καταστροφῆς τῆς χριστιανικῆς πίστεως ἀσπασθῆναι ὑποβόλῃς ὑπερήφανα
τοῖς τοῦ μεγάλου θεοῦ." Φρειδερίκος Γ', αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας κινεὶ πολέμους ἀπὸ τοῦ
ἐπὶ τῆς συμφορᾶς, ἀλλὰ δὴν τορμαναλὰ θητὰ ἔργα.

Δεινὴ λαίλαψ ἐνοικήτιε ἀνά τὰς ἑλληνικὰς χώρας υ ὁ ἀνεμοστρόβιλος ἀρῆς
μαίνεται υ ὑπόρριζον ἀνατρέψει τὸ καλλίωφρον υ βαδύρριζον δένδρον. ὁ ἑλλη
νὸς λαὸς διασώζεται υ διακρίεται εἰς δύο ἀνιμακόμενα στρατόσκα³, ἴσως κατ' ἀ
νεξικνίατον δειὰν βουλὴν ὑπὸς σοφίαν πάντως τοῦ ἀσκλησιώ³, ὅστις ἦτο ἡσ
λύτως τοῦ μακρῶν χρόνων κληρονομία, τὸ λαμπερότερον τοῦ ἑλληνισμοῦ
πνεύματος ἀσπασθῆναι. Ἡ ἐσπάρτος διαίρεσις ἐπὶ ταχύνει τὸ μοραῖον. "Ἐθεσεν
ἡ ἰσουλὴ ἡ μεγάλη." Δεσπότης τῆς αὐτοκρατορίας ταύτης ἐθνικῆς συμφορᾶς, ἑλλη
νικὸς, ὁ αὐλόδουλος Κριτόβουλος, ἀνασώζει εἰς τὴν μνήμην τὴν ἀλώσιν τῆς βαβυ
λωνίας υ τὴν καταστροφὴν τῆς Καρχηδόνος υ ἐκρίσει ταύτην δεινοτέρα.

Μετὰ τὴν
κινδύα τῆς
αὐτοκρατορίας

Μετὰ τὴν κινδύα τῆς αὐτοκρατορίας, ὅστις σπιδαμὴν ὑπὸς σπιδαμὴν ἀνακολεῖ τὴν ἀσπασθῆναι γῆν,
συνασπασθῆναι υ ἡ κραταιὰ αὐτοκρατορία. ἐν ἐξ ἄλλῃ ἀλλοπαρῶν τῶν κραταυ
ώντων ἐπὶ τῶν ἐπισημοῦν υ ὑπο τὰς δαμνικῶν δεισῶν τῶν ἐσπασθῆναι γῆν
εται αὐτῆ. τοὺς πένδῃμους κινδύνας ἀνικαδισῶσι τὰ ἐκνευροκροστοῦντα περ
βόκα. τὰς ταυνίας κρατοδοσι δύο Παλαιολόγοι, ὁ πένδερὸς τοῦ Ζουχτάνου Ἀη
μήτριος Παλαιολόγος, αὐτὸς ἀδελφὸς τοῦ νεκροῦ βασιλέως, υ ἕτερος σιγγενὴς, ὁ δία
τὸ ἀξίωμα τοῦ μεγάλου δεζύρου πωλῆσας τὰ κρωτοτόκια Μεζιχ ἰσασῶς, ὁ φοβερὸς
ἰσουλικῆς τῆς Ρόδου, ἀποκλυθεῖ οὐκ ἐν ἀριθμῶν πλῆθος μεγιστάνων υ ἀ
ξίωμα τοῖς κιν, ἀνταλλαζάντων ἀντὶ τῶν ἐπισημῶν τὰ οὐράνια ἀγαθὰ. ἀλλὰ ἰσουλ
ἔιναι ἡ πένδῃμος ἑρὰ ἰσουλῶν, τὰ ἐξασπασθῆναι, τὰ λαβάρια, ἀλλὰ ἰσουλ
ναὶ ἡ κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, ὁ πατριάρχης, ὁ σανακῶν καυαζήτοιμενος, ἀλλ'
οὐδαμοῦ ἀσπασθῆναι; ποῦ ὁ τῶν χριστιανῶν σιμνοσπασθῆναι κληρῶν; ἐντέταξε
πῶντονα ἄσπασθῆναι. υ ἰσουλ ἡ δύνατο γὰρ σιμνοσπασθῆναι καρμῶν οὐκ κινδύα υ γὰρ ἐ
ἔλθη εἰς τὴν ἰσουλῶν σιμνοσπασθῆναι ἀγίαν Σοφίαν; Ἡ γῆν βαρὺ ἐθνικὸν πένδῃμος λαὸς υ κλη
ρῶν υ ἀσπασθῆναι ἑθνητολόγουν:

Ἡ φύστας τῆς ἀνατολῆς ἐσπασθῆναι τὴν πόλιν,
οἱ τοῦρκοι, σκίλοι ἀσπασθῆναι, ὡ συμφορὰ μεγάλη! (Γεωργιλάς).

Ἄλλὰ μετὰ τῶν σαρικῶν φορῶν χοτζᾶδων υ οὐλεμάδων διακρίνομεν υ ἐνα
γιωσπασθῆναι ἰεράρχην, τὸν μῆροσπασθῆναι τραπεζοῦντος Ἰωάννου, ὅστις τῆ
μερίδα τοῦ Ἰούδα ἐπὶ τῆς ἡγετοῦ τῆς ἰσουλῶν ἰσουλῶν, ἵνα φάλλῃ τὸ ἄμω
μοι ἐν ὁσῶ ἀσπασθῆναι. ἀλλ' ἀμῶν δεινοσπασθῆναι αὐτὸν τὰ ἐμβασθῆναι τοῦ μαινο
μένου ὄχλου τῶν ἀπίστων. ἀσπασθῆναι υ αὐτῶν, ἀλλ' ἡσουλ κατασπασθῆναι ἐπὶ βρα
χνῶσπασθῆναι αὐτοῦ σιμνοσπασθῆναι μοιρολόγι, ὅσπασθῆναι τῆς τραπεζοῦντος πῶν
τες ἐσπασθῆναι ἰσουλῶν υ ἀνιμακῆ εἰς ἐσπασθῆναι διακρίνον:

Ἐρθεν ἰσουλῶν υ ἐκῆσπασθῆναι τὴν ἀγίαν Σοφίαν τὴν πόλιν - - - -
ἀλλοί ἐμᾶς υ βάλ ἐμᾶς οἱ τοῦρκοὶ ἐπὶ τὴν πόλιν δὰ πῶντε!
Μοιρολόγι ἡ ἐκκλησιαστικῆς, ἐλλάσπασθῆναι ἀφεντία,
μοιρολόγι ἡ ἀγία Σοφία τὸ μέγα μοναστήριον.

Ἡ παρασπασθῆναι ἀντὶ τὸ ἀνταλλάξαι τὴν ἀρχιερωσπασθῆναι πρὸς τὴν σαρικῶν ἰσουλῶν

τος, ἠοδάνθη βαθυτάτα τὸν ὠόνον, ἡμὴ δυνθεὶς ἴανυσθὴ εἰς τὴν γῆν τοῦ σινειδῶτος⁴
 πικρῶς ὑδαύσας ἡ μεταμεληθεὶς ἔσσειεν εἰς ἰὸ μαρδύριον. 5 Τὰ σινειδίμα ἄσματα
 ἀκούονται ἐλλεσσαίηλα, σιόνιοι ἡ βαρεῖς ἀκαστεναρμοὶ διαδέχονται αἰλιὰ ἡμῶνον
 ἡ ὑχρὸς τις ἀνέλατος ὀσπύωλε τινδρηνοῦσαν τῷ χριστιανῶν σκαλίαν, εἶναι
 ἡ ἀσασίτια φωνὴ διήνη ἴνυκτοχόρακος ἐν οἰμοπέδῳ τῷ αὐλοκὸλακος πρωτοθεσι-
 αρίωδ ἁμοροῦιτη. οὐλος ἀφθονοὶ καίμιν τὸν λιθάνυτον ψάλλει ἰσρὸς ἴν αἰμοστογῆ.
 παρωδῶν ὁ ἄφρων τὸν δευσοσιώτερον ἡ σεζημητικώτερον ἔμνον, ὅσμι εἰσι ἡσοῦσιαι-
 ὶνας σερκλονίξει τὰς ψυχὰς τῷ εὐσεβῶν:

Τοῦ στρατιῶν

Χαίροις, φασενὸς ἄσθηρ,
 Χαίροις, φωτεινὸς φωστήρ,
 Χαίροις, ἀναξ, σπηλιούχε τῆς οἰκουμένης,
 Χαίροις, εἰκοσιόταρ ἀνάκλιον ἀναξ,
 Χαίροις, ὁ κρατεὶ τὴν σοφίαν λαμπρύνας.⁶

Ἐσοῖα κατάδύνοισ, οἱ ἕμνοι, οἱ ψαλλόμενοι ἐπὶ νικητικῶς ὁρτάμβοις ἡ γῆσω-
 τηρία τῆς βασιλευούσης, ἠδὴ ἀκούσσαι ἐκαστάματος βυζαντινοῦ, τραπέζου πύσι πρῶ-
 νη πρῶδύνοισ) ἡ, ἐπὶ τῆ ὀλώσει αὐτῆς ἡ γῆ δουλοσύνη τοῦ γένους!

αἰσοσινδῶτος
 ὁ ἑλληνοισμοῦ.
 ἀδρόαι ἐξ-
 ποταί.

Τὸ κακὸν αὐξάνει, ὁ πανικὸς ἡ ἠαῶσῆσσις κέρεινε ὅλος, ἡ μεγαλόσολη
 ἔσοιμέξεται, φείθουσι πάντις ἀσσηγοῦντοι ὡσεὶ διωκόμενοι ὑδὸ κακοῦ δαίμο-
 νος. Τὸ τιμημένον βυζάντιον, ἡ ποτις τοῦ δαυμασιωτέρου ἑλληνοχριστιανικοῦ πο-
 χτισμοῦ, μετεβλήθη εἰς ἰσρατήριον ἀνδραϊόδων! Ἡ κέρρα ἡ ἰσρατορικομένη ἰσραθῆ
 φύσως ἡ τῆς εὐφύιας τῷ ἀκρόντω γὰ ἰσραθῆ γὰ καλλιστεύματα τῆς σθημορ-
 γίας ἀσέθη ἔσοια (βαρβαρότητες! Ἡ γηραιὰ γῆ τῷ ἐνδύξην ἰσραθῶσων θάρως
 τραγικῶν γεγονότων ἡ ἰσραθῆ σιμφορῶν. Νερμίζει τις, ὅλε αἰσώλετο τὸ ἰσραθ. Τὸ ἐκφρο-
 κὸν στρατῶσωδον πικνοῦται ὑδὸ τῶν χριστιανῶν λιθοστακτῶν ἡ λιπα φύχων, ἄσως
 κάρη τοῦ γηροῦ σαρκίου ἀνακλάσσοισι τὰ γημῶτατα ἐν ἀνδρώποισ ἀντὶ ἔρημῆ-
 ρου. ὄξῆς ἡ εὐμαρείας. Τὰ τρία τέταρτα τῆς ἰσραθῆς ἀπὸ τῆς αἰλιόστωι ^{πνευματικῆς} μεγα-
 λυν βεζύριων ἦσαν ἐξωμόται χριστιανῶν! Ὀνομαζόμεν τὸν εἰσρανεῖστωιστον Μαχ-
μοῦτ Ρῶμη ἦλοι ἔλληνα, τὴν ἐκωροσώπησαν τοῦ ὑψίστου ὀδωμανικοῦ ἰσραθῆστωῦ
 ἐπὶ τοῦ Μεχμέτ Β' τὸν ἰσρακοδύναμον ἡ σορῶτατον σύμβουλον Χουεῖμῶν Α' ἰσρα-
 ἡμ, ὅσμι παρηκοῦστωδὴ ἡ τὴν σύγχρονον εὐρωπαῖστωὴν ἰσραθῆστωὴν. Ὁ Πόντος, ἡ ἡ
 Κρήτη, ἡ ἦσιρος ἡ ἄλβανία ἡ πάντα τὰ ἄσρα ἔχον κατὰ δουλοκῆαν τῆς ἰσραθῆς
 δουλιετῆς ἐξωμόται ἰσραθῆστωὴν ἰσραθῆστωὴν τῷ ἰσραθῆστωὴν, τὸν Λίας (ἡγῆ-
 αν) ἰσραθῆστωὴν καμῶρας, τὸν Λίας μωδῆν ἰσραθῆστωὴν Κορυσῶσ, τὸν γαῖσραχον Χουεῖν
πασῶν ἡ πολλοῖς ἡ ὕσρα-ἔπετωῖν, τὸν Χασῶν Βάφον τῆς Κρήτης. ἰσως ἡ αὐτοῖ
 οἱ Κεουπροῦγῆδες εἰ μεγακῆστωὴν τῷ μεταρρυθμιστῶν τῆς Τουρκίας, πέντε με-
 γάλαι βεζύραι (1650-1710) κατήγοισ ἐν χριστιανῶν! Τὸ τῆς ἀλλαστωιστίας νόμι-
στωι εἶχε κακῶστωὴν πρῶλοισ χρόνοισ ἐρρωτῶστωὴν κυκλοφορίαν, οἱ δ' αὖ ἐξηγήρασων
 τὰς κτήσῆς ἡ κατεχάμβανον ὑψίστωσ δέσῆς οἱ χριστιανῶν ἐν τῷ τουρκ. κράτῆ.
 εἶναι εἰλίχημα δῶδοι οἱ ἔλλητες αἰσὸ τοῦ ἰσραθῆστωὴν Κροῦτο κούλε ἡ ἰσραθῆστωὴν γὰ ἐμῶστωὴν
 στωῖστωὴν εἰς τοῦσ Σουλτῶνοισ ἡ σύμβουλοισ ἡ γραμματεῖσ, προεγεμῶν. ὁ
 πάντωσ οἱ ἄσραθῆστωὴν φορῆσοισ, ἐν γηροῖστωὴν Θαμῶν τὸν καταβόλονον.⁸ Οἱ χριστιανῶν
 ἡ οἱ ἔσραθῆστωὴν ἦσαν ἀσραβῆστωὴν ἡ ἀσασῶι τῆς βίβλου, ἡ οἱ τουρκοῖσ κατὰ τῆν ἔσραθῆστωὴν
 νόμον οὐδε γὰ ἐξασραβῆστωὴν ἡ ἐξωμοσίαν ἠδύνατο, ἀπ' οὔτε ἡ γὰ ἐξερωδρεῖστωὴν
 στωι. Διὰ τοῦσ ἐν τούτωσ ἀσραθῆστωὴν εἶσαν ἡ δέστωρ τὰ εἰδίγηια ἀσραθῆ. Κατὰ κα-
 νόνα οἱ ἄσραθῆστωὴν ἀσραθῆστωὴν εἰς τὰ ὕστωα τῷ ἀσραθῆστωὴν. Μετὰ τοῦσ βεζύριδῆ,
 οἱ βεῖδῆ, οἱ σασκῆδῆ ἡ γασῆδῆ ἦσαν κατὰ τὸ πλεῖστον χριστιανῶν.

4
τος, ἠοδάνθη βαθύτατα τὸν ὄνον, ἡμὴ δυνθεὶς ἠ' ἀνιστῆ εἰς ἡνὶ τῆν τοῦ σινειδότης
πικρῆς ὑδαύσας ἡ μεταμεληθεὶς ἔσσειεν εἰς ἴο μαρτύριον. 5 τὰ σινειδῆμα ἄσματα
ἀκούονται ἀλλήλα κλητὰ. σίνοι ἡ βαρεὺς ἀκουστικῆτοι διαδέχονται αἰδιὰ ἡμῶν
ἡ ὑχρὸς τὴν ἀνάλος διακόσμι τὴν ὀρηνοῦσαν τὴν χριστιανῶν σιναιλίαν, εἶναι
ἡ ἀσασια φωνὴ διήν ἡ νυκτοκόρακος ἐν οὐλοπέδῳ τὸ αὐλοκὸλακος πρωτοθεσι-
αρίωδ' ἀμοροῦσση. οὐλος ἀφδονοὶ καίμιν τὸν λιθάνυτον ψάκει ὑφὸς ἴον αἰμοσταγῆ
παρωδῶν ὁ ἀφρον τὸν δευσοσιώτερον ἡ σιζμηντιζιῶντιον ἔμνον, ὅσιν εἰς ἡσοσὶσαι
ἰνάσ σιχλονίσει τὰς ψυχὰς τῶν εἰσεβῶν :

Χαίροις, φαιενὸς ἀστῆρ,
Χαίροις, φωτεινὸς φωστῆρ,
Χαίροις, ἀνάξ, σιηπλοῦχε τῆς οἰκουμένης,
Χαίροις, εἰκαιώτατε ἀνάκλιον ἀνάξ,
Χαίροις, ὁ κράτει τὴν σοφίαν λαμπρύνει. 6

Ἐσοῖα κατὰ δῶναι, οἱ ὕμνοι, οἱ ψαλλόμενοι ἐπὶ νυκτικῶς ὁστὰμθοῖς ἡ τῆ σω-
τηρία τῆς βασίλειουσης, ἡδὴ ἀκούσσαι ἐκοσμάματος ἑστανινοῦ, τραπέζουσι πρὶ
ἡν πρῶνδυνουσι, ἐπὶ ἡ ὠδῶσε αὐτῆς ἡ τῆ ὀδουλοσύνη τοῖ ζένους!

τῆσσοῖνδῶν
πὺ ἔλληνησμοῦ.
ἴαδρῶν εἰν-
ῶσιαι.

τὸ κακὸν αὐξάνει, ὁ πανικὸς ἡ ἡ ἀσῶγνως κέρεινε ὄλους, ἡ μεγαλόσση
ἔσοιμῆεται. φεῖρουσιν πάντες ἀσχηγράντοι ὡσεὶ δινκόμενοι ὑδὸ κακοῦ δαίμο-
νος. τὸ τετιμημένον βυζάντιον, ἡ τοῖς τοῦ δαυμασιωτέρου ἔλληνοχριστιανικοῦ πο-
πτισμοῦ, μετεβλήθη εἰς ὠρατήριον ἀνδραοσίον! ἡ κέρρα ἡ ὠεφορτισμένη ὑφὸ ἡ
φύσως ἡ τῆς εὐφύας τῶν ἀμῶντων νὰ ὠσάρη ἰα καλλιστεύματα τῆς δημιουρ-
γίας ἀσέθη ἔσοῖα (βαρβαρόντες! ἡ ἡραῖα γῆ τῶν ἐνδῶσιν ὠσασδῶσων θιάρως
τραγικῶν ζηρονῶν ἡ ὠσῶσι σιμφορῶν. νομιζει τὴν ὀε αἰσῶλετο τὸ ὠσῶν. τὸ ἔκφο-
κὸν στρατῶσῶδον πικνοῦσαι ὑφὸ τῶν χριστιανῶν λιωστανῶν ἡ λιπα φύχων, ὀσῶσι
κάρη τοῦ ζηροῦ σαρκίου ἀνακλάσσοσι τὰ γιμῶτα ἐν ἀνδρῶσις ἀντὶ ἔρημι-
ρου. δῶσι ἡ εὐμαρέας. τὰ τρία τέσσαρα τῆς ὠρῶνς ὀπρὸ τῆς ἀλῶσῶν μεγα-
λιν βεζύρων ἡσαν ἔξωμῶτα χριστιανῶν, ὀνομαζόμεν τὸν εἰσφανεσῶσῶν Μαχ-
μοῦτ Ρῶμ ἡλοι ἔλληνα, τὴν ἐκωροσῶσῶν τοῦ ὑψίστου ὀδωμανικοῦ ὠσῶσῶν
ἐπὶ τοῦ Μελχμέ Β'. τὸν ὠσῶσῶν τὸν ὠσῶσῶν σῶσῶν τὸν ὠσῶσῶν Ἀ' ὠσῶν
ἡμε, ὅσιν παρηκαῶσῶν ἡ τὴν σῶσῶν ἐρωπαῖσῶν ἰστορίαν. ὀ πῶσῶν ἡ ἡ
κῶσῶν, ἡ ἡσῶσῶν ἡ ἀλβανία ἡ πῶσῶν τὰ ἀσῶν ἔχον κατὰ ὀσῶσῶν. τὸν ὠρῶνς
δῶσῶν ἔξωμῶτα ἡ ἀναφέρομεν ὠν ἀσῶν πῶσῶν τῶν ἡσῶν, τὸν Μῶσῶν (ἡρῶν-
αν) ὠσῶν κεμῶσῶν, τὸν Μῶσῶν ἡσῶν Κορυσῶν, τὸν νῶσῶν ὠσῶν
πῶσῶν ἡ πολλοὺς ἡ ὠσῶν-ἡσῶν, τὸν ὠσῶν βῶσῶν τῆς κῶσῶν. ὠσῶν ἡ αὐτοῖ
ὀ κεουπροῦ ἡδὴ εἰ μεγαλῶν τῶν μεταρρῶσῶν τῆς Τουρκίας, πέντε με-
γάλοι βεζύροι (1650-1710) κατήσῶν ἐν χριστιανῶν. τὸ τῆς ἀλλῶσῶν νόμι-
σῶν. ἔλεγε κατὰ τὸν πῶσῶν χρόνους ἐρωσῶν κυκλοφορίαν, ὀ ἡδὴ ἔξῶσῶν
τὰς κῶσῶν ἡ κατεχῶσῶν ὑψῶσῶν δῶσῶν οἱ χριστιανῶν ἐν τῶν τουρκ. κῶσῶν.
ἔναι εἰλεχῶν δῶσῶν οἱ ἔλληνη ἀσῶν τοῦ ἡσῶν κῶσῶν ἡσῶν νὰ ἐμῶσῶν-
σῶν ἐμῶσῶν εἰς τοῦς σῶσῶν ἡ σῶσῶν ἡ γραμματῶν, προετιμῶν ὀ
πῶσῶν οἱ ἀσῶν ἡσῶν, ἐν γῶσῶν θῶσῶν τὸν κατὰ τῶν. 8 εἰ χριστιανῶν
ἡ οἱ ἔσῶν ἡσῶν ἀσῶν ἡ ἀσῶν τῆς βῶσῶν, ἡ οἱ τῶσῶν κατὰ τῶν ἔσῶν
νόμον ὀσῶν νὰ ἐξασῶσῶν ἡ ἐξῶσῶν ἡσῶν, ὀ οὔτε ἡ νὰ ἐξῶσῶν.
σῶν. Διὰ τοῦς ἐν τούτων ἀσῶν εἶσῶν ἡ δῶσῶν τὰ εἰσῶν ἡσῶν. Κατὰ κα-
νῶν οἱ ἀσῶν ἡσῶν εἰς τὰ ὑσῶν τῶν ἀσῶν. Μετὰ τοῦς βεζύροις,
οἱ βῶσῶν, ὀσῶν, ἡ τῶσῶν ἡσῶν κατὰ τὸ πῶσῶν χριστιανῶν.

Δὲν ἐβράδυνε τὸ μὶλῶμα γὰρ μεταδόθη εἰς τὰς λαϊκὰς τάξεις, ὅσοι ἦν το φοβηθῶν⁵
 τερν, τὸ σῖνθημα τῆς ἀποστασίας ἐδόθη ἐκ Πελοποννήσου. αὐτοὶ εἶχον τὸ ἰσχυρὰ
 τὸν παρὰδειγμα τοῦ ἐφθήμενου Παλαιολόγου, ὅσους ἐργαταλιῶν τὸν ἀδελφόν αὐ-
 τοῦ ριακόμενον ἠκολούθησε τῷ Σουλτάνῳ εἰς ἀφρικανὸν ἔπικεν παρὰδὲς αὐτῷ ἡ
 τὴν θυγατέρα εἰς γάμου καινικίαν! Δὲν ἦρκε δὲ - Ἕλληνας παρυσιαῖζονται
 συμμαχοῦντες τοῖς Τούρκοις, ἔχομεν ἐπαύδα ἡ ἀδρόα ἡ εἰς τὸν μωαμεδα-
 νομὸν μεταστάσεις. ἀλλὰ μὴ ἐροῦσθε ἡ Πελοπόννησος δὲ εἶναι ἡ ὁ γάρος αὐτῶν
 φεάνομεν εἰς τὸν 17' αἰῶνα, ὅτε ἡ τυραννία παροισιᾶζει ἄβην τὴν ἐξέκδη αὐτῆς ἀρ-
 βαρότητα. Ἡ ἀνοχὴ τῶν χριστιανῶν ἐδείκνυε σημεῖα καταδύσεως. οἱ ἀβέρονοι
 δὲν ἐνδύμενοι πλὴον τοὺς ἐκχριστοὺς ἀγνῆτας ἡ τοὺς ἀβέλους τοῦ ἐνδύξου αὐτῶν στρα-
 τηλάτου, ἀλλὰ τὸ ἀποσινδόν κατά τῷ Τούρκοι μῆσος, εἰς ὃ ἐξώρμησεν αὐτοὶ ὁ Σκεν-
 δρόβης ἀπὸ τῆς ἐπιδανατίας γῆνης. Ἐκ τῶν 350000 παρήμεναν μῆσον τὸ ἐν ἑ-
 κτον χριστιανοί! Ἡ αὐτοὶ οἱ Κουρμουχιάς, οἱ χουπλοχριστιανοί, ἐν Κρήνῃ
 ἀποσινδύνθησαν, ἐν δὲ ἡ ἡρητικοί. ἀλλ' οἱ Κρήτες διετήρησαν τὴν χυρῶσαν.
 ἐν Μ. ἀσία ἡ εἰς τοὺς ἐξώμους ἡ εἰς τοὺς ἀικμαλιῶτους ἐστὲ ἀίκετο ἡ τορκοικὴ
 γῆρῶσα? Ταῦτα ἰσχυρὰ ἡ ὁ ἐκασίστε ἐκπατριεμὸς ἐνετέλεσαν εἰς τὴν ἀποσινδύνθησιν
 τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου. Ἐκ τῶν εἰκοσιν ἑκατομμυρίων τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ βυζαντινοῦ
 κράτους παρὶ τὰ μέσος τοῦ 16' αἰῶνος μόλις εἶχον ἑκατομμύρια ἑνὶ αἰῶνι ἑλλήνων, κυρῶσαι!

Βυζαντινοὶ οὐ μόνον ἐλαχιστοὶ διεσώθησαν, Καντακουζηνοί, Παλαιολόγοι, Μεμισοστοί,
 Γαβράοι, Ἀσάνοι, Ράλλαι ἡ ἄλλοι τυρῆς. ἀλλ' αὐτῶν τῶν παλαιῶν ἡμερανῶσται γέλοι¹⁰
 παιδομαζωγα. Καίριον τραῦμα εἰς τὰς χριστιανικὰς επιχειρήσεις ἡ δὲ τὴν τοῦ γένους συμφορὰ τῆν
 τὸ παιδομαζωγα, ὅθεν ἀποέρχονται οἱ φοβεροὶ γενίταροι. Ἡ θύαία αὐτῆς στρατο-
 λογία, ἡ ἀφῆρισθῆν ἐκ τῶν πόλεων τῶν γονέων εἰκοσι χιλιάδας παῖδας κατ' ἔτος,
 ἡ ἡρῶσε ἡ ἀπὸ τῆς ἀλώσεως ἡ ἡρῶσε ἐπὶ ἑβν τριακόσια (1386-1638) ἀποφ-
 ροφήσασαι παρὶ τὰ πέντε ἑκατομμύρια ἀκίριμους νεανίας, τὸ ἀνδρὸς τοῦ τορκοικοῦ
 στρατοῦ. ὅσων κακὸν φροσῆξενον αὐτοὺς ἡ γὰ ἀίμοθῶρα ταῦτα θηρία εἰσὶν
 χριστιανούς, τὸσσην ἀγαθὸν εἰς τὴν τορκοικὴν φιλήν διὰ τῆς με μῆγισως αἵμα-
 τος χριστιανικοῦ, τὸσσην οὐδὲ τῆς ἡρῶμα ἡ ἀνεκασωδῆλως μεταδόσει, τοῦ ἑλληνι-
 κοῦ ἀσλετισμοῦ. τὸτε παιδομαζωγα ἡ ἐξομῶσται ἐπιβῆσαν τὴν ἐλασασαυ-
 σιν τοῦρκοικὴν ἡ ἑλλήνων ἡ διεμῶρῶσαν τοὺς τῶν βαρβάρους τῆς ἀπὸ ἀναστασίῃ
 εἰς φύλῃν εὐρωπαϊκὴν εἰσὶν ἐκ τῆς τῆς παρατετατῶ ἐξελίξεως. Ἰσοὶ οὐκ ἐνεργεῖ ὁ
 νόμος τῆς ἀνακυκλώσεως τοῦ πολιτισμοῦ. οὐδὲν ἀποκίεται ἐν τῆ φύσει! Ὅτι διὰ
 τοὺς ἑλλήνας ἐλεγεζέτο ἀπὸ λεία, διὰ τοὺς κατακλήτῶς ἦν ἀπολυτελὲς εἶρημα, κτήσης
 μεγίστη ἡ ἀποσινδύνθησιν διὰ τὸ νεαρὸν αὐτῶν κράτος, ἀποσινδύνθησιν τὴν ἀρχὴν
 τῆς πραγματικῆς πολιτικῆς ζωῆς, ἦν τέλος ἐκλογία, ἦν ἡδῆμῶσε νὰ ἐπιδαχί λείσῃ
 αὐτοῖς ἡ θεία φρόνεια, ἀναμείξασαι αὐτοὺς τοῖς ἑλλήσι, ἡ ἀσπασικὸν τῶν εἰρησασαῖ

τὸ στοιχείον. Ἰδὸν τὸ φῶτος ἐσεκείρησεν ὁ μεγαλοπῶς ἡολος ξανδὸς τῷ Μακεδόνι βασιλεῖς.
 "εἰ τῆς δαυμοσίως πεπλασμένης ταύτης κῆρας, ἡ τις περιλαμβάνει ἐν σμικροῦ
 ὅλα τὰ φροτερήματα τῆς ἐρώπης. ἔφαινετο δὲ ἐπικάθηται ἐγκύριος τῆς δαίμων,
 ὅσους ἦτο πεπρωμένον νὰ κορηγήσῃ ἡ εἰς τοὺς νέους κατοίκους τὸν αὐτὸν βίον
 ἡ τὸν αὐτὸν τύπον τοῦ ἐθνηκοῦ χαρακτῆρος, οἷον εἶχον οἱ ἀρχαῖοι ἡ εἰς οὐδὲ
 μίαν πρὸς ἀλλήλους οἱ δύο οἱ εἶχον σκεπὴν ἡ σινάριον." 12.

Ἐὶ ἐφωμῶται ἡ ἀποσινδύνθησιν εἶχον τὸ κακοσινδύν τῶν πρώτων ὁμοθῶσους, σπασίως
 ἐδείκνυον συμπαροῦσιν πρὸς αὐτοὺς. ἀποσινδύνθησιν ἐκ τῆς τῶν τοῦρκοι, ἡ ὁ ἄλλουσασαῖ
 κῆς ἡ ἡρητικοὶ ἀνεμῶσαι 500 χριστιανικοὶ γασί, ὅσους οὐδὲ ὁ Ἰουστινιανὸς, κά-
 ρῆς ἐμῶς εἰς αὐτοὺς ἐστῆσιν καὶ ἀφῆρισθῆν εἰς τὴν τορκοικὴν φύλῃν ἡ ἀποσινδύνθησιν

παιδομαζωγα
 τὸ παιδομαζωγα
 τὸ παιδομαζωγα
 τὸ παιδομαζωγα

Χριστιανισμός ἢ ἑλληνισμὸς μετὰ τῆς χριστιανικῆς χρονολογίας] Γραμματικῶς ἡ διεργασί-
 αὶ ἦσαν ὅλοι ξένοι κατὰ προσήμουν Ἕλληνες. ὁδὸν ἡ ὀρθόδοξος ἔλαβε τὸν
 τίτλον Τυρκοκρατορικῆς μοναρχίας. Ἐπιρροὴν μεγίστην ἐποίησαν ἡ οἱ
φαναρῶται, ἀλλ' ὅσοι διακινῶμεν τὸ βυζαντινὸν μάλλον ἢ τὰς ἀθήνας. ἐν
 τούτοις διὰ τῆς ἰδίας ἱκανότητος φρονησάντες τὴν ἐκείνην βυζαντι-
 νὴν ἐπέβαλον αὐτοῖς τὴν ὑπεροκλήν τῶν ἑλλήνων ἡ ἀναδειχθέντες ἀποφύ-
 γων τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων φροσῶνται ἀφύπτισαν οἷα τῆς ἰδρύσεως σχολείων
 ἡ τῆς ὑποστηρίξεως τῆς ἐκκλησίας τὰ αἰσθητικὰ ἡ φιλοσοφίας ἡ προσφά-
 σκεύασαν οὕτω τὴν ἑλληνικὴν ἐσθλότητα. 13

Ἰσχυροί
ἢ ἑλλήνων
ἰσχυροῦ ἐν ἑλλά-
 τῃ ἡ ὀρθόδοξοι
ἰσχυροῦ τῶν
φυγάδων ἑλ-
 λήνων.

Ἀλλ' αἱ ἑλληνίδες Μουσῆσαι δὲν εἶχον πλέον ἐλευθερίαν ἡ ἀνεῖσι ἐν τῇ τυρκο-
 κρατομένῃ ἀνατολῇ. ἰσχυροῦσαν εἰς ξένας κέρας, ἴσχυον τὰ γράμμα-
 τα ἡ ἑλληνικὸς ἰσχυροῦς ἐμμελον καὶ δημοσουργήσωσι ἐκλεκτοὺς δε-
 φάσινας. Ἡ ἑθνικὴ παραίτησις ἡ αἱ ἰσχυροῦσασιν αἱ ἐρίδες εἶχον εἰς ἐπι-
 λυὴν ἀπὸ τῆς εὐρώπης πολλοὺς Ἕλληνας λογίους, ὧν τινὲς μὲν ἐκλίναν ἀπὸ
 τῆς ὀρθόδοξου ἀμολογίας, ἀλλὰ πάντες δέμειναν ἀκλινηῶς προσσηλωμένοι
 εἰς τὴν μεγάλην ἰσχύαν, ἡ ἰσχυρὸν ἔχοντες τὸ τῆς φιλοσοφίας φρόνημα ἀνε-
 φάνησαν τὸν εὐρώπην ἐκκλησιαστικόν, ὅσους εἶναι ὁ ἀποφύγῃς ἔργον
 πρὸς τὴν κλασσικὴν ἀρχαιότητα. Τὰ ἑθνομάρτυρα τῶν χυρσοκρατῶν, τῶν
αργυροποιῶν, τῶν λαοκάρων ἡ τῶν ἄλλων φυγάδων ἑλλήνων συνε-
 δέθησαν ἀφρητικῶς πρὸς τὴν ἐσθλότητα ἐκείνη ἀναγέννησιν, ἦσαν οἱ
 φρεῖς τοῦ βυζαντινοῦ ἰσχυροῦ. κατ' ἀμολογῶσαν ὁ ἑθνομάρτυρος τῆς
ἑλληνικῆς σοφίας πυθῶν ἡ δέια φρόνησι καὶ μετὰ δόξῃ εἰς ἑλ-
 λους, λαοῖς προσηλωσασμένους πρὸς τὸν δόξῃ τοῦ χριστιανισμοῦ.
 οἱ μὲν τῶν φυγάδων ὡς διδάσκαλοι, οἱ δὲ ὡς ἀμολογῶντες ἡ ἐκδοῦσαν τῶν
 ἀλλὰ ἡ ἰσχυροῦ ἑλλήνων τῶν ἰσχυροῦ
πλεονα τῶν κέρας ἰσχυρον συμμετῶναι τις, ὅταν ἀμολογῶντες εἰς πῶν-
 κας τὰ ἑθνομάρτυρα τῶν τοιούτων σκαπανέων! "Νικόλαος Μούρμουρι
 ἐκ Ναυπλίου Πελοποννήσου μετὰ τὴν τῆς αὐτοῦ πατρὸς ἀμολογῶν πε-
 νία εὐζῶν μισθῷ ἡ τοῦτο τὸ βιβλίον ἐξέγραψε" (1542). Μετὰ ἐν ἑτος ὁ δαν-
 ματικός ἀπὸνιος ἑσάρκος γράφει πρὸς τὸν Μηγαρέωνα, οὗ ὁ πατήρ τῶν Λούθηρος εἶ-
 χεν εἰσαγγεῖν μέγα ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῶν ὑπόζυγον χριστιανῶν, ταῦτα: "ἀποφύγῃς
τὴν ἐλευθερίαν ἡ τὸ τῆς δουλείας ἐσθλῶτον αἴσχος ἀποφύγῃς ἐν ἀλλοδαπῇ νῦν δι-
 ατρίῃ, ἔβην εὐδ' ἐξ ἀποφύγῃς μοι γίνετα δεῖσασθαι τὸ πατρῶον ἐσθλῶν ἀμολογῶν,
 ἑλλάσια τὴν ὡς τε κλεινὴν ζυγὸν δουλείας ἀκλινηῶς ὑποφύγῃς!" ὁ ἰσχυροῦς Μουστ-
 ρος ἐν ἑθνομάρτυρα τοῦ Πλάτωνος, ἡ γαίσημένου Λόντος Ι', σῆμῃσι αἰδῶτε ἡ τοῖς ἡγεμό-
 σι τῆς εὐρώπης ἰσχυροῦσαν, "ἵνα λυτρώσῃσι ἀχαλῖδα γαῖαν", σὺγγυροῦσιντες ἰσχυ-
 ροφροῦσαν. Πάντες οἱ φιλοσοφῶντες ἐκείνοι ἄνδρες σὺγγυροῦσαν δεῖσασθαι ἐκ κλη-
 ρων ἑλλῶν ἐπικαλοῦμενοι ὑπὲρ τῆς δεινοφροσύνης ἑλλάδος προσηλωσασμένοι
 ἔχοντες τὸν καρδινάλιον Βησσαρίωνα, ὅσους πρὸς σὺγγυροῦσαν τῆς πατρίδος μάλλον
 μετῆλλαξε τὸ δέγμα. ἑκείνητο ἰσχυροῦσαν, ἵνα ὡς τῆς τῆς ἡγεμόνας τῆς δύσεως
 ἔχων ὑποφύγῃς μετῆλλοντα Πιόντος ΙΙ'. Τὰ ἀδανάτια φροῦσασιν τοῦ φροῦσασιν
 ἑλλῶν τῆς ἐλευθερίας Σπυρίδων εἶχον ἀναμολογῶντες τὰς ἐλλήνας περὶ κατὰ
 σῆμῃσι τῆς ἐθνομάρτυρας ἀποφύγῃς. ἀλλ' ὁ αἰσθητικὸς τοῦ φροῦσασιν δανικός γμα-
 ταῖσθε τὴν εὐφροσύνην, ἀποφύγῃς ἑλλῶν, ἰσχυροῦσαν τὸ ὑπόφύγῃς ἐλλῶν
 ἡ δῆμος ὁ ἀμολογῶν φροῦσασιν φροῦσασιν μετὰ τῶ φροῦσασιν φροῦσασιν ἡ ἑλλῶν

Λό' ἔθνομα Ἕλληνας μόλις εἰς τὸ ψυχορράγημα τοῦ Βυζαντίου ἠκούσθη τὸ ἑρωδίων. τῶ-
 λο ἡ τὸ ἔθνος, τιμωτάτα παρ' ἡμῖν ὀνόματα, παρὰ Βυζαντινοῖς ἦσαν ἀποκο-
 σμαία. τὸν καθαγιασμὸν αὐτῶν ἐφέλομεν εἰς τὴν δουλοσύνην. ἐν τῷ χυνευτη-
 ρίῳ τούτῳ ἐδοκιμάσθη τὸ ἑλληνικὸν μέταλλον, ἡ ἀσθελέσεις τῆς Βυζαντι-
 νῆς ἀκαθαρσίας ἐλαμψεν ὁ ἑλληνικὸς χρυσοῦς.

Ἡ ζωοχόρος τοῦ ἔθνους δύναμις εἶναι ἡ θρησκεία. Πίστις ἡ ἰσχυρὸς! αἰ' οὐδὲ
 αὐταὶ λέγει ἀποστολοῦσι παρ' ἡμῖν ἁρμονίαν ἀξιοδομήσοντα ἡ χροπίαν ἀκατανίκη-
 τον. Ἡ ἐμμονὴ ἡ ἀφοσίωσις εἰς τὴν αἰτήριον θρησκείαν, τὸ ἠδύκον συναίσθημα, ὁ ἴσχυ-
 ρος ἐξαγιασμοὶ τὸν ἄνθρωπον, ἡ καταάνυξις, ἡ δὲ καθαίρει αὐτὸν εἰς λουτρόν ὑπερηγέσεις,
 εἶναι ἀρεταὶ ἔθνησι, τὸ γνῶρισμα τοῦ γηνοῦ Ἕλληνας. τὸ ἔθνοκτόνον τοῦ Βορρά
 τῆ ἰσχυρὰ, ἔθνος ἀνευ θρησκείας, εἶναι μονότροχος ἄμαξα, εἶναι ἀετὸς ἀπτερός.

Ἰδοὺ ἐμάρομεν μετὰ τὴν 29 Μαΐου τοῦ 1453 ὁ ἑλληνισμὸς ἰσχυρὸς ἀράκην εἰς τὴν ἡ-
 γουοῦ μεταξὺ οὐκ ἀποδομένην ἐρευνῆσι ἡ σωτηρία ἡ ἀναγέννησις; πῶθεν, ἡρομαντεύει. αὐτὸ τοῦ ἐράχου τοῦ Βυζαντι-
 νῆ, οὐδὲ ἡ ἰσχυρὸς τοῦ Νυξοῦ εἶχε φροναράει. ἐκεῖ ἡ Μυρία τῆς ἡ-
 στυ ἐκκλησία, περιβαλλομένη τὴν βασιλικὴν ἀσφύραν, παρεουσιάζει ἑαυτὴν ἡ ἐ-
 δνικὸν κράτος, ἀροηρομένην ἑθνητὴν ἰσχυρὰν. ὁμοιοφίλιας αὐτῆ τῶ ἑθνητικῷ
 παραδόσιν μετὰ τῆς ὀρθοδόξιας ἔσωσε ἡ τὴν ἑλλοιδὰ γῆσοσιν, καθαράν, ἀμι-
 σνον ἀπὸ τοῦ ῥύσου ἡς καθαρολογία, αὐτῆ κατὰ τὸν Γεββίνα εἰς τὸν ἑλληνικὸν
 λαὸν ἔμενε ἡ κλῆσις εἰς τοὺς θησοῦροῦ τῶ ὑψηλότερων γῆσοσιν. Ἡ καθαροῖου-
 σαι ἦν ἡ ἰσχυρὸς γῆσοσιν τῆς ἐκκλησίας, αὐτῆ ἠέσωσιν ὄλαος εἰς τοὺς ναοὺς, αὐ-
 τῆ ἀνεγίνωσιν εἰς τὰς ἐθνητικὸς ἡ τὰ πατριαρχικά γραμματά, εἰς τὰ σκολία
 ἡ τὰ ἐκκλησιαστικά διδαστήρια. τῆ τοῦ τοῖνον ὄργανον τῶ ἑλλήνων, δι' οὗ
 συνεδῶντο ἡροῦς τοὺς μεγάλους νεκροῦς ἡ διεωσιδῶροῦ εἰς τῶ ἄδανά-
 τιν αὐτῶ σιγγραμμάτων. ὁ περιηγητὴς τοῦ 16' αἰῶνος Βελίνιος αὐτῆ ἠέσωσιν
 γενόμενος διεκπύροσιν ἡ καθαροῖου εἶναι πληροῖοσιν ἡροσιν ἀρχαίαν
 σελκὴ μάλλον ἡ ἡ ἰσχυρὸς ἡροσιν τῶ λατινικῶν. αὐτῆ τῆλο: συνέσφιξε εἰς ἀροη-
 κτον ὄροσιν τὴν ἑθνητικὴν ἐνόσητα. δι' αὐτῆ οἱ ἑθνητοῖοσιν ὡμίλοσιν εἰς τῶ
 καρδία τοῦ λαοῦ ἡ ἡροσιν ἀροσιν εἶναι τῶ ἀναγέννησιν τοῦ ἔθνευς.

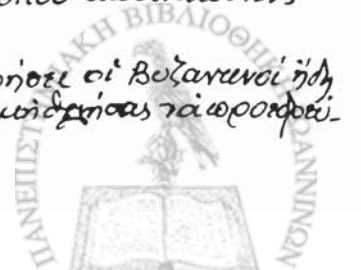
Ὅλο τὸ κράτος τῆς θρησκείας ἡροσιν γιγαντοβάλαμον, εἰς μάτην ἡ τοῦοκικὴ
 πολιτικὴ προσεπάθει τὰ ἐνισχύση τὰς μετὰ τῶ τῶ ἐκκλησιῶν ὄροσιν
 διαφορὰς, εἰς μάτην κατεγίνετο τὰ ἐξασθενήση τὸ θρησκευτικὸν τῶ χριστι-
 ἀνῶν αἰσθημα. εἰς τὸ λυκαυγῆς τοῦ 16' αἰῶνος, ὄλο ἡροσιν οἱ ἀπολυτοῦ-
 τικαὶ τῶ ἑλλήνων ἀγῶνις ἡ ἡ σημαία τοῦ σταυροῦ ἐκωμάροσιν εἰς τῶ κορυφῆ,
 τῶ ὄροσιν, τὸ κράτος τῆς θρησκείας εἶχε πλέον ἐπιβλητῆ, ἡ ὄλο ἡροσιν ἡ
 διακοσικὸν τῶ ἡροσιν αὐτοῦ γῆροσιν ἐπεύροσιν οὐκί τῶ φυλῆν, ἀλλὰ τῶ
 θρησκείαν. οἱ ἡροσιν τῆς ἐκκλησίας ἦσαν ἡροσιν ἐννομαροσιν, τὰ ἀροσιν
 τῆς ἡροσιν, ἡ τὰ μαρτυρολογία, αὐτοῦ ἦσαν τὸ ἑθνητικὸν εὐαγγέλιον, προτά-
 σεται ἡ ἡροσιν ἀκολούθη. τὰ πάντα ἡδη φέροσιν τῶ σφραγίδα τῆς θρησκείας. ἡροσιν
 σκωτικὴ διαφορὰ ἐκράτη εἰς ἀροσιν τῶροσιν ἡ χριστιανοῖς ἡ οὐδεμίαν ἡροσιν
 πεν ἡροσιν. τὰ ὄλο σιτικαὶ ἡροσιν ἀροσιν ἀροσιν τῶ ὄλοσιν ἡροσιν ἡροσιν
 ἡροσιν. Διὰ τῆς θρησκείας ἡροσιν οἱ ἡροσιν ἐλάμβανον συναίσθησιν ἡροσιν ἀ-
 ξία εἰς τῶ ὑψηλῶ τῶ εὐαγγελίου ἡροσιν ἀροσιν. ἡροσιν μὲν τῶ ἡροσιν,
 ἀλλ' εἶχεν τὸ φρένημα ἀδούλοσιν ἡ εἰς τὸν ὑψηλὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀροσιν
 ἡροσιν ἐπεδῶροσιν τῶ ἡροσιν ἡροσιν.

τῶ ἡροσιν τῆς ἐκκλησίας ἡροσιν ἡροσιν εἶχον κατανοήση οἱ Βυζαντινοὶ ἡροσιν
 εἰς τὸ ἡροσιν ἀροσιν τῶ ἡροσιν ἡροσιν τῶ ἡροσιν τῶ ἡροσιν.

ἰσχυρὸς ἡ-
 ἡροσιν τῶ ἡ-
 ἡροσιν τῶ Μυ-
 ἡροσιν τῶ.

οἱ ἡροσιν τῶ
 ἡροσιν τῶ ἡροσιν τῶ
 ἡροσιν τῶ ἡροσιν τῶ

ἡροσιν τῶ ἡροσιν τῶ
 ἡροσιν τῶ ἡροσιν τῶ
 ἡροσιν τῶ ἡροσιν τῶ

ση της οίκομενικώς συνέδου, η έδεσθισαν εν τη εϋαναγωγή των τμημ, η η της πολιτίας εν μερῶν η μορίων αναλόγως τῶ ἀνδρώσῳ συνισταμένης τὰ μέγιστα η ἀναρχαιότητα μὴ βασιλεὺς εἶσι η πατριάρχης”. Ποσον σφός ἦτ ὁ δεσμός οἶλος ἀπεδείκθη ἀμείσως μετὰ τὴν ἄλυσιν, ὅτε τοῦ κράτους διαλυθέντος δὲ ἔμεινεν ἀκέφαλον τὸ ἔθνος, δὲν ἦτο φοιμνιον ἀνε φοιμένος. Ὁ κύριος τῶν δυνάμεων, ὁ εἰρῶν ἐν καιρῶ τὸν χρῆσιν αὐτοῦ ἐνεπνευσεν ἀγαθὰ εἰς τὸν ὠρθητὴν νὰ ἀνυψῶσθ εἰς τὸν πατριαρχεικὸν θρόνον Γεωάσιον τὸν σχολάριον, “ἀνδρα σφόν ὡσάν η δαύμασόν”. Ἡ καταιγὶς εἶχε ἐπιτάξει η αὐτὸν μακρὰν τῆς βασιλευούσης, η ἀνεκάλυψαν αἰχμαλωτὸν ἐν Ἰερριανουπόλει η ἠνεγκον αὐτὸν πρὸ τῆς μεγαλειότητος τοῦ Σουλτάνου. Οἶπος “ πείραν ἡ ἐν ὀλίγῳ λαβὴν η τῆς σφίσι η τῆς ξυθέσεως η ἀρετῆς τοῦ ἀνδρός, ἐτι δὲ η τῆς τοῦ λόγου δυνάμεως η χάριτος, ἐδαύμασέ τε τοῦτον διαφερότως η ἐν ὡσλήτῃ ἡ δειραυαία τε η τιμῇ... τιμῆ δὲ η εἰσῶροις αὐτὸν φιλοτίμεις τε η ἐπίμοις η τέλος πατριάρχην αὐτὸν καδίσθησι η ἀρχιερέα χριστιανῶν”. ταῦτα στήθεται ἀλόσθης μαρτύς, ἔ Κριτόβουλος (β', 22). Ὁ Σουλτάνος κατὰ τὴν ἐγκαιρίσθιν ἠδέκτησε νὰ ἀποκοιδήσθ τῶ τυπικῶ τῆς ἑξῆς αἰλῆς. Πρὸς σαφῆς αὐτὸν εἰς γέμῃ η ἀρχιερέας τῆς φοιμαντικῆν ράβδον εἶσε τοὺς βαρυστημάντους λόγους: “πατριάρχης ἐ ἐν πούχια η ἔχε τὴν φίλιαν ἡμῶν, ἐν οἷς δέλες, ἔκιν πάντοτε τὰ σαπρονόμια, ἡς ἡοὶ προκάτεχε ὡπαριάρχαι ἔχον” η ἀνετίθασθ αὐτὸν εἰς χρυσοχαλίνου λευκοῦ ἵσος, προσημοῦμενος ὑπὸ τῶν μεγιστάνων η αὐλιτικῶ μέχρι τῶν πατριαρχικῶν. αἰ ἐξαιρευτικαὶ αὐταὶ τιμαὶ, τῶσῳ ἐνδεχτικῶς εἰσφράσασθαι εἰς τοῦ γένους, ἐπὶ βεβαιωῖν καὶ ἡσθ η ἐν τυρικικῶ ἰσηρῶν ὁ ἰστορικὸς Μεχμέτ Σακίρ τὰ τῆς τελετῆς ἐξοστορῶν ἐπιφοροσέθσιν, ὁ μὲν τῶν αὐλῆν ὑπεδέξατο ὁ Σουλτάνος τὸν πατριάρχην, βοηθῶσθ αὐτῶ νὰ κατέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἵσου η συνῶδουσεν ἔωστα μετὰ τῆς λοιπῆς ὡπαριεἰσθ εἰς τὸν πατριαρχεικὸν οἶκον.³ Τὸ γεγονός δὲ οὐ ὡπαριάρχης ἀναγνωρίζεται ἐθνοχρῆς (μικέε μωσῆ) η ἀρχηγὸς τῆς δημοκρῆας - ἀετρο ταυτίζονται παρ' ὡδομανοῦ ἀσπτελεῖ τὸν μεγαλύτερον θρίαμβὸν τῆς ἐκκλήσιας. Κεῖσθ καθῆται λοιπὸν εἰς τοῦ κρηρῶστος βασιλικῶ θρόνου ὡπαριάρχης, τὸ ἔτερον πρόσωπον τῆς βυζαντικῆς δημοκρῆας, συγκεντρῶν ἐν ἑαυτῶ τῆς δύο ἐξουσιας, ὡπρῆ η ἡ μέχρι τῶν ψαλλομένη φήρη. “τὸν δεσποτῆν η ἀρχιερέα ἡμῶν, κύριε, φίλατε”. Ἡ ἐγκαιρίσθεται ὡπαριάρχης ἐν αἰλῇ τῆς κινσιανικουπόλεως. αὐτῆ γίνεται πρωτεύουσα ἐρεξῆς τῆς τε ἐκκλήσιας η τοῦ γένους, διαδομισουσα ἐν τῇ ἀμφιλαρῇ μεγαλοπρεπείῃ: διασκορρῶζει τὴν ἠδπιτικῆν χρεπῶδνα εἰς τὸν ἐθνικὸν ὄριζοντα: συγκεντροῦσα τοὺς ἐθνικὸς πόδους ἀσσοκορρῶμῆνους εἰς τὸν τροῦλλον τῆς ἁγίας Σοφῆας. Ὁ ἐθνικὸς ὄριζον ἠδῆ εὑρένεται εἰς τοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ ἔλληνος (ροῦμ) περιελήφθησαν ὡσθωναι οἱ ἑθνοδοκοί. Οὐὲν διὰ τῆς ἐκκλήσιας τὸ ὄνομα τοῦ ἔλληνος χαρῶδανε τὴν ἔννοιαν τῆς οἰκομενικότητος: δὲν ἀμῆσα ὡσθ ἐκκλήσῳ, ὡσθ ὁ Ἰσοχράτης ἔλεγε περὶ τῆς πόλεως τῶν ἁθτικῶν, νὰ ἐσθανα ἀβωμῆαν ἠσθ περὶ τῆς ἐκκλήσιας, “η εἰ τῶ ἔλλητικῶ ὄνομα πεποῖντε μὴ κέτε τοῦ γένους, ἀλλὰ τῆς διανοῆας, δοκεῖν τε κηῖριον εἶναι” (πανη, 57). ἀλλὰ η ὑπὸ τῶν ἑθνομῆ ἐθνικότης μόνον ἠ ἐκκλήσια ἀναγνωρίζεται, ἐν μέρει δὲ η τῶν Σέρβων, διὰ τὴν ἀλήθειαν τῆς χριστιαν, πίστεως, ἡ μαρτυρεῖ ὁ Μαλαξῆς. Κεῖναι ἐπιθραβενοῖς τοῦ εἰσοῦ πρὸς τοῖς ἔλληνας διὰ τὴν ἀξίαν αὐτῶν ἐσθῆσιαν η τὴν ὡπαριεἰσθ ἀφοσίωσιν πρὸς τὴν ἐρῶσθον πλοσθ: δὲ εἰ εὑρέθησαν πρὸ διλήμματος τὴ νὰ ἀφοσιμῶσθ τὸ κρηρῶστος ἠ τὴν ὡπαριεἰσθ εἰσφράνθησαν “ κρηρῶστος εἶσθ ἐθνικῶ τῆς ὡσθλεμ, φακῶλεον ἠ καὶ κρηρῶν λατινικῶν”. 5+

Ἦτε κατὰ ταῦτα τὸ οἰκομενικῶν πατριαρχικῶν κράτος ἐν κράτει. Ἡ πατριαρχεικῆ αὐτῆ κέκρηται ἠγεμονικὰ δικαιώματα ἀναφοροσῶπεις, ὡσθ ὄνοσον φρὸς τῆς ἐθνοχρῆς, ἀλλὰ η ὡσθ αὐτὸν τὸν κρηρῶσθην μεδ' οὐ εἰσεκοῖνῶτε διὰ τοῦ μαρτυροσθ του

δεσμώτης
του φαναρί
της γαλι
της ρασον

Ἡ ἐξάιρετος αὐτῆς ιερονομαχικῆς δέσεως τοῦ οἰκοκυριακοῦ πατριαρχείου δὲν διέφυγεν ἐπ' ἐσχάτων τὴν ἀνελευθερίαν τῶν νεοτούρκων, ὅτε ἐμφορώσαν ἐδνικὴν σκευήθησιν, αἰδὲ χριστιανοὶ ἐξέκλιναν τοῦ προσήκουτος σεβασμοῦ πρὸς τὸ ἀνώτατον πνευματικὸν κέντρον. Τὸ πατριαρχεῖον ἐδουλοῦτο εἰς τὸ σκηνόριον τῆς Λωζάνης (1922-1923)! Ἡ αὐτῆς προσωπικὴ τῆς ἑλλάδος εὐρίσκειτο εἰς τὴν αὐτὴν μειονεκτικὴν δέσιν, ὥστε, ὅτε ὁ Γκιζ πασᾶς ἐτίθησε ἐπὶ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀπομάκρυνσιν αὐτοῦ, ἄκραν ἐτήρησε σιγῆν. Δεὸν γὰρ ἀποκαλύφθη μὲν ἐνταῦθα πρὸ τοῦ νομισματικοῦ Γκιζ, ὅπως ἀντέταξε σφοδρὰν διαμαρτυρίαν εἰς αὐτὸν: "Ἰσχυρὰ τὸ πανσεβάσμιον ἐκ τῶν ἰσχυρῶν κρατειῶν καὶ τῶν ὑποτροπῶν, ὡς προσήνεχεν πρὸς σχηματισμὸν τῆς σιγῆς ἀνδριπότητος, ἐξοφανίζομενον διὰ συμπαρότρυνε μὲν γὰρ μέρος τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου." Ἡ ἐπιφορὰ ἐν εἰσοδῶν αἰῶνι, τὸ δευτεῖον ἰσχυρὰ γὰρ διαμαρτυρήσασαι μὲν μόνον ὡς λείψανον ναυαγίου προσπεπεταμένον ἐπὶ τοῦ βράχου πρὸς ἔλεγχον τῆς πεπολιτισμένης χριστιανικῆς εὐρώπης. Ἡ καταρρευσὶς τοῦ οἰκοκυριακοῦ ἀρχομένη κυρίως ἀπὸ τοῦ ἀποκεφάλου τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησίας, ἐπέφερε τὴν ἐξόντωσιν τοῦ ἑλληνισμοῦ τῆς Τουρκίας. Μετὰ τὴν ἀλυσιν ἀμείους ἐπὶ τὴν τὸ πόντιον ἀνωσομένης, γὺν εὐρίσκειται ὁ ἀρχισοφίτης τῆς ἐκκλησίας ἀνωσομένης, ὁ δεσμώτης πατριαρχὸς καταδεδεικασμένος διότι, ὡς ἄλλος προμπεύς, ἔφερε τὸ φῶς ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ἀναμένει τὸν λυτρωτὴν νεὸν Ἰσραὴλ, ἀλλὰ τὸ ψυχικὸν ὄνειδος, τὸ ὑψηλὸν φρόνημα, καὶ ἡ ὑπερηκόσμιος πνευματικὴ ἀξία, εἶναι ἀσφρόντα. Οὐδὲν ἀρχὴ εἶναι ἡ ἠσφορικὸς τῆς ἀρετῆς καὶ ἀριότητος, εἶναι ἀναλάβητος, Νεὶ ἑλληνες, ὅσοι εὐσεβεῖτε καὶ τὰς ἰσχυρὰς κρατεῖτε, κλίνατε ἐλάβῃς γόνυ πρὸς τῆς πατριαρχικῆς μεγαλειότητος! θαυμάσατε τὸν σεβλὸν τοῦ φαναρί μαρτύρα, δεῖ ὅν ὁ Χριστὸς εἶπεν: "ἡ γὰρ σίγαμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται". Οὐκ εἶπεν καὶ παροῦσα ράσων τοῖς ἑλλήσιν ὁ ἀκρος σεβασμὸς καὶ θαυμασμός πρὸς τὸ ἱερατεῖον, καὶ πρὸς τὴν Χριστοῦ ὁ χρύσιπος ἐδίδασκεν: "ἱερεῖα εἶναι μόνον τὸν σοφόν... τὴν γὰρ ἀσέβειαν κακίαν οὐσαν, ἀγνοίαν εἶναι δεῦν θεραπεία, ἐπὶ δὲ εὐσεβείαν... ἐπιστήμην δεῦν θεραπεία". Ἐὰν ἡ λέξις πᾶσας ἠροσέλαβε κακίαν σιγῆν παρὰ τοῖς νεωτέροις, καλὸ ψῶμα τὸ ἠροσώπον ἐξ ἀλοκύνης ἐπὶ τῆ ἠδονῆ παρῶσι τούτων καὶ τῆ κακοδαμονία τοῦ ἔθνους. Τὸ ἐπισημασμένον ράσων ἔπὶ τὴν ἠροσέλαβε σημαία τοῦ δουλοῦ εὐσεβίου ἔθνους, ἢ καὶ οὐδέποτε ἠροσέλλετο. διὸ καὶ ἠροσέλαβε πρῶτος ἠγετο εἰς σφαγὴν πηλοῦ τὴν ἀνωσομένην ἔχετε ἀποτὸ ἠροσέλαβε, πατριαρχοῦ, μέχρι τῆς ἠροσέλαβε τῆς ἠροσέλαβε. Τὸ ἠροσέλαβε τὴν σημαίαν τῆς ἠροσέλαβε ἐπὶ τῆ ἠροσέλαβε; τίς ὡς ἄλλος ἠροσέλαβε ἀντέταξε κατὰ τὴν ἠροσέλαβε τοῦ ἠροσέλαβε καὶ ἠροσέλαβε μετὰ τῶν ἠροσέλαβε ἐπὶ τῆ ἠροσέλαβε εἰς τὸ ἠροσέλαβε; τίς δὲν ἠροσέλαβε τὸν ἀτῆροσέλαβε ἠροσέλαβε τῆς ἠροσέλαβε, ὅσοι ἠροσέλαβε διὰ τῆ ἠροσέλαβε πηλοῦ παρῶσι τούτων, ὅσοι δὲν ἠροσέλαβε τῆ ἠροσέλαβε ἠροσέλαβε τῆς ἠροσέλαβε ἠροσέλαβε;

Για διὲς καιρὸ ἠροσέλαβε ὁ χάρος γὰ μὲ ἠροσέλαβε, τῶρα π' ἀνδρίζουν τὰ κλάρια καὶ ἠροσέλαβε ἠροσέλαβε!

Ἡ ἑλλάς εἶναι νὰ εἶναι ἠροσέλαβε, διότι ὁ ἠροσέλαβε καὶ οἱ ἠροσέλαβε αὐτῆς ἠροσέλαβε εἶναι ἠροσέλαβε τῶν ἠροσέλαβε τοῦ ἠροσέλαβε, ἠροσέλαβε ἠροσέλαβε τοῦ ἠροσέλαβε. ὡς ἠροσέλαβε καὶ ἠροσέλαβε τὸν λαὸν εἰς τὴν ἠροσέλαβε τῆς ἀρετῆς καὶ ὡς ἠροσέλαβε ἠροσέλαβε αὐτὸν εἰς τὸν ἠροσέλαβε τῆς ἠροσέλαβε, τὰς ἠροσέλαβε ἠροσέλαβε τῆς ἠροσέλαβε τοῦ ἠροσέλαβε τοῦ ἠροσέλαβε. ἠροσέλαβε τὴν ἠροσέλαβε τῆς ἠροσέλαβε τῆς ἠροσέλαβε. Βεβαίως ἠροσέλαβε εἶναι ἠροσέλαβε ἠροσέλαβε τῆς ἠροσέλαβε, ἠροσέλαβε ὁ ἠροσέλαβε, ἠροσέλαβε ἠροσέλαβε καὶ ἠροσέλαβε ἠροσέλαβε τῆς ἠροσέλαβε ἠροσέλαβε, ὡς ὁ ἠροσέλαβε κληρὸς, ὁ ἀνώτερος καὶ ἠροσέλαβε καὶ ἠροσέλαβε, ἠροσέλαβε κατὰ τὸν ἠροσέλαβε χρόνον τῆς ἠροσέλαβε τῆς ἠροσέλαβε εἰς τὸν ἠροσέλαβε λαόν. ἠροσέλαβε γὰρ ἠροσέλαβε ὅτι ἠροσέλαβε τοῦ 1821 ἠροσέλαβε ἠροσέλαβε ἠροσέλαβε

τους διανοίγοντας

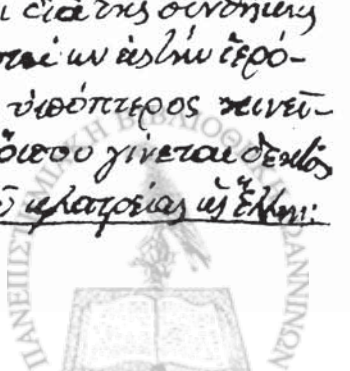

ἀρροπικωμένον χαρακτήρα, μόνον διότε μετέσθεν αὐτῆς ὁκλήρος, χαρακτήρα διακρί-
 νατα αὐτὴν ἀπὸ τῶν ἰσπανασιάσων ἄλλων ἔθνῶν (ἢ ἀναφέρει τὸν Παλαιὸν Πατριῶν) ἕ-
 ρεις ἦσαν οἱ ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους ἑμοειδῆς τῶν θειοισθαδῆσας ἢ ὁμοειδῆς

Ἡ ζωή τερά αὐτῆς ἀπὸ τοῦ κλήρου κληρονομία ἀναφίνεται κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς
 ἰσπανασίας. κρονομολογοὶ ἢ ἱερομαντεῖς διέσπειρον ὑπομυστηριώδη ἐμφάνισιν αἱ
 ἑλληνικὰς χώρας μυστικῶς τοῖς θεοῖς, σπείροντες ἐν τῇ πίστει πρὸς τὸ ὅτιον ἢ τὰ
 πεποιημένα τοῦ γένους ἢ ἀποκαλύψοντες τὰς βουλὰς τοῦ ὑψίστου. Αὐτὰ σημεῖον τι-
 νῶν ἢ ἐνδείξιν ἀρομητήτων τὸ τέλος τῆς ἐξουσίας τῶν ἀγαρητῶν ἢ ἐγγίζουσαν τὴν
 ἡμέραν τῆς ἀπολυτρώσεως. Ὁ ἑδναώστωλος ἢ ζηλοπροφήτης κρατῶν εἰς χεῖρα
 τὸ ἑδναγγέλιον ἢ ὑπὸ εὐνοῦ πνεύματος διοικητατοῦμενος προέλεγε μετ' ἐπι-
 μονκῆ τὸν δριμάκον τῆς ἀπὸ κεκαλυμμένης ἀληθείας. τὴν τέρτην τῆς ἀσίας
τραγῶν περιλαμβάνονται ἢ τὰ εἰρηναία τῶν ἔθνῶν, ἢ οἱ ἱεροὶ προφῆται ἦσαν
 αὐτὰς ἀγγεῖ τοῦ θεοῦ ἢ ἡχοῦσαι εἰς τοὺς ποιημένους τὸν ὕψον τῆς δουλείας
 ἢ θεοκλήτους ἀδύω φωνῆ ἔδονε ἰσχυρῶς τὰς καρδίας τῆς καρδίας ἢ ἀνεπέ-
 ρωνε τὰς ἐλαίνας διὰ τὴν τακτικὴν τῶν σπείρων ἐκπλήρωσιν. Ἡ ισπανασίας
ἀγιορείτου ἱερομονάχου Κοσμά τοῦ αὐτῶλου εἰς τὴν τυραννοκρατου-
 μένην Ἡσπείρον ἢ Ἀλβανίαν κηρύττοντος τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἢ σενισιαν-
 τος σχολεῖα, ἔθεωρετο ἢ θεῖα ἐπίσκεψις, ἢ οἱ ἐμμετωμένοι αὐτῶν
 λόγοι ἰστοροῦντες τὸ βασίλειον τῆς φαρηγορίας εἰς τὰς τετραμύνας
 ψυχὰς, ἢ φωνὴ θεοῦ. Ἡ παράδοσις περιέβαλεν αὐτοὺς διαπροφη-
 κτικῆς κροσίας, ἀκούει δὲ ὁ εὐσεβεστῶμενος τὰς μαρτυρίας ἐπινοῦν κρη-
 σμούς ἰστορικῶς ἀποδοιδόμενους εἰς τὸν ἄγιον κοσμά. Ταυτοχρό-
 νως ἐν Ἀλβανίᾳ ἐμφανίζεται Στέφανος ὁ Μικρὸς, μυστηριώδης μο-
 ναχὸς, ὀλίγος μὲν τὰ χρονοματὰ πολὺς τὴν ἰσπανοματικὴν χάριν, δι-
 οῦς σινηραεῖε τὰς ψυχὰς τῶν ὁρεσιέων. εἰσίδουν εἰς τὰ πνεύματα
 ἢ τὰ οἰκονομικὰ ἀσάρτητα, ἢ ὁμοειδῆς ἢ ὑπὸ τῶν ἰσπανοματικῶν
 ἰσπανοματικῶν αὐτοῦ γνώσιν. [εἶχε μεγάλην τόλμη ἢ ἐτοιμότητα, ἢ ἀ-
 ταλόγη τῶν περιστάσεων παριστα ἢ τὸ ἀρμόδιον πρόσωπον, ἢ ἀσκη-
 τικῆς διὰ ζωῆρας πεποιτισμένος φαντασίας. Διεδερμαίνε τὸν ἐνδο-
 σικισμόν τοῦ ὄχλου, παρηγορεῖ τοὺς πεδλημένους, συμφορικῶν τοῖς
 ἐκθρονομένους. ἤμειλε σπικεκαλυμμένος διὰ καρδίας, ἢ μὴ
 γνώριζται, μᾶλλον δὲ ἢ εἰς ἐμπνέει σεβασμῶν ἢ φόβον. Στρατολογίᾳ τῆς
 ζευαίου ἀλβανίου ὑπέσχετο ὅτι αὐτὸς ἀποσταλέμενος ἐκ θεοῦ, δάσιν
 ζήψη τὸν ζυγὸν τῆς μουσοουλμανικῆς τυραννίας. Τοιοῦτος ποιντικῆς ἦτο
 ἢ ὁ ἱερομονάχος Σαμουήλ τοῦ Σουλίου ἐμφανισθῆς ἐπεὶ ἢ ἄγνωστος,
 ἢ οὐλοῦς ἢ δουματοσχητικῆς ἐπίδρασις ἐπὶ τῶν Σουλκιωτῶν ἐκίνησεν
 εἰς ἀραιοσύνην διδουράμβους τὸν κάλαμον τοῦ φούσκου.
 Ἄλλ' ὁ παραδοξότερος τύπος ἑδναωστώλου εἶναι ὁ παρ' ἡμῶν ἐν τῇ
 βιβλιοθήκῃ τοῦ ἁγίου ἀνακαλυφθῆς ἀγιορείτου ἢ ἀρχιμανθρε-
 τικῆς τῶν οἰκονομικῶν πατριάρχου θεοκλήτου ὁ Πολυεύδης.
 ἄνθρωπος θεοφορομένος ἢ ἰσπανοματικῶν φαρισητικῶν πρωτοστατικῶν εἰς τὴν
 ἐπιτελευτητικῶν ἀγίνας ἢ σπικεκαλυμμένῃ μετὰ τῶν ἐντικῶν ἐν Πάλα-
 ωνοντικῶν ἢ Ἀλμακού. Αὐτὸς ἀποδαρύνεται, διότι οὐλοῖ εἰς τὴν σπικεκαλυμ-
 τῶν 1715 ἐφοδοῦσαν τοὺς ἑλληνας εἰς τοὺς ἑρκοὺς Πιστικῶν ἐν τῶν ἑρ-
 τικῶν τε ἄγινοσ ἐπίσημῃ ἄλλοις σπικεκαλυμμένους. ὡς ἀετὸς ὑποπτικῶς κενεῦ-
 ται ἐπὶ τῆς Ἀσσιας ἢ ἐξικνεῖται μετὰ τῆς Γερμανίας, οὗτος γίνεται δευτε-
 ρῶν ἢ ἐξ ἀπομικτικῶν προφητικῶν ἢ ἀντικαίμενον δαυματοσχητικῶν ἢ ἑλλη-

ἑδναωστώλοι
κρονομολογοὶ

εἰς κρονομολογίαν
τοῦ ἑδναωστώλου
ἀποδοιδόμενος

"ἔξοχος πολίτης ἐξ ἀκραφνῶς αἵματος". Ἡ λαλιὰ αὐτοῦ συναρπάζει, συγκλο-
γεί καὶ κινεῖ τὴν μοῦσαν τῶν σφῶν ἑλληνιστῶν εἰς θαυμασίους ἕμους ἡμέ-
τρους καὶ πεζοὺς εἰς ἑλληνικὴν καὶ λατινικὴν καὶ ἄλλα, ὅκλιον ἐνέκει, γλῆσσας. Αἰά-
των ἀναγραφῶν, ἀνερχομένων εἰς δύο ἑκατοντάδας, ἐκδηλοῦνται ἀσυγκράτη-
τος ὁ θαυμασμός τῶν συμπατριωτῶν τοῦ Κρουσίς πρὸς τὴν ἑλλάδα, ὁ ἀ-
περιόριστος οὐρασιμὸς πρὸς τὸ εἰκοσιμηνικὸν σατραπικεῖον καὶ ἡ βασιλεὺς
συμμάχεια πρὸς τοὺς δευτέρους δοκιμαζομένους χριστιανούς. Ὁ Πολυεῖδης
διὰ τῆς χυμαρρῖδος ἐγκωμίας ἀποκαλύπτει αὐτοῖς τὰ δεσφάρα καὶ τὴν
ἀμετάδετον τοῦ ὑψηλοῦ θεολογίου ἀπολόγησιν τῶν χριστιανῶν δυνειλῶν
βαυτεράς κοράς καὶ ἐξεγείρει τὸν λαόν εἰς νέαν σταυροφορίαν. ἀνεκίνητος καὶ
πανταχοῦ παρών, διέρχεται τὰς πλείστας πόλεις, συναντᾷται μετὰ ἡγεμόνων
καὶ ἄλλων ἐπισημῶν ἀνδρῶν, συνεννοῦνται διὰ τὸ μέγα ἔγκλημα καὶ ὑποβά-
λλει σχέδια ἐστὶ σχέδιων. Αἰνῶσθε εἰς λαῶν, ἀποφασίζει νὰ συμμα-
ρασοῦν καὶ τὴν Ῥωσσίαν εἰς συνένησιν μετὰ τῆς Γερμανίας, καὶ πρὸς τοὺς
ἑτέροις νὰ ἀναβιβάσῃ τὴν Γερμανίαν ἐπὶ τοῦ ἐκκοσμοῦ χρόνου. Οἱ ἔγγραφοί αὐτοῦ
εἰς τὸ λεύκωμα αὐτοῦ διακηρύττουσιν, ὅτι οὐδέποτε ἐνεφανίσθη εἰς τὴν
τῆς ἀνατολῆς παρόμοιος καὶ πατριώτης πλέον ἔνδοξος ἰώδης, τούτων ἕνεκα
τῶν λόγων οὐκ αἰεὶ ἐννοοῦσιν αὐτὸν προφήτην του θεοῦ, ἀποθαν-
οῦσιν αἰσθημάτων αὐτοῦ. καὶ τοὺς χριστιανούς, οὓς ἐν λατινικῶν
γλώσσῃ τὸ ἑρώδιον ἐξήγηκεν ἐνταῦθα? ἀλλὰ ὡς τοιοῦτος ἔξοχος καὶ διὰ
ἀντὶς ἔμεινεν ἀγνωστος ἀνὰ τὸ πανελλήνιον; Αἰεὶ εἶναι ἀγνωστος, ἀλλὰ
πρὸς αἰῶνα ὑπὸ τὸ πασιγνωστὸν τοῦ ἀγαθαγγέλου ὄνομα καὶ τοῦτο ἐνε-
κα τῆς καλεωδότητος τῶν καιρῶν. Οἱ χριστιανὸν αὐτοῦ καὶ μετὰ τὴν
ἐκείνου εἶναι τὸ ἔθνικόν εὐαγγέλιον, καὶ ὡς τοιοῦτοι ἐξεδόθησαν τὸ ἑρώδιον
ὑπὸ Ῥηγαφραῖς καὶ τὸ ἑρωανάκροισμα τῆς εὐαγγελιστικῆς, καὶ δὲ εἶ-
ναι πάντοτε τὸ ζώον τῶν ἐθνικῶν ἐλπίδων καὶ τῆς μεγάλης ἰδέας.
Ὁ δευτεῖος πολυεῖδης ἀποτελεῖ τὸ ἀσάλασμα τῆς πνευματικῆς δυνάμε-
ως καὶ τῆς ἀνεξάντητου εὐφροσύνης τῆς ἑλληνικῆς λαοῦ, ὅσους καὶ ἐνλαῖς μεγαλη-
τέρως ἐννοοῦσιν οὐδέποτε ἠτόνησεν, οὐδ' ἀποκλήρυξε τὸν ἔθνικόν ἰώδην
καὶ τὰ μεγάλα ἰδεώδη. Κῆρος τούτων καὶ τῆς ἐκείνου ἀναστασιαστικῆς ἐλπίδος
ἀπερροσιάζει καὶ ὁ μεγαλοπρόθετος ἀγχιόρειτης. Πιστοφροσύνη αὐτοῦ ἐν εὐρώπῃ
καὶ τοῦτο τὸ καλὸν ἰδέει διέφευσε τοὺς φρονόνας, ὅτι ἐξηλείφθη ἡ χριστιανικὴ
ἐν τῇ ἀνατολῇ ὑπὸ τῆς τουρκικῆς δυναστείας, εἰς τσοσῆλον ὡσεὶ σσανίτη καὶ σσαν-
τῆ καὶ χριστιανόν 9.

Ὁ ἑρώδιος πρῶτον ζῶν καὶ ὀργανωμένην τοῦ δεδουλωμένου ἔθνους κέντησιν ἰαφροῦσιν.

Γ. Ἄλλ' ἐρίσκομεν τὴν δράσιν τῆς ἐκκλήσιας καὶ εἰς τοῦ μοσκωνικοῦ ἐπι-
 πέδου πρὸς ἀνασυγκρότησιν τῆς ἐθνικῆς χριστιανικῆς πολιτείας. Καταργηθέν-
 τος τοῦ βυζαντινοῦ δεσποτισμοῦ καὶ τῆς δαυλοφαισχίας, ἤδη τίθενται αἰσθη-
ται βάσις τοῦ φιλελευθέρου πολιτεύματος εἰς τῆς εὐραγωγῆς ἐν Τουρκίᾳ τοῦ
ἀποκεντρωτικοῦ συστήματος. αὐτὴν τὴν ἐννοίαν δυνάμεθα καὶ φανερῶς εἰσε-
 ἰεῖν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν κοινότητων. οἱ ἠττημένοι χριστιανοὶ τὰς ἀπορροιαίας ἐκμε-
 ταλλεόμενοι προσεπάθησαν εἰς αἰσθητὴς ἐπὶ ἀλλήλους συγγνώμης εἰς κοινου-
 τὴν δράσιν καὶ συσπειρῶνται κατὰ τῆς τυρανίας πρὸς διάσωσιν τῆς ἐρησικί-
 ας, τοῦ ἐθνικοῦ καὶ τῶν ἠδῶν καὶ ἐδῶν. οὐλο δούλοι αὐτοὶ τοῦ κράτους ἦσαν ἐλεύθε-
 ροὶ ἐντὸς τῆς κοινότητος. οἱ τοῦτοκοι μὴ ἐπαρκοῦντες εἰς τὴν τῶν φόρων εἰσπρα-
 ξιν, ἀλλ' οὐδέ εἰς τὴν διακωβήρησιν κατ' ἀρχαίς τῆς χώρας, ἐπεφόρτιζον τὰς
 κοινουκίας ἀρχαίς. καὶ προσελάμβανον καὶ χριστιανούς Ἐπαῖδες καὶ αὐλο συνε-
 στήθη ὁ δεσμός τοῦ ἑρωτοχέρου, οὗτος καὶ τὴν ἡγεσίαν τοῦ μητροπολίτου
 διέπυθε τὴν κοινότητα. οἱ δημοτικὸι ἀρχαίς εἰς περιωριστο μίσην
 εἰς τὴν δασομολογίαν, ἀλλὰ εἰώκειτο καὶ ἐδίκαζον προλαμβάνοντες κατὰ τὸ
 ἐπιπλέον τὴν ἐπέμβασιν τῆς κυβερνήσεως. ¹ Μεγάλαι προνόμια ἐπέλασαν κοι-
 νότητες τινες ἐννομούμεναι ἐπὶ τῆς δημοκρατίας καὶ ἕνεκα ἄλλων ἐξαιρετι-
 κῶν λόγων, καὶ τῆς χαριδιότητος τῆς Μοσκοσιόλεως, τῶν Πηλίου καὶ ἔχουσαι
 πλήρη αὐτοδιοίκησιν. τὸ σύστημα τοῦτο ἐπέκράτει καὶ ἐν Πελοποννήτῳ ἐπιπ-
 ἐκίνησε τὸν δαυμασιόν, ἀλλὰ καὶ τὸν φθόνον, τῶν ξένων περιηγητῶν. Πάσαι αἱ
 κοινότητες εἶχον ἰδίαν περιουσίαν, τινὲς δὲ κολλοσιαίαν, δι' ἧς συνετήρουν τοὺς
 ναοὺς, καὶ ἄλλοι ἦσαν μεγαλοεπιτετατοὶ μετὰ βυζαντινῆς τοιχογραφίας, τὰ
 σχολεῖα καὶ τὰ ἠαγῆ καθιδρύματα. ἐν τοῖς κάτοικοις τῶν κοινότητων ἐοχημα-
 τίσθησαν τὰ ἀδελφεία καὶ αἱ συγγενεία, ἧται αἱ ὑφισταμένοι ἐπισημαστικῆς
 τάξεις. Ἐνταῦθα μετὰ τοὺς ἄλλοιους ἀρχαίς εἰσπήδησαν καὶ οἱ ἐφεσμοὶ δεοί,
ὡς ἐν ἐθνικῆν ἐπίαν καὶ ἐσφυρηλατηθῆ ὁ συνεκτικὸς τοῦ γένους δεσμός (ἐθνικὴ ἐπίαν)
 Πόσας ἢ Μεγάλαι ἐκκλήσια καὶ κοινότητες κατὰ τὰς αἰματηρὰς τοῦ κρα-
 τὸς φορολογία πρὸς ἐπὶ ἀπλήρη μὴ ζῶντος κακοῦ, δὲν ἐξεκένωσαν τὰ γαμῆα;
 καὶ ἐπολεθῆ ταῦτα δὲν ἐπὶ ἀπλήρη ἀφήρουν καὶ αὐτὸν ἴον ἐπὶ ἀπλήρη ἐπὶ ἀπλήρη
 ναῦ τοῦ δεοῦ. παραδίδόντες εἰς τοὺς ἀσεβεῖς καὶ αὐτὰ τὰ ἱερά σκῆπη. ² Ταῦτα
 διάματα σπένδον ἐν καιρῷ πολέμου, ἀεὶ τὰ ἀγρία τῶν τυράννων ἐπὶ ἀπλήρη ἀνε-
 ζυγουροῦντο. Τα πατριαρχικὰ ὑπομνήματα ἀναφέρουσι "ἀνέφερε δὲ τὴν
 μεγαλομύθη τοῦ ὁ σπικουλογάμου, ὅτι, εἰς τὴν ἀσφαλίσει καὶ ἐμπίστευσῃ, ἐ-
 ναι νόμιμον καὶ δίκαιον καὶ ἀφελαιθῆ ἀπὸ τοὺς ἑγματοποιήσιν ἐν τῇ βασιλευσί-
 ῃ γενικῶς ὅσον μαλαγματικὸν καὶ ἀσπμικὸν ἔχει ὁ καθὺς καὶ κατὰ τὸ κῆρυξ ἐπιμένε-
δα... ἀρχήσαμεν καὶ σινάζωμεν κατὰ ἐπὶ ἀπλήρη τὰ ἀσπμικὰ τοῦ πατριαρχικοῦ,
 αἰμα ἔστησαν περίσου τὰς ἑοκάδας. μᾶς ἐστὶσαν καὶ δύνεκα ἑοκάδας ἀπὸ τὸ ἐπιπ-
 φητικόν. ἔδωσαν ἢ ἀναγκάσθη ταῦτα ἔπεν, ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ἐνδὲν καὶ καὶ
 δὲν σινάζοντες ἐβδόμη καὶ ἑοκάδας τὰς ἐβδόμη ἐν δύο κατόρια." ² οἱ τὰ τοῦ
 τοῦ ἔδωσαν εἰς τὴν γαμῆα χριστιανούς ὑπομνήματα τὸ τοῦ ἐπὶ ἀπλήρη: "γι-
 νῆται φρονίμοι καὶ οἱ ἔργα καὶ", οὕτως παραδίδουσι ἄλλον τὸ σῶμα εἰς
 καταστροφὴν, ἀλλὰ φιλία σινάζουσι τὴν κεφαλὴν. "κατὰ τὸν αἰλὸν δὴ τράισον καὶ
 οἱ Ἕλλητες λογίζονται κεφαλὴν μὲν τὴν εἶσιν, σῶμα δὲ τὰ κρήματα..." καὶ ἐπὶ
 νοῦν, ἐκ τῆς φιλοχρηματίας κινῶνται τὰ φαραῖον τὴν ζωικότητα τῶν τούρκων. εἰς
 τοιαύτας κρίσεις πολλοὶ ὁμογενεῖς καὶ μεγάλοι διερμηνεῖς ἀπεδὲκνῆσαν ὅσοι
 τοῦ τοῦ γένους μετριάσονται τὴν ἀφελαιθῆ τῶν κρατοῦντων. καὶ ὁ Ζενάκης, ὁ Νικη-
στες καὶ ἀλῆξ. ὁ Μαυρομυρταῖος.] +

αίσθησιν αὐταὶ δοκιμασθαι ἐχρησήμευσον ἃς ὑπερνοστήσῃν - ἀφ' ὑπὸνίτων τοὺς ἔλ-
 ληνας ἐκ τοῦ ληθάρχου τῆς δουλείας, ἡ ἀναγκάζων αὐτοὺς εἰς στενότερον σκλασ-
 σμὸν πρὸς ἀποτίναξιν τοῦ ζυγοῦ. [Μετὰ τὴν ἀποτίναξιν, ἔτι πολλοὶ ὑπερ-
 ταί παρσιῶσι τοὺς ἔλληνας "ὡς ἔθνη ὀρισιμῶς ἐξηπλημένον, εἰς τὸ ἀποτίναξιν
 λείπεται, εἰ μὴ ἡ φθορὰ εἰς τὸ διπνεύς. ὁ ὑποφθορῶν ἐκ τῆς ταπεινότητος ὑπε-
 ρφθορᾶς τὰς ὑποσίας συνήντησαν διακηρύσσουσαν ὑψηλὴν τῆ φωνῆ, ἔτι ἡ τοιαύτη κατὰ-
 σιασὺς δὲ ἀρχαίως ἐπ' ἀπειροῦν". Κατὰ τὸν Βίβωνα, τὸ θεῖον τοῦτο φασματικὸν
 ἀποδεικνύει τὴν στενὴν σχέσιν, ἢ τὴν ὑπάρχει μετὰ τῆς ἡδονῆς ἐξαχρειώσεως, ἢ τῆς
 ἀποκευτῆς καταστάσεως. Ἡ δουλεία βεβαίως εἶναι ἡ ἰσχυρὴ ἔκλυσι τῶν κακῶν.³
 εἰς τὰς τοιαύτας γυνῆμας οὐδὲν ἔχομεν νὰ ἀντιτάξωμεν. Παρὰ τοὺς γενναίους
 ὑπερνοσῶντες ἡ ἀποτίναξιν, παρὰ τοὺς ἀξιοπρεπεῖς ὑπερνοσῶντες ἡ οἱ εἰς τελείαν ἔβουλον
 εἰς τὴν κοινωσίαν ἀνδρῶν. Παρὰ τὰ πλεονεξία τῆς ἐσφαρᾶτος δουλείας
 κατὰ ἡμεῖς ἐν ἀγαθὸν ἀναστροφῶντων. εἶναι ἡ ἐλπίς, ἢ τὴν ὑπελείδῃ τὸ πᾶ-
 λαί εἰς τὸν πύδμενα τῆς πύδου τῆς παιδείας, ἡ εἶναι κατὰ τὸν Ζαῖκιστον δε-
 μέμον τῆς γῆς ἡ τῶν αὐτῶν. Ἡ ἀγαθὴ ἐλπίς, ἢ τὴν ἀνακευρίζουσα τοὺς ὑπερνοσῶντες
 παρηγορεῖ τὰς ὀδυνημένας ψυχὰς, οὐδέποτε ἀπέλειπεν ἐπιτελεῖν τοὺς ἔλληνας, ζω-
 γουμένην ὑπὸ τῆς ἐθνικῆς ἀνευθύνου. Τὰ δύο ταῦτα ἀγαθὰ, ἡ ἐλπίς ἡ ἡθι-
 κὴ συνείδησις ἐγένετο τὴν Μεγάλην Ἰδέαν ἡ ἀποτέλεσαν τὴν φαιδολαμπετὴν ἡθι-
 κὴν παιδείαν. εἶναι ἡ σχηματικὴ ἀνευθύνου τῆς ἐθνικῆς ὑπερνοσῶντες ἡ ὀδυνη-
 λικῆς ἡθικῆς περὶ ἀποτίναξιν πύδου, ἡ διὰ τῶν αἰώνων διακατέχουσα τὰς
 ψυχὰς ἐκπαιδευτικὴ ἀνευθύνου περὶ τοῦ ἐθνικοῦ μεγαλείου ἡ τῆς ἡθι-
 κῆς ἡ λαμπρότητος, περὶ τοῦ θριαμβοῦ τῆς δικαιοσύνης, ἐν ἐπισημαίνει
 ὁ θεὸς εἰς τὸν ἱστορικόν ἐκπαιδευτικόν λαόν. Τὸ ἐθνικὸν τοῦτο ἰδεῖται εἶναι
 λίαν ὑπερνοσῶντες ἐκ τῆς γενέσεως αὐτοῦ. ἔλαβε σάρκα ἡ ὅσα μετὰ τὴν φθορὰν
 τοῦ Βυζαντίου, ὅτε τὸ πᾶν εἶκον ἀπολεσθῆ. "Τὸς ὑπερνοσῶντες ἡ πρὶν, ἀλλ' εἶχε
 ἀμαυρωθῆ ὑπὸ τοῦ χρόνου." εἰς τὸ ἰδεῖται τοῦτο ἀποτίναξιν ἡ ὁ χαρακτῆρ ἡ
 νεοελληνικῆς ἐθνότητος. διὸν εἰς τοὺς πόθους τοῦ λαοῦ περὶ τοῦ μέλλοντος
 συγκληρονομεῖται ἀνευθύνου τοῦ παρελθόντος" ἡ ἐκ τούτου καταφαίνε-
 ται ὅτι ὁ λαὸς ἔχει συναισθησθῆναι ἑαυτοῦ, ὅτι γινώσκει τὴν ἱστορίαν ἡ
 τὰς ὑποχρεώσεως αὐτοῦ πρὸς ὑπερνοσῶντες ἀποτίναξιν μέλλοντος. Μεγάλην Ἰδέαν!
 τὸ ἀποτίναξιν ἡ τὸ μέλλον διασταυροῦναι ἡ τῶν ἀποτίναξιν τῶν ἐξῆς. οἱ ἀποτίναξιν
 νατοὶ ἡθικῆς ἀναστροφῶν, ὁ φλοῖσος τῶν ὑπερνοσῶντες ἡ ἡ ἰσχυρὴ τῆς ἐκπαιδευτικῆς
 αὐτῶν, ἐξαχρειώσονται τὴν ἀποτίναξιν αὐτῶν. "αἰσχυρὴ πτερυγίζουσι πε-
 ρὶ τὰ σκιδόντα ὄρη ἡ ἡ εἰκὴν αὐτῶν κακοσφρίζεται ἐν ἐκάστη σπητῆ. ὁ ἐ-
 λχιστος ῥυαξ ἡ ὁ μέγιστος ποταμὸς ῥέουσι μετὰ τὸν πρὸς τοὺς φλοῖ-
 σους τῶν ὑπερνοσῶντες τὴν ὄψιν τῶν ἔλληνων". Ἡ Μεγάλην Ἰδέαν ἀναστροφῶ-
 ντες τὸν νοῦν, τρέφει τὴν φαντασίαν ἡ ἐπισημαίνει τοὺς ὑπερνοσῶντες εὐαγγελί-
 μένους τὴν ἐθνικὴν ταπεινότητα ἡ ἀποτίναξιν ἀποτίναξιν ἡ βυζαντινῆς ἀπο-
 κριτικῆς. Ὁ Μεγαλοῖδεαν ἐπισημαίνει ἐπὶ αὐτοῦ τὴν ἐθνικὴν ψυχὴν. οὐδὲν
 ἡ κατὰ τὴν ἐκπαιδευτικὴν τοῦ ἐθνικοῦ βίου σφαιρῆν, κατ' ἡν πάντα ὑπερνοσῶντες
 ἡ ἀποτίναξιν ἡ κατὰ τὴν ἡθικῆν, ἐπισημαίνει τὴν φωνῆν, ἐπισημαίνει τὴν φωνῆν:

Μεγάλην Ἰδέαν

Τὸ πᾶν, κατὰ τὴν ἰδέαν, ἡ οὐδὲν κόντες μετὰ κλαίτε,
 πάλι μετὰ τὸν χρόνον μετὰ τὸν χρόνον, ἀποτίναξιν δᾶναι.

ἐπισημαίνει τὴν φωνῆν.

Τὸ πᾶν τὴν Μεγάλην Ἰδέαν, ἐπισημαίνει τὴν φωνῆν, ἡ ἀποτίναξιν ἀποτίναξιν ἀποτίναξιν
 ἀποτίναξιν εἶναι ὁ Μεγαλοῖδεαν, ὃν ἀγγελος κυρίου ἀποτίναξιν

[Η ταχύωλος φήμη τῆς ἀνδρείας τῶν Ἑλλήνων ἔκρινε ἐξέλθει τῶν σκηνῶν τῆς Ἑλλάδος ὀ-
 ρίων. ὡς δεινοὶ πολέμοι προσηκαλοῦντο εἰς μεθοδὴ ἀνά τὰς εὐρώπας. Τὸ φιλέλευ-
 δερὸν μένος ἦδ' ἔξοδον μὴ δεσφόμενον νὰ ἐκδηλωθῆ εἰσέτι ἐν τῇ δουλείᾳ παρθεῖ.
 Ἕλληνες καὶ ἄλβανοι, ἀλεγόμενοι σπαρτιάται, φροσῆρχοντο εἰς ξένα στρατιπέ-
 दा, ἐν εἰσιδείξασιν τὴν ἰσχυρὴν ἀδελφὴν ἐμπειρίαν καὶ τὸν ἥρωισμόν. Ἰανὸς ὁ Λάσκας,
 μαλεῖ αἰλοῦς Ἰβρακίς, τὰ ἥρωικὰ ἔργα ὑπὸ τῆς παρθεῖς ἐπιφύλακτικῆς ἐφο-
 ρίας, ὅταν τὰ τέχνα αὐτῆς ἐξαγνίζομενα ἐν τῇ δουλείᾳ ἀναδεικνύσῃ ἄξια τῆς
 τῶν φροσῆχων εὐκλείας. Οἱ διαφορετικῶς ἑλληνισαὶ καὶ ἄλλοι ἐνδοσιαστικῶς
 ἐν τῇ τῶν σπαρτιῶν γενναίᾳ τῆτος ἐξύμνησαν τοὺς ἀθλοὺς αὐτῶν ἐν ἰσχυρῶν
 μοῖς εἰσιγράμμασιν. Θάμβος κατεῦχεν αὐλοῦς τὸ πρῶτον ἀντιμερῶς ἑλ-
 ληνα μαχητῶν, ὅσους ἀγρῶχος πιάσει ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἐν τῇ ξένῃ αἰσπύ
 εἶνε τὸν τελευταῖον ἰσὺς τὴν πατρίδα καίρεται ὁμοῖα :

Ὁ γοῦρμ' ἐδάμασεν ἐν ἔντεσι δουλεύουσαν
 ῥύομενον, κλεινὴν Ἑλλάδα. . . . 6]

Ἡ λίθος Ἑλλάς ἀλλ' εἰσῆρχον καὶ οἱ ἄφρονες τῆς ἀθανάτου δόξης κήρυκες ἐν Ἑλλάδι, πρᾶξον
 φιλελληνισμῶ πάντων διδασκόντες, τὰ μνημεῖα καὶ τέχνης. Τούτων οἱ ἀμαρτωλοὶ λίθοι
 ὀρῶσαι ἐξε- καὶ τὸ πρᾶσινον βρῶν ἀνδίστανται εἰς τὴν φθορὰν τοῦ χρόνου, ἀλλ' οὐχὶ καὶ εἰς τὴν κή-
 οσεως κινήσῃ τὴν καὶ τὸν ἰσχυρὴν καὶ ἀγαθόν. Ἡ ἐν λίθοις ἐκτελεῖται εἰς τὴν ψυχὴν τῶν σπαρτι-
 ῶν καὶ διημαρτύρητο εἰς τὴν ἀπορροία καὶ ἀχαριστία ἐκείνων, οἵτινες τὸ φῶς ἔλα-
 βον ἰσχυρῶς τῆς ἀρχαίας, καὶ ἀνιστόφως προσπαθῶσι νὰ ἀβύσσωσι τὴν ζωὴν τῶν
 γένων Ἑλλήνων. ἀλλὰ τὸ ἐν τῶν τῶν ἀνατεῖλαν φῶς, ἂν δαδ' οὐχοὶ Winkelmann,
Bekker, Chateaubriand, Barthelémy καὶ ἄλλοι, ὑπέσχετο τὸσδε ζωηρὸν, ὥστε ἵνα γε
 φλόγας ἐνδοσιασμοῦ ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν φιλελλήνων. "καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας κατα-
 στροφάς, ὡς ὑπέσχετο ἡ Ἑλλάς, λέγει μέγας ἱστορικός, ἰπελάθητο εἰς τὴν ἀπορροία
τῶν ἀθηνῶν μυστηριώδης καὶ τῆς ἡμετέρας ἡμετέρας ἀρχαίας τέχνης, ἥλιος καὶ αἰσπύ
τοὺς βαρβάρους κατέπιπτε καὶ τὴν ἔντεσιν τῆς κατὰ τὴν ἀπορροίαν περὶ εἰσελθεῖν. Ἡ ἔσφρα
 τῆς δουλείας σωσθῆ, ἥλιος εἰς τὴν ἀπορροία εἰς τῶν κατὰ τὴν ἀπορροία μνημεῖον τῆς τέ-
 χνης, ἐπλήρου τὰς καρδίας τῶν λογίων. λύσις καὶ ἀδύμια. τὰ "ζῶντα ἐρείπια", εἰπε-
 σσων τὰς καρδίας ἀπὸ τῶν κειμένων. τὴν ἰσχυρὰν νὰ ἀβύσσωσι ἀδιαφόρως καὶ ψυχρῶς τὰ
 βάσανα τοῦ δυσπρόκοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ὡς πάντες οἱ σπαρτιῶν καὶ φιλομαθῆς σπαρτιῶ-
 τὰ προσεμύθησαν εἰς τὸν ἰσχυρὸν τούτου ἀκούοντες τὰς συμπαθείας καὶ συμμετέ-
 σσον τῶν ἐπίδων καὶ τῶν ἀπὸ τῆς ἀνεξαρτησίας ἐν τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς. Τούτων
 ῥωπτικῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος μεγαλειότης ἢ ἀνταύγεια, ὁ θαυμασμός πρὸς τὸ αἰ-
 ῶνον ἔαρ τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος, σχηματίζουσι ρεύμα ἰσχυρὸν φιλελληνισμοῦ εἰ-
 τε τὸν παλαιόν καὶ γένον κόσμον. Πάντες σπουδάζουσιν ἅμα τὴν ἐκρήξει τῆς ἑσθανα-
 σιάσεως νὰ προσφέρωσι τὸν ἔρανον, νὰ χύσωσι τὸ αἷμα πρὸς ἀπορροία τῆς
 Ἑλλάδος, ἥς τὸ ὄνομα τῶσάντην ἐξασκεῖ μαχίαν. Ὁ φιλελληνισμὸς οὗτος, καὶ
 ἀρχαίς ἐμφανισθεῖς ἐν τῇ Γαλλίᾳ, ἔχεν ἐνοσίαν ἡδύτητα, ἰσχυρῶς. ἐξελείχθη δὲ εἰς ἄ-
 κραιφνὴν ἰστολογίαν ἐν Γερμανίᾳ πρὸ τῆς ἑσθανασιάζου, ὅ ἀλλὰ τὰ ἀπορροία
 τα τοῦ φιλελληνικοῦ ρεύματος οὐκ ὑπέσχεσαν ὅλα ἀπορροία μὴ μὴ καὶ ῥανὰ.
 ἦεν μνημονώδης ἀπορροία, ἀπὸ δὲ καλῶρδωσαν νὰ μεταβάλλωσι τὴν ἰσχυ-
 ρότητα τῆς εὐρώπης, τὸ ἔργον τῆς ἑσθανασιάζου, ἥλιος ἐσφυρηλάττει ἰσχυρο-
 τῆρας τὰς ἀλλοίους τῶν ἰσχυρῶν ἐθνῶν. ὁ ἀναμῆνται νὰ ἐλευθερωθῆ ἐκ τῶν
 τῶν ἐνδοσιαστικῶν ὁμοιάζει ἰσχυρῶς τὸν χιμῶντα, ὅσους δεῖν τῶν
 ἐκτελεσθῆς νομίζει ὅτι διασκεδάσει οὕτω τὴν πέναν αὐτοῦ. Δὲν ἠσπῆθη ὁμοῖα
 ἐκ τῆς τῶσάντη σπαρτικῆς ἰστολογίας τῶ ξένων ὁμοῖα ἑσθανασιάζου ἀθηναῖος διδάσκα-
 λος, ἔτε ἐκτελεσθῆ τὴν ἀπορροία εἰς τὸν περὶ τῆς Γαλλίας, τὸν ἰσχυρὸν Guillet (1669).
 ὁμοῖα τῶσάντη δαμασκηνός εἰσεσφῆσεν ταῦτα: "ὅσοι οἱ φράγκοι, ὅσοι ἔρχονται ἐκ
 τῆς ἀθῆνης, ἐκτελεσθῆ τῆ τῶσάντη ἡμετέρας, δλιθόνται, διότι ἰσχυρῶς: τῶσάντη ἐκτελεσθῆ
 τῶσάντη ἀπορροία τῶσάντη οὐδὲν ἰσχυρῶς ἢ ἐκτελεσθῆ καὶ ἀπορροία τῶσάντη ἑσθανασιάζου, ἔγρα-
 φεν ὁ Μίχτων πρὸς τὸν ἀθηναῖον Λεοκάρδον ἐκτελεσθῆ τῶσάντη ἰσχυρῶς."

... ητοιμασεν εισηλαμθαντο φερούσαι πολυαριθμους υπογραφας, εν αις πρωτεύουσιν αι τω εποχόσων. ο Μάνης Νεόφυτος επτιθησοι τμη σφραγιδα έχουσαι ως σύμβολα ξίφος η σταυρόν. Η εγκίνηση εστι βραδύνεται· εϊ οτι δέν κρείται να άποφασισθή. εϊς ματση άποσταση η όμνηρωσελιτης Δυραραχίου Χαρίτων. Ο σκοπος τωσ επισόδω βασιλείας είχε σφραγματωθή, η εξήρηση τωσ Έλλήνων η ήγνιαταλείης αδελφί! άλλ' ως εϊσοσφραγιτμη η φρεμωδωσ λω της ειρωνίας έχομεν τόσφραγικόν τέλος τωσ ειδικώσ ζοικης Διονυσίως τωσ έατεληθέντος σκολοσόφου. σ ύλος σσούσας να άνεσθεταση τμη σπμζιαν εν Ίωανίνου κατασφρυσόσέις συνεχήσθη η εξεδάρη ζην! ? Τό άποκορόφωρημα τής εις θάρος τής Ελλάδος σικμωαιγίτας είναι η έικσρατεια λω Μορζζίνη. Η όμως άποσρέσρατος είναι ο τότε ενδουστασμός πάντων τωσ Έλλήνων. η αϊός δ' άμβων έδονετο ύπό τω πατριωτικω λόγην τωσ λεσοκρητικων. Η λι-ας ο Μηνιάτης εϊσανελαμβανε σικμητικω τωσ διδασκαίου αιλωσ έικμωσιν προς τμη θεούσων: " πιδεωτας εις λούς πανακράνλους σσι πόδα, άλλο δει έσπίδμη άσός σέ παρά τήν άμακέν σου προσασίαν προς βοήθειαν η σιντήρησιν τωσ φιλοχόιστου σφρατωσ, προς διωγήόν η έξολόδωσιν τωσ άνιδούστωράννωσ. Έωσ σότε, 1) πανακήσατε κόρη, τό τρισάδελον γένος τωσ Έλλήνων έχει να ειρίσκηται εις τά δεσμά κωσ άνισοσφόρου σδυκείας; - ... Έκ, παρδείτε! άνεμοήσσο σως εις τμη Ελλάδα προέξερσν παρὰ εις άλλον τόπων έλαμπε τό ζωποροσφωσ ησ αρχιδινης σίσσευ)... ? Ο άρχιεπίσκοπος κεφαλληνίας Υμέστος σσεούδει α λι ή γραμμην λωσ σφρός εισί κωσακς έκαλοσ πενητήσωνια έξείων ηρινακων. Τότε σίωδη μαχώμενος ο έπίσκοπος Σαράμνωσ φιλοσέτος άφησας ειτολήν " να κρούσων τὰ κόκκαλά σου, η εϊάν ελευθωρωθή η Ελλάς να δάφωον εις τμη εκκλησίασ ησ παρκοίδη σου". Η όλα τωσ τα σωσ κατέληξαν, εις τήν σνδήσησν λωσ 1715, δε τήσ κατασφρυσόδωσιν οί Έλληνες η αΐδη η ηγνιατελείρησσαν ας τήν σιάσσω τωσ τούρκων. Ανώησαν μόνον οί Ταμποι η οί ένετοι, οϊλωσ ύπό διάφορα σφροσίμια εσσεϊω- κων τήν κατακλήσιν τής Ελλάδος. Ο μάλλον εσσηινδλωσ μνησθηρ λωσ βύζαντ. δρόνου ή το η κραλαία σίναμης τωσ Βορρα. Παρτωάλοι Έλληνες έρωσσία δια- μίνοντες ύσώδαμπον τās θέψεις τāsτας, σνδισοντες αδλασ κς τμη μεγαδασιν εκει τής Σερίας Παρμολογίνας, η εις λούς όραματισμώσ τωσ χοροσολόγην πρεϊ λωσ ξανθοσ γένους. Η Μ. αιματερίνα τόν έρχονον μέγαν δούκα έβάβλισε κινωσταν- τίνον, σφροσρίσασα αιλωσ δια τέν δρόνον ησ κινωστανινου σόλεμ. Η έρωσσησ ή αΐλη ειχεν άσωδεχθη μετά ησ δροσικίας η λωσ σολιτισμου η τμη αΐχημην έδωμοσπίασ τωσ βύζαντινωσ η αιλά τά δίασημα λωσ δρόνου. Τούτο εωσφρων- νυε μεγάλη ταΐονερα. Η δέ σφρός λωσ χριστιανούσ σφροστασία, ηλς όμωλογ- μένησ, πελλάμης έσασεν αιλωσ η τμή εκκλησίασ, μετεθάβλετο εις κωραρχίασ. Η τούρκικη σθηρωδία, ηλς τότε ειχε φθάσει εις τό κατακώρυφον, ύσέσση τώ πρώ- τον καιρην τρωΐμα προ τωσ τεικωσ ησ Βιέννης (1683) η μετ' ουσ σολωσ η στήσρος της Ρωσσίας οϊά τής σνδήσησ τωσ Κάρλοβιτς (1699) έδρασε τοισ όδόντας τωσ σθηρίου η άνεκηρξίσετο μονάρχησ τωσ Ρωσοελλήνων. άλλ' η ρωσσησ η σσημβασις εδασ- ματοσφημ εν τή σνατολή ως άβρατος δινάμης. όλε όμως μετά τούσ αιώνων έικσκαρι δοκίασ ένεφαιύσθη εν ταύθα ως σφραγεωτικη εισίχειρησ ησ ασπεδεικη έδισ- ουσ κατακλήτικωσ σσοιωσσ άσίδωσκουσα ύπό τό πρόσχημα προσασίας τωσ χροσσι- ανων. Η έσωνάσισση τής Σερμράμωδη τωσ Βορρα εν Πελοσσωνήσω κατεσνήη εις λω αιμα τωσ έσσητων Έλλήνων! άλλ' η σφρετύδη σικέτησ πάνελλήνιος κλησίσ. έρηπομωσιν ως σφροσφρασκει η δια τόν τελειω άγωνα, εις σνάμηναι εν βίβ' έσσ τωπωδέντος εν ηλς χροσπ- λει, άσού σνστωίθη τώ χαλκείτηριεν ησ έλν. έσθανασσίωσ. Τά ιταύθα ειχε ύδμενα τήσ

αὶ ἐκλήσεις ἐσωλαμβάνοντο φέρουσαι πολυαριθμούς ὑπογραφὰς, ἐν αἷς
 πρωτεύουσιν αὶ τῷ ἐπισκόπῳ. ὁ Μάνης Νεόφυτος ἐπιτίθει τὴν σφραγίδα
 ἔχουσαν ὑποσύμβολα ξίφος καὶ σταυρὸν. Ἡ ἐκκλησία εἰς βραδύνηται ἐπί τῳ δὲ κέρ-
 νεται νὰ ἀποφασισθῇ. ἐν βίαιτῳ ἀποσεισῶν καὶ ὀμηροκρατικῆς Δυραρχοῦ
Χαρίτων. Ὁ σκοπὸς τοῦ ἐπιδόξου βασιλείας εἶχε φραγματωθῆ, ἡ ἐξέφρασις
 τῷ Ἕλλησιν καὶ ἡ ἀμακατέμφις αὐτοῖς! ἄλλ' ὡς ἐπισημαστικῶς ἡ βρετανικὴ
 τῆς εἰρανείας ἔχουσαν τὸ φραγματικὸν τέλος τοῦ ἐπιδοξοῦ Φρίσκου Διονυσίου
 τοῦ ἐπισημαστικῶς σκυλοσόφου. οὗτος σκοπὸς νὰ ἀνεσώταται τὴν σφραγι-
 αν ἐν Ἰωαννίνοις καταφροσὸν εἰς συνεχῆ καὶ ἐξεδάρη ζῶν! Ἡ τὸ ἀπο-
 κοροφία τῆς εἰς βάρος τῆς Ἑλλάδος σφραγματικῆς εἶναι ἡ ἐκστρατεία τοῦ Μο-
ροζίνη. Ἡ ὁμῶς ἀποτρέφρασις εἶναι ὁ τότε ἐνδοστασιὸς πᾶν τῷ Ἕλλησιν.
 καὶ αὐτὸς δ' ἀμύνει ἐδόνει το ὑπὸ τῷ σαφριωτικῷ λόγῳ τῷ ἐφορητικῶν. Ἡβί-
ας ὁ Μηνιάτης ἐσωλαμβάνει σφραγματικῶν τοῦ διδασκαλοῦ αὐτοῦ ἐκκλησίαν
πρὸς τὴν Θεοσίον: "πιστωτικῶς εἰς τοὺς πανακράτους σου πόδας, ἄλλο δὲ ἐπισημα-
 στικὸν σὲ παρὰ τὴν ἀμακατέμφι σου προσασίαν πρὸς βοήθειαν καὶ συντήρησιν τοῦ φρο-
 κήστοι σφραγῶν, πρὸς διωχτικὸν καὶ ἐξολόθρευσιν τοῦ ἀπεδοξοῦ τυράννου. Ἐως οὖτε,
πανακράτους κόρη, τὸ τρισάξιον γένος τῷ Ἕλλησιν ἔχει νὰ εὐρίσκεται εἰς τὰ δε-
 στικὰ μὲν ἀποφροσὸν δουλείας; - ... ἄχ, παρθεῖνε! ἀνδραγαθίᾳ σου εἰς τὴν Ἑλλάδα
 πρὸς τὸν σφραγῶν εἰς ἄλλον τόπον ἔλαμψε τὸ ζωφροσὸν φως τῆς ἀφροσῆς σίσεως..."
 Ὁ ἀφροσῆς σκοπὸς Κεφαλληνίας Τυμὸς σφραγματικῶς αὐτὸν ἡ φραγματικῶν τοῦ σφραγῶν ἐπί
 κεφαλῆς ἐμακατέμφι πενήτησιν ἐξέειν καὶ μυνακῶν. Τότε σφραγματικῶς μακατέμφι ὁ
 ἐπισημαστικῶς Σακάνων φιλοσόφου ἀφροσῆς ἐπισημαστικῶν "νὰ κροσῶν τὰ κροσῶν κατὰ τοῦ
 καὶ ἐὰν ἐλευθέρωθῇ ἡ Ἑλλάς, νὰ δάφου εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ παρθεῖνε τῶν."
 καὶ ὅλα τὰ
 τα σφραγματικῶν ἐξέειν τὴν σφραγματικῶν τοῦ 1715, οὗτος καταφροσὸν ἔχουσαν
 αὐτοῖς καὶ ἐξέειν ἐξέειν τὴν σφραγματικῶν τῷ τῶν.

Δὴ τῶν μόνον οἱ Γαλλοὶ καὶ οἱ Ἕνετοὶ, οὗτοι ὑπὸ διάφρα φροσῆματα ἐξέειν
 τὴν κατακλήσιν τῆς Ἑλλάδος. Ὁ μάλλον ἐπισημαστικῶς μνηστικῶν τοῦ βυζαντι-
νόφου ἦτο ἡ κραλαία σφραγματικῶν τοῦ Βορρά. παρθεῖνε Ἕλλησιν ἐπισημαστικῶς διὰ
 μένοσις ὑπὸ σφραγματικῶν τὰς βρετανικῶν ταύτας, σφραγματικῶς ἀφροσῆς τῆς μεγαδάσιν ἐξέειν
 τῆς σοφίας παρθεῖνε καὶ εἰς τοὺς ὀραματικῶς τῶν χρηστικῶν πρὸς τοῦ
ξανδοῦ γένους. Ἡ Μ. αἰματικῶν τὸν ἐξέειν μὲν δόξα ἐβάβισε Κινσιαν-
τικῶν, σφραγματικῶς αὐτοῖς διὰ τὸν σφραγματικῶν καὶ Κινσιαντικῶν σφραγματικῶν. Ἡ ἐξέειν
 αὐτοῖς εἶχε ἀφροσῆς μετὰ τῆς σφραγματικῶν καὶ τοῦ σφραγματικῶν καὶ τῆς αἰματικῶν
 ἐξέειν τῶν τῶν καὶ αὐτὰ τὰ σφραγματικῶν τοῦ σφραγματικῶν. τοῦτο ἐξέειν
 νυε μὲν τὰ ὄνειρα. Ἡ δὲ σφραγματικῶν τοῦ σφραγματικῶν σφραγματικῶν, ἡ δὲ σφραγματικῶν
 μέντις καὶ αὐτοῖς ἐξέειν αὐτοῖς καὶ τὴν ἐκκλησίαν, μετεβάλλετο εἰς κραλαία.
 Ἡ σφραγματικῶν σφραγματικῶν, ἡ δὲ τότε ἐξέειν ἐξέειν κατακλήσιν, ὑπὸ τὴν τὸ πρῶ-
 τον καρτικῶν τραυμά πρὸ τῶν τεικῶν τῆς Βιέννης (1683) καὶ μετ' οὗ σφραγματικῶν Μητρετικῶν
Ρωσσίας διὰ τῆς σφραγματικῶν τοῦ Καρλοβίτις (1699) ἐξέειν τοὺς ὄνειρα τοῦ σφραγματικῶν καὶ
 ἀνεκκλησῆσετο μονάρχης τῶν Ρωσοῦ Ἕλλησιν. ἄλλ' ἡ ρωσοτικῶν ἐξέειν ἐξέειν
 σφραγματικῶν ἐν τῇ ἀνατολῇ καὶ ἀφροσῆς δύναμις. ὁ δὲ ὁμῶς μετὰ τῶν αἰώνων
 ἐξέειν σφραγματικῶν ἐξέειν ἐξέειν ὡς σφραγματικῶν ἐξέειν ἀφροσῆς ἡδὲ
οὺς κατακλήσιν σφραγματικῶν σφραγματικῶν ὑπὸ τὸ πρῶτον προσασίαν τῶν χρηστικῶν.
 Ἡ ἐξέειν τῆς Σφραγματικῶν τοῦ Βορρά ἐν Πελοποννησῶν κατακλήσιν εἰς τὸ αἶμα
 τῶν ἐξέειν Ἕλλησιν! ἄλλ' ἡ σφραγματικῶν ἐξέειν πανελλήσιν κλήσιν ἐξέειν
 καὶ σφραγματικῶν διὰ τὸν τελικῶν ἀφροσῆς, καὶ σφραγματικῶν ἐν βίβλῳ τοπικῶν ἐξέειν ἐν Μεσοπο-
λεῖ, αὐτοῦ σφραγματικῶν τὸ κακῶν ἐξέειν καὶ Ἕλλη ἐξέειν ἐξέειν. τὰ ἐξέειν ἐξέειν

Μαρτυρολογία δὲ ἐξίμενοι μόνον τοὺς μάρτυρας τῆς πίστεως, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἥρωας τῆς πατρίδος. ἐν δὲ τοῖς ὕμνοις θερμοὶ δέησις ἀνεξιμνητοῦ διὰ τὴν ἀσθελε δέρωσιν αὐτῶν "Ὅτε τὴν ἡμῶν οὐδύνην καὶ κἀκωσὸν - ἢ πάλαι, δέουσα, - ἐν Αἰγύπτῳ ἔβλεψαι κεν κἀκωμέ- νους Ἰσραηλῆτας σου - εὐχ ἦτιον γὰρ δεδούλωται καὶ καταλύχεται - τῶν υἱοῦν σου τό στέφος, φιλάνθρωπε - Ἰσραὴλ ἀπηνῶ τῆ δρασότητι." 10

ἀκήρυκτος ἡλεμος τῶν τοιαχθέντων.

Δ! Εὐτυχῶς ἡ κρηπίς ἀσάλευτος διέμνηνε παρὰ τοῖς ἔλλησιν ἢ εἰς θεὸν πίσυς, ἀφ' ἧς εἰς τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς ἐκπίς ματαία, ἵνα ἐσωκηδεύσῃ ἢ Γραφή "Μὴ πεποιδατε ἐπ' ἀρχοντας ἐπὶ υἱοὺς ἀνθρώπων, οἷς οὐκ ἔσσι σωτηρία" (Δαβὶδ). τὴν μεγάλην ταύτην ἀλήθειαν διακήρυξεν ὁ Βίβρων, προσθεῖς, ὅτι ἡ ἐλευθερία δωρεάν δὲν παρέχεται, καὶ διεσάμπισεν ἐν πάσῃ ἑλληνίδι γῆ ἢ καλλικλέαδος τῆς ἐθανάσιόσεως ἀπείων:

Μὴν ἐλπίζετε εἰς ξένους καὶ υἱοὺς γενεδομένους ἢ πατρίν να λυτρωθῆ. τῆς ἑλλάδος ἢ πρὶν δόξα μετῶ τέκνων τῆς γὰ τόξα δέχει σάκην ἐπιστρέψει, νέους ἥρωας γὰ στεφῆ.†

Μεγα μιονένιημα διὰ τὸν ἑλληνικὸν ἀγῶνα ἦν ἡ διάσφασις τοῦ ἑλληνισμοῦ καὶ ἡ ἔλλειψις ἐσωτερικῆς ἐνότητος. οἱ πιστωσάντες εἰς τὴν σιγήλειαν τοῖ τοῦ ἀσσομαρτερήσων τις ἐσραήτε τωσαν καὶ ἐπὶ κνωσαν τὰς ἐχθρικὰς φάλαγγας, οἱ ἐνασπολερδίντη ἐτήρησαν τὰς δέουσι συνασπισθέντες περὶ τὸ ἐπολιθιαστικὸν κεντρον. οὐκ ἐπιλοθίντες δια σιγήρας ὑπο- μανῆς. ὑφίστατο μὲν ἀγροχθύσως τὴν καθήμερινὴν ἀσκημασίαν, ἀλλ' ἀφανῶς ἐφθάζοτο πρὸς ἀνάσφυξιν τῶν πνευματικῶν οὐνόμεν τῶ ἔθνους προάγοντες ἅμα καὶ τὴν ὑλ- κὴν αὐλοῦ εὐημερίαν. Διὰ τοῦ ἀκηρύκτου τοῦτου πολέμου ὑπέσκαλλον τὰ δεμέλια τοῦ τουρκικοῦ κράτους, ἔσονται εὐθὺς παρασκειάζοντες τὸ ἔργον τῆς ἐνεμερσίας. ἀλλ' ὑπῆρχε καὶ τρίτη τάξι, τῶ ἀδιαλλάκτων ἑλλήνων. τοῦτων ἡ ἀγνή ἐθνικὴ σιγήλειος οὐδένα ἐσπέρσε συμβιβασμὸν ἐφρὸς τὸν τύραννον. καὶ τοῖς τοῖς ἦσαν οἱ ἄρματωλοὶ καὶ κλέφται, οἱ ἐφρὸδρομοὶ τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. ἀσσοκαλυφθῆμεν ἐφρὸ τοῦ ἠρωϊσμοῦ καὶ τῆς αὐταπαρησίως τῶ ἀνδρῶν ἐκείνων, οἷτινες ἀσπείδεισαν ὅτι τὸ ἔθνος ἐν εὐκην ἐν τῶ σιγῆλῶ ἐφαχθρεμῆθη, οὐδ' εὐκην ἀποβάσει τὴν ζωτικότητα αὐτοῦ. οἱ ἀδὰ νατοὶ, ἐν τὴν μνήμην θεραίρομεν σήμερον, μετὰ τῆς ἀσσολείας τῆς ἀνεξαρτησίας δὲν σασσώλεσαν καὶ τὸ ἐθνικὸν αἰσθημα, οὐδ' ἀσσοχρόντες ὑστέτωσαν ἐν παθητικῆ ὑποτάξει,

κατωλοὶ καὶ κλέφται.

καλλίτερα μῶς ὑφρα ἐλευθέρη ζωῆ, παρὰ σαράντα χρόνια σιγῆλειά καὶ φυλακῆ.

εἰς τὰ ἀσφρόσιτα ἄρη καταφυγόντες, ἐν τὸν ἀπέραντον ναὸν τῆς ἐλευθερίας, μὴ ἀνε- χόμενοι τὴν αἰσχρὰν δουλείαν. ἐκεῖ ὁ βέβηλος ποὺς τοῦ τυράνου δὲν πατεῖ καὶ ὁ ἀφρ δὲν μελίνεται ὑφὸ τοῦ λεβαντωῦ τῶν αἰλοσούλων, ἀλλ' ἀρωμαρίζεται ὑπὸ τῆς πνοῆς τῆς ἐλευθερίας. ἐν τῶ ὑπῆρχεον ναὸν τῆς φύσεως ἐτελεῖτο ἡ ἐρωτῆρα μν- σιαχυμία τῆς ἐθνικῆς σασσῆνεσίος καὶ ἐφροσφερίετο ἢ ἐξελασθῆριος δυοῖα τοῦ μισον τῶ θεναίεν ἠρωῶν αἶμα. οἱ ὄρεσι αἰδῆς καὶ φρυαδῆς νύμφαι σιγχορεῦσ- σι μετὰ τῶν ἀδανάτων, ἐνῶ οἱ ἐθνικοὶ αἰσῶδι ψάλλουσι τὰ ὑφραῖα κλέφτικα τραγοῖδια, ἐκασπείζοντες τὴν ἐλευθέρων ζωὴν. τὰ ἅλα ἀνεζωπύρουσι τὸ ὑψηλὸν φρο- νημα καὶ τὸ ἀδιάλλακτον πρὸς τὸν τύραννον βίωσις.

ὁ πλοῦσιος ἔχει τὰ φτωρία καὶ ὁ φτωχὸς τὰ πέντια, ἀλλὰ παῖνανε τὸν πασᾶ καὶ ἄλλοι τὸν βεζύρη καὶ ἐνὶ παῖνᾶ τὸ σπαθί, τὸ τουρκνοματωμένο.†

ἐμπεξὺς τῆς πανασιασίως.

οὐκὼ τὴν ψυχὴν ἐκτρέφοντες τοῖς θεναίοις αἰσθημασι, τῆς σασσῆνεσίος ἠρωῶν ἐξέμο- μων ἢ λέοντες καὶ ἐκύνοντο ἀσσο τῶν ὑψηλῶν ὄρεων ἢ ὄρημικῶν κείμαρροι. οἱ δὲ τοῖ τοῦ ἔλλωμου εἰστυλοχρεῖτη τὸν ἱερὸν ἀγῶνα, ἐσασπείδως δέχόμενοι τὰ ἐλευθερία, ἀ- περ ἐφροσφερουνσι οἱ ἀξιοὶ τῶν Μαραθῶνομαχικῶν ἀσσοῖνοι, ὁ Χεῦς μαρτανεῖν καὶ ἐξασσῶλεει τῶν κεραυνοῖς κατὰ τῶν ὑψηλῶν τῆς ἄγας. ὁ δελφικὸς ἀσσολλικὸν σασσῆνεχέ- μετὰ τῶν ὑφρεμῆτων κλέφτων καὶ ἐμσφενδονίζε θεραίρους κατὰ τῶν γῶν γαλατῶν, οἷ- τινες κατέσῶι ἦσαν τὸ ἱερὸν ἔδαφος. ὁ Δωδύνατος ἐπικροτεῖ καὶ σῆφει τὸν πύρρι-

τὸ χεῖ μαρῶ ἢ ἑλεβνωῖ ἀπὸ κλίματε πειρα...

δας, Λουκίωτας, οίτινες περιεφρόνησαν ενόθεν τὰ Ἰουδαίους. Ἐσαν ἐρχόμενοι οἱ εὐ-
 κλειεῖς τῶν ἡμετέων χρόνοι· νέοι Μιχαῖοι καὶ Λευνίδαὶ στολίζουσι τὸ ἔκκνημιόν ἡρώων
 ἢ ἑλλάς ὑπερίσχυται ἐν τῇ ἀδανασίαν! οἱ τιμημένοι ἀρματοῦλοι εὐαφλάξαντες
 ὡς αἱ ἐστιάδῃ τὲ ἐδνιτῶν παρ, μετέδωκαν φλογαὶ ἑροῦ ἐνδουσιασμοῦ εἰς ἐλοίμην
 τὴν ἑλλάδα. αἱ φλόγες γιγαντοῦνται ἐν τῷ ἁγίας Λαύρας, εἰς ἀνά ταναβι-
 θάουσι ἐνδυμίαμα ἐπρόσδεκτον τὰς δερμιάς δεήσας τῷ ἑσσανασιατῶν
 μέχρι τοῦ θρόνου τοῦ σαββαίου. τότε κύβουλοι πάντες καὶ ρετὰ ἐσπύρων καὶ
 ρετίζουσι τὴν σημαίαν ἐκ ἐσπεροσίας, ἦν κρατοῦσι αἱ σιβαραὶ χεῖρες τοῦ
 ἀρχιεπισκόπου Πατριῶν. Μία φωνὴ ὁρμίζονται ὅλοι τὰ δευσαεδοῖ διὰ τὴν
 λευθερίαν!

Σὰν δερμιά ὠρμήσανε ἐπὶ
 μακρῶν μεσ' τὴν ἐκκλησίᾳ.
 τὸν σπέρν γιὰ βοήθεια εἶχαν
 καὶ αὐτὸ ποχτοῦσαν λευθερίαν!

ἐπὶ δερμιά ὠρμήσανε τὴν
 μακρῶν μεσ' τὴν ἐκκλησίᾳ
 τὸ σπέρν γιὰ βοήθεια εἶχαν
 καὶ αὐτὸ ποχτοῦσαν λευθερίαν!

εἰς τὴν πολεμίστην οὐρανία τῆς ἁγίας Λαύρας, ὅσπερ ἀντηκεῖ ἀ-
 εὐ τῶν ὀρεῶν ἀνά τὰς φάραγγας, ἀσπαγγῶσι οἱ πανέκκνητες εὐαγγελι-
 ποῦ σιναγερμοῦ. τὸ ἰσολημικὸν θούριον ἀναμείλῳσιντες!

ὡς ὡστε ἰσολημικῶς νὰ ζοῦμε σὴν σιλαβιά
 σταῖς ῥάκες, σιά λαγκάδια μαζὶ μετὰ δερμιά!

σκοπὴ τοῦ
 τριάρχη καὶ
 ἰαμβός τοῦ
 ἀγῶνος.

Ὁ τυραννὸς ἐμὸς κηπιὸς ταρασσέται, σφαδάζει, μαίνονται τὰ ἄγρια
 τοῦ βοσπέρου κίματα καὶ ἐποσῶσιν εἰς τὸν θράχον τοῦ φανερίου. Πλήττα
 ἐν τῇ κεφαλῇ τοῦ ἔδνου. τὸ ὠριῶτον ἱερεῖον, δυοῖα εὐφροσδέκτος πρεσ-
 πνέκηδῃ ὁ βασιλεὺς. Μή κησιμονεῖτε τὸ σκοπὴ, παιδιὰ, τοῦ πατριάρχη!
 Τὸ τραγικὸν τέλος τοῦ σπέρν ἑθνάρχου σινεκίνησε σινεθάντα τὸν χροσσιαν-
 πόν κοσμον καὶ ἔρριψεν ἔλαιον εἰς τὴν θυρᾶν τοῦ ἀγῶνος. Ἡ σιμὰ αὐλοῦ, αἱ
 σιμαὶ τῶσιν ἐνομαρῶρων περὶ πλάμεναι ἐβήσαν ἐκὸς ἰσπον. οἱ ἐκὸς ἰσπη-
 τὰ ὀραματιζόμενοι διακρινουσι τὴν βοήθειαν τοῦ οὐρανοῦ, τοῖς ἀγα-
 τῶς συμμάχοις, ἐμάνεσιν καὶ γιγαντοῦνται. Ἡ δούλη ἑλλάς, ἡ ἐξουδετη-
 μένη, ἐξεγείρεται ὡς ἐν σάμα, ἀπειλητικῇ ἢ ἑναδραῖσῃ γὰρ δεσμία τῆς δουλείας. Ὁ
 ἑσπέρν κατὰ τοῦ Γελιάδ! Συγκίησι εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Ἡ ἑλλάς εἶναι πνεῦ
 μα, οἱ ἐκὸς ἰσπον αἱ ξηνοὶ, δὲν εἶναι ὕλη, καὶ ὡς πνεῦμα δὲ κησιάρχῃσῃ κηκίτῃ.
 Ὁ οὐρανὸς εὐελοχεῖ τὸ ἔρχον καὶ ὑπαρέχει τὸ σπέρν τῆς νίμης. "εἰς δὲ ὡς
 τὰ χεῖρας καὶ εἰς τὸ κησιάρχῃσῃ κηκίτῃ. αὐτὸ ὡς εἶπεν ὁ ἀπελευθερωτικὸς ἀγῶν!
 εὐαγγελίσου γῆν κατὰν μελαχρῆν.

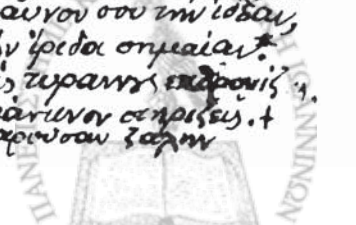
αἰνεῖτε οὐρανὸν θεοῦ τὴν ὁδόν.

Ὁ δολιχὸς τῆς ἑλλάδος εἶναι ἡ ὁδὸς τοῦ οὐρανοῦ. Νῦν ἐσὺ εὐαγγελίσου τοῦ οὐ-
 ἀνδρῶπου, εἶναι ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἀγγελία, εἶναι ἡ σωτηρία τοῦ κόσμου. Δεῖ
 καὶ ἡ ἑδνιτῆ αὐτῇ ἑορτῇ σινεπλάζεται μετὰ τῆς κεφαλαιώδους ἑορτῆς
 τῆς ἐκκλησίας. Σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμεῶν τὸ κεφάλαιον!
 Τὸ δόγμα λοιπὸν σινεκίηδῃ, ἡ ἀνακίηκῃ εὐαγγελίαισῃ. ἡ ἑδνιτῆ
 σαλαγγενεσία εἶναι ἔρχον πλέσν. οἱ ἱστορικοὶ νόμοι ἐξελίσσονται μαθηματικῶς.
 Ὁ ἥλιος τῆς ἑλλάδος ἀνετείλει καὶ κατακαίει τὸ ἔαρ τῆς ἐλευθερίας, δολιχόρομη
 καὶ κατευθίνει τὸ σπέρν ἄρι μὲν πρὸς τὰ αἰθρία ὕψη. Μὴ ὠλοήσων ἡμεῖς
 ἐπιπρὸς ὁδοῖν τῆς, διαλυεῖ αὐτὰ ὁ φωτοβολὸς γίγας τῆς ἡμέρας, καὶ ἡ διαίθερος
 αὐτοῦ δὲ μετὰ μεταβάλλει εἰς οὐρανίαν δόσον. "ἀνω σκῶρον τὰς καρδίαις!"

Μαριτζίμης ἡ
 καὶ τὸν νορὸν ὁσπέρν
 ἔξομα ἰσολημικῶν
 καὶ Νουαίαι

γιὰ τὴν παντοκράτορ πνεῦμα ἐπὶ ἐλευθερίας,
 θεὸς ἀπὸ τῆς πρώτης ὥρας τῆς δημιουργίας
 ἠνεφύσεν εἰς αὐρανὸν εἰς τὴν χεῖρα τῶν ἁγίων,
 σὺ εἶπε, ἀντί μὴ κησιμονεῖτε εἰς τὴν αὐτῶν,
 εἰς τὴν ἑλλάδα τὴν μελαχρῆν (Σωτῆρος)

Σπέρν σου τοῦ λόγον ἔχει, κεραυνοῦ σου τὴν ἰσδάν,
 σπαρατῶντα, ρουτὰ ἔθνη καὶ τὴν ἰσδοι σημαίαν.
 Πολεμῶν τῆς ὀκλοκράτῃ, τοῖς τυραννῶν ἐσπέρν
 καὶ ἐξ ὀσον τὸν νορὸν σου ἀρματινὸν σπέρν
 εἰς τὸν ἑσπέρν-ταχῆν ἀπὸ τῆς παρῶσῃσῃ ἑσπέρν

Λόγος πανηγυρικός

Περὶ τῆς διαωνίου τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Ἡ ἐθνικὴ συνέχῃς καὶ ὁ ἑλληνικὸς πολιτισμὸς
ὡς παράγοντες τῆς ἐπιβιώσεως τοῦ 1821.

Ἐκφωνηθεὶς ἐπὶ τῇ ἐθνικῇ ἑορτῇ τῆς 25 Μαρτίου ἐν τῇ μεγάλῃ αἰδούσῃ
τῶν τελετῶν ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Κορυθῆς Ἐπιλοχίου Κουρίλα τακτικού
καθηγητοῦ τῆς ἱστορίας ἐν τῷ ἐθνικῷ πανεπιστημίῳ.

Περιεχόμενον κατὰ κεφάλαια

Ἑλλάδος σ. 1-2 Σημ. 21-2

Ἐπισημῶν. Ἡ ἀναπόκλησις τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἡ διαωνίως ἐπι-
κεφ. Α'. Ἡ ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἡ ἀποσύνδεσις τοῦ ἑλληνικοῦ.
ἡ ἔκρηξις τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, σ. 2-7. Σημ. 23-25

Κεφ. Β'. Ἐρησικαλία καὶ πατριὰ. Τὸ πατριάρχιστον ἐθνικὸν πνεύ-
μα. Οἱ ἐθνικοὶ ἄνθρωποι. σ. 7-12. Σημ. 26-28.

Σημ. 29-31

Κεφ. Γ'. Αἱ δυνάμεις ἐθνικαὶ δυνάμεις καὶ ἡ βοήθεια τῶν ξένων.
Κεφ. Δ'. Ἡ ἐλευθερία δῶρον τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔργον τῆς φιλοπατρίας
ἐν τῷ ἑλληνικῷ σ. 19-20. Σημ. 31.

3 Τοῖς ἀσολύχοντες ἀγῶνας τοῦ ριζοπαίριδι, ταυτολόγου Βησσαρίωνος συνέλιον ὁ ὁμογενὴς Ἰανὸς Λάσκαρις. Οὗτος ἔμφανισθεὶς πρὸς Κάρολον Ε΄ ἐπικροφορεῖ αὐτὸν
 τῷ 1525 πρὸς τοῖς ἄλλοις λέγων: "συνωμείησα μετὰ τινῶν Τούρκων ὑμῶν χριστιανῶν ἐνέ-
 ησα τὸ πνεῦμά των, διότι τὰ ὄπλα καὶ δυνάμεις των Τούρκων ἐξήρουντο ἐπὶ τὰς
 χεῖρας χριστιανῶν ἑξαμεταῖ" (Σάδα, Τουρκοκρατ. Ἑλλάς, ἀθῆναι 1867, σ. 85). ^{1. α. α. π. 2.} Κούμα

3² Ἡ ῥῆσις εἶναι τοῦ Περσίου σοφιστοῦ Φερδύση. Οἱ σίχιοι ἔχουσιν ἤδη:
 εἰς τὸν πύργον τῶν Καισάρων ἡ ἀράκην ἐπιτελεῖ ἡνὶ ὑποφρῆσιν τὴν ἐν τῇ Ἀκτῇ,
 καὶ εἰς τῶν ἀνακτόρων τοῦ Ἀφρασιὰβ τὰς σιτοὰς καθίζει
 καὶ τὸ σάλευμα ἡ θλαύξ τὸ νυκτερινὸν γαλιίζει.
 καὶ φαίνεται ἐλευθῆρα μετὰ φροῖος· διότι οἱ περσικοὶ σίχιοι κατὰ τὸν
 μυσκ. Καρχιδόν ἔχουσιν ἤδη:

*Perdari mikēnēd her Kassri Kaisar ankebut
 Būmi nōbet mīsened her Kunbedi Efrasiab.*

Ἰστορ. τῆς Ἑλλάδος ἀπο τῆς γένεσιν τοῦ ἀρχαίου βίου κατὰ ὑπότ. Γ. Χρήστου
 μεταφρ. Καρολίδου τομ. Β', ἀθῆναι 1907, σ. 664.

4 Περὶ τοῦ Δημ. Παλαίολογῶν γινώσκοντες, οἱ διαφύνησας πρὸς τὸν ἐν περὶ
 σπηλαιῶν γενναίως ἀγωνισθέντα ἀδελφόν αὐτοῦ Θωμᾶν κατέφυγε εἰς τὸν ἐν Κορίν-
 θῶν στρατοπολεῦοντα Σουλτάνον Μωάμεδ Β΄ τὸν εὐρηθῆναι ὑποφρῆσιν
 εἰς γάμον τῆς αὐτοῦ θυγατέρας, αὐτὸς δὲ ἀπεσύρθη εἰς Ἀδριανούπολιν
 μετὰ τὴν δύο ἡμέρας, ὅπου μετὰ τὴν τριῶν καὶ ὀκτώρων (Κ. Λ. Ρεφερέλ, Ἰστορικὰ
 τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων ἀπὸ τῆς ἀλώσεως Κ/ωάλης κατὰ μεταφρ. Κ. Κοκκίτου,
 ἀθῆναι, 1881, σ. 56, Καρολίδου, Ἰστορία τῆς Ἑλλάδος, ἀθῆναι 1926, σ. 103-4).

περὶ δὲ τοῦ Μεζιχισαῖα β. Σάδα, Τουρκοκρατ. Ἑλλάς σ. 30. ^{4^ο ἔκδοσις τοῦ ἴδου ἐστὶν ἡ} ^{19^ο ἀθῆναι, 19^ο}

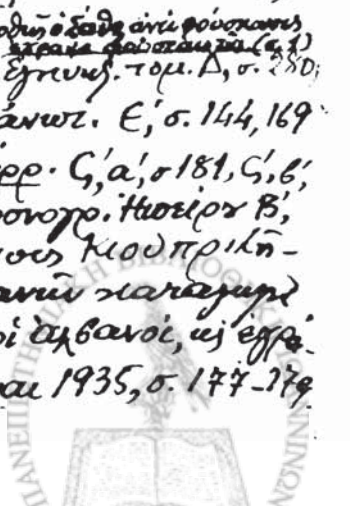
5 τὴν ἐξωμοσίαν τοῦ μικροβολίτου Ἀθανάσιου καὶ τὰ κατὰ τὸν ἑξῆς
 σατο τῶν κομισαριῶν αὐτοῦ ἱστοροῦ ὁ Τριανταφυλλίδης (Οἱ Φυγάδες,
 σ. 87), ὅπου λέγει ὅτι τὸ μαρτύριον δὴν ἐβιβέωσεν αὐτῷ, οἷε καὶ παρῆσαν
 αὐτὸν ἐν τοῖς ἀγίοις. Οὗτος ἐξ ἑδοξο (αὐτ. σ. 169) καὶ τὸ δαυμάσιον δημῶδες
 ἔπος περὶ τῆς ἀλώσεως τῆς Κ/ωάλης, ὅπου διέσωσεν ὁ Ἕλληνας λαὸς
 ἡ τρωαζοῖντος, ἐξ οὗ ἡ βίσι πᾶσαν τὴν ἀνωτέρω σίχους· ἐπέφρατο
 αἰθερότητα τῶν ἑθνικῶν ἀγαπήσεων γὰρ διασωθῶσιν εἰς τὰ αἰώνια
 καὶ ἀκριβῆ καὶ αὐτοκρατορίας ὄρια καὶ τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως βασιλέως:

*Τὴν αὐτὴν ὄντας ἄρξεν (γρ. ἕρξεν) ὁ Ἕλληνας Κωνσταντῖνος
 με δεκαπέντε σημαῖνα, με δεκοχὴν παμισάνας,
 με δίαμους, με ἀρκερεῖς, με φαγας, με σασιὰς,
 σι (= ἐν) ἑλλάδα, σι ἕρξεν τὴν Πόλ' τὴν Ῥωμαῖαν (= Ἑλλάς)
 σημαῖν' ἡ γῆ, σημαῖν' ὁ δὸς, σημαῖν' καὶ τὰ οὐράνια
 σημαῖν' καὶ ἡ ἀγία Σοφία, τὸ μέγα μοναστήριον κατὰ σ. αἰ. 189)*

τοῦ Πατριάρχου τὸν ὄντον β. ἐν Ἑλλάσιν ἀναλεκτὴν Μετρίτζη 1831, Β, σ. 117. ^{ὁρῶν ὁ ἴδου ἀνὶ φρούρατος} ^{ἡρανα φάσιν αὐτῶν (σ. 1)}
 ἐν τῷ 263 τὸν ὄντον μονῆς τοῦ Διονυσίου (Σ. Μυ. Ἑλλήν. Ἑγνησ. τομ. Α, σ. 280;

ἀμπροσ

7 Περὶ τῶν μεχισιάνων ἐξωρεσιῶν β. Χάμερ ἐνδ' ἀνωτ. Ε', σ. 144, 169
 καὶ σ. 354, Καρολίδου, Ἰστορ. τῆς Ἑλλάδος σ. 364, Παπαρρ. Γ, α', σ. 181, Γ, β',
 σ. 15. ἀθῆναι Ναυπλῖς 1831, σ. 118. Ἀραβανινοῦ Χρονογρ. ἱστορ. Β',
 σ. 219, Σάδα Τουρκοκρατ. Ἑλλάς σ. 129, 166, 118. Διά τῶν Κουπριλή-
 δες ἠπολοῦθησα τῷ Παπαρρ. περὶ τῆς ἐν χριστιανῶν παραμυθίας
 (Ε', β', 91). ἀλλὰ τοῖς Κουπριλήδεις διεκδικῶσιν καὶ οἱ ἀρβανοὶ, καὶ ἐφρῆ-
 γαμῶν ἐν τῷ Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου, ἀθῆναι 1935, σ. 177-179

Εύσωρον, ὅτι οἱ παρόντες τῆς Κ/πόλεως παρά τῃ ἀλώσει εἶχον
 διασκορπισθῆ, μόλις 30000, οἱ μαχηταὶ σχεδὸν μόνοι καὶ ὀλίγοι
 ἐκ τοῦ ἐπιπέδου δέμειναν. Πολλοὶ μεγιστάνες κατέφυγον εἰς
 Κρήνην, Ραγούζαν καὶ εἰς ἄλλα μέρη (Ζάδα, ἀνθ. ἑλλν. Β', σ.
 176-177, Παισαρρ. Ε', σ. 86).
 8 ὁ Παισαρρ. (Ε', σ. 9, 84, 87) παρ' ἀρχῆς, λέγει, ὅτι ὠροσημα-
 θάνοντο ἐξ ὠροσίων Γερμανοί, Οὐγγροί, Πολωνοί, Ἰταλοί, καὶ ἕτεροι.
 ἀλλ' ὁ Κριτόβουλος (Müller Fragm. I, 118) καὶ ὁ Ζάδα (ἐκδ. χρον.
 ἐν Μαρ. βιβλ. Β', 580) ἀναφέρουσι Ἕλληνας καὶ Ῥωμαίους (σ. 103) ἐνδ' ἀνωπ.
 Κατὰ τὸν Gass (Zur Geschichte der Athosklöster, σ. 35ε.) ὁ Κριτόβουλος
 ἦν ἀγορεύων. οὗτος φερέν ἢ ὠροσθῆ εἰς τὴν ἐξέμνησιν τῆς ὠροσημαθῆς
 ἀπορίας τοῦ Ζουλάτου ἀποσπᾶται ὑπό τῆς σιγαλαριμῆς καὶ τῆς μασι-
 μῆς τῆς ἡσῶς θείσου καὶ Λήμωνος ἵνα ἐξεκμησίη αὐτοὺς εὐρισκόμεντες τὴν
 1454 ἐν Ἑσθονοπόλει. Ἡ ἐπιτοχία αὐτῆ ἐξήδησεν αὐτὸν τὰ μισοετησίῃ
 καὶ ὑπέβλεψεν ἡμῶν τοῦ ἀδῶ, καίτοι οἱ ἀδανταὶ ἐπέδρασαν ἀποσπᾶσαι
 εὐφυεῖς διὰ τὰ ἐαυτῶν συμφέροντα. καὶ ἐν προύσῃ ἐξε διαπελοῦντα ἔλαχον ἐπὶ
 τῷ ἐκείνῳ καὶ ὠροσημαθῆ ἀναγνῆρισιν. καὶ τότε φαίνεται συνέλαβε τὸ ἐκεί-
 νον ἐκδ' ὠροσημαθῆς ἵνα ἐξάρῃ τὴν δόξαν τοῦ ὠροσημαθῆ, ἥτις ἐπισημαθῆ ἐν
 τούτοις διὰ φητικῶν ἀνευσιουρημαθῆ καὶ τῆς ρεύσεως ὠροσημαθῆς αἰτιά-
 των τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου. καὶ ποιεῖ ἀλγεῖν ὠροσημαθῆ ἐν ὠροσημαθῆ, γράφει
 ὁ Κριτόβουλος, ὅτι ἡ ἀναγνῆρις τοῦ καιροῦ ὠροσημαθῆ τὴν ἑλληνικὴν εὐφροσύνην
 μέχρι δημιουργίας τοιαύτης ἔργῳ " ἱστορ. ἐκδ' ἑλλάδος, κτλ. Β', σ. 673-675. ὁ Καρο-
 λίδης ἐπισημαθῆσεν αὐτὸ ἐκδ' ὠροσημαθῆ καὶ τὴν ἀποσπᾶσαι πρὸς Μιχαῆλ Β' ἐπιστολῆν
 τοῦ Κριτόβουλου. ὅπως καίτις ἀφῆκεν ὠροσημαθῆ εἰς τὴν αἰμοσισαθῆ κατα-
 κτητῆν, Ἀποσπᾶσαι πρὸς τοῦ ὠροσημαθῆ μείνον τὸ ὠροσημαθῆ καὶ τὴν γράφειν
 παρὲλαθῆ σὺχῆ δὲ καὶ τὴν ἀρετῆν τοῦ ἱστορικοῦ ὁ ἄλλο ὠροσημαθῆς ἡμέριος.
 9 Müller; Ἡ τὸ ὠροσημαθῆ ἀναγνῆρις, μεταφρ. Σ. Λαμπροῦ, ἀθήναι
 1914, σ. 30ε. Γερβίνου, ἱστορ. ἐκδ' ἑλλάδος (μεταφρ.), Α', σ. 26-27.
 Καρολίδης ἐκδ' ἀνωπ. σ. 141. Ὑψηλάντου, τὰ μέρη τῆς ἀλώσεως σ. 683-4.
 Περὶ ἑλληνικῶν συμφορῶν τῶν Τούρκων καὶ ἑλλνικῶν ἐν Π/νῆσοι.
 ἀναφέρουσαι πρὸς τοὺς ἄρβανοί, ἔπειτα ὁ Λημπεράτης καὶ ὠροσημαθῆ
 ἀρμαθῆ τῆς ἑστῆς ἑλλάδος τὸ 1715 ὠροσημαθῆ ἐκδ' ἀνωπ. τὸ ἑνεταῦ
 (Παισαρρ. Ε', σ. 187, 189) 173
 10 Παισαρρ. Ε', σ. 86, 93. Καρολ. ἐκδ' ἀνωπ. σ. 353, 359ε. ἐκδ' ἀνωπ.
 ἑλλνικῶν ἀποσπᾶσαι μετὰ τῆς ἀλώσεως τομ. Μ', σ. 40 (1920). ἀνωπ.
 τὰ ἑλλνικῶν παρὰ Μαχσίβου τ. σ. 315, 339, 345, 419, 440ε. τομ. ΜΑ
 (1921) σ. 13-15, 18-20, 39-40. Περὶ τοῦ ὠροσημαθῆ καὶ Κ/πόλεως ἐκδ'
 σ. 77-79. ἐκδ' ἀνωπ. σ. 83ε. ἐκδ' ἀνωπ. σ. 83ε. ἐκδ' ἀνωπ. σ. 83ε. ἐκδ' ἀνωπ.
 11 Παισαρρ. ζ', α', 178, ζ', β', 12. Κριτόβουλος ἐκδ' ἀνωπ. 82, Ζάδα,
 κρ. ἐκδ' ἀνωπ. 129, ἀθήναι Ναυτιλίας 1831, σ. 116, ἀνωπ. παρὰ
 ὠροσημαθῆ ἐκδ' ἀνωπ. βιβλ. ὠροσημαθῆ Β', 1925, σ. 96. Χρ. ἀνωπ.
 Περὶ τῆς ἀποσπᾶσαι τῆς ἑλλνικῆς ἐκδ' ἀνωπ. ἐκδ' ἀνωπ. 1678, σ. 18 (ἐκδ' ἀνωπ.), Καρολίδης ἐκδ' ἀνωπ. σ. 364

12 Ρεφενέλ, ἐνδ' ἀνωστ. 46-47, Σάδα Τουρκ. Ἑλλάς σ. 429, Γερβίνος, ἐνδ' ἀνωστ. Α' 12
 13 Βλ. γράμματα αὐτ. σ. 47-48 καὶ Παπαρρ. Ε' β', 84, 51, 69. καὶ Δι
Λαμπρόν, Νέος Ἕλλημ. Ε', 1908, σ. 40-48, 116-117, 151-159 μετὰ Βιδοπούλου
 14 Νέον φιλολ. Σάδα σ. 85-90, Τουρκ. Ἑλλάς σ. 127, 179, Γερβίνου Ἱστορ. Ἑλλ.
 ἱστορίας. Α', σ. 26. Περὶ τῶν ἐν ἡ' δευ. εὐρύκῃ Ἑλλήνων ἔκ. ἐν ἱστοριῶν τοῦ Gidel. ἐν
 Revue du monde latin, τόμ. VIII μεταφρασθεῖσαν ὑποκτ. Ἰωσήφου ἐν Πλάτωνα,
 τόμ. Η', 1885, σ. 1803-7. 213-18, 284-89, 354-345. Ὁ Γερβίνος σ. 28-3 γράφει: Ὁ

Κατάλογος τῶν Συλλογῶν τοῦ Ἐπιστολάριου
 Ἐπίτ. J. Müller X-1-10, σ. 294 καὶ 116. Σάδα,
 Τουρκ. Ἑλλάς σ. 194.

πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν ἐπιστήμην ἔως ἀναφθίς ἐν τοῖς Ἰταλοῖς φιλολόγοις
 ἐν τῇ σχολῇ τῶν Φοράων καὶ μετοικίμων Ἑλλήνων... ὁ ἀρχαῖος οὗτος φιλόσοφος
 οὐκ ἔδρασε τότε τὰς κρίσεις βάσεις τοῦ ἀσχετικοῦ καὶ τῆς ἐπιστημ. ἀνα-
 φθίσεως τῆν νεωτέρων χρόνων. ἐν τῷ κειμένῳ δὲ τοῦτον ζήτηρὰ εἰσφερατέῃ ἢ
 πρὸς ἀπολευθέρωσιν καὶ ἀρχαίας ἐστίας τῆν φῶτιν ῥοπήν, οἵον ἐκ τῆς μετα-
 ξῆ τῆν εἰσοικίῃ ὅτι ἐπὶ τοῖς ἀγίοις τάφου ἐνδ' ἑστιασίου" Βαρδόλφου ἐνδ' ἀνωστ. Α', σ. 87
 15 Liber de graecae linguae particulas, Romae 1588, φ. 15. Immortalitati
alacidii Philhelleni sive Loređani Philhymethi κτλ. Graecae fidei promigato-
ris a Joan. Cottunio oblatai. Patavii 1642. Σάδα, Τουρκ. Ἑλλ. σ. 7, 499, Δαρμ. Ἱστορ.
Βερετίας σ. 39, 17. Γερβίνου σ. 16.

Κεφάλαιον Β'.

1 Μνοῦ Βαρδόλφου Ἱστορ. μεταφρ. Παπαρρ. Α', σ. 2, Σάδα Ἑλλήνες σφρα. ἠλ. Ἀνωστ. σ. 69.

2 Μίλλερ-Λαμπρόν, ἐνδ' ἀνωστ. σ. 43, Καρολίδου Ἱστ. τῆς Ἑλλ. σ. 222, 267
 οἱ Τούρκοι, ἵνα παραδράμιωσι τοὺς ὄρεσι βίους ἄλβανούς καὶ τοῖς γείτονας
 αὐτῶν ἰδοκίμαζον νὰ ἀσπαρβίλωσι τὸ ὄρησιν αἰσθητῆ δια τῶν
 χρυσοῦ καὶ τῶν ὀπλιμ. φροσηνέζων ἀδελφῶν ἑλὼν Μωαμεθάνικῃ
 πίστει συγγραφῆς δαρεθῆναι τὴν ἐφερονίαν αὐτῶν ἐν τῇ εἰσοικίῃ καὶ τῆ
 ἵσοφρονίῃ ἠλαῖς βασάνοις, ὡστὲρ καὶ αὐτοὶ οἱ ἔκθοροι ἐξαρτίμησαι
 (ἑστίασιν, τόμ. Α', σ. 418-419), Παπαρρ. Ε' β', σ. 42. Τριπόπη Α' 9.

3 Τυρκογραεῖα Kussii σ. 108. Ἐὰν ἀπὸ τῆς προσημνίης ὑπο ἰσο Σουλτάνου μί-
 χρι καὶ αὐτῆς καὶ τοῦ ἰσοσού δὲν ἀναφθί ὁ φραντίν. Ἑλληνική Ἀδωνῆ 12 Μαρτ. 1931

4 Βλ. Παπαρρ. Ε' β', 115. Πρὶν τῶν Ἑλλήνων ἵστιορ καὶ τῶν Σέρβων αἱ ἀξιόσεις τῶν ἄλ-
 λων φυλῶν ἐν Τουρκίᾳ δὲν ἐχαρβάντο ὑπό ὄφιν. Ἡ ἀρχὴ τῶν ἐκθιτῶν δι' ἡγο αἰ-
 μων, ἰσχυρὰ δύναμις ἠλ. πολιτικὴ καὶ ἡ σταδιοδρομία τοῦ Μ. Ναυκλέους ἦτο ἡ ἀ-
 ποκτῆ αὐτῶν Μίλλερ-Λαμπρόν ἐνδ' ἀνωστ. σ. 43. Ἡ δόξα τοῦ ἐθνικοῦ ἰσοσῶς Ἑλλ.
 ὅτι Σέρβοι, φροσηνέζοι καὶ Ἕλληνας ἐξ ὄρησιν ἀπὸ τῆς κυριαρχίης τῆς ἀφρομη ἠπαθελήτοι ἰσοπλῶν ἑστιασίου
 σι καὶ ἱσθῶσις ἐν Τουρκίᾳ πάντως ἀφελεται ἐκ τῆς ἀφρομη ἠπαθελήτοι ἰσοπλῶν ἑστιασίου καὶ ἰσοπλῶν ἑστιασίου
χία, Ἰθαλία, ἄγγια καὶ Ἰρλανδία οἱ κατῶικοι παρακλιθῆναι συνεχε νέουθ-
 σαι τὸς κατακλιθῆναι. Οἱ Ἄλβανοὶ τῆς Σκεχίας καὶ κατῶ Ἰθαλίας ἰσοπλῶν
 Ἕλληνας (ὄρησιν) καὶ ἐκ τῆς ἀφρομη ἠπαθελήτοι ἰσοπλῶν ἑστιασίου ἰσοπλῶν ἑστιασίου
 μόνων τῆς ἑλθανίας ἐστῆ Ἰθαλία οἱ κατῶικοι ἐδεόσαστο νὰ ληθῆναι ἄλβανοὶ. Ἐξ
 ἡσθητῆσιν τῶν ἀφρομη ἠπαθελήτοι ἰσοπλῶν ἑστιασίου ἰσοπλῶν ἑστιασίου
 τῆν ἀφρομη ἠπαθελήτοι ἰσοπλῶν ἑστιασίου ἰσοπλῶν ἑστιασίου

5 Τὴν ἀφρομη ἠπαθελήτοι ἰσοπλῶν ἑστιασίου τῆν ἀφρομη ἠπαθελήτοι ἰσοπλῶν ἑστιασίου
ἰσοπλῶν ἑστιασίου τῆν ἀφρομη ἠπαθελήτοι ἰσοπλῶν ἑστιασίου ἰσοπλῶν ἑστιασίου
ἰσοπλῶν ἑστιασίου τῆν ἀφρομη ἠπαθελήτοι ἰσοπλῶν ἑστιασίου ἰσοπλῶν ἑστιασίου
ἰσοπλῶν ἑστιασίου τῆν ἀφρομη ἠπαθελήτοι ἰσοπλῶν ἑστιασίου ἰσοπλῶν ἑστιασίου
ἰσοπλῶν ἑστιασίου τῆν ἀφρομη ἠπαθελήτοι ἰσοπλῶν ἑστιασίου ἰσοπλῶν ἑστιασίου

ὁ ἐπιστολάριος τῶν 1578 τῶν ἡγεμόνων τῶν ὄρησιν ἰσοπλῶν ἑστιασίου
 ὅτι χαλκὴ ἡσθητῆσιν, ἠφρομη ἠπαθελήτοι ἰσοπλῶν ἑστιασίου τῶν ὄρησιν ἰσοπλῶν ἑστιασίου
 ἀπὸ τῆς ἡσθητῆσιν αὐτῶν ὅτι ἀφρομη ἠπαθελήτοι ἰσοπλῶν ἑστιασίου τῶν ὄρησιν ἰσοπλῶν ἑστιασίου
 ὅτι ἀφρομη ἠπαθελήτοι ἰσοπλῶν ἑστιασίου τῶν ὄρησιν ἰσοπλῶν ἑστιασίου τῶν ὄρησιν ἰσοπλῶν ἑστιασίου
 ὅτι ἀφρομη ἠπαθελήτοι ἰσοπλῶν ἑστιασίου τῶν ὄρησιν ἰσοπλῶν ἑστιασίου τῶν ὄρησιν ἰσοπλῶν ἑστιασίου

ἀρχὴ ἰδιώσασκε τὸ εὐφροσύνῃς εἰς αὐτὴν δέμα "ὕψιστη εἰς τὴν γῆν καὶ εὐφροσύνη ἐν τῷ οὐρανῷ" Μενδ. Βαρδολύ, ἠδ' αὖτις. 4. Ὁ Ρεφενέλ ἢ φανατικός Γάλλος καθολικός λέγει περὶ τοῦ Γεναδίου "ἐπὶ τὸ φραγμένον τοῦ Μωάμεθ προβάλλον κατέσπε τα τεῖχη, ὁ Γ. μοναχὸς καταρράχτος ἢ σὺλημένος εἰς τοῦ Σουλτανοῦ τὰ σφαιροειδή, ἀπονηθείεν ὑποδμημένοις χρονομοίς, εἰ ἂν ἐξήτε ναι πλανήσῃ τὰ πνεύματα... " ἀνοίξατε τὰς πόλεις ὑμῶν, ἔλεγε αὐτὸς, ἀντι τὰ εὐφροσύνῃς νὰ κατασφραγῆ ἀλλά ὁ αἰσιος. ἀφετε αὐτὴν τὰ εὐφροσύνη εἰς τὸ κέντρον τῶν ἡμετέρων τευχῶν. τότε ἐξολοθρευτὴς ἀγγελος ἐκλευδρώσει ὑμῶν". ἠδ' αὖτις σ. 24. ὑποήκον ὅτιος τοιαύτη παράδοσις, ἢ διαμνημονεύει ἡ οὐ Χριστοφῶρος ἄγγελος, ὅσους λέγει, ὅτι οἱ Ἕλληνες στήριζόμενοι εἰς τὸ τὴν εὐφροσύνην γωνίαν ἡ' 1 περὶ τοῦ δηρίου " τὴν τὴν εὐφροσύνην καὶ ἔλαρα, ὡς κῶν ἄξιον ἀνδρῶν τρωφροσύνης τοιαύτης ἀνιούσαντες, ὅταν ἔδδον τοὺς Τούρκους εἴσον: τὸ δηρίον, καὶ οὐκ ἠδὲ γήσαν μάχεσθαι μετὰ τοῦ Τούρκου οἱ Ἕλληνες. Μεκρόν τε ἐν ἀρχῇ ἐμάχοτο, ἔφως μετὰ ταῦτα παρεδόθησαν καὶ τούτος εὐκ ἵκημα λογισθησαν. ὁμοίως καὶ πάντα τὰ φράγματα ἐκράτησαν μετ' αὐτῶν, ἀγοράσαντες πάντα ἀπὸ τοῦ βασιλεὺς τῶν Τούρκων... " (ἠδ' αὖτις, σ. 14). ἐν Λωζάνῃ

6 Διημέρωθησαν κατὰ οὐρανὸν ὁ λόρδος Κωρζόν, ὁ Ἀμερικανὸς Τσαϊχῶ, ὁ Ρουμῆνος Αἰαμάκης καὶ ὁ Γάλλος Βαρφῆρ. τέλος καὶ ὁ Βενιζέλος λῶσαι τὴν σιωπῆν ἀποφαινετο πρὸς καταπίλῃν τοῦ κόσμου, ὅτι " εἶναι ὁδεκόμενον, ὅτι τὸ παλαιὸν ἀρχεὶον εἶναι τὸ δρομα τουρκεϊκὸν καὶ ὅτι ὁμοίως Ἕλληνας, καὶ εὐφροσύνη ἢ Ἕλλας δὴν ἔχει δέον νὰ ἀναμεικθῆ εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἀποφροσύνης" ταῦτα ἄνδρῶν ἰδέοις ὅμοιαι εἴσον ἐν τῇ ἱταλικῇ πρασίῃ βίβλῳ γέμ. Α', σ. 206, 212, 308, 326, ἐδημοσίωσι δὲ ὁ διαφροσύνης ἀμετροπῆς ἀπὸ τῆς ῥίχως καὶ Χρήστου Μητροπολίτου ἐν τῇ " ἐφημερίδι Ἀθηνῶν " 9 Δεκ. 1934 ὑπὸ τὸν τίτλον: " Μεγάλῃ ἐθνικῇ κλίσει, διημερομικαί καὶ πολιτικαί ἀντιλήψεις". Πῶς εἴδον τὰ πατριαρχεῖα τῷ 1937, τὸν ἀπομῶνεν πατριαρχίαν ἐν τῷ φανατικῷ καὶ τοῖς ἀγίους Σινοδικοῖς μετὰ κοσμικῆς παρελάσεως κατὰ ἐνταύθι ἐγράφη εἰς τὰς ἐντυπώσεις μου ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τῇ " Νέα πολιτικῇ " ἀθηνῶν κατὰ Μάιον τοῦ 1937. καὶ τὸ οἰκουμένικόν πατριαρχεῖον τὸ ὅτι ὑπόγονο κατὰ τοὺς εὐχάριτους καιροὺς ὑπὲρ τὰς 70 μητροπολεις ἤδη τερματίσθη εἰς τὴν εὐφροσύνην καὶ Κωνσταντῶν καὶ πᾶσαι μοιὰ τῷ εὐφροσύνη καὶ τῶν πῶν, ὅτι δὴ. ἡξίωσεν ἢ Ἕλληνας ἐν Λωζάνῃ ἀντιπροσώπει, τὴν Νομιάρχίαν καὶ εἴδον, ὅτι ἐν Κωνσταντῶν τὸ εὐφροσύνη ἀνιδέως ἢ εὐφροσύνη εἶναι ἢ μερίζον.

7 ~~ἡμερομικαί~~ παρὰ Ἰεσοβαίω, ἐνηφ. II, 67, 20. πρὸ. Πλεῖστον ἐν βίῳ αἰωλίου 3, ὅτι τὰ ταῦτα σχεδὸν ἀνολογεῖ ἀποδιδῶσαν αὐτῷ, ὁ φανατικῷ ὅτι ἐξ Ἕλληνας οἷος πηρῶν ἠδὲ δολογησε τὰ περὶ λογαίως Ρωμαίων. τὴν εὐφροσύνην πατριαρχὴ μεγαλιότης" μετεκροσύνησεν ἡμερῶν ἴου μίσθῳ τῶν κεντρικῶν εἰς τὸν λόγον ἐπὶ τῇ κεντρικῇ ἢ ἡμερῶν εἰς τὴν πατριαρχικῇ ναυ τῷ 1937 καὶ ἐξένισε τινὰς τῆς πατριαρχ. αὐτῆς. ἐν Ρωμανίᾳ τῷ μελωδῷ (Paris, Α', 1939, σ. 192) γράφει ὅτι ὁ πατριαρχὴς Κεραμεύς. περὶ το 1725 πρὸς τὸν ἀπὸ καὶ Ναυπάλῳ τῷ Νεόφωτον.

8 Εὐλογῆς Κουρίλα Λαυριώτου, Θεομύχης ὁ Πολυέδου (ὁ λεγόμενος ἀγαθὸς ἀγγελος) καὶ τὸ λείωμα αὐτοῦ (1731-1733) ἐν Γερμανίᾳ, ἐξ ἀνεκδότου κωδικοῦ, ὁ φιλελληνομῶν τῶν Γερμανῶν, Ἀθῆναι 1935, σ. η'! ἐπὶ τοῦ Μητροπολίτου Κριεσσόνου (σ. 21-25) ἐπὶ καὶ τὸ 17 κεφ. " ἐπὶ τῶν κεντρικῶν πρὸ τοῦ Πολυέδου εὐφροσύνησεν... ἐξ εὐφροσύνη τῶν Παισίου Παναγιώτος καὶ Σεραφείμ Μυλεχταίης" σ. 68-77. 18 κεφ. " ὁ δὲ ἀναστὰς Ἀετὶ σαρμῶν σὺν κηρύσσει τὸ Πολυέδου" σ. 78-90. Ἡ Τουρκοκρατία καὶ τὸ Ἡμερολόγιον τοῦ Κρουντίου περὶ ἔχουσι ἀναφεροῦσι πολλὰ ὅτι

9 Ούτως ιστορικός τοῦ 16' αἰῶνος, ὁ Ἰωάννης Schleiden, γράφει ἐν βιβλ. II παρ. τοῦ βιβλίου De quattuor summis imperiis: de primatu olim inter se dimicantibus ecclesiae romana, constantinopolitana, alexandrina et hierosolymitana. Turca ante intervenit litemque diremit, omniaque iis in locis sic conturbavit ut nullum existat ecclesiae seu christiani coetus iis in locis vestigium! Τα αὐτὰ ἰσχυρίζονται καὶ ὁ Ἰωάννης Καρδινάλιος τῆς Ἱερουσαλῆμ καὶ ὁ Ἰωάννης Καρδινάλιος τῆς Ἱερουσαλῆμ ἰσχυρίζονται: "ecclesias nullas esse sub turca, nisi quod interdum unus vel alter christianus reperiatur". Turco-graecia σ. 496. παρ. 17 καὶ τὰ ἐν τῇ Ἱερουσαλῆμ ἐπιστολῇ. Herzberg, Ιστορ. Ἑλλάδος, Β', σ. 675-676
 10 Βαρδολαΐου ἐνδ' ἀνωτ. Α', 25-26, 17, 17.

~~Ἱερουσαλῆμ~~. 6. Ἡ ἐκκλησία πρὸς ἀποκατάστασιν καὶ ἀναγέννησιν τοῦ γένους ὑποὶ Π. Καρολίδου, Πανελλ. Λεύκωμα Κατ' ἡμέρας τομ. 3, Ἀθήναι 1922, σ. 68 ἐ. 17. C. Miller ἐνδ' ἀνωτ. σ. 36 γράφει: "μεγίσται ὑποθήκαι αἰ ἐκκλησιαστικαὶ ἐκκλ. ἐκκλησίας καὶ τοῦ κλήρου ἐν τῇ Ἱερουσαλῆμ ἐκκλ. ἀνεξαρτησίας ἀγῶνι". 11. Θεοκλ. Πολυεῖδης σ. 177-8

Κεφάλαιον Γ'

1 Βλ. Π. Καρδινάλιος, περὶ δημοτικῆς καὶ ἐσχαριστητικῆς διορθώσεως ἐν Ἑρακιστῇ Β', Ἀθήναι 1842, καὶ Α', 1841, σ. 76 ἐ. Νεκταρίου πατριάρχου Χρονογραφία παρὰ Σάδα "Ἑκ. σφαιρ. ἐν τῇ Δύσει" σ. 7. Πλωτάρ Ε', 6, σ. 114 ἐ. Μιλ. Λερ. Λαίπριου, σ. 39 ἐ. Εὐλοχίου Κορυθαίου Ἡ Μουσχοπούλις καὶ ἡ Νέα Ἀκαδημία αὐτῆς, Ἀθήναι 1935, σ. 22-26. Γερβίνου Τοι. Ἑλλ. ἱστορ. μεταρρ. Ἐργασίᾳ Α', σ. 15
 2 Documente din românilor Ιστορία τομ. XIII, 1909, ὑποὶ Ημεριεζακι, σ. 125-126 παρὰ τὰς ἐφημερίδας τοῦ Καραϊσκάκη. Χριστοφ. ἀγγέλου, ἐνδ' ἀνωτ. σ. 16. Ἀθήναι σ. Α', σ. 415. Πλωτάρ Ε', 6, 23-28, 96. Ρεφερέλ, σ. 103

3 Bartholdy, Voyage en Grèce II, σ. 156, 157 παρὰ τὴν κ. ε. Βουραζέτην, ὁ εἶς τοῦ Ἑλλ. λαοῦ παρὰ τῇ Τουρκοκρατίᾳ, Ἀθήναι 1939, σ. 121. Βύρωνος, οἰκιστῆρα, μεταρρ. Γ. Παχίτου 1867, σ. 14. Ὁ Theremat, Relation d'un voyage fait au Levant, Paris, 1665 τοὺς Ἕλληνας εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν (παρὰ Βουραζέτην σ. 207, 67 καὶ Boullane αὐτ. σ. 209). Πολλοὶ τῶν ξένων Ἱωνίων ἐπὶ τὴν Ἱερουσαλῆμ εἰσὶν ἐπὶ τὴν Ἱερουσαλῆμ καὶ οὐκ ἐπιθυμοῦσι νὰ ληφθῶσιν ὑποὶ ὄψιν ἐν ἱστορικῇ ἀσπῆ, ἄλλοι δὲ ἦσαν ἀποκατασκευαστέοι ἐν τῇ Ἱερουσαλῆμ τῶν κρατικῶν, εἰς ἃ ἀνήκον, καὶ ἄλλα εἶχον συμφέρον νὰ εἶναι πάντοτε δοῦλοι οἱ Ἕλληνας. Ὁ Πολιάδης καὶ Σαῖν Μαρκ Γεραρδίν ἐν τῇ ἐφημερίδι τῶν οὐζυνητικῶν ἀναφέρουσιν, ὅτι ὁ Ἰωάννης τῆς ὑψηλῆς πόλεως πρὸς τὴν Γαλλίαν παρεκίνησεν αὐτὸν νὰ κλείσῃ ὅλα τὰ ἐν τῇ Ἱερουσαλῆμ ἐκκλησιαστικὰ σκευὰ, ἵνα μὴ ἐξυμνήσαντες οἱ Ἕλληνας ζητήσωσι τὴν ἐλευθερίαν (βλ. Ρεφερέλ σ. 197 σημ.). Ὁ Λόρδος Βύρων γράφει "ὅτι οἱ Ἱωνιοὶ ἐπισημάνοντες ἐν τούτῳ τὸν τῶν Ἑυρωπαίων λατῶν καὶ πλείστοι τῶν Ἑλλήνων, Γερμανῶν, Δανῶν καὶ οἴωνι τὸν ἱστορικόν λαὸν χαμβάνουσι ν' ὀλέθῃ καὶ ὀλέθῃ ταύτων τὴν δύσμορτὴν γῆν εἰς τὴν αὐτὴν βάση εἰς τὴν ὁμοίαν τοῦρκος εἶδεν εἰς Ἀγγλίαν ἢ δὲ κατὰ διὰ τὸν ἀφροῦν σίμωσαν τὸ ἔθνος τὸ ἀγγλικόν, ἐπὶ οὗτο ἡσαστῆν ὑποὶ τοῦ ὑπερέτου ἢ τῆς πλειαρίας του". ἐνδ' ἀνωτ. σ. 139-140. Ὁ Πλωτάρ εἰς τὸ Voyage ἔγραψεν ἐν ταῖς Ἱερουσαλῆμ τῆς Ἱερουσαλῆμ. Ἐξηγήσαν τοὺς ἀγγλικούς, ὁ Λοβινέσκο, Jorge καὶ Felix Neve (παρὰ Βουραζέτην σ. 135). Ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι, ὅτι οἱ ἀγγλικοὶ ἐν τῇ Ἱερουσαλῆμ τοὺς Ἕλληνας ἐξ ἀνεκτικῶν τῶν ὀφειλῶν ἢ αἰσθῶν ἐπὶ τὴν Ἱερουσαλῆμ ἔπαινον ἢ τὴν ἐλευθερίαν. ὅτι οἱ

αιώνά μας τὰ καταδάψουν τὸν ἀναγενώμενον πολιτισμὸν εἰς τὸν τάφον τοῦ πολιτε-
σαντος τὴν γῆν ἑλληνικοῦ ἔθνους; εἶναι τάχα πεπρωμένον γὰ ἐπιτρέψη ἀπαθὴς ὁ χροσι-
ανικὸς κόσμος τὸν ἀνακαταβάλλον οἱ Τούρκοι τοὺς χροσιεμανοὶ; οἱ δὲ νόμμοι βα-
σιλικῆ τῆς ἐυρώπης εἶναι τάχα πεπρωμένον γὰ ὑποφέρουν ἀταράχως τὸν ἀεφάρ-
μωθὴ τὸ ἔρον τῆς ἐαυτῶν νομιμότητος; ὄνομα εἰς τὴν τουρκετικὴν τωρανίαν, διὰ
τὴν ὀσσοίαν ἠδὲ ἐλεν ἰσὺ ἐριάζει ἡ αἰλὸς ὁ Ἰβήριος;" σ. 244.

8 βλ. Π. Καρολίδου, Ὁ γερμανικὸς φιλελληνισμὸς, Ἀθήναι 1919 σ. 3 & 8; Εὐλο-
γίου Κορπίτα Λαυριῶλου Ἐὐκλῆτος ὁ Πελωίδης... Ὁ φιλελληνισμὸς τῆς
Γερμανίας 1814-1914, ἐν δὲ βίβλῳ καὶ ἄλλοις τὸ αὐτὸ θέμα παραφρα-
σαμένους. τελευταῖον ἔργον δημοσίωσεν τὸ κατ' ἄρ. Καρόλου Dietrich, deut-
sche Philhellenen in Griechenland, Hamburg 1929. Ὁ Κορπίτα μίχα
τοῦ 1823 σφοδρὰ γαλλόφιλος εἶτα ἀνδριάσας τὴν φιλετουρκετικὴν πολιτικὴν
τῆς Γαλλίας ἐστράφη πρὸς τοὺς Γερμανοὺς, οἵτινες εἶχον υποφέρει εἰς αὐτὸς
ἐξοστρώμα ὑποὺς ἐλκὰς ἐν Πέτα. οὕτω π.χ ἐν τῇ β' ἐκδόσει τοῦ Βεχ-
καρία σ. 42 (πρόλογος) γράφει ὑπερὶ αὐτῶν "οὐκ ἐμνήσθη καὶ διψυχεὶς δε-
καλοσύνην ἐφέξαν νισθέωσαι τὴν ἀναφθεύσαν εἰς τὴν ἑλλάδα τουρκα-
ϊάν" (κεφ. α'). Κ. Τριποχίδης, Ἱστορία τοῦ ἁγγλικ. φιλελληνισμοῦ,
Ἀθήναι 1914. Τὸ ἁγγλικὸν δύναται νὰ ὑψαυχάται διότι ὑποφέρει
ἕνα βύρωνα ἐπὶ τοῦ ἑωρεοῦ καὶ ἐλευθερωτικοῦ ἑλλάδος, ἡ ἑλλάς πρε-
πει νὰ εὐεξηγενησθῆαι διότι εἶχε δαυμασλίκα ἡ μωραβιόρα ἡ μινθητικὴ
τοῦ βύρωνα. τὸ παλλαϊκὸν πένθος ἐν τῇ ἀγνιζομένη τότε ἑλλάδι ἐξέφρα-
σε χαρακτηριστικότητα ὁ φρόνιμος ἰσοκρίτης διὰ τὴν σίχων:

Λυδερία γὰ σάψε λιγὸ νὰ χτυπάς μετ' ὁ σοαδὶ,
κα' εἶτα κλάψε νὰ τιμήσης τοῦ βύρωνα τὸ κερμὶ. †

9 Ὅπερ τοῦ Καρόλου χρησιμὸς δημοσιώσεται ὑποὺς τοῦ Gidel ἐν Παρίσι Η', σ. 335:

*Entrepris dedans la Grèce
ou par sa vaillante prouesse,
sera nommée le roi des Grecs.*

Σάδα τουρκε. ἑλλάς τ. 170-171. Ρεφε-
ντ. σ. 44
Εἰς μάτῳ μετὰ τὸν θάνατον τοῦτου ὁ Ἰανὸς ἀννήκεδῃ εἰς τὸν διαδόχον αὐτοῦ
Λουδοβίκου Β' ἡ δια τοῦ πάισα Λεόντος Γ' εἰς τοὺς ἄλλους ἡγεμόνας. βλ. Σάδα,
τουρκε. ἑλλάς σ. 50 ε. τὰ τοῦ δουκὸς Καρόλου τοῦ Νεβὲρ ἐκδόθησαν ἐν εἰκάσει
αὐτ. 197-211. ἡ συνέχεια διὰ τὰ τοῦ Στελλοσόφου. Περὶ τούτου ἐσχάτως ἐν τοῖς ἑσπε-
ρωτικαῖς χρονικαῖς ἀναστροφῆσι τῆς σιζήτης ἡμετέρας πραγματείας ἀσσοία
χεῖσα ἐξ ἄλλοις μετ' ἀνεκδότων ἐπιστολῶν ἀφοῦ ἐλεηλατήθη ὑποὺς τοῦ ἀρχιεπισκο-
που Χρυσόστομου Παλαιολογίου, ἀσωλέσθη ἐν τοῖς γραφεῖσι τε ἑσπεριτικαῖς
ἐκδόσεσιν ὑποὺς τοῦ κατ' ἄρ. Κ. Τριποχίδη Παλαιολόγου. Περὶ τὰ τέλη τοῦ 16 αἰώνος οἱ
κόσμοι παρεστέρθησαν ὁμοίως ὑποὺς τοῦ δουκὸς τῆς Σαβοῖας ἡ ἀνεστέρθησαν ἡ
κίνησις ἐσσανασιτικῆς. ἀρχικὸς τῆς κινήσεως ἦν ὁ ἀρχιεπισκοπος Χρυσὸς δοκλος
ἡ τῆς ἐσσανασίας ἡ ἐπὶ ἀρχικῆς Βικτωρ Ζυμπιότ. τὸ εὐαγγέλιον τοῦ οὐλτωβρίου 1690
(αρ. 1590) ὑπογράφεται ὡς οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῆς ἐρωτωσασίας (αὐτ. 192. ἐσπερ.
σ. 184-194). τὰ τῆς ἐσσανασίας τοῦ Μοροζίνη, ἡ κατέστησε εἰς τὴν ἀγμω-
τικὴν συνδύκῃ μετὰ τῆς τουρκετικῆς 1714-1715. δι' ἧς παρεστέρθησαν οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν
ἀπρωδιάν τῆς τουρκετικῆς. τότε οἱ ἐρωτωσασιανοὶ ἀρβανοὶ καὶ Πελοποννησῆς ἐξεσφρι-
σθησαν ἡ μινωίτησαν ἐς Σπέρχαν, ὅπου ἐπὶ ἀποστάθησαν ἐν 70 χωρίοις ἡ ἐσσανασίας
Πανόρμου, διατηρεῖν ἡ μίχα) τὰ ἑλλήνηκα ἡδη ἡ ἔδωκα ἡ τῆς ἀναμνήσεως, ἡ εἰσπα-

ρίσει τῆς ἑλλήν. ἡ μίσα, ἡν ἐκποστῆν ἐν τῇ διαλειτοῦργια (α. σ. 12. ἡ δὲ σ. 316, 322. 411
ἡ ἐνετοκρατία ὑποὺς τῆς τουρκετικῆς ἀνοσσοφίτος. οἱ ἐκπῆς ἡ ἡτῆσι νὰ ὑποσχεθῆσι καλῶν εἰς τοὺς Τούρκοις
Tasley, Πλοῦς ἐν Κρήτι 1834, τ. σ. 31. τὸ αὐτὸ ἡ μολοχῆν ἡ οἱ Πελοποννησῆς (Le Mottray, Ὀδοσφορία 1824,
462. βλ. Πλωσφρ. Ε' 6, σ. 51.

† ἐν τῆς ἀρχῆς (4 Ιουν. 1528) ὁμνηστικῆς ἐσκαλεῖτο στανροφορίαν παρὰ τοῦ πάισα καὶ ἐ-
γραφε τὴν ἡμετέραν ζῶν ἡτοιμῆς δυσιάζομεν ὑποὺς σωλῆσις ἡ ἐλευθερίας τοῦ λαοῦ τοῦτου (σ. 94)
τῆς ἐσσανασίας, ἡ τῆς ἐσσανασίας, τῆς ἐσσανασίας Β' 1929, σ. 26. ἡ εὐρὸς τῆς χρησιμότητος πλοῦς παροῖρε ἡ παροῖρε
τῆς ἐσσανασίας Β' 1929, σ. 26. ἡ εὐρὸς τῆς χρησιμότητος πλοῦς παροῖρε ἡ παροῖρε

† Ὁ φιλελληνισμὸς ἐν ἁγμωτικῇ ἡσσανασίᾳ τῆς ἐσσανασίας ἡσσανασίας ὑποὺς τοῦ Στ. Β. Λεόντοπου, Ἀθήναι 1926.
οἷος ἡσσανασίας ἐστράφη παροῖρε τῆς ἐσσανασίας ἡσσανασίας ὑποὺς τοῦ Στ. Β. Λεόντοπου, Ἀθήναι 1926.
τῆς ἐσσανασίας ὑποὺς τοῦ Στ. Β. Λεόντοπου, Ἀθήναι 1926.

ἡ ἐνετοκρατία ὑποὺς τῆς τουρκετικῆς ἀνοσσοφίτος. οἱ ἐκπῆς ἡ ἡτῆσι νὰ ὑποσχεθῆσι καλῶν εἰς τοὺς Τούρκοις
Tasley, Πλοῦς ἐν Κρήτι 1834, τ. σ. 31. τὸ αὐτὸ ἡ μολοχῆν ἡ οἱ Πελοποννησῆς (Le Mottray, Ὀδοσφορία 1824,
462. βλ. Πλωσφρ. Ε' 6, σ. 51.

70 Κορίως σφριζονται εις τὸ τῶν χρησιμῶν ξανθὸν γένος ἀφελόρρωθοι χρησιμολόγοι, καίτοι δὲ εἶναι βέβαιον ἀπολύτως ὅτι ξανθὸν γένος εἶναι οἱ Ρῶσοι. ὁ Γάλλος γράφει: "χαίρμενοι δὲ ἐνίοτε τοῖς ὀνόμασιν οὐκ ἀφιθῶς ἐνίοτε τῶν βιβλία γραφάντων τὴν τῶν πραγμάτων διδασκαλίαν ταραττοῦσι· οὐκ γὰρ τινες ἐνομεῖσθε τοὺς Γερμανοὺς ξανθοὺς, καίτοι γε οὐκ ὄντας ξανθοὺς, ἴαντες ἀφιθῶς εἶλη καλεῖν, ἀλλὰ σφροῦς" (βλ. Διοῦρχιον Πελοπίδην σ. 163). Ὅδε μακ. Ν. Παλιῦς ἀποφράσεται ὅτι "σὺ δαμοῦ σοιέλαιμνίαν (ἐὰν ἀδῶ γῆρας) τῶν Ρῶσων ἢ ἐλευθεριῶν τῆς ἀνατολῆς· εἶοτε τὸ ἐν κεφαλαίῳ ἐπιτοῦτου χωρίου εἶναι σαφηνεῖν ἡμῶν" (Λεξικὸν ἐγκυκλ. Α', 1890, σ. 39). Ἐν τούτοις δὲν παρετήρησε, ὅτι διεξοδικώτερον ἀναφύρονται οἱ Ρῶσσοι εἰς τὸ Η'. (βλ. Διοῦρχ. Περὶ ἐλλήνων οἰκιστῶν κατὰ τὴν γῆν τῶν ἐνδοξοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου τοῦ 18, ἐφ' ἑαυτὸν).

Κωνσταντίνος ἔρυσεν εἰς τὴν βασιλείαν,
 ἄλλος τὴν ἀσπίδα εἰς ἡμέραν μῆναι,
 Κωνσταντίνος ἔσπερος ταύτην ἐπακτήσει.

ἢ τὸ ἰσοθύγιον τῆς εὐρώπης στήθου (Σοῦτσου).

Περὶ τοῦ ἐλλήνων ἐν Ρωσσία ἢ τῆς σολυγίμου συγκομιθῆς αὐτοῦ ἐγράφησαν ἐν Δεοκλήτῳ Πελοπίδῃ (σ. 165ε'). Περὶ τῶν διωγμῶν τῶν χριστιανῶν θείῳ ζωγράφῳ γράφει παρὰ Γερμίνῳ (ἐνδ' ἀνωτ. σ. 12-14 τομ. Α'). Ὁ Χάιμμυρ γίγρη, ὅδε ἐν Κάρλοβιτς ἐξηγγέθη κατὰ σφῶλον ἢ σαφηνεῖ τὸ ὄνομα κράτους, αἱ δὲ ἀπὸ τοῦ 1685 ἰσοκρίσει μεταφροῦντο ἰσοκρίσει τὸν σφῶλον ἢ ἀναγεννησὶ ἐν Ἑλλάδι (αὐτ. σ. 27, 27). Ἡ Ρωσικὴ ἰσοκρίσει κατὰ τὸ ἐν ἑλλήν. ἀσφηνεῖ τρωποῦς ἀφῶναι ὑπὸ Κ. Λεβίτσου ἐν τῇ Πρωΐα ἀθηνῶν 1931 (σφῶρα ἀφῶν). Ἡ Ρωσσία ἦρχισεν ἀπὸ τοῦ 1576. βλ. Πετρίτς Ρωσσογραφισμοῦ μοναρχία, ἀμστερδαμί 1714, ἐνθα γράφεται: "τίχαι ἢ ἀποκρίσει ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος διεδοκίμασε εἰς ἕκαστον τῶν γῆν, ὅδε ἡ σφῶρα τῶν ἰέναι ἢ ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος ἐν τῷ αἵματι ἐπὶ τῶν σφῶν" σ. 27. Οἱ Ἕλληες κατὰ τὸν πρῶτον ἐπὶ αἵματι ἐπὶ τῷ Ρῶσσο τρωποῦς ἰσοκρίσει ὑπὸ Π. Κοντογραῖντ, ἀθῆναι 1903. Τὸ βιβλίον εἰς γράφεται "Ἡ Ἑλλήνεια κριτικῶς εἰς τὰς μέγας διαφορὰς τῶν τρωποῦν χριστιανικῶν λατρεῖν κτλ" ἀνευ τοῦ σφῶν ἢ χρονολογία, (σφῶν ἰσοκρίσει ἔχω ἀντίκρίσει ἐν τῇ ἐμῇ βιβλιοθήκῃ ἢ ἀσφηνεῖ ἐν τῇ Μοσχοσφῶν ἢ ἰσοκρίσει σ. 48ε. ἐν τῷ σφῶν ἢ Μοσχοσφῶν). Ἐπὶ ἀρχῆς γέλομερῶν ἢ σφῶν γράφεται κατὰ λέγον τῶν ἰσοκρίσει ἢ Πελοποννησῶν ἰσοκρίσει τῶν ἀρχιερέων ἢ ἐπὶ ἀντίκρίσει αἱ ἰσοκρίσει αὐτοῦ ὑπὸ μυστηριῶσθ τῶν σφῶν. Ὁ φάσμα δὲ τῷ Σουλίου ὑπὸ ἐδ. φούσκου, μεταφρ. Γ. Χ. Ζακοπῶστα, ἀθῆναι 1853 σ. 12. τοῦ Μηνιάτου ἰσοκρίσει εἶναι κριτικῶν ἐν τῷ ἰσοκρίσει τῶν Δ' Σουλίου (βλ. Πανδύραν 5, 405)

1 Περὶ τούτου βλ. "Ρήγας ὁ φεραῖος ἢ τὰ ἀντικρίσει αὐτοῦ ἰσοκρίσει ἐξ ἀθηνῶν καὶ χειρογράφου" (Δεσοκρίσει χρονικῶν τομ. Γ', σ. 1-98). Ἐν τῷ μόνον δύο ἰσοκρίσει ματα τοῦτου ἰσοκρίσει ἢ μῆναι ἀνεκαλύψαμεν ἄλλα 18, ἀπὸ τῶν ἢ ἐδημοσφῶν αἱ ἰσοκρίσει 1932.

Αντιφρολόγου, "ουδέν γὰρ ἄνθρωπος ἀμείβεται καλῶς"

Ἐπίστευε κ. Διευδονιά,

Ὁλε κατά Ιανουαρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους εἰσαγγέ-
λθη ἐν τῷ Γραμματικῷ ὀμιλίῳ, ἔλαβον τὸ 419-420
τέυχος τῆς "Νέας ἑστίας" ὅπου ἔχετε τὴν ἀσχητὴ
μαχυσὴν τὰ δημοσιεύσει τὰς δύο "ἀιδαντοποιῶν"
"Ἐκεῖ ἐν ἀφρόνῳ σας (σ. 873) γράφετε: "... προσκομῶ τὰ
σημειώσιν ὅτιν ἰστέρα τῶν ἄλλων κ' αἰτέτους στένω
σέ μιν... σκέδα τῆς ζωῆς κ' παρανακῶ ὄρους ἠδὲν
μιντὰ βροῦ τὰ ἰσμεῖνον ἰσμεῖνον κ' τὰ μὴ βοη-
θῆσιν σὴ λύση ἐν ὄσ ἀμειβόμενος, πού ἴριαντα χρόνια
ὀρθώνεται καθε τόσο μωροσταθίου κ' διαλαλεῖ τὴν χρ-
ωστικὴν ὄσπε τοῦ βυβαίου μου κ' ὄσπε τῶν ἀιδαντοποιῶν
μου". Συνεμερίσθη βεβυτὰ τὴν ἀμειβόμενος τῆς ψυχῆς
σας μὴ δυναμὴ τὴν ἀμειβόμενος ἀποστολῆς κ' ἰσρα-
βελιτὰς μεταβολὰς κ' τὴν περιεργὴν τῆς ἐμνηστῆ-
σὺ νοσῶσιν, ἰσμεῖνον ἐμνηστῆσαν ἐν τῶν ἀμειβ-
σμεῖνον τῶν ἀμειβόμενος, "ἀμειβόμενος ὄσπε
ζε μὴ χεῖρ δύο ὄσπε τῆς σκέδα τοῦ" Περὶ τῆς
τῆ ἰσ τῶν τῶν τῶν κ' ἀμειβόμενος τὸ φαινόμενον, ὄσ-
τε ἀμειβόμενος ἀμειβόμενος ἠδὲν ὄσπε ἀμειβόμενος
τὸς ἐμνηστῆ ψυχῆ, νίφος δὲ πυνὸν κ' βοφῶδες ἐμνη-
ψεν ὄσπε τῶν ὄσπε τῶν ἐμνηστῆ ἀμειβόμενος κ' ἀμει-
ἰσμεῖνον τῶν ὄσπε, "τώρα ὄσπε, τώρα ἀμειβόμενος τῶν ὄσπε
ρηγορία τῆς ἀμειβόμενος ζωῆς καὶ τὰ χεῖρ, γράφει ὄσπε
τὸ ἐμνηστῆ (σ. 880) ἀμειβόμενος ὄσπε ὄσπε κ' τῶν τῶν. Στὸ δὲ
βία τῆς ἀμειβόμενος ὄσπε ἐμνηστῆ ἀμειβόμενος ἢ ἀμειβόμενος
τῶν τῶν, ἀμειβόμενος ὄσπε ὄσπε ἀμειβόμενος δὲ γὰρ
βία ἀμειβόμενος ὄσπε ὄσπε ὄσπε ἀμειβόμενος ὄσπε ἀμειβόμενος

τερη ἐναντίονμας. Ποιὲ ἡ ἐξέλιξις μας δὲ βρέθηκε ἀπο-
 νεύση ἀπὸ τὴν ἀπὸ τῆς. Σὲ τοιοῦτο μετρίσει νὰ κρατηθεῖ
 τοιαῦτα πλανεῖς. Ἐξηγουμένη δὲ ὁ ἄνθρωπος εἶναι πράγμα
 εἰς τὸ ὅσοιον ἰσχυρὸς κατέχει τὸ ἀπὸ τῆς, αἰετο-
 γονον δὲ ὅταν ἐσωκρατήσῃ τὸ τοιοῦτο. τότε ἡ ψυχὸς αὐτοῦ
 τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τρυφῆς. ἐν τούτῳ ὁρμημένοι
 οἱ ἀρχατοὶ ἐδημιούργησαν τὰ φανταστικά ἔθνη.
 πᾶσι, τὰ τῆρα τὰ ἐξ ἡμεῶν, τὴν Μιδουσίαν, τὰς
 Ἄραυιαν, τὴν τοιοῦτον τῶν τῆν χίμαιραν κτλ.
 τὰς τρυφῆς ταύτας ἰδιότητες μετὰ τῆν ἀπὸ τῆς
 τῆν ἐνοικίαν ἀποδείξαι αἱ ὅρμαι τῆν ἐξ ἡμεῶν
 πᾶσι τὰ Δευμβριανὰ. τοιαῦτα ὅμοια εἶναι
 ἰσχυρὰ ἀναφέρονται ἐν τῆ ἐξ ἡμεῶν ἱστορίᾳ. Μοῖον καὶ
 τὸν Κροσσὸν τῆς ἰσχυρῆς ἐν Κερκυρα κ, Μη-
 λω, ἀλλ' ἦσαν τοιοῦτον ἀσυνήθει, ὡς ἐν τῆν ἐξ ἡμεῶν
 "Μηλιακὸν" μνημονεύεται ὡς ἐκ τῶν φαινο-
 βῆνον παφλάζοντος πᾶσι, καὶ τῆν ἀποδοτικῆν
 ζορῆν κ, οἱ τῆν ἐξ ἡμεῶν κ, κατὰ τῆν ἰσχυρῆν
 ὁμοίαν ^{τοιοῦτον} ἰσχυρῆς ἀποδοτικῆς, μετὰ τοιαῦτα ἐκ τῆν
 καὶ οὐκ ἐκ τῆν ἐξ ἡμεῶν ἐν Ναυπᾶν κ, καὶ
 πᾶσι. ἀλλὰ διερωτᾶται, ὡς δερασθῶμεν ἐκ τῆν
 ἐκ τῆν ταύτων, ἡμεῶν ἀποδοτικῆς ἐκ τῆν ὁμοίαν
 τοῦ ἔθνους κ, καὶ τῆν ἐξ ἡμεῶν νὰ φθῆσῃ ὁλοκλήρως,
 ὅσον δὲ ἀναφέρεται ὁμοίαν, εἰν ἀναφερόμενη
 τὰ αἰετὰ κ, ὡς ἡμεῶν τῆν ἐξ ἡμεῶν, εἰν ἀναφερόμενη
 ποικίλως κ, καὶ τῆν ἐξ ἡμεῶν τῆν ἐξ ἡμεῶν. Δὲν δύναται νὰ ὑπάρ-
 ξῃ ἀναφερόμενη ἐκ τῆν, εἰν ἀναφερόμενη ἡ ὁμοίαν. τὰ αἰετὰ
 ἡ ποῦτον ἀποδοτικῆς ἐκ τῆν τῆν ἐξ ἡμεῶν
 ἡμεῶν ὅτι ὁμοίαν τῆν ἐξ ἡμεῶν νὰ φαῖν ἐκ τῆν ἐξ ἡμεῶν
 ἡμεῶν ἐκ τῆν ἐξ ἡμεῶν ἀποδοτικῆς ἐκ τῆν ἐξ ἡμεῶν κ, κ.

ἀποδοτικῆς
 ἐκ τῆν ἐξ ἡμεῶν
 ἀποδοτικῆς
 ἐκ τῆν ἐξ ἡμεῶν

4
διδάσκει. ἡ ιστορία, ἥτις κατὰ τὸν Πιζόβιον αἰτᾷ πάντων δι-
δάκτικος ἡ ὁδὸς. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ τρέξωμεν
ισχυρὰ μανθρὰν διὰ νὰ ἀνακαλυψῶμεν τὴν ἀρ-
χὴν τοῦ παποῦ, ἡ ἐπιανάστασις τοῦ 1821, εἰς ἣν βασί-
σειν τὴν ισχυρὴν μνηστὴν εὐδυστριαν ἡ τοσαῦτα ἄλλα
κατὰ, μὴ αὐτῆς ἐπιπροδοτικῶν ἡτῶν ἡ
ισχυρὰ ἀνίατα κατὰ, ὑφ' ἣν διαδίδεται ἡ
ρανσελαί ἐπὶ ἐναλοκρασίαν ἡ πρὸς ὃ εὐνη-
τιὸς λαὸς, ἡ δὲν ἡμπορεῖ νὰ σπυρῶσιν με-
φάσι.. εἶναι ἐπιπροδοτικὰ, διότι δὲ εἶσιν
χρὴ εἶσιν ἐπὶ μᾶλλον ἡ εὐνη. ἐπιπρο-
δοτικῶν ἐπὶ Πανσελοκρασίαν. Μανθρὰν
μεν τοῖς ἡποδοτικῶν ἡ βυθολ. χρόνος
ἡ ἀνοδοτικῶν τὴν σὺχρονον σχεδὸν ιστορίαν
ἡ ἐπιπροδοτικῶν τοῦ νέου ἐπιπροδοτικῶν, τὴν
νεάν κοινανίαν. Πῶσοι ἀνοδοτικοὶ σπυρῶσιν
ὅτι εἶναι ἀνοδοτικοὶ ἐπιπροδοτικῶν τοῦ 1821.
Πῶσοι δὲν γνωρίζουσιν, ὅτι τὸ χωρίον, ὅπου εἶ-
λοικασίαν, εἶναι ἐπὶ αὐτὸ τὸ μέρος τοῦ εὐλὸν Ἀγῶνα!
Διὰ τὴν ἡποδοτικῶν ἐπιπροδοτικῶν νομίζω, ὅτι διαχέεται
ἀνοδοτικῶν ἐπὶ ἐπιπροδοτικῶν "ἀνοδοτικῶν", ὅτι εἶσιν ἐπι-
προδοτικῶν ἀνοδοτικῶν εἰς κατὰ ἐπιπροδοτικῶν ἡτῶν. κρα-
τῶν ἐπιπροδοτικῶν ἡ ἐπιπροδοτικῶν εὐλὸν διαχέεται κρῖον, οἷον ἐπιπροδοτικῶν
σπυρῶσιν ἐπὶ ἡποδοτικῶν. διότι κατὰ τοῖς ἐπιπροδοτικῶν

δαφ' αὐτὸ ἀπὸ ἀμαρτωλῶν τῶν ἐργαστημένων τῆν ἀνομίαν" εἰς
 τῆς εὐαράτου παροχής; ἀλλὰ μετὰ ἐνὸς ^{ἐξουσίας} ἔρευνας ἡ ἀνακρίσις,
 τῆς κινήσειν ζωηρὰν κακολοιοῦσαν ἀνδρῶν ἡ σοφογενῶν, οὐδεὶς
 εὐλόγως εὐρέθη τοιοῦτος ἐν τῷ ἀθίνοισι Παναθηναίῳ. Μή ποτε
 ἢ ἀκροσκοπησὶς τοῦ εὐσεβήσαντος τὸν ἀμαρτωλῶν ἡ ἀνε-
 ποιότητος, οὐκ ἐστὶν διατάραξαν τὴν ἀρεσίαν ἡ τὸν βυθὸν
 τοῦ ἰδρυματός; ἀλλ' ἰδοὺ ἴδου ἔα ἀνδρῶν ὅλοι ἀπα-
 ξάσαντες σχεδὸν οἱ καθ' ἑαυτοὺς ^{δι' αὐτὴν ἀρεσίαν εὐσεβῶν} ἡ ἀνομιαν ἐπὶ
 τῆς εὐσεβείας ἡ τῆν ἐνός, τοῦ γραφιστοῦ ταύτης. ἐν τῷ βυθῷ
 μίαν, ἣν ἤγειρεν ὁ ἐνοσίχθων χερσαῖος οὐλος Προσεδῶν ἐλο-
 γηθῆναι τῆς Μουσῶν τεμένος, ἐφρονεῖοε νὰ εὐαράσῃ εἰς
 ὅλους τοὺς εὐσεβῶντας σάνδα σωτηρίας ἡ μίαν ὁ χάρις τῆν
 ἰδνικῶν ἰδνικῶν ναυαγῶν τῆς ἀθῆνας, ἀποκρίσας ὅτι δὲ εὐσεβῆ
 εἰς τὴν φιλίαν, ἡ τῆς ἑλλάδος εὐαράσιαν, ἀφίδη νὰ εὐαράσῃ με-
 ταξὺ ἀνομιῶν ἡ βυθοῦ ἐν μίαν περὶ τῶν κυμάτων κατὰ
 τοῦ μυσσοῦ ἡ πανώλους εὐσεβῶν τοῦ φθόνου ἡ τῆς πατρῶν.
 ἡ τῆς εὐσεβείας. εἴτε κακοποιεῖ ἐπὶ εὐσεβῶν ἀρεσίαν, ἀπὸ
 ἡ τῆς εὐσεβείας ἐναντίον τοῦ οἱ φηγοσβῶσιαι ἡ εὐσεβῆμενοι ἀρεσίαι.
 οἱ δὲ εὐσεβῆ μετὰ εὐσεβῶντας πᾶς ἑλληνοειδῶν μούσας εἰς τῆς ἀ-
 θῆνας τῆς Πιερίας. ἔβαν καί τῶν ὁ τῆς εὐσεβείας, ὅτι ἐρχόμενος ἐν.
 ταῦτα δὲ εὐσεβῆ τῆς παροχής τοῦ ἀμαρτωλῶν, ὅτι εἰς ἡμε-
 ρῶν ἐπαγγελλομένη αἰτία, δὲ χεῖρ ἡ τῆς εὐσεβείας οὐδὲ τῆν
 τῆς ἰδνικῶν ἀνομιῶν ἀντιμετῶν, τὸ εὐσεβῶν παρὸν ὁ-
 χθῶν ἡ ἀνομιῶν κακοποιῶν ἐργασίας. ἡ ἀντι τοῦτο
 ριθῆναι εἰς τῶν εὐσεβῶν δρόμους! ὁ ὅλος ἀμείβεται εἰς τῶν
 χρόνον ἑλλάδα ἡ ἀρεσίαν ἡ εὐσεβείαν, ἀνέβαν ἀνὴρ Μασσαλιότις
 τὸ φραγγέλιον ἀλλὰ εἰς τῶν εὐσεβείας νὰ δῆξῃ τῆν τετρακτῶν τῆν
 ἑλληνοποιῶν ἐξασκευθῆναι ἀναμῶν τούτου τῆν
 ἑλληνοποιῶν ἑλληνοποιῶν ἡ πέραν τῶν ἑλληνοποιῶν ἡ διαρῶν
 κατὰ τῆς εὐσεβείας εὐσεβῶν. ἐν τῶν εὐσεβείας μετὰ εὐσεβείας
 ἡ (νομιοσυμβούλων) διακρυβῶνται: "οἱ δημοκράτες τῆς ἀρεσίας,
 οὐδὲ δέχονται ἑλληνοποιῶν λαϊκῆς δημοκρατίας... νὰ μισοῦν... μίση στο
 οἱ ἀνομιῶν τοῦ ΕΑΜ... ὅσοις... ἐχθρῶν τὸ ΕΑΜ ἐργάζονται γιὰ τῆν
 ἀνασῆψιν τοῦ χιτηρισμοῦ..." (ἑλληνοποιῶν 21 Μαρτ. 1946). Μὲν
 ἑλληνοποιῶν. ποῖον τὸ ἐλλογιμῶν; οἱ δὲ εὐσεβῶν εἰς παροχής, ἡ διαρῶν

αυτοί τῶν ἀρχιεπισκοπῶν καὶ ἐκκοσμάδα ἀρχιεπίσκοπον, οὐκ ἔστιν ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς
ῥωσῶν ἀξιώματα τῆς ἐκκλησίας ἐπί κατόχῳ; ἔσονται ἐγὼ, ὅπως διορισθῶ
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐπιβραβεύωμαι καὶ ματαχαιρῶ τοῦ τέλους τῆς ἐκδόσε
τῆς ἐπιβραβεύσεως: "ὁ ἔχων ὄρα σφραγίσαν τὴν νεκροσφαι
ραν καὶ αὐτὸ τοῦτο ἐκζητήσῃ τὴν τοῦ Σεβασμιωτάτου συγ
γραμμῆς ἐνέργειαν, ἥτις ἀναδεικνύει αὐτὸν τὸν ὡς συγ
γραφέα τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς καὶ αἰνῆς χαλκῆς
ῥοῆς, ὁ γινώσκων ἅμα τὴν ἐστὸς ὡλλοῦ ἀγνωστοῦ ὡ
μὴ ὄφρα, ἐθνικῆς αὐτοῦ δράσῃ, τὰς ὁρῶν τῆς ἰατρικῆς
δα ὡλλοῦ καὶ ἀμειψῶν ὑποτροφίας καὶ ἐροσέει τοῦ
ἱερῶν ἐκδοσιασθῶν καὶ τὴν ὁσανίαν ἐσθλότητιαν, ὅλα
τα καὶ τὰ λοιπὰ ἀναλογίζομενος παραλαμβάνει
πρὸς ὡλλοῦ ἀπορίας καὶ διερωτᾶται, ὡς ὁ λοιπὸς ἀ
νὴρ ἐν τῇ σοφῇ ἡμῶν χειρὸν δὴν ἐκρησθῆναι ὡς ἰσθ
ἔδει ἐν τῇ ἀντιτάτῃ ἐκπαίδευσιν, καὶ διατί τοιαύτη
ἐπισημειωτικὴ δύναμις εἶχε ἰσθρῶν ἀδυνατο
τήτων ἐν χηθῶν; ἀλλ' ἐπιαναγκῆς τῆς, ὡς τὸ δια
ῶρα καὶ σφραγῆ, ἐσθλῆ καὶ ἀρχῆ, ἰσθρῶν ἀδυνατοῦ, ἰσθρῶν
δὴ δὲ νὰ εἰσθῆ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ὁ σοφὸς ἀνὴρ
ὅσως μέλλει - ἐπισημειωτικῶν - νὰ ἰσθρῶν ἐν τῇ ἀντι
τάτῃ ἐκπαίδευσιν ἐδρῶν καὶ τὸ ἔθνος καθόλου
ἰσθρῶν καὶ ὡλλοῦ ὑποτροφίας" (βλ. τὸ κράτος
τῆς ἀντιτάτῃς ἐκπ. ἀδ. 1944, σ. 29-30)
Νομίζω, ὅτι δὴν διεψῶσα τὸς ἐπιβραβεύσεως. ἐν ταῖς ἐπιβραβεύσεως ὑποτροφίας
ἐξ ἀντιτάτῃς ὡς ὡλλοῦ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαίδευσιν. "ὁ π.
ἐκδοσιασθῶν διατίνεσαι ὡς "ὁ, καὶ ἐκδοσιασθῶν ἡ ἀντι
τάτῃς εἶναι ὁ ἀρχαῖος ἑλλην. ἰσθρῶν, καὶ τὸν ἰσθρῶν ὡς
ἐκδοσιασθῶν ἡ ἐκπαιδευτικῆς ἀρχαῖος". . . . πολιτικῶν ἰσθρῶν
νὰ τὸ δόγμα τῆς" (φοιτ. φωνὴ 14 Μαΐου 1945). ἔγινον ἀντι
τάτῃς ἀσθρῶν ἰσθρῶν καὶ φοιτητῶν ἡ ἀρῶν
ῥῶν ἀσθρῶν, ἐν τῷ δράσῃ ἐξῆς μετὰ ἀσθρῶν ἰσθρῶν
ἰσθρῶν, ὅ, φῶν, ἀσθρῶν (βλ. Ρίζοσθρῶν 28 οὐκ. 1944) ἰσθρῶν
ὡς ἰσθρῶν ἡ ἀντιτάτῃς ταῦτα πάντα. ἀλλ' ἰσθρῶν ἰσθρῶν ἰσθρῶν.

ἡ θεία ἰσχύονοια μὲ ἀσπύρωσεν ἐν κρίσει νόμιμ' ἀπὸ τῶν
 χειρῶν τῶν ἀπείρων καὶ δὲ ἀσπίδα τὸν ἴδιον ἐβόησεν
 13 εὐεργετῶν μαρτύρων. ἀλλ' ὁ νεοσύστατος Ἰσραήλ
 φίλα καὶ Ἰουδαίους σεείρας τότε δὲν πύχαιον ἔδει
 δὴ καὶ ἐξ ἐκείνου ἐξώθησαν. Δένειμοι βέβαιος ἐάν ἐ-
 χει συμετοχὴν ἐς τὸν βανιῶδη ἐκείνον ὄγκον, ὃν ἤγριον ἔβαν.
 τισιν οἱ τρεῖς ψευδοὶ φιλολογ. σχολῆς ἐπιπυροῦμεν
 αἱ "Τὸ κράτος τῆς ἀρχαίας κατ. ἀθήναι 1944, 8, σ. 320) καὶ ὅπως ἐπὶ
 ξεν ἅμα τῆ στήλη διατὰ ἐσθλα πηδῆ μνῆα τῆν διασώσῃ μου.
 ἀλλ' ἀρχαίαν ἐπιπυροῦμεν ἐνεποίησεν μοι ἡσταν ὅταν ἐνεργῆν.
 ὅθην εἰς αὐτὸν παρεστακένου καὶ τοῦ διευδῆται
 καὶ ἀρνησάμενοι παρὰ τὸν καὶ Βέλλια. πρὸς
 ἐξ ἐμὸν ἐβόησεν, οὐδέτερος δ' ἠνοιξε τὸ στόμα
 εὐσπλέξιν ἀραμυθῶν περὶ τὸν ἑνα δεινοπαθήσαντα ἐβόη-
 χην, ἐνῶ ὅλος ὁ νόμος σενεμῆν ἐπὶ τοῖς ἀ-
 δῆμασί μου. Ἰσὺν δὲ μακροτὸν ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν τῆς οὐπι-
 δήσεως: "ἀνδρῶν, ὅν ὁ θεὸς ἐσωσεν ἀπὸ τῶν χειρῶν
 τῶν κακούργων, ἐπὶ τοῖς ἀρχαῖς ἐβόησεν τὰ καταδύειν.
 ἀλλ' αὐτὸς τε καὶ οἱ ἀδουοῦ πηλοὶ ψευδοὶ φιλολογ. δι' ἐσθλα μῆσεν.
 θεία ἰσχύονοια ἀποκατασταθῆτος τὸ νόμιμον καὶ
 τῆν ἰσχύονοια καὶ τῶν ἐβόησεν ἐπὶ τοῖς κακούργων καὶ
 τὰ τῆν ἰσχύονοια καὶ τῶν ἐβόησεν ἐπὶ τοῖς κακούργων καὶ
 ἐβόησεν τῆν ἀσπίδα αὐτῆς, ἐβόησεν τῆν ἀσπίδα
 διατὰ πηλοῦ. Μὲτα ἐνός μῆτος ἐβόησεν
 ὁ φαίμενος δὲν εὐρίδη! οἱ κακούργων τὸν
 ἐβόησεν, διατὰ οὐδὲν τὸ μνησθῆναι τῆν.
 οἱ καὶ ἰσχύονοια καὶ ἀνίαν τῶν κακούργων ἐβόησεν τῆν
 τῶν τῶν ἰσχύονοια τῶν κακούργων ἐβόησεν τῆν
 τῶν τῶν ἰσχύονοια τῶν κακούργων ἐβόησεν τῆν

Α΄ Ουγγραφίς η το έρχην

Κένδρως τού Κασομούλη επί δειναετανόλην φιλοθονη-
δεσσα νωο τού μακ. 1. Βλαχογιάννη, ούτως κείνη
ήν τὸ κερύθραην, ἔχενεο κορυφία το Μπαρμίου
'Ευείροιση, ἀλλ' ὁ ἀνέτατος Ιωάννης Μπαρμίου
κορυφίαιος, χαίρει δίοσι η κορυφίαι, ἐσορχία
βίου, ἡ γαυοχίεσσα τὸ τιναν η' ὄροιση, οἴλι-
κε κ' ὄροιση τηλαυγίη ἀνιημερα τὰ ὄροιση ἐν
μύσση ἀδίνουα ἰδρυσματὰ, ἐν ἐκείνῳ ἐπὶ ἄτα ἴε
πανηγήνιον τὰς ζειδώρους ἀπείνας, η' ὄροιση ἐν
ζητε το' ἔδνο ἐφ' ὅσοι οἱ κορυφίαι ἐπασσαν τὸ
δέχεται τὰς ὄροιση τοῦ κερύθραην, ἡ δὲ
ὄροιση ἀνέτατος κερύθραην. Διὰ μύσση ἀνω-
νη τὴν 1937, μελαβοίτην ἐν κορυφίαι κερύθρα-
ου γίλι, ὄροιση να χέτω πολλοὺς ὄροιση τὴν
ὄροιση ὄροιση ἔπασση, ὄροιση να ἀνοίξω τὸ ὄροιση
δύο δεινάσσα ὄροιση κερύθραην ἐν τὸν τὸν
ὄροιση τὸν τὸν τὸν, ἀλλὰ δὲν ἔχμεν ὄροιση, διὰ τὰ
ὄροιση κερύθραην με κοινὴ ὄροιση ὄροιση κερύθραην
ὄροιση ὄροιση ὄροιση κερύθραην. ὄροιση ὄροιση τὸ
ὄροιση ὄροιση να μοι ὄροιση ἐν μέσοις τὸ ὄροιση κερύθραην
ὄροιση ὄροιση τὸ ὄροιση, ὄροιση ὄροιση ὄροιση ἀνεχί-
αν. Μετὰ ἐν ἔτος ὄροιση μετὰ τὸ ὄροιση κερύθραην δι' ἀνάστα
ὄροιση ὄροιση να ὄροιση τὸν ὄροιση ὄροιση ὄροιση ὄροιση
ὄροιση τὸν ὄροιση. ὄροιση ὄροιση ὄροιση τὸν ὄροιση ὄροιση

τις, ἰσοῦ ἀκρίβειαν, μάλλον μετὰ σταθονομέτρον! ἢ
ὅτι εἶχε χεῖρα, ὅτι περὶ τὸν, ἢ ἂν δὲ εἴθε το σέμιν-
μετὰ τοῖς δὲ ἰσχυρῶν μου
ρι... ἢ κοινότητι τὰ κρημνισθῆναι
μοδοῦ τῶν μαθητῶν ἢ τῶν ἐκείνων συνέδου τὰ
διατηρήσει τὸ οἰκονομικόν. Κραῖον τὸ, πόσον μοι
διότι σήμερον δὲ ἡγεῖται τὸ αὐτὸ αὐτὸ τὸ αὐτὸ τὸ αὐτὸ
ἴδιον, δι' οὗ δὲ μετὰ ματαδοῦντο τὰ ἐγγενῶν ἀφῶν
διὰ τῆς ἀλβανικῆς ἐκκλήσιας ἐλπίδι πέντε ἀλβανικῶν δα.
ὄν, ὅσον εἶχε τὴν ἐκκλήσιαν τῶν ἰσοστάσεων τῶν ἐγγενῶν
καὶ γραμμῶν. καὶ πόσον βαθύ τὸ ὀρθοπευτικὸν
αἰσθητῶν. Ἔστω σαφὴς ἡ ἀπόφασίς, ἴαν ὅτι ἐξελθῆ
δὴ ἡ ἐκκλήσια μου τὰ ἀποκαθίστα ὁ ἐγγενῶν ἡ ἀπόφασίς
διὰ τῆς μετῆς τῆς "Ἐκκλησιαστικῆς ἐκκλήσιας".
τῶν." Τούτων τὸ ἀποκρίνομενον δὲ ὀρθοστάθῃ τὰ ἀπο-
δοῦναι καὶ ἀποκαθίστα ὡς αὐτὸν τὰ ὀρθοστάθῃ διὰ τῆς
ἢ ὀμολογῶ ὅτι καὶ αἰσθητῶν ἀποκαθίστα μετὰ ἰσοστάσεων ἐπὶ τῶν
ἐκκλήσιαν. ὁ καθολικὸς ἐστὶν Μακεδόν, ἢ ἢ
ἐκκλήσια μου αὐτὸ τῶν χρόνων τοῦ φεβρουαρίου ἐξελ-
τε "ἐκκλήσια Μακεδονία" καὶ ἐν τῇ "Ἐκκλήσια" ὀρθο-
στάθῃ:" ἢ ὀρθοστάθῃ καὶ ἐκκλήσια ἀνω Μακεδονί-
ας" καὶ ἢ ἐκκλήσια ὀρθοστάθῃ τῶν ἐν
"ἀθῆναις" Μακεδονικῶν συνέδου καὶ ὀρθοστάθῃ,
ἐστὶν τῶν "Πατριαρχικῶν" ἐστὶν ὀρθοστάθῃ
δὲ καὶ μετὰ μακεδονικῶν καὶ ὀρθοστάθῃ, τὸ Βέλγιον
Μετῶν τῶν Μακεδονικῶν ἀγῶν καὶ ἐκκλήσια ἐστὶν ἐκ-
φαγῶν σῶματος μοναχῶν ἀγῶν τῶν 1912. Ἐκκλήσια
ἢ Μακεδονία μοι εἶναι ὀρθοστάθῃ καὶ ἡ χώρα τῆς ἡμετέρας
τῆς ἀναμνήσεως ὅτι Νικ. καθολικῆς ἐκκλήσια ἐν Κοζάνῃ
τῆς ἀποκαθίστα τῶν φανταστικῶν ὅτι ἢ ὀρθοστάθῃ. διότι ἐκκλήσια
τῶν καὶ ὀρθοστάθῃ καὶ συνέδου τὸ διδασκῆναι φησὶ ἀπὸς

τον Μ' εκμμε μεσην Ντεβθην, σωτηρα της Οίκοσγεταςτου, αϊχμη
 (αυμοστίου εν Ναούση μετα τοσ μαχομένου ωροσά του (αυμο
 αϊχε' όλερον αδιδανέν εν λιμνυραυρίασιν) υψωθωρωθίση εν 1829
 Θα ιδωμεν, ους ό νεοδαμίδω Μακεδών, ευρωθείς εν μεσού του
 κριβάλλουτος, ους θέσει τα ελλαδικά ωράγματα, ους άνεστρύ-
 ζει το δράμα της εαυασίας. Μεχρι τουδε εδιδάχθημεν πρως
 ούμιατος Πελοποννήσιων. Τώρα ό Κασομούλης διδει γενικωτέρω
 εν την ιστορίαν εποϊαν υθωρφήν άνικημενικην. Οί Μωραϊταί
 ιστοριογράφι δυσκόζησ αλωαλλόσοσται αλωσ της ισχύος τουτο-
 μωμοιου, του πομματισμοου, τοσ κριβάλλον της ηγετας
 εξασκετ μεγίστην επιρροήν εν τον κοινόν ιστορικόν. το αλωθ-
 μα της ωροσωχαρίας του Κελοκοζώνη, είναι θίμα εν
 ώόδιον εν αλωσ, να διαπρίωσι την ωραγματικότητα αυ.
 Ζος είναι ό απίλλουος ηρωσ, η ψυχή εκ εαυασίας, ό άν-
 τε θρισμθίαν εν τας υωικηρήσις υ ούσείωσι σφαιόμε-
 τον εν τον υωολογισμοου, εν τη ωοκικην (αλωσ θίονον
 θείκααι ό φυτάνος ό εκ εδωάτη). ό Κελοκοζώνη, άντηρ
 ωφουίς υ θείσοδοφος, υπεν εν τη στρατοστειω επιλεγειον γραμ-
 θιατικην (7-8 νομιζω), τα ωάνα εκ αυλον αναφέρονται, οι
 άλλοι ωαραγμικισονια, χάνταται. ό Πασσαφθισας, ό σθμι-
 θυρης της εαυασίας, ό αλωχιστος εν λοφρονηκε υθεναι
 οσ την ψυχήν, θίονον εν λο Μαυταικη επιλαμει, ενωθίμων
 εν δυσκικην απενωβελιαυ θνίσηκον εν άπηθίς ηρωίς. υ όμνη
 τα τον Π. Παρυν Γερμανόν είναι. "εξωλτοστας". Ελτός του
 Κελοκοζώνη. πύμου. οδωίς δίναται να γραφη άληθη ιστορία.
 υ διαθορετ ό φυτάνος, ους ό άνιδατος, ό αξιωγραφηλος Ζηκού.
 της "ετοχηπος να σίωμασ το βιβλίον, ιστορίαν της εαυασίας
 πάσθη" (Αωοην. I, 365). φανιαζεθε τι θα ενθε δια τον Κασομούλη
 τουλου ενθηα ενθα βαλλεται εν ωρώλοισ τα καθορισμεν εν θεσιν
 ώλου, να εξετοσωμεν τον χαρακτήρα, αν είναι αλωσιωθίος. υ αν
 είναι να ωαραδίσση την άληθειαν της ηγεσθ ούλω περτω.
 Κασομούλης είναι θίαν θειοπαρις, ηθικός υ ευσοθής άντηρ, πρυ-
 θνα, αωσρ ών εν έχον ωάνησ οι άχωνισται. αλωρος δε της άληθειας ορα-
 ρίς, ωροστωάθε ό ωουθεν ήλω ωοριων να ωορηνόσται αλωσ ηωι κριτικη

14
"Νύκτων η' εἰσὶν εἰς Σμύρνην περί τὰ μέσα τοῦ 1890,
ὅπου εὐαγγέλιον η' φιλικὸς λόγος ἐρχάται εἰς τὸ πνεύμα
τῆς εἰς ἰσχυροσύνης, εὐαγγέλιον δὲ πρὸς ὀρθόδοξον,
εὐαγγέλιον, ὅταν πρὸς τὸ πνεύμα τὸ ὀρθόδοξον διὰ τὰ
ὀργανῶν τῆς μακροῦς, ἰσχυροσύνης η' συντηρητικῆς.
Μα τοῦ Κοσμοπολίτη η' λοιπῶν ἡγετιῶν ἡ εἰς ἰσχυρο-
σύνης. ἔκειθεν ἔτασεν, οὐδὲν τοῦ διαφεύγει,
ὡροῦν η' εἰς τὰ ὀργανῶν, δὲν ἐπιθυμοῦναι ἐπι-
πλεον τῆς μακροῦς η' τρεῖς, διατηρῆ ἡρεμῶν τῆν
σκήψιν η' ἀπαντὰ ψυχραῖς η' ἐπιθυμῶν μη ὀργω-
δῶν προ ὀφείλει. αἱ σκήψιν τοῦ εἶναι ἀπὸ τῆς
σκήψιν τοῦ ἂν ὡροῦν ἐπιθυμῶν παρῶν μαρτυροῦνται ὀφείλει πνεύμα
ὀφείλει ἐπιθυμῶν τα αἰσθητικῶν, εἰς σκήψιν χερῶν ἡ δῶν
η' εἰς ἀνιδυμῶν εἶναι ὀφείλει ἡρεμῶν, ἐπιθυμῶν
ὀφείλει ἀπὸ τῆς ὀφείλει ἀνιδυμῶν ἡρεμῶν τῆν ὀφείλει
νοῦν διατηρῆ τῆν φυσικῆν κόριν η' ἀπὸ τῆς ὀφείλει
φημιστικῶν τοῦ τῶν εἶναι δαυμῶν, σαφῶν, ἀπρι-
βῶν, ἀπὸ τῆς ὀφείλει, οὐδὲν τὸ ὀφείλει ὀφείλει, οὐδὲ τῆς
ρητορικῆς, εἶναι ὀφείλει εἰς διαφεύγει - η' εἶναι
ὀφείλει ὀφείλει - ὀφείλει μακροῦς η' τὸ ὀφείλει τῆς ὀφείλει
σκήψιν, εἰς ὀφείλει ἀπὸ τῆς ὀφείλει, δῶν δὲν εἶναι
δῶν. ὀφείλει, φυσικῶν, χερῶν, νοῦν τῆς ὀφείλει
τῶν ὀφείλει τῆν κοραῖς τῶν ὀφείλει ὀφείλει
εἰς τῶν ὀφείλει ὀφείλει ὀφείλει" με ἀπὸ τῆς ὀφείλει
βαθῶν ὀφείλει κοσμοπολίτην (βλαχοπολίτην)
Προσ. 12. ἡ ὀφείλει τῶν ὀφείλει σκηψικῆς, τῶν
ὀφείλει ὀφείλει ὀφείλει, ὀφείλει ὀφείλει ὀφείλει
ὀφείλει τῶν παλαιῶν πατρῶν, ὀφείλει ὀφείλει ὀφείλει
ὀφείλει η' ὀφείλει εἶναι τὸ ὀφείλει ὀφείλει, ὀφείλει
ὀφείλει ὀφείλει ἀπὸ τῆς ὀφείλει η' ὀφείλει ἀπὸ τῆς ὀφείλει
ὀφείλει ὀφείλει ὀφείλει ὀφείλει ὀφείλει ὀφείλει ὀφείλει

κατ' ἄρσιν ἔμεινε σταθερῶς. καὶ ἐπρωτοῖαζε ὑπὸ
 τῆν ἀνδρωπόν, ὡρὸς ὅν δὲν ἔπρεπε καὶ μεγάλῃν ἐπιθυ-
 ον. ἀλλ' ἡ θεοὺς αὐτῆ τῶ ἔδιδε τῆν ἰσχυρίαν να
 ἰσχυροὶν ἢ μὴ ἀνυπόστατος, καὶ ἰσχυροὺς, να ἰσχυροὺς
 αἰσθητικῶς, καὶ ἀνακαταβάνη σπουδαία, ἰσχυρῶς.
 καὶ ὑποδοίον καὶ ἀποδοίον καὶ ἰσχυρῶς να ἰσχυρῶς
 καὶ αὐτὸς διὰ "μεγάλος" εἶναι ἀποδοίον δα ἦτο
 εἰς κοινὸς ὑποδοίον καὶ οὐδὲν πλεον. ἰσχυρῶς
 ἰσχυρῶς ἀπὸ ἰσχυροῦ. αἰσθητικῶς ἰσχυρῶς
 ἰσχυρῶς να ἰσχυρῶς καὶ αὐτὸς ἰσχυροῦς. οὐδὲν
 ἀρματωτικῶς ἰσχυρῶς ἰσχυρῶς. ἦτο ἰσχυροῦς.
 ἰσχυρῶς. ἰσχυρῶς ἰσχυρῶς. ἰσχυρῶς ἰσχυρῶς.
 ἰσχυρῶς τοῦ ὑψηλοῦ καὶ τοῦ κατωτέρου ἰσχυρῶς
 τῆν ἰσχυροῦς, ἀλλὰ τι εἶδον αὐτοῦ τῆν ἰσχυ-
 ρῶς, δὲν τὸν ἀνυπόστατος ἰσχυρῶς. ἰσχυρῶς
 καὶ τῆν ἀδελφὸν τοῦ, δὲν καὶ ἰσχυρῶς ἰσχυρῶς ἐπὶ ἰσχυρῶς
 ἰσχυρῶς τὸ ἰσχυρῶς τοῦ τῆν ἰσχυροῦς ἰσχυρῶς
 καὶ ἀρματωτικῶς, ὡστε να ἰσχυρῶς καὶ ἰσχυρῶς
 ἰσχυροῦς καὶ ἰσχυρῶς ἰσχυρῶς, ἰσχυρῶς
 ἰσχυρῶς καὶ δὲ ἰσχυρῶς, καὶ ἰσχυρῶς ἰσχυρῶς ἰσχυρῶς
 τῆν διὰ τὸ ἰσχυρῶς, ἰσχυρῶς, ἰσχυρῶς, ἰσχυρῶς
 καὶ τὰ ἰσχυρῶς ἰσχυρῶς, ἰσχυρῶς, ἰσχυρῶς, ἰσχυρῶς.
 ἰσχυρῶς, ἰσχυρῶς, ἰσχυρῶς, ἰσχυρῶς, ἰσχυρῶς.
 ἰσχυρῶς καὶ ἰσχυρῶς ἰσχυρῶς. ἰσχυρῶς ὅτι αὐτὰ ἰσχυρῶς
 ἰσχυρῶς ἐπὶ αὐτὸν ἀρματωτικῶς ὡρὸς ἰσχυρῶς. ἰσχυρῶς
 ἰσχυρῶς δὲ εἰς "ἀρματωτικῶς" (B' 584. ἰσχυρῶς ἰσχυρῶς) καὶ ἰσχυρῶς
 ἰσχυρῶς. καὶ ἰσχυρῶς ὅλον τὸν ἰσχυρῶς να διαδοῖται ἰσχυρῶς. ὅπου Α

προποτάμι ητο καίπελαιος ἄνευ τῆς ἀστυνομίας, ἡ δὲ
 ἐπιπέδη ὄρεινη αὐτῆ περιφέρεια, ἥτις ἀναφέρειται ἐν τῇ στή-
 δεϊ. ἕκαστα ὑπολόγηται κατὰ τὴν δὴν ἡλιότοτε ἡδόμενον
 ἐν ἀρχῇ τῆς εἰσπραστάσεως, ἀλλὰ σταθμὸς ποδοδαίος τῶν στρα-
 τῶν. ἔχον καταφυγὴν κατὰ τὴν ἀστυνομίαν τῆς ἐκείνου ἀσ-
 θενίας, τῆς Μακεδονίας καὶ Θεσσαλίας, ὅσοι γὰ ἀρρα-
 γυτικὰ ἔμεινα δειψανα, τῶν ὀχυρωμάτων, Χασιμίου
 καὶ Πηχιωτίων, ἐτε καὶ αἰὸν καὶ τρεῖς νοχίρια καὶ τὰ τῶν
 μερῶν, ὅσοι δὲ προσενήθησαν εἰς τὸν Χουροίτη
 τῶν Κουταχῆ, καὶ τῶν Ἀβδομαβίων, καὶ ἐν τῶν δὴν
 χροίτη καὶ ῥομῆν καὶ χροίτη, ἀπὸ τῆς ἀλβανίας καὶ
 Διὰ Μακεδονίας, ἀπὸ τῆς ἀστυνομίας, καὶ τῆς Δι-
 εσπραστάσεως, κεντρικὸν σημεῖον ^{ὅπου} διεστουροῦντο αἱ σφαιραὶ
 τοῦ Κουταχῆ, τῶν ὀρεινῶν Βουάνη, τοῦ Μουσταφᾶ
 Στιόδρα καὶ τῶν ὀρεινῶν τούρκων πασάδων καὶ ἀλλῶν.
 τῶν φυλάρχων, καὶ τῶν ὀρεινῶν πασάδων, τῶν ὀρεινῶν
 ῥομῆν, τῶν Δουζιέλλα καὶ ἀπὸ ἀδελφῶν τῆς Τυνησοῦ, ἡ ἀπὸ τῆς
 σιβασιανῆς ὁδοῦ Μοναστηρίου - Κορυθαῶν - τῶν
 νηπιῶν ^{σε. πρὸ ἐξουδένου} ἀρχῆς τῆς εἰσπραστάσεως ἀπὸ τῆς ἀστυνομίας
 ἐπιπέδου τῶν ἀπὸ τῆς ἀστυνομίας, ἀλλῶν καὶ μετακατὰ
 τὰ τῆς Θεσσαλίας ἡδόμενον ἔχον κατὰ τὸν ὄρειον
 διατῆ ἀφθονίαν τῆς τροφίμου καὶ διατῆ ἀστυνομίας.
 141 καὶ καὶ τῶν τῶν τούρκων στρατοῦντος
 ἔτι περὶ ἐξουδένου καὶ εἰς τὴν περὶ τὸν ἀδελφῶν ἀστυνομίας
 ὁ κακομοῦς ἐνδεῶν, ἀπὸ τῆς ἀστυνομίας συνεχῆ ἐβη
 καὶ ὄρειος καὶ οὐκ ἐξουδένου τῆς ἀστυνομίας ἔχον δια

πὲρ ἰστορῶν οὐδ' αὖτις ἀπὸ τῆς ἀπαιτητικῆς παραφρασεως
 καὶ τῆς οὐδ' αὖτις ἀπὸ τῆς ἀπαιτητικῆς παραφρασεως
 ἑσάντων στρατιῶν, ἀπὸ τῆς οὐδ' αὖτις ἀπὸ τῆς ἀπαιτητικῆς
 ἀφθονα δὲ ἠοικε καὶ αὐτὸς τοῦ εὐσεβίου ἀπὸ τῆς
 ἀβλαβίας νῆα, ἀπορροιατικῆς παραφρασεως ὁ εὐσεβίου νῆα
 ἰσοραφείη. ὅτι ἡ βενεδικτικὴ ἰστορία καὶ οὐδ' αὖτις ὁ
 καὶ εὐσεβίου καὶ ἡ ἰστορία καὶ ἡ εὐσεβίου ἀμείνωντος. Ἐπὶ τῷ
 παραφρασεως τοῦτο, ὁ βλαχογιάννης, ὁ ἀδιαλλαντος δημοσι-
 μιότης, ὁ παραιοσυνωστὴς τὸ φροσῶπον τοῦ κασομοῦ καὶ
 διοτι δὲν ἦτο ὁμοφρων. καὶ ὁμοφρωντος, γραφεὶς τούτοις τὰ
 ἀξιοπαρατήρητα: " Δουλεῖτε νῦν οὐχὶ ἢ ἀπὸ τῆς ἀφήτητος, ἀπὸ
 ἡσικεψῆ καὶ ἡ οὐδ' αὖτις ἡ ἰστοριογραφικῆ. θαυμάζει κανεὶς τὴν
 εὐλοχία τῆ φυσικῆ... 2 καὶ καὶ ἄλλο πού ἀξίζει ἀριστοῦτερο
 τὴν ἀροσοχὴ. τὴν γεωλῆ, ἰστοριογραφικῆ, ἀλλὰ σοφορῆ καὶ γινωσκικῆ.
 σκίτη τοῦ συγγραφέα νῆα φτάνη σ' ἕνα βόθρο στυγερῆ πνο-
 ῆς. Γυμνασμένοι ἀπὸ τῆς μεγάλης δουμῆ τῆς συγγραφεὶς τῆς
 φροσῶπικῆς τοῦ ἐνδυμημάτου, ἀπὸ ὅριμος μετὰ τοῦ παροῦτος
 φροσῶπικῆς... ὁ κασομοῦ καὶ... φροσῶπικῆς ἕνα βενεδικτικὸ φροσῶπικῆς, ἰσο
 φροσῶπικῆς σὺν καὶ καὶ καὶ τῆς Εἰσοβιῆνα καὶ τῆς διπλοῦτα...
 καὶ τὰ φυσικῆ τοῦ καρίοματα, στολομῆνα μετὰ τὴν ἀποχτηθεῖν
 φροσῶπικῆ τοῦ ὁ κασομοῦ ἀνέβη καὶ οὐδ' αὖτις ψυχῆ πορφῆ. γινωσκ
 ἰστοριογραφικῆ τοῦ ἑλληνικοῦ ἀπὸ τῆς ἀπαιτητικῆς. Τὸ διπλοῦ τοῦτο κασο-
 φροσῶπικῆ τὸ χρωστικῆ σέ... Μακεδονα καὶ φροσῶπικῆ, σὺν ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς, τῆς
 παραφρασεως, ἀπὸ τῆς φροσῶπικῆς, φροσῶπικῆ καὶ φροσῶπικῆ... " (Πρόλ. μὲ-μη)

1 " ἡ λάμια αὐτῆ, ἡ ἰονευματικῆ βυζαντινῆ, ἰσο νύχτα καὶ μετὰ
 μεσομέρι σέρη καμαρῶν τ' ἀπὸ τῆς ἀπαιτητικῆς τῆς στολῆς μετὰ
 οὐδ' αὖτις καὶ τὴν ἑλληνικῆ, στολῆς ἰσο μετὰ τῆς νεκρῆς, στο
 λῆς καὶ τῆς νεκρῆς τῆς φροσῶπικῆς, ἡ κατὰ τούτῃ αὐτῆ τῆς φροσῶπικῆς
 τῆς φροσῶπικῆς φροσῶπικῆς ἕως τῆς παραιοσυνωστὴς καὶ καὶ καὶ τῆς φροσῶπικῆς
 καὶ καὶ τῆς φροσῶπικῆς φροσῶπικῆς φροσῶπικῆς... " Πρόλ. σ. λε.
 2 Πρὸς ὅτι εἰσομῆν ἀπὸ τῆς φροσῶπικῆς, ὅτι τὸ ὕψος τοῦ κασομοῦ ἡ ἰσο δημοσι-
 μιότης ἐνδυμημάτων τῆς οὐδ' αὖτις (κατὰ βλαχογ. τὰ φροσῶπικῆς καὶ φροσῶπικῆς
 φροσῶπικῆς καὶ τὰ φροσῶπικῆς φροσῶπικῆς εἰς φροσῶπικῆς φροσῶπικῆς δημοσι-
 μιότης.

Εὐλογίου Κουρίλα Μητροπολ. Κορυπσᾶς

Δέν εἶναι ἐλληνικῆς καταγωγῆς

Ἡ ΠΑΛΑΙΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΚΑΡΝΑΒΑΛΟΥ
ΚΑΙ ΟΙ ΣΚΛΗΡΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Τα δύο πανάρχαια ρεύματα: το ἄπολλωνιακόν
καί τό Διονυσιακόν—δύψηλός ῥόλος τῶν Δελφῶν

— τὰ ῥωμαϊκῶς κάλανθα, ὀκυρίως καρνάβαλος

— «Ἡ ἐπίμονος ἐκστρατεία τῶν ἀγίων πατέρων.

Οὕτω ἐπιγράφεται τὸ ἄρθρον τῶ βήματος, ἰοῦσιν
ἡ. εἰς τὰ Μικρὰ ἔργα μου" ἐπιτελεσθέντων

Ἀθήναι 1958

Τὰ ἑρῶλα ἄρα σταυρία τῶν Διονυσιακῶν ὄργων μεταφυλεύθησαν ἐν
Ἑλλάδι ὑπὸ τῶν Φανίων, ἔπειτα ἄλλη ἐξ ὄργων ἐγένετο παρακλι-
σα τῶν Ἑλλήδων ἐν Θράκῃ. ἔνθα κινῆρον εἶχον τὸ Πλαγγαῖον, ὅπου
σώζεται ἡ τοπωνυμία "λόφος τοῦ Διονύσου". τοῦ τελευταίου τοῦτ'
βωμολοχικοῦ διάσ^{ἢ προσέλαστος} ἐπομαίησεν μέχρι τῆς παρακλίας τοῦ Ἑλλήπου
τοῦ καὶ ἐμαδιφρόδη ἐν Λαμφάκῃ. ἀρχηγὸς τῆν ὄργην παῖος θεός ἦν
αὐτός, ^{ἢ Βάχχος} ὅστις ἀστυχμειοδη γέν ἐν Θράκῃ, ἀλλὰ διὰ θαλάσσης ἐπέστη
εἰς αἰγυπιακὴ πανύχῃ εἰς τὸ Ἄργος ἐν Ὀρνειαῖς (ὄδον καὶ Ὀρνειαῖς). ἔλατρε
ἐν τῇ ἑρσοτάλῃ τῆς παραφορίας καὶ τῶν σοιμνίων καὶ αἰσῶν γονιμότητος
ἐγενήθη ^{ἐν Λαμφάκῃ} ὑπὸ τῆς Ἄφροδιτης ἀλλὰ ἐλατρεθείας τῆς Ἄφρας ἐξήλθε τερατῶ
δὴ τῶν μορφῶν μετὰ φαλλοῦ μεζῶτος τοῦ σώματος· διὸ καὶ κατέδθη
πολυέρετος καὶ τὸ ἴδιον τῶν χαμψακηνῶν γυναικῶν. τὸ ξόανόν τε
καὶ ὄργον ἀνεγερῶμενον τῶν ἀγρῶν καὶ κτήτων γυμνὸν μετὰ σαλ-
ρικῶν συμβολῶν ἐκτεταμένον τῆν τὸ φάσμα τῶν κλεσίων καὶ πενηνῶν

Τὸ 1935 ἐδημοσιεύσαμεν ἐν Ἀθήναις "Ἀασονομία καὶ γεωπονία πύχα
τε καὶ τῶν κατ'" ἐν παραρτήματι (σ. 226-262) ἐφεδῶμεν συλλογὴν ἀρχαί-
ων γεωπονικῶν ἐπιγραμμάτων μετὰ μεταφράσεων καὶ σχολίων. τούτων
τὰ πλεῖστα συνετάχθησαν ἐν Λαμφάκῃ καὶ ἀφιεροῦνται εἰς τὸν Πρίασον
πυρίως τὸν ὁμοιογενῆ τὸν Νόμιον Ἑρμῆν καὶ εἰς τοὺς Διόνυσον, ἔν
καὶ εἰς τοὺς Πάνα, ἑλαχίστα εἰς Διμήτραν. Ἐπισημεῖ οὐ μὲν ἀν' ἀρχῇ: ὁ
Πρίασος ἐμφράζει τὴν παραγωγικὴν τῆς φύσεως ἐνέργειαν καὶ τὴν ὄντα-
γεν τῆς γονιμότητος τῆς φυσικῆς ἢ ζωικῆς φύσεως. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Πάν
καὶ ὁ νόμιος Ἑρμῆς εἶναι ἰδυφαλλικός. κτήσεις αὐτοῦ εἶναι αἱ ὑψηλαί γαι-
αι, ἃς αὐτὸς ἀφδύτος θάσσει, οἱ παραίφτικοι τοῖσοι καὶ οἱ κτήποιοι, ἃν οἱ κρη-
ῶσι ἐπίδωτο ὑπὸ τῶν ἑρσοσίων τῆς ἀνοδῆς ἐκείνου αὐτοῦ· διὸ καὶ
κενα ἐπιγράμματα καὶ ἀσυμβίβαστα τοῖς ἡδῶσι ἡμῶν παραλείπονται.

ἡ πρώτη ἑλληνιστὶς Ἀμαζών. Ὁ Ἡρόδοτος ἀπεδανάτισεν αὐτὰς ἀφιερίσας τὴν ἱστο-
 ρίαν τοῦ εἰς τὰς 9 Μούσας, ἀλλ' ἡ ὡραία αὕτη παραδοσὶς ἀποσημειώθη μετὰ
 τῆς φυσικῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ἐστὶ τῆς ἰσῆς γῆς τῶν Λαγρίων ἐστυμμένησαν
 βαρεῖς οἱ Ἀθηναῖοι, ὁ φίλεστος, ἵνα παραλείψω τὰς βαρβαρικὰς ἐπιδρομὰς.
 Μόλις ἀνέμειψον ^{τὴν ἀνεξαρτησίαν} ἐπὶ τῆς αἰτωλικῆς συμφορῆς, ἐξωογηθῆσαν καὶ αἱ ἀρ-
 χαῖαι παραδοσῶν καὶ ἀπεδείχθησαν εἰς τὴν ὑπεριόχῃ ταύτης αἰζηναῖους
 οὐ μόνον Ἰσάνδροι (ἄντι ἀνδραὶ κατ' Ὀμηρον), ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πλέον. Πολὺ
 ἐξασάνισε τὸ ζήτημα τῆς προελεύσεως τῶν Ἀμαζόντων οἷδε εἰς ποίαν πολεμικὴν
 ἀναστασίωσιν ἐξολοθρευθῆκεν τῶν ἀνδρῶν ἐδραῖσται.

Ἐπιθετὸ μοναδικὸν ἔργον τοῦ Γαλατοῦ P. Boyancé "Le culte des Muses
 chez les philosophes grecs, études d'histoire et de psychologie reli-
 gieuses". Paris, 1937

Περὶ τούτων ἐγράψαμεν 7 ἄρθρα εἰς τὸ ἐνταῦθα ἐκδοθῆναι "Γαλαξίδ. Εἴηρα"
 ἀπὸ Ὀκτωβρ. 1950 - Μαΐου 1951, καὶ ἀπεδείξαμεν, ὅτι διεσώθησαν αἱ παραδοσῶν
 τῶν ἠρωϊκῶν χρόνων. διό μετὰ τὸ ζῆλον τὸ Γαλαξίδει ἔχει νέαν Ἀμαζόντα,
 τὴν Ἀλεφάντω, ἥλις ἐπολιμήσεν ἠρωϊκῶς εἰς τὸ Μεσολόγιον. ματὰ τὴν ἐξουά-
 στασιν τοῦ 1821.

Βοηθήματα εἰς τὴν χεῖρας φραγματείαν διὰ τὴν ἱστορίαν τῶν Λοκρῶν,
 οἷον ἐκ παλαιοῦ τὴν παραλίαν τοῦ Παρνασσῶς μέχρι καὶ τῆς Αἰτωλίας, οὐ
 ἔχομεν πολλὰ. Διὰ τὸν ἰστορικὸν αὐτῶν οὐκ ἔστι τὸ πρῶτον οὐδὲ οὐκ
 ἔστι τὸ "βασιλεὺς τῶν ἑλλ. γραμματεῶν" μαθητοῦ τῆς Ἰονίου Ἀ-
 καδημίας Γω. Οἰκονομηδῶν: "Ἑσθίμα Λοκρῶν γραμματεῶν", Ἀθῆναι, 1869 με-
 τα σχολίων καὶ ἱστορικῶν σημειώσεων καὶ περιγραφῶν τῶν δεξιῶν. εἶναι οὐκ ἄλλο
 ἐρετηνία τῶν ἐπιγραφῶν καὶ ἡρώδεως ἐπιθετῶν τῆς Λοκρικῆς διαγίγταις. Περιε-
 χον ἀνάμνησιν ἐσοτήσαστο ὁ Ζακύνθιος μαθητὴς τοῦ Διον. Θερεμανοῦ ἐπὶ τῆς φιλο-
 λογικῆς ὑποτύπωσης" (Τερζέστη, 1885, σ. 261ε.). Ἐγράψε δὲ καὶ τὸν βίον τοῦ πο-
 λεμικοῦ τούτου ~~τῶν τῶν ἑλλ. ἀποστόλων~~, ὅστις κατήγετο εἰς τὴν περιμαχίαν τοῦ Κύπρου,
 μετὰ τῆς συγγραφικῆς αὐτοῦ παραγωγῆς, σ. 114-119, ἢ ἐφόλιμον τοῦ Ἄδαμ. Κοραῆ
 τὰ ἑσθίμα γραμματεῶν ^{εἶναι συνέχεται} προηγουμένης ἐργασίας "Λοκρικῆς ἀνεμῶτος ἐπιγραφῆς

ΑΡΧΕΙΟ
 Ε. ΚΟΥΡΙΛΑ

ὁ ἀνὴρ, ὁ ἀναγὰν τῆν ἀναδιοργάνωσιν τῆς διονυσολατρίας, ἔγεννηθῆν
ἐν Θράκη καὶ εἶναι ὁ ἱερομύστικος Ὀρφεὺς. αὐλὸς ἀπροσεσπῆ, σε ν' αἶσθη.
γαῖη αὐτῆν τῶν μεγάλων παρεκτροπῶν ἰδίᾳ τῶν μαινάδων καὶ τὰ εἰσα-
γαῖη εἰς τῆν διάσους ἢ ἱεροτεχνείας ῥυθμὸν μυστηριακὸν καὶ ἐρο-
πρίσμων. ὅθεν τὰ "Ὀρφικά" ἦλοι τὰ ἀποσκευαζόμενα σοιήματα
θεωροῦνται ὅσοι οὐδαίος κωδὶξ τῆς ἀρχαίας ἑλλάδος ἐν γένει. ἀλλ' ὅ-
ταν ἠδεδίχθη τὰ ἀπροσπῆ τὰς ἐμβεβακχευμένας γυναῖκας, ὑπέ-
στη ἀγρία ἐπίδειξις καὶ σκληρὸν διαμεμετρίον. τοιοῦτον καὶ τὸ τέλος
τοῦ Μενέσσο, ὅσως οὐκ ἄσφαλ διμεμετρία ὑπὸ τῶν οὐδαίων, ἀλλ' ὅ-
σως ὁ αἰγύπτιος ἕσπερις ἀποκαλιόσταιο καὶ αὐδῆς, ἕως ἔξην κώδη τρη-
κῆ ὑπὸ τῶν τετάρτων καὶ ἔλαβε τὰ ἐπιχειρά τῆς κακίας. τὸ ἠδινὸν
συμμετρία ἐκ τῶν μέσων τοῦτο εἶναι, ὅτε ἡ γυνὴ εἶναι τὸ φο-
βερώτερον ἐν τῷ κόσμῳ θηρίων (πῦρ, θάλασσα καὶ κακὴ γυνὴ λέγει ὁ
λαός). ὅσως τὰ νεοτὰ τῆς ἐχίδνης γενῶνται τρώγεται τῆν κοιλίαν
τῆς μηλοῦ, οὐκ καὶ τὴν μαινάδες καὶ οἱ διονυσιακοὶ μακροσάραξαν

Έκτοτε οί Θράκιες πρώτοι τῶν ἑλλήνων εἰσῆλθον εἰς τὴν λεωφόρον τοῦ ἀ-
ληθοῦς καὶ ἔδεσαν τὰς βάσεις τοῦ ἑθνικοῦ μεγαλίου, ὅσπερ ἀνεκαρ-
φώδη εἰς τὴν ἰδρύσασθαι τὴν κτλ. εἰς τὴν ἀναβίωσιν τῶν ἰσορροπια-
ραδύτων μυστηριακῶν θεσμῶν ἀνεδέχθησαν ὅπως νύμφηοι καὶ ἐ-
κητήσαντο τὸ φρονεῖν γὰρ βασιλοκρατοῦς διὰ δραματικῆς λήξε-
ως δραματικῆς, ἥτις ἐγένετο ἕπειτα πανελλήνιος ὀνομασία τῆς λα-
τρείας τοῦ θεοῦ. Θά φανουσιᾶσω ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου τὴν φιλο-
σοφίαν τῶν τῶν διανοουμένων καὶ λογοτεχνῶν τῆς ἡμετέρας γενεᾶς

«Μ' ἀρέσει, ^{γράφει} τὰ βίβλην στή Θράκιαν τὴν πηγὴ τῶν θρησκευτικῶν
ἐν τῇ ἀναγέννησιν τῆς φιλοσοφίας στὸν ἕκτον αἰῶνα π.χ. — πού ἔρ-
θαν τὸ μυστικὸν τοῦ φῶς στὸν διαλόγον τοῦ Πλάτωνος, πού κινου-
ν νεοπλατωνικῆ σκέψιν. «Ἡ θρησκεία τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, γρά-
φει ἕνας ἱστορικός, ἀναπτύχθημε διαφορετικῶς ἀπὸ τῆς θρησκείας
τῆς Ἰωνίας. Ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου πού ἔχει ἀφετηρίαν τῆς τῆς
θράκιαν, ἐγένετο ἀφορμὴ γιὰ μιὰ νέα ἀντιμετώπισιν τῶν σχέσεων τοῦ
ἄνθρωπου μετὰ τὸν κόσμον...». Τὸ φαινόμενον τῆς θρησκευτικῆς ἐκ-
βάσεως ὑπέβαλε στὸν ἑλληνας τὴν ἰδέαν πῶς ἡ ψυχὴ ἦταν
ἄτι πῶς πῶς ἀπὸ μιὰ ἀσθενῆ ~~ἐκπέσει~~ ἀντανάστασι τοῦ ἐγώ,
ἄτι πῶς πῶς ἀπὸ τὸ «κα» νὰ ποῦμε, τὸ «Διπλῶν» τῆς Αἰγυ-
πτιακῆς θεολογίας — πῶς ἦταν ἄτι ξεχωριστό ἀπὸ τὸ σῶμα —
ὡς ἔβω ἀπὸ τὸ σῶμα μπόρῳσε ἡ ψυχὴ νὰ δείξῃ τὴν πραγματι-
κὴ τῆς ὑπαρξί. Ἀνάλογες ἰδέες γένηθε στὸν ἑλληνας ἢ ἐλευσι-
ακῆ λατρεία... Ἡ σπῖθα ὅμως πού ἀναφε τὴν Ὀρφικὴν λα-
τρεία ἦταν θρακιικῆ. Δὲν εἶχε ἀδικο ὁ Βιβλινός νὰ φωνή
ἐπερὶ τὴν ἀφέλεια πῶς:

«Ἀπὸ τῆς θράκιαν, θρέ παιδίαν,
ἐβγῆκεν ἡ θρησκεία...»

Ἡ θρησκεία αὐτὴ ξεκινῶντας ἀπὸ τῆς θράκιαν κυριαρχήσε
τὴν Ἰταλική, μετασπαρταζόμεν στήν Ἰταλία καί τῆς εἰσμετρία
θεολογία τῶν νέων θρησκευτικῶν κοινότητων βρισκότανε στὰ
εἰρήματα τοῦ Ὀρφείου, τοῦ θρακιικῆ, Ὀρφείου, πού ξεκινῶντας κατέ-
βηκε στὸν Ἄδην καί πού συνεπῶς «ἦταν ἕνας ὁδηγὸς ἀσφαλῆς
ψυχῆς στὸ δρόμον τῆς πρὸς τὸ «ἐπίκειναι». Σκοπὸς τῶν Ὀρφικῶν
γῶν, (Ὀργια σημαίνει μυστήρια — καί τὰ ὄργια δὲν εἶναι
ἐπ' ἀνάγκην ὄργιαστικῆ), ἦταν ἡ καθάρσις τῆς ψυχῆς τοῦ
ἐκείνου. Ἔτσι ἡ ψυχὴ λυτρωτόταν ἀπὸ τὸν κῆλον τῶν γενήσεων
καὶ διαδοχικῶν μετεναρμώσεων. Τί ὑποθετικὸς συμβολισμός!

Ἡ προϊστορικὴ θράκιαν μητέρα τῶν ὑψηλῶν αὐτῶν θρησκευτι-
κῶν ἰδεῶν, ἡ θράκιαν ἢ βυβαντικῆ — ἡ θράκιαν τῶν τελευταίων περι-
πέτρων, ἡ τραχιικῆ θράκιαν εἶναι στή σκεψί μας ἀξιοσημειώσιμη ἀπὸ
ἰδεατικῆ Ἑλλάδα, πού τὸ χεῖρος ἀρχαῖ ἢ γρήγορα θὰ πραγματοποιή-
σονται θὰ βαναβρῆ τὴν κοίτην του.»¹

¹ ὡς προλογίζεται ὁ ἄριστος λαογράφος ἐν τῶν «Ἀνθολογίαν θρακιικῶν ποιητῶν τῶν νεοελλήνων»
ἐκδόσει «Θρακιικῶν κέντρον» Ἀθῆναι 1922 π. 20

Τὰ αἰσχροτέρα στοιχεῖα μετεπιέχθησαν ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ τῶν Διονυσια-
κῶν διαίσεων ἐξ Αἰγύπτου, αἰσχροὶ ἢ αἰσχροτόπαια βίχρη ἀποστει-
του βαθμοῦ. Ὁ Ἡρόδοτος ἐμπεδωμένος γὰρ περὶ αὐτὸ δι τῆς Ἰσιδος ἢ
Ὀσίριδος λατρείας, "τόν δὲ Διόνυσον εἶται λέγουσι" (II, 42) ἐπιφέρει:
"τὴν δὲ ἄλλην ἀνάγκησιν ὀρίνην τῶ Διονύσῳ Αἰγύπτιοι πλήν χορῶν καλὰ
παῦτά σχεδὸν πάντα ἔκλειψι" (II, 48). Τὸ εἶσι πλέον ἔσφαζον ποῖρον οἱ
Αἰγύπτιοι. ἔπειτα συζητεῖ περὶ τῶν φαλλικῶν εἰσροῶν τοῦ Διονύσου
ἐν Αἰγύπτῳ ἵνδα "ἀντι φαλλῶν ἄλλα σφί' ἐσσι ἐξευρημένα, ὅσα τε πι-
χναῖα ἀγάλματα νευρόσασα (κοῦκλι), τὰ περιφορέουσι κατὰ
κώμας γυναῖκες νεῦν τὸ αἰδοῖον, οὐ πολλῶν τε ἔλασσι ἐόν τοῦ
ἄλλου σώματος· προηγείται δὲ αὐλός, αἱ δὲ ἔσονται ἀείδουσαι τὸν Διό-
νυσον· δῖον δὲ μέζον τε ἔχει τὸ αἰδοῖον ἢ κινεῖ μῦθον τοῦ σώματος,
ἔσσι λόγος ἰσὸς λεγόμενος" (αὐτ.) ἀποφαίνεται δὲ ὅτι τὰ ἀνήθηυσια
ταῦτα μετέφερεν ἐξ Αἰγύπτου Μεγαμέστρος ὁ Ἄμυδιονος, ἀνὴρ ἔμπει-
ρος τῆς μαθητικῆς τέχνης, μικρὸν τι παραβλάσας.
Ἑκτικῶν ἀπολογητικῶν σαξίρων τῶν διαπομπωσάντων τὰ εἰδωλολατρικά
βωσιτήρια ἢ τὰς ἀκολάσιους ἐφίλας δὲ βεσημενείσῳ μῦθον τὸν Ἀλεξαν-
δρεῖα κτήματα: "Διόνυσον βμινόλην ὀρχιάζουσι Βάκχοι, ὠμοραγία τῶν
ἐρομανίαν ἄγοντες ἢ τελείουσι (= τελοῦσι) τὰς κρεανομίας τῶν
φόντων ἀνεστειμένοι τοῖς ὄφρεσι ἐσολοκίζουσι ἔσαν, διὰ τὴν ἠεχάνη
σαρηκολούθησε. ἢ σπμείον ὀρχίων βακχικῶν ὄφρι ἐσὶ τετελεσμένος
... Μεγαμέστρος δὲ τὸν Ἄμυδιονος, ἄλλοι φασὶ τὰς Ἀποῦς ἐορίας. τῶ-
τους ἐγὼ ἂν ὀρχεῖακους γήσασιμ μῦθον ἀδέων ἢ δέσιδαμνοῖας ὀ-
λεδρίου πατέρης, σπιρμα κακίας ἢ φδορᾶς ἐγμματαφυτεῦσαντας ἐ-
βίω τὰ βωσιτήρια... Ἀγορεύω δὲ ἀναφανδὸν γὰρ κενυρμημένα οὐκ
αἰδοῦμενος λέγω, ἢ φροσυνεῖν ὅτι αἰσχύνεσθε. ἢ μὴ σὺν ἀφρο-
νης.. ἢ ἀσχεγῶν ὑμῖν μορίων (ἴσ. μωρίων) ἀξίος γίνεται κωρσὸς ἐντα-
τμηται (εἰνηγίται τὰ τῶν ^{μωσαρᾶν} φροσχεῖσση αὐτῶν ἐν τοῦ ἀφρου τῶν δακτύ-
σσι) ταῦτη τῶς πτελαγίας ἠεδοῦς τμημῆριον ἐκε ἡονίς ἰκλῶν κόνδρ.
ἢ φαλλῶς τοῖς βμωρμένοις τῶν τέχνην τῶν βμοιχικῶν ἀποδίδουσι.
εἶλα ἠεπεδῖμενος τὰ φορνικὰ ἄλλα τοῦ Διός ἢ τὰς αἰμομῆσιας, ἐν

οι κερταίοι δράκοντες η ανθρωπομορφα τερατια, ερχεται εστι του Διονυσου, ουλα μωσιηρια "τελεον ανθρωπα", ης δε Διμητρος αι δουμαι η λεγειν, εμπλεω αιχυνος.. η μυθολογια" 3 81B Περι των εν αλφεινι ης αιτιως τεθυμενω διονυσ. μωσιηριων δηηουμενη γραφει "αιλοχος δε δη μοσιηριων, οι τε αιχυνος η οι φαλλοι οι Διονυσου επι τελομενοι, μακω επινεμημενοι τον βιον. (παραλειπω το ανωλοτοπον περι του ερωμενου προσυμνου, αλλου Γανυμηδου). Υποσημημα του ωδους τουτου μωσιηριων φαλλοι μακα πολεις ανιστανται Διονυσου. η μη γαρ Διονυσου πομπην εωσοιουντο η υμνεον αισμα αιδοισιον αναιδεσιατα εργασιαι.. μαινοται η ληνιαζυσιεν ουδια τω μεδην του σιμαλο, ως ενω οημα, οσον δια την εωνειδισιον ην ασρηγιας εεροφαντιαν" τοιαυτα εν αλιγοις τα τερατουρζουμενα εν αθηραις Διονυσιακα αισχη ευκεδεμενα υποθεαριυρος αξιοπιστοι η Αθηναις.

1 φρονι δε ο κροδοτος, δε περ του Μεγαμωδος εχοντινα Διονυσιακα εισαχθη εν ελλαδι "ομοζρωια γαρ αν ην τοισι ελλησι η ονεωσι εσηγηενα. ου μιν ουδε φηω, οπως Αιγυπτιοι παρ' ελληνω ελαβον" (II, 49) η δεχεται δε μεσηνιχθησαν παρα του Καδμου η του εν φοινικης βαρβαρων, ως ιαρι του εσοικου. "οκεδον δε η ιωαντων τα ονοματα του θεων εξ Αιγυπτου εηλυθε εν την ελλαδα". η μετα σελην εφετασιν παραζημη: "τα ενω φρασω, ελλητες απο αιγυπτιων τενομηιασι. του δε ερμην τα αιγυπτιοτα φρασεν τα αιδδια ποιωντες, ουκ απ' αιγυπτιων μεμαθητασι, αλλ' απο Περσων πρωτοι μιν ελλητων ασαντων Αθηναιοι παραλαβοντες παρα δε τουτων ωλλοι" (II, 51).

2 "λογος προτρεωτικος προς ελληνας", Migne, Pat. gr. 8, σι. 73-76, 3 ενδ' αιωτι. 81B. Ο Κλημη δια του λογου τουτου διασωρωτων την θαντην ης εδωλομανιας η τα αισχη των γατρομομηω θεων ης η τα εργα των μωσιηριων προσκαρι τοις συμσαφριωλα του ν' αιωτα οδωσι τον χριστιανισμιον ανωστρεφομενοι τον ανωλοτοπον βιον η προβαλλων ης παραδειγμα εωτον. Αποσποθις ούλο τον χριστιανισμιον ειωθη ομεταπυτερος ανωλοτητις

Ἰραία, θεοποσία είναι ἡ διονυσιακὴ ἰδεολογία, ὅση ἡ παλαιὰ ἀρρητικότητα.
ἀλλ' ἐν τῇ ἐφαρμογῇ, ἐν τῇ ἀπραγματικότητι ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ βίαιου
ἐδάφους ἔφερε τὰ ἀνύδατα αἰσθητικὰ ἔργα. τὰ ξενικὰ φεγγάμια.

καταμαρτυροῦντα σπανίως ἠδωκίμουσον.

Οἱ ἱερεῖς τοῦ Παγγαίου ἀρχαῖοι παλαιοί, ὅσοι ἦν τὸ
ἱερὸν ὄρος τοῦ Διονύσου, ἔλαβον ἐπὶ τὰς διακυσιακὰς παρεμβολὰς τῶν ἱε-
ρειαδῶν τὴν γὰρ κατεβίβασαν αὐτὰς εἰς τὰς Κρηνίδας (ἕπειτα ἠγορεύθησαν
φάλαγγα) ἢ ἐγένοντο αἱ μακαρὶ νύμφαι Κρηνίδαι ἢ Λημνιάδες. ἐκείνῳ Πάυλος
ἐβίβασε τὴν πρῶτον χρυσιανόν. Δὲν συνέβη τὴν αὐτὴν εἰς τὰς Ἀθήνας. ὅσα ἀποστολὰς
ἔφευξάνθησαν ἀπὸ τῆς, ἀλλὰ διεσώθησαν οἱ σύλλογοί του. Οἱ εὐμοχπίδααι ἢ

οἱ Κρήναις τῆς θράκης ἔσακυσαν ἢ αὐτοὶ γὰρ μεταλαμψασθεύ-
σαν ἐν Ἀθήναις τὸ πνευματικὸν στοιχεῖον τῆς ἀρρητικότητος τοῦ Διο-
νύσου, ὅσοι ἦν ἡ διαρρητικὴ ἐννοία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τοῦ
θεοῦ ἢ εἰσηγαγόν τὰ ἐλευσίνια μυστήρια. Ἄσχετον φῶς ἐδέχθη-
σαν εἰς αὐτὰ ἡ ἀνακάλυψις τοῦ Τελεστηρίου. Ἡ διονυσιακὴ ἀρρητικὴ

ἀρρητικότης εἰς τὰς διακυσίας τῶν ἐσθίων μόνον. Κατηργήθησαν ἢ ἀ-
μνησθέντες, οἱ Σάυροι, οἱ Σελήνοι ἢ οἱ Πάντες περὶ τὴν ἀρρητικότησαν.

Ἀλλὰ ἀρρητικὴν αἰμαίναν, γυναικῶν ἀρρητικότης. ἡ θυσία ἢ τὰ
ξεχόμενα ὑπὸ αὐτῶν ὄργια τοῦ Διονύσου. ταῦτα ἐγένοντο ἀναὰ ἐλε-
υσίων μὲν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Παγγασσοῦ ἢ εἰς τὴν τριετίαν εἰς τὰ
ὄρη τῆς Κιθαριῶνος. εἰς τὴν ἄλιαν τῆς Ἀρμαθίας παρὰ τὰ "Ζε-
φύρια" ἐμασχηθῆναι αἱ γυναῖκες - λείψανον ἀνθρωποφονίας -
πράξις ἀξιώσαντος· διὸ αἱ τοιαῦται γυναῖκες ἀρρητικῶς ἀρρητικῶς
πελάταις μαθ' ὅλον τὸν μῆνα διασχίζουσαι τὰ ὄρη εἰς μαινό-
μαι· ὅθεν μαινάς ἢ Βάκχη, ἢ βακχεῖα ἐπὶ τῶν ὄρων. Κατηργήθη-
σαν δὲ αἱ νύμφαι ἢ Βάκχαι τοῦ Πανός, αὐτὴν ὄργιαζον εἰς βό-
κωρῶν ἀντρον τοῦ Παγγασσοῦ γὰρ ἀρρητικῶς ἀρρητικῶς ἢ αὐτὸν

τὸν Ἀσάκωνα, ὅσοι διουκίδαζεν ἐκείνῳ μετὰ τῆς Κωρυθιακῆς
ἀλλ' αἱ ἀφ' ὧν τὸν Παγγασσὸν ἢ τὰ ἄλλα μέρη. ἔλθωμεν εἰς ὄργια ἐπὶ τῶν ὄρων

Κατὰ τὴν ἑλληνικὴν μυθολογίαν. ἢ εἰς ἀρρητικὴν ὄργια τὰς ξένας πρῶ-
τόν τε ἢ ἀρρητικῶς ἀρρητικῶς εἰς ἑλληνικὸν ἐδάφος ὁ Διόνυσος
εἰς τὸν μηρὸν τοῦ Διὸς γεννηθῆναι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ Ἑρμοῦ εἰς τὰς νύμφ-
φαι τῆς Ἰνδου, βακχεῖα κοιλία, ἐπὶ τῆς ἀλήθειαν ἢ Νύσσα εἶναι
ὄρος τῶν Ἰνδῶν μεταλαμψάντων ὑπὸ τῶν ἀρρητικῶν ἢ ἀρρητικῶς ἀρρητικῶς
ἀρρητικῶς ἀρρητικῶς πηγῶν. ἐνηλικιωθῆναι τὸν χυμὸν τῆς ἀμπέλου ἢ ἐμείδωμεν μετὰ

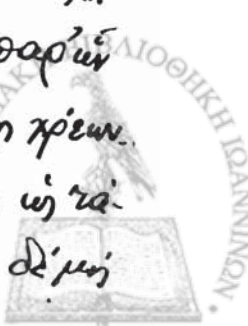
τῶν τοῦ ἄγριου κύνου θάσσος καὶ ἄλλοι παρὰ τοὺς ἐν τῇ γῆ τῆς ἡσυχίας μετὰ τοὺς κύνες ἐπιρροῦνται
 καὶ ἐστεργόμενοι μετὰ μισοῦ καὶ δάφνην ἤρχισαν (ἡ διαλαμβάνει ὁ ἀσημαῖος ὕμνος) τῶν ἀφροσι-
 τιεῶν περὶ τὴν ἀναρρηχόμενοι καὶ ἀσφύρητους βράχους, κοσμηθέντες ἐν τῇ βαθῆ καὶ
 χαρῶν καὶ ἐξοδίων ἐν τῇ ἀδυσπείθεσσι δάσσει, ἀλὲν παρὰ τὴν ἀντήχου ἐκ τῆς ἀτά-
 κταν φανῶν τῶν ὄδων καὶ θρόνος καὶ εὐλοῦ ἰσχυροῦ. Ἐν τῇ ἀπεινῇ ἀποδοῦ τῶν ἐνδύ-
 μων ἀμειλιουργίᾳ γίνεται θεὸς τῶν γυναικῶν. Παρὰ τοὺς γυναικῶν ἱστορικῶν με-
 τὰ τῶν ἐπιρροῶν τῶν φανασίων καὶ διηγηθημάτων τὰ νεῦρα φανῶνται ἐν ἀσφύρητους φά-
 χους καὶ πυκνά δάσσει ὑφαλοῦσαι ὑρόσους καὶ λαμπάδας καὶ ἀμειλιδοῦσαι τῶν ἀφροσίων δειν-
 τῶν ἐν τῇ περὶ τὴν ἀφροσίων ἀφροσίων ἐν τῇ ἀφροσίων ἀφροσίων, ἀφροσίων ἀφροσίων
 τῶν ἀφροσίων, ὁ ἤμος δὲ ἀφροσίων τὸ φροσίων τοῦ ἐξ ἀφροσίων. ἀφροσίων ἐν τῇ
 μετὰ τῆς φροσίων, οἱ ἰστορικοὶ σινοδουόμενοι καὶ ὑπο τῶν μαινάδων τοῦ Διονῦ-
 του τελοῦσι μετὰ ὠρισμένης τοῦ φροσίων ἡμέρας τῶν ἐφροσίων τοῦ Διονῦσου τὰ ἀ-
 φροσίων ἐπὶ τῶν φροσίων τῶν φροσίων πύρα καὶ τὰ φροσίων φροσίων τοῦ σκότους...

2 Περὶ ἀφροσίων γυναικῶν ἀφροσίων ἔγραψεν ὁ Διον. Καλοχρηστίδης ἐν τῇ "Ἰστία
 Ἰστία" τομ. Δ', 1928, σ. 842-844. ἀλλ' ὁ μακ. δεινότης καὶ βιβλιοφιλία τῆς Βαλκ.
 τῆς φροσίων φροσίων ἐκ ἐσφαλμένης! ἀναφροσίων ὁ ἐφροσίων ἐν Βαλκ. 559. Κεῖται
 Διηγητῶν ἀφροσίων καὶ Βαλκ. στήλαις (βλ. Περὶ τῶν φροσίων τῶν ἀφροσίων),
 τὰ ἀφροσίων τὰ φροσίων ἦσαν τὸ φροσίων τῶν φροσίων καὶ τῶν φροσίων, οἷον ἐ-
 φροσίων γυναικῶν (βλ. Δημ. Α. Πετροπούλου "Ἡ γυναικῶν φροσίων ἐφροσίων" (ἀφροσίων ἐν
 τοῦ φροσίων ἀφροσίων" τομ. 15, 1948, Ἀθήναις, σ. 32). Ὁ συγρ. ἀφροσίων ἐφροσίων ἰδία μετὰ τῆς
 ἐν τῇ φροσίων φροσίων φροσίων, ἐν αὐτῇ προβάλλεται ὁ φροσίων ἐν τῇ ἀφροσίων φροσίων.
 Σημειωτέον ὅτι καὶ τὸ ἐν Διηγητῶν "ἀφροσίων κοῖλον κατὰ βαθῶν οὐ μάλιστ'
 ἐφροσίων, ἀφροσίων φροσίων φροσίων ἐφροσίων πνεῦμα ἰνδοσυριαστικὸν μετ' ὅταν
 ἐφροσίων ἀφροσίων ἐφροσίων τοῦ φροσίων κατὰ Στράβωνος 5. 419.

Διπλή παντοειδής έορτή έτο εν Βραυρωνίοις τής Άρτεμιός, ή μιν ήν παρθε-
 νική ες τιμήν της θραυρωνίας Άρτέμιδος, ή δε έτερα Διονυσιακή προη-
 γική (sic): Έπει διετηρέυο ή έερα άρματος η έυμάλο η έτέρωετο έν στυα-
 χία ¹⁰ ^(5-10 ετών) άντιχίτων άμάντων πορασίδων ήμφετομένων προηωτων (έυδου-
 μα χρώματος κρούου παραμφορής προς την τρίχα άρματος) ένσημε-
 νίζετο ούτω ή δεά η έζηγεύλο δυσσαρεσθηδέισα διά το έξής: "έωεδη
 άρματος άγρια έσφοικώσα ελέριθην εν λω δήμω φλαυιδών η ήμεραν
 δέισαν αώθην τοίς άνδρώποισ σίντροφον γενέσθαι. παρδένον δε τινα
 προσπαίζεν αώθη η ασχημανούσα τής παιδίσκες παροξυνθήναι την
 άρμα η καταξέσαι τής παρδένου." Ταύτα παρὰ Σουίδα (I, 1928,
 Lipsiae, έκδ. Adae Adler, σ. 361), όσως εισάγεται, δε οι άδελφοί της
 παιδίσκες ήρχοδίντες έφόνεωσαν την άρμα η η δεά έσπεψε λοιμώ-
 ες τοίς Αθηναίοις. Ο χρημοίς ήλο "άρματιών τας έαυτώ παρδένους",
 έτα άρθη η λοιμώδη νόσος, ήτοι υπό των γάμων τα άφιερωσ τη δεά τας
 παρδένους. ^{έντοτε ήθελούδα πανδηρία τής Αθηναίων έορτή μετά άδικίας αίχμή,}
~~Η έννοια είναι ως δεά έλίχθησήμερον μέχρι του γάμου~~
 τα ποράσια να περιοριωθώσεν ες το έερόν τής Άρτέμιδος.

Το γεγονός τούτο κατά την ταπεινή μου γνώμην άνάγκηται ες
 την τότε αντίδραση κατά τής Διονυσιακής ήργιας. εν Άρτινή οί
 Βάπυλαι έχον άσφαίκε πάντα περιορισμόν η ήσέβον άτασχίνην
 ες την δημοσίαν αείδη η ήρξαντο έαυδοί τής όρέων να κατέρχονται
 προς τιμήν του Διονυσις ες το αύλο σημείον τής Άρτινής άνένανθεν
 συτήρχατο οι Αθηναίοι η μεθύοντες ήρταζον πολλάς πόρναις η ήσέ-
 χον άντροδριάσκη. Τίν ποιούτω πεταληριδα διακωμωδών ο Άρτισ-
 φάνης χιαν έστωχώς ένόμασε "αρρωτοετηριδα" (παρὰ Σουίδα, σ. 493)
 Τήν έορτήν ταύτην καδ' Ηούχιον έσχήριζον, ως φαίνεσται, προς την άρμα-
 χήν τής έλένης: διο "τιν' /μαίδα ήδον ραφιδοί ήδον εν Βραυρωνί." έλλ'
 ή τήν ασχροτήτα οι έλληνες ύπερητιώνεσαν τοίς Αιγυπίοις, παρ' έν
 κατὰ τον Ηρόδοτον παρέλαθον τα Διονυσιακά: "έυμαρείη χρέων-
 ται εν τοίσι ούκωσι, έσδιόουσι δε έξω εν τήσι όδοίσι, έστέλεγοντες ή τή-
 ρών ασχρά άναγμαία δε εν άσοκρύφω έστέ σοιέεν χρέον, τα δε μή

αιὶγρά ἀναφανδόν" (B', 35). ἄλλα τὸ μακρὸν αὐτὸ περιωρίζεται εἰς
ἐν ἀσόνετρον σημεῖον τῆς Ἄττικῆς. Κατωθητικῶν εἰς βέβαιον
ἀσχημοσύνης εἶναι τὰ τελούμενα εἰς λαΐματ' ἀγροῦς ἢ μικρὰ δι-
ονύσια λεγόμενα, ἅσπερ εἶχον υἱοδετήσαι ὅλοιοι δήμοι τῆς Ἄττικῆς

¹ ὁ Βραυρών μία τῶν 12 πόλεων τῆς Ἄττικῆς (τῆν Βραῶνα) ἀπέχετο εἰς τὴν πα-
ραλίαν τῆς Ραφίνας, ἔφραν ἀπέχουσα αὐτῆς. Ἦτο ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος, τῆς ἡγε-
τρως ναὸς ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως.

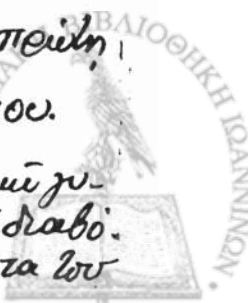
² Ὁ Θεόφραστος εἰς τὴν ἐφρτὴν ταύτην, εἰς τὴν μετεἶχον ἡ μανηφόροι ἐφρεφοὶ τῶν ἐ-
ξῆς περιέργους στίχου: "ἦνθ' ἀ τῶν βούλοιο μανηφόρος ἀμμιν Ἀναξίω
ἔλσος εἰς Ἀρτέμιδος, τὰ δὲ τῶμα πολλὰ μὲν ἄλλα
θηρία πομπέεσσι περισταδόν, ἐν δὲ Λεῖαινα" (Εἰδ. II, 66)

Κατὰ δὲ τὸν Σκαλιασίην: "εἰώδασι γὰρ τῆς Ἀρτέμιδος μανηφορεῖν αἱ γυναῖκες
γαμειῖσθαι ἐπὶ ἀφοσιώσει τῆς παρθενίας, ἵνα μὴ γεμεσηδῶσιν ὑπὸ αὐτῆς.
τὰ δὲ μυστήρια ταῦτα Ἀθῆνησε ἀσχετῶστα. ἡ μανηφόρον δὲ τῆς Ἀρτέμιδος
αἱ ἔφραν ἔχουσαι γάμου, ὡσπερ ἀσχετοῦμαι περὶ τῆς παρθενίας τῆς θεᾶς, ἵνα μὴ
δρητοῦ ἀβλαῖς μελλούσαι τὸ λοιπὸν φθείρωσθαι" (Suchier σ. 38. ἢ. Scholia in Theocri-
tum, ὑπὸ Fr. Dübner. Paris 1849. ἐν ἐπιτάσει περὶ Βραυρωνίων ἔφραφεν ὁ Aug.
Mommsen, "Feste der Stadt Athen, geordnet nach attischem Kalender." Leipzig
1898, σ. 65)

η διαξήγοιο φανηγοριεύς υπό τῶν ἐπιμελειαν τῶν δημοάρχων. Κρίσι
 ἀνανυρρήλη γὰ εἶναι ἡ φασὶν τῶν Διονυσιατῶν ἐορτῶν ἀρχαιολο-
 γία. ἔτυμολογία μεταβολῆς ἐλευθερίας η ἐλευθερίας η ὑψηλῶν ὡν-
 τος μέχρι παραφροσύνης. ἦτο ἡ παυκάλως οὐλῆ εἰσὶν ἐορτῆ καὶ
 ἦν ἠνοῦτο φάσαι αἱ κοινωτικαὶ τάξεις η δὲ ὑψηλῶν διακρι-
 σεις μεταξύ ἀρχόντων η ἀρχομένων, κοινὰ τὰ πάντα. ἀποδίδε-
 το τελεία η εἰς τοὺς δούλους ἐλευθερία. Χαρακτηριστικὴ ἦτο
 ἡ ἀκαλιναγίγητος ἐλευθεροστομία, αἱ ὕβρεις η αἱ βωρυλοχι-
 αι - αὐταὶ ἀποτίχουν τὴν εὐφοροδέκτον φροσεχὴν περιλὸν
 βωμὸν τοῦ Διός - φυναι ἐκκωφαντικαὶ η δόρυβος ἀματά-
 σχετος ἐπλήρουν τὸν αἶρα. εἶναι τὰ πρωτόκεια τῆς κωμωδι-
 ας τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ δράματος. οἱ διασῶλαι ἀγρόται συνω-
 συζόμενοι ἐν λαῖς ὁδοῦς ὑποδέχοντο τοὺς φιλεόρτους ἀστούς
 η διὰ αἰσχυρῶν χειρονομιῶν η φοροπηλακισμῶν αἰσχυρότερον
 προσέβαλλον τοὺς φερμοσταμένους ἐφ' ἀμαξίας, ἦτο ὁ ἐφ' ἀμαξίῶν
 κύριος ἐπιπῶν η ἡ σωζομένη ἐπὶ στόμα τοῦ λαοῦ "τὰ ἐξ
 ἀμαξίας" η γεγομένη εἰς δεινῶν η ἀνυποσώλην ὕβρειν. εἰς
 πλεον αἰουσιόλην η ἀνευδριάσως παρὰ μίσησιν τῶν ταύ-
 ρων η θραυσιόλην ἢ κωμῶν τοῦ Πανός οἱ μὲν ἄνδρες εἰσεδεί-
 κνον μετ' εὐφροσύνης ^{η ὀνιχῆς ἀναδείας} τὸν ἀνδρισμὸν η αἱ γυναῖκες τὰ δῶρα
 τῆς Ἀφροδίτης! αὐτὰ βεβαίως ἦσαν τὰ ἀποτελέσματα τῆς διο-
 νοσιατικῆς βίβης - ἡ συνικνωδία η ἐκσυφλωτικὴ βίβη ἦν τὸ αἶ-
 ρον ἀπὸ τῆς ἐλαβίας πρὸς τὸν θεὸν τοῦ οἴνου. ὁ δὲν η ὁ ἀ-
 μέδυστος λέγετο "ἀφροσδιόνυσος" - ἐν τούτῳ ὀρμώμενος ὁ
 Αἰσιοφάνης ὀνομαζέει τοὺς κωμικοὺς ποιεῖν τρυγωδίη η
 τρυγωδίαν τῶν κωμῶν ^{διὰ ἡλικίαν τῆς ἀπόστασιν διὰ τρυγίας οἴνου αἶμα} (Ζητήν. 520 η 1479. Αἰαρον. 464, 884).
 Τὰ αὐτὰ συνέβησαν η εἰς τῶν ἡμερῶν μας ἐν Πάτραις, τῆ πεύκῃ
 ἐν ἑλλάδι ἀποστατικῇ πόλει η μαδύρα τοῦ αἰουσιόλου Ἀνδρέου.

εἰς τὸ παρατάξι τῶν Πατρῶν προτέρως ὁ οἰνικός Σίμων, ἀρχηγὸς τῶν γυ-
 μναστικῶν ἐν Διδύμοις εἰσέβαλλεν μετ' αὐτοῦ τὸν "ὄρματός τοῦ διαβό-
 λου" ἐν ἀδαμναία περιβολῇ. εἰς τῶν ἡμερῶν μας η εἰς τὰ σωζόμενα ἀγάλματα τῶν

Διονύσιος ὀλοχύμνους ἄνδρας. φέροντας ἢ οὐρανὸν μακάριον, ἢ εἰμονίζεταί
 ἢ αὐτὸς ὁ διαρκῶς μεταμορφούμενος θεὸς τῶν, οἱ Ζαῖωροι, ὁ Πάν μ. ἀ. ἀγ-
 γὰ γίνεται ἢ διασπάρωσις τοῦ φύλου. Ὁ Διόνυσος παρίσταται ἢ δηγμορ-
 φος, ἢ ἀροσνόθητος (ὄδον ἢ ἡ σίχρονος, ^{μάδα με βαδίζω τοῦ φύλου} ἐντεῦθεν ἔσχε τὴν ἀρχὴν). Αἰσι-
 γερὰι μαινάδες παρὰ τὴν ἐν Πατρῶν παρέλασιν περιφέρουσι φέρουσαι
 περὶ τὰ ἰσχία ἀραχνοειδῆ περιμάκρυμα. Ἀλλ' ὁ ἀροδὸν ἄνεμος ἀσε-
 μάτωσε τὴν εἰδικτὴ ἀσχημοσύνην τῶν, φέυ τῆς ἀδριότητος! οἱ δὲ δια-
 ται δὲ ἀποσιρέφουσι τὸ ὄρωσιπον ἐξ ἀλοχύμης ἐπὶ τῆ ἀροσῆ τοῦ μαλύμ-
 ματος τῆς αἰδημοσύνης, ἐπὶ τῆ βεβηλώσει τῆς μαρτυρικῆς ὄλεως τῆς
 ἀγίου Ἀνδρέου οὐδεμία ἐναι διαμαρτυρία ἠμοῦδη. Ταλαίωρος ἔλκας! ἦ τις
 βαρυνθεῖσα τὸν ζυγὸν τοῦ χριστοῦ μεταδισχιλιετῆ σχεδὸν χριστιανι-
 κικὸν βίον ἐποστρέφει ἐπὶ τὸν ἴδιον ἑμετόν, εἰς ἐρησιαστικὴν ἐλευθερα-
 τριαν. "Τὴ δώσε μοι ὕδωρ ἢ ὕδατος δακρύων";

Ὁ φαλλὸς τὸ σῆμα τῆς γονιμότητος τῆς φύσεως φερόμενος ἐν ταῖς διαόσις
 τούτοις - διαόσις ἦσαν αἱ ἱερὰι ὀφθαλμοὶ - ὀφθαλμοῦδε τοῦ ὑπό τῶν λεγομέ-
 νων ἰδυφαλλῶν, ἀνδρῶν φερόντων γυναικίαι ἱμάτια. Ταῖ ἰδυφαλλῶν
 ἄσφαλα, ἢν σὺζοταί τενα, εἶναι τὰ ἀεχρότερα (Πλουτ. περὶ φιλοπ.
 524. ἀριστοφ. Ἀχαρν. 229 ἢ Κοῦχ. ἐν λ. ἰδυφαλλῶν) ἢ ἐν ἔλευσίνι τὰ ὄρ-
 γανα τῆς γυνήσεως ἦσαν τὰ ἱερὰ τεμνήλια τηροῦμα ἀδέατα ὄρη
 εἰς τὸ ἀδύτον τοῦ τελεστηρίου. ἐν ἡ ἀφή ἦν ἡ τελευταία ὀφθαλμὸς τῆς
 ἠσως, ἢ τις ἐκαλεῖτο "ἐσθλῆ", δεωρουμένη αἰ ἡ ἱερωτέρα τῶν μυστηρίων.
 "Τὰ σῆματα τῆς μυστήσεως ταύτης ἐν περιουσίᾳ παρατείνετα, χάρις ὁ ἱερὸς
 Κλημῆς Ἀλεξανδρείου, οἷο' ὅτι τινῆσει γέλωτα, καὶ μὴ γράσσει ἑαυτὸν ἡμῶν
 δια τούτους ἐλεγχοὺς: "ἐν τῶν μυστηρίων ἔφαγον, ἐν τῶν μυστηρίων ἔφαγον, ἐκφροσφύρησε,
 ὑπὸ τὸν πασὶν ὑπέδουον; Ταῦτα σὺχ ὑφείς τὰ σῆματα, οὐκ εἶναι τὰ μυστηρί-
 α ---" Λόγος ὀροτρεπτικὸς πρὸς Ἑλλήνας (Μιχῆλ, Ραττ. γρ. 8, α. 76). ἐκφροσφύρησε
 ἠρησιευσ. παρακμῆς ἢ τῆς παρακμῆσεως, τὸ ὅσον ἀδυσίας ἢ ἰσοφροσφύρησε
 νέρχονται παρὰ κανὸνα αἱ ἄνθρωποι εἰς τὴν εἰδυφικὴν τερδρεῖαν ἢ τὴν
 ματαῖδον τῶν ἀρχαίων μυστηρίων. ἐμνημενίωσαμιν αἰτωτέρω τινὰ
 ἢ δὲ ὀροδῆσιν ὀροῖστος τοῦ λόγου ἢ ἄλλα τὰ αὐτὰ συμπλήματα
 ἐν ἑλλάδι τελεστηρίου. Δὲ ὀροῖστος δεκαετία, ὄλε ματηγῆρη, ὄλε
 ὀροῖστος ματῆρη ἐν ταῦτα ἐνορίας εἰσηγῆρη ἐν τὸς τοῦ ναοῦ τῆ
 λατρίαν τοῦ φαλλοῦ (ἴσως ἢ τῆς ἑτενός) παρ' αἰσοφικῆσιν τῶν ἐν ἔλευ-
 σίνι, τὰ σῆματα τοῦ "ἱεροῦ γαμοῦ τῆς Δήμητρος ἢ τοῦ θεοῦ". νέον σοι-
 κίον εἰσαχθὲν ἐν Ἀθήναις, εἰς τὴν ἡ Δήμητρα. ἦν δεα τῆς παροσφορι-
 τῆς γῆς μόνον. Δὲ μαρτυρηθῆν τότε. ἐγένετο πνευματικὸν ὀροῖστος
 ἢ ἀποδεδειχθῆσιν τῆς ἐνοχῆς ἐναυδῆ ὁ ἀνόστος ἐμείνος. Νῦν ἐ-
 ὀροῖστος ἢ ὀροῖστος παρὰ τὰς διαμαρτυρίας σου, καίτοι ἀνήκει εἰς ἀδύ-
 ἐνορία ἢ παρὰ τὸν νόμον ἀσφαρῆσται. τὸ ματῆρη ἐπλεονάσεν. εἶχεν
 ἀρχισι ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ αἰῶνός σου, ὄλε ὁ καθηκτικὸς τῆς ἀρχαιολογίας ἢ φροσφύρησε
 ἰόν μας ἔδωκεν ἰδυφαλλῶν ἀγαθὰ τῆ "ἐρῶσ περὶ τῆς" νὰ ἐξέστωμεν. ἦσαν δὲ ὀροῖστος

θέλω να εξηγήσω, δε το αιώτρούωαιον τούτο θέαμα τῶν φαλλικῶν
 δῶν εἶναι μαδίλου ἑλληνικόν, ἀλλὰ ξενικόν καὶ τούτο. Ὁ Ἡρόδοτος συζητεῖ
 καὶ ἐρευνᾷ βαθύτατα τὸ πρᾶγμα. Κατὰ τὴν παροιόδον, γράφει, " Ἴλλιοι γὰρ
 δι' Μεγάμπους ἐστὶ ὁ ἐξηγητὴς τοῦ Διονύσου τὸ τεύχος καὶ τῶν δούσιαι
 καὶ τῶν συμπίην τοῦ φαλλῶ " (II, 49). ἀλλ' οὗτος, ἐπιφέρει, ἔσημασεν ἐξ Αἰ-
 γύθου εἰς τοὺς Ἴλλιον " ἄλλα τε πολλὰ καὶ τὰ περὶ τὴν Διώνυσον, ὀλίγα
 αὐτῷ παρακλάζοντα " (αὐτ.). Τὸν δὲ ἰδυφαλικὸν ἔρμητιν παρέλαβον ἐν
 τῷ Πηλοσῶν " τοῦ δὲ ἔρμειο τὰ ἀγάλματα ὄφθα ἔχον τὰ αἰδοῖα, οὐκ ἐπὶ
 Αἰγυπτίων μεμαθήμασι, ἀλλ' αἰσὸ Πηλοσῶν, ὁρῶλο μὲν ἑλέτιων ἀσάντων
 Ἀθηναῖοι καὶ " (II, 51)

καὶ προϊστάμενοι
 ἀλλ' ἐνὸς οἱ ἐσπίοντες ἐν τῷ διαθαιδαγίῳ τοῦ λαοῦ μαρτυρήθη-
 σαν κατὰ τὴν ὀλοκρατικῆς ταύτης ἐξελίξεως τῆς ἐορτῆς καὶ τῶν ἀσχημο-
 νίων εἰς αἷς κατέχηεν ἢ ἄκρατος τῷ ἐμβεβακχευμένῳ ἐλευθερία
 ὁ Πεισιστρατος τότε ἠγαγιάσθη ν' ἀνισταχθῆ καὶ τὴν παράδασωφρα
 μαίαν τοῦ Θεόπιδος μεμύρμνος τὸν συγγενὴ τοῦ Σόλωνα, ὅσους ἀσχη-
 ρεωσὲ τελείως τὰς σικνὰς αὐτοῦ, καὶ λέγει Διογ. ὁ Λοιπίριος: " καὶ Θεόπιδος ἐ-
 κώλυσε τραγωδίας ἀγεῖν τε καὶ διδάσκειν καὶ ἀνεφάρτη τῶν τυραννικῶν " (I, 11).
 εἶναι δὲ οὗτος ὁ δημιουργὸς τοῦ διονυσιακοῦ θεάτρο, ὅσους ἀσχηρῶν
 μετὰ τοῦ διαίτου του καὶ τῆς φοροκείρου φορητικῆς σικνῆς (καὶ ὁ παραγ-
 οζῆς) δευρεῖται ὁ εὐσηγητικὸς τοῦ προσωπείου παριστῶν κατ' ἀρχὰς ὄμη-
 ρικὰ πρόσωπα. ἀλλ' ὁ Σόλων χωρὶς νὰ ἐνδουσιασθῆ ἐν τούτῳ
 ἀπεχρήθη ἀμέσως τὸν ὑποκαταλέμενον ἠδικοὸν κίνδυνον διότι ἐκό-
 ρεωσαν οἱ ὑποκαταλέμενοι γυμνοὶ καλυπτόμενοι διὰ φύλλων καὶ χλαδίσκων
 ἀλλ' ἀσχηρῶν ἐν μεγαλοφροσύνης μετὰ ἐξ Ἀθηνῶν ἀφῆκεν ἐ-
 χεώδερον τὸν Θεόπιδον, καὶ οὕτως διεδόθησαν αἰδέσιονος παραστά-
 σεις - Καλλιγέλο ὁ ποιητικὸς ἐν τῇ Αἰγυπτίῳ φυλῆς, ἐν τῷ δημῷ ἠμαρτία
 ἐν τῷ πελοσῶν τοῦ Διονύσου πρὸς Β. τοῦ Πεντεμεταίου. Ἐκεῖ ὁ ἦρωδης
 ἠμαρτος ἐφύτευσε τὴν ἀρώτην ἄμπελον - Ὁ ἀγαθὸς Πηλοσῶν γρά-
 φει περὶ τοῦ Σόλωνα, ὅτι ὅταν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐστατήχεν γάρων ἡν δὲ

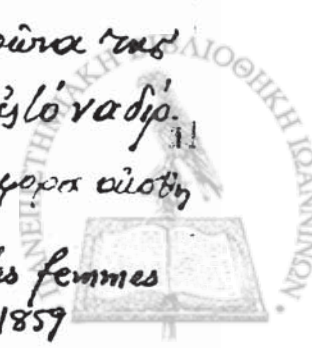

...επιπέμπη του κυρίου ενωσ υαδ' ημεραν τυσω, ενλοις περιοδικοις το
 ηδυνατο να ομεγη εις λο πηδα, αλλα "φύσει φηγίμοσ εν υ θερομαθ
 ενε βαλλον εν γηρα σχολη υ ιουαδια υ νη δια ποτοις υ θουσινη θαρ
 ωγμων ιδεαοστω τον θεοσιν αυλν υδουκρινόμενον, ωστω εθωσ ηντο
 παλαιοις". Παρά ταυτα, υαίτοι τοσούτων ηρέσκετο εγλα δαματα υ πε,
 αλλα πλέον ενύρβαζεν, ενήρησεν αυσηραν σάσιν κρός αυλν. "μετά δε το
 δειαν κροσαγορεύσασ αυλν ηρώησεν, ει τοσούτων ιναντιον (= αείναντι)
 ουκ αισχύνεται υπηκωαδια ψευδόμενος. φήσαντος δε του θεοπιδωσ μηε
 τον εΐναι το μετά παιδιας λέγειν τα τοιαυτα υ πραιοσεν, σφόδρα τη βασι
 ρια την γην ο Ιόλκων πατάξασ "ταχύ μίντοι την παιδιαν", εφη, "ταύτων.. εϋρησο
 μιν ενλοις συμβαλαίοις" (ηλοι εις τα διεικασίρια), απομαντεύσασ την υποκλεισιν οφθαλου υ
 τάρχησων (Ιόλκων, VII, 29, 4-5).

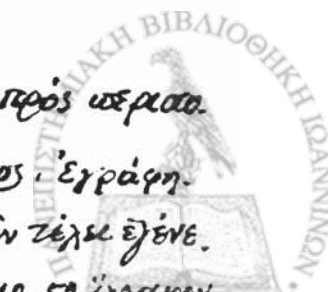
Η ἡμετεράλλεου τοῦ γυμνοῦ ἐν ἡμῶν καὶ ἡμῶν τῶν, ἐν τοῖς περιόδοις 70
 ἤδη ἐν ἡμῶν διαίτῳ ὑπερέβησαν ὅριον. θέλουσι νὰ φέρωσι τὴν ἀπό-
 πτε παραβάσει ἀδαρμαίαν ἐν ἡμῶν παραδείῳ γυμνότητα, ἀλλ' οὐκ ἔστιν
 νησιώδη τῷ ἑρωτοπλασίῳ ἀδωότα. οἱ διασῶνται ἔμφοροι τοῦ
 γυμνοῦ πλουτοῦσιν ἀδεμίῳ ἢ ἀδιαφοροῦσιν, ἂν ὑβρίζωσι τὴν τέχνην
 ἢ προσβάλλωσιν αἰουδότην τὴν δημοσίαν αἰδῶ ἕθνονομίστις τὴν
 ἡθικὴν τοῦ λαοῦ. αἱ γυμναί ἐφόδοιλοι χορεύτριαι σοικῶν ἔχουσι
 τὴν διὰ τῆς γύμνης τῶν σαρκικῶν ἐνοσιμῶν αὔξησιν τῆς πελατείας τοῦ
 διαίτρου πᾶν ἄλλο ἢ καλλιτεχνικὸν θέαμα παρουσιάζουσιν. ἔστω δὲ
 προβάλλουσι τὰ ἀρχαῖα ἀγαθήματα ἐθῶν ἢ αὐτῶν ἢ ἀσάκησι, ὅτι
 τὸ ἀκίνητον γυμνὸν οὐδαμῶς προσβάλλει τὴν ἡθικὴν, ἐπὶ τὸ γεννι-
 μενον ἢ δὲ ἐν ἀπρεσῶν σιαισῶν ἢ μνήσῳ μαγερχόμενον γυμνόν,
 μμμούμενον συνουσια καὶ συστροφῶν ἢ ἀσέμνους κερνοτομίας εἶναι
 ἐπιλήψῳ. Κατὰ ταῦτα ἔρως ἀσπίνησι μοναχὸς εὐρεθεῖς ἐν καλ-
 λιτεχνικῇ ἐργαστηρίῳ ἢ περιεργαζόμενος γυμναί εἰμίοναδ' ὅτι πε-
 ριεργάζομαι τὰ σῶματα, διότι εἶναι νεκρά, ἀλλὰ τὴν ζωντανὴν τέχνην
 ἐχέουσι ἐπὶ τῶν ἀρεσιμῶν ἐπὶ γυμνόν, ὅτι ἐν τῇ ἀρχαίῳ ἔλλα-
 δα ἡ δημοσία ἐμφάνισι τοῦ γυμνοῦ δὲ ἔσαν δαίμῳ, διότι δὲν ἔδωκε
 ρεῖτο ἀνιδεῖτος ἐπὶ τὴν θρησκείαν ἢ τὴν ἡθικὴν. εἶχον ἀπὸ ὀφθαλ-
 μῶν ἐπὶ τὰ γυμναστήρια γυμνοῦς νέου (ἢ νεα^{ῶν} ἐνιᾶχου) ἢ ἐν Σπάρ-
 τη τὰς φαινομενίδας ἢ ἦσαν ἐξαιμωμένοι, ἔστω ὕδατον δὲ ἢ
 ἐδαῦμαζον τὸ ἀνδρῶπιον σῶμα ἐπὶ τὰς ὑπαινοτέρας ἢ πλέον ἀρμονικῆς
 ἐμφάνισις του. τοῦτο εἶναι ἐν γέρεαι ἀληθεῖς, ὡς βλεψόμεν ἢ ἐπὶ τὸ
 Ζ' τῆς Ὀδυσσεῖας, ὅτι ἡ Νηυσικᾶ μὲν τὰς δερασαινίδας τῆς ὑπεδέξα-
 ντο γυμνόν τὸν ναυαγὸν Ὀδυσσεῖα πωρὶς να συσταλῶσιν. ἄλλ' οἱ ταῦ-
 τα ὑποστηρίζουσι συγγραφοῦσι δύο ἐν διαμέτρου ἀντιθέτους ἔσχαται
 τοῖσθαί οἱ σοκισμοῖς τῶν ἑλλήνων εἶχε φράσει ἐπὶ τὸν κολοφῶνα τῆς
 αἰμῶν, ἐπὶ τὸ ἐνιδ' τῆς ἀνασῶν, ἐπὶ σήμερον εἶμεθα ἐπὶ τὸ ναδῶ
 ἐπὶ τῆς διαφορᾶς τοῦ βαθμοῦ τοῦ σοκισμοῦ προέρχεται ἢ ἡ διαφορὰ αὐτῆς

περὶ τῆς ὁμηρικῆς γυναικὸς G. F. R. Chamboulin, "Études sur les femmes
 d'Homère" Paris, 1854 ἢ Grandsard, "De homericis mulieribus", 1857

τιμή τοῦ θυμῶν ἀνείληψις. ἄλλ' ὀμιλοῦμαι περὶ τοῦ θυμῶν εἰς
τάς συνήθεις ἐπιδηλώσεις τοῦ βίου. Δὲν εὐφραίνεται ὅμως περὶ τοῦτοῦ,
ὅπως εἶναι δεῖμα τῶν αἰσθητικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν ὁ λόγος ἡμῶν εἶ-
ναι περὶ τῶν φανερωθῶν καὶ ἀκροτήτων εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο
τοῦ θυμῶν, καὶ περὶ τῶν ὑπερβολῶν τῶν εἰσαχθεσῶν ὑπὸ τῶν διο-
νοσιακῶν διασῶν, εἰλικυῖς ὑπερβαίνουσι τὰ ἄρια παῖσις εὐαγγελιο-
σύνης καὶ ἀνθρωπίνης κοσμιότητος, καὶ αἱ ὑπερβολαὶ αὗται δυ-
συχῶς ἐπαναλαμβάνονται καὶ σήμερον ὑπὸ τῶν καρναβαλικῶν
συρφετῶν. Ὅτε ὁ Πλάτων παρεσκευάζει τὴν ἀριστὴν πολιτεί-
αν καὶ ὑπερδριγμοῦ τὴν ἡδονῶν τοῦ ἀθηναίου λαοῦ διὰ φρο-
νῶν καὶ φυλάκων, ὡρτίζων ἢ ἐπιτεθλυμένη ἀκίδρασις εἰς τὰς βα-
χυκίας ἐσθλὰς καὶ διαχύσεις καὶ τὴν γυμνάσις τῶν ἐμφύλιων διονοσο-
λατρῶν εὐφραίνει εὐστροφισμὸν, ὥστε ἠγαμιάζετο νοῦμαι. ἠ-
ριότης τὸ μακρὸν γράμμι: "συνετέθη γὰρ, ἄμμι, καλῶς ἐπιτάλμα
λυμα τῆς ἡδονῆς τὸ σκοτὸς προδεμένους ταῦτα φράσσειν καὶ μὴ
διὰ φωτὸς ἐντυχάνοντις ἐξελαύνειν τῶν ὀργιστῶν τὸ αἰσθητικόν
καὶ τὸ ἀνοκαστῶ δάρσος ἐμῶσιεν καὶ μετῆρας ἐναρτῆς, αἱ δὲ ἐν-
δυσκρίβειν αὐτῆς ἐμρωίζε τὰς ἐπιδημίας" (φαῖδρ. 520D). Καὶ
αὗτοι οἱ εἰς ἀκρον φιλήδονοι αἰγύπιοι ἐφρόνου, ὅτι τὰ αἰσχροῦ δὲν
φραῖσι ὑπὸ τὰ ὄμματα τῶν ἀνθρώπων καὶ γίνονται. "τὰ μὲν αἰσχροῦ
ἀγαμαῖα δὲ ἐν αἰσχυρῶν ἐστὶ πειεῖν χρεόν, τὰ δὲ μὴ ἀναφανδὸν
διοῦ καὶ ἡσθιον κατ' ὅσον περιστατοῦντας (Πρόδ. II, 35). Καὶ ὁ Πλού-
ταρχος παρὰ μοίῃ φθνήξει συγκαταζυμῆν γυμνοῦντα ^ἢ ὁσὸν τὰς
ἐγγὺς φαντασίας ἐξηγίρουσα πρὸς τὰ εἰδωλα τῆς ἡδονῆς καὶ τὴν ἀεί-
ποιεῖ καὶ πρόσφατον ἐπιθυμίαν. ἢ δὲ νῦν τὰ πλείστα καὶ μανιωδέστατα
τῶν ἐργῶν ἀφαιρούσα παραγῆ καὶ μαγευνάξει τὴν φύσιν οὐμ ἐξοικη-
λουσα ὑπὸ τῆς ὄψεως εἰς ὕδραν" (654D).

Πρὸ ἐξαετίας περίπου ἐγένετο ζωηρὰ κίνησις ἐν Ἀθήναις πρὸς ὑπερσο-
λήν τῆς ἐν τοῖς θεάτροις ἀουσιόλου τῶν γυναικῶν γυμνοῦντος. Ἐγράφη-
σαν πολλὰ ἐν τῷ τῷ καὶ ἐξήνεκθησαν ποικίλαι γυμνασῆς καὶ ἐν τῇ ἐξήνε-
τὸ ὑποσφυγὴ εἰς τὸν Ἄρμεσον Πάχον καὶ ἢ. "Καθημερινή" τῆς 26-10-52 ἔγραψεν.

σὺ γὰρ Ἐπεινηγιδῶν καὶ Ἐπιζεφυρίων Λοκρῶν ἦσαν ἡμαγεσημένοι
οἱ πρῶτοι οἰκητορες τῆς χώρας Δωρεῖς περὶ τὸν Πάρασσον εἰς αὐτὴν
τριάσδεσσι (Ἐρινεόν, Βεῖτον, Πίνδον, Κωζίνια) κατὰ τὴν μάσσοδον ἐρχόμενοι
τῷ Ἡρακλεῶν ἀπὸ βορρᾶ (βιβλ. Θ', 427) διό καὶ ὁ Θουκυδίδης (I, 5) ταυ-
τὴν αὐτοῖς πρὸς τὴν Ἡσπερίαν, ὡς καὶ τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων μαρτυροῦσι
καὶ μέχρι τοῦδε παλαιὰ τῆς Ἑλλάδος τῶν παλαιῶν τρόπων γέμεται περὶ
αὐτοῖς τῶν Ὀζόλων καὶ Αἰτωλοῖς καὶ Ἀμφικτυῶνας καὶ τὴν ταύτην Ἡσπερίαν, τὸ
σημειοφορεῖσθαι τοῖς τοῖς Ἡσπερίωνας ἀπὸ τῆς παλαιᾶς ἀποικίας ἡμετέ-
ρων· πᾶσα γὰρ ἡ Ἑλλὰς ἐποικισθῆναι (I, ε'). Μετὰ τὸν Δευκαλίωνα γῆν
καὶ οἱ Ὀωσίητες, ἀπὸ τῶν εὐθεμερίων οἰκοῦντες, εἶχον ἦρωας τοῦ τριτοῦ
πολέμου τὸν Πάρονικον καὶ Αἴαντα ^{τὸν Ὀϊκίω, πολέμῳ Ναρύκῳ} (Στρατ. 425) τῆς θαλασσοκρατίας αὐτῶν
καταφυγῆς εἶναι ^{ἐνδείξει} καὶ ἡ ἐπιβληθεῖσα αὐτοῖς ταπεινὴ καὶ στείλωσι ^{ὡς ἴλιον} ἐ-
τος δύο θαλασσοῦ ἐπὶ 1000 ἔτη (ἕως τοῦ φωκικοῦ πολέμου, ἐπιλεγόμενος
ἐν τῷ 100 ἀρχαίων ἐμείνων οἰκιστῶν). Ἐξῆς τῶν Ὀωσίητων ἦν καὶ ἡ ἐπιβλήθη
ἀκελίως, ἣν τὸ ἀρχαῖον Ἑλλάδα ἐμάσσοδον ὁ ἴλιος. εἶναι ἄρα ἡ χώρα τῶν ἀρχαίων
γενεαλογικῶν θαλασσοῦ καὶ μεγάλων γεγονότων τῶν ἠρωϊκῶν χρόνων
εἰς τοῦτο συνηγορεῖ καὶ ὁ Πανσανίας, παλαιὰ περὶ Λοκρῶν γράφει καὶ τὸ ἐξ
"Ἀμφισσα μεγίστη καὶ ὀνομαστοτάτη πόλις τῶν Λοκρῶν - - τιθῆναι δὲ τῆ
πόλις τὸ ὄνομα ἀπὸ Ἀμφίσσου τῆς Μαιναρῶς τοῦ Αἰόλου φασί, καὶ Ἀσπίλωνα
γενέσθαι Ἰρασίην τῆς Ἀμφίσσου. - - ἐν δὲ τῇ ἀμφοτέρω ναὶς σφίσι Ἀθηναῖς
καὶ ἄγαλμα ἄρδον χαλκοῦ πεποιημένον, κομμοδῆναι δὲ ὑπὸ θόρακος αὐτῶν ἐξ ἴ-
λιου φασί. - - ὑπὸ τῷ βωμοῦ τῆς ἀρωτοφρονίας καλουμένης Ἀρτέμεδος"
(X, 38, 4-6). καὶ ἐπισημαίνει τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν ἀρχαιοσύνην ὡς: "λέγεται δὲ
καὶ ὡς οἱ ἀρχαῖοι τῶν ἐπιταύδε ἀνδρῶν ἦσαν αὐλοχόστες, ἐσθῆτα δὲ οὐκ ἐ-
πιστάμενοι πῶ ὑφαίνεσθαι οὐκίστην ἀπὸς λόριος θηρίων δὲ ῥοματὰ ἐσο-
σύντο ἀδὲ φησι, τὸ δασύ τῶν δερμάτων ἐξ τὸ ἕκτος ὑπὲρ ἐμπροσθίας τρέ-
ποντες" (X, 28, 3). Ἐναντίον τῆς ἐπισημῆς ταύτης ἱστορικῆς μαρτυρίας, ἡ
καὶ ἐπισημαίνει καὶ ὑπὸ τῆς ἀρχαίας ἀρχαιοσύνης ὁ ἀρφηρογράφος τοῦ ἡγε-
νησι. ἀρχαίου τοῦ "Ἡλίου", τόμ. Β', σ. 588 καὶ ἀπὸ τριῶν ἀποφαινεταί:
"οἱ ἀρχαῖοι κἀποικοὶ αὐτῆς (τῆς Ἀμφίσσου) φέρονται οἱ Κόμωτες". Προσά.

ζω ἔτι θεῶν ἀγλοσημειωτον μαρβωράν ἰσέρι τῆς παραγωγῆς τῶν ἀμ-
φροσίων ἐν τρωϊκῶν ἡρώων, ὅτι παλιχον ἐν τῇ ἀκροπόλει στανε
χαιον ἡ πιανοσέβασον ἄγαλμα μετενεκδέν ἐν τρωϊας: "Τοῦτο σὺν ἑ
ἄγαλμα τῆς ἐν τῇ Ἀμφίποσι Ἀθηνῶν ἡ ἰδεῖν ἴσων ἀρχαιότερον ἡ
ἀρχύτερον τῆν τέχνην." ἡ ἐπιφέρει πρὸς ἰσισωαν: "ἄγουσι δὲ ἡ
γενην οἱ Ἀμφροσιῶν Ἀνακτων καλουρεῖται παιδων οἴτων δὲ θεῶν
εἰσὶν οἱ ἄνακτε, σασῶδες..." (X, 38, 7).

¹
Πορβ. XII, 5, 7. αἱ οἰμογενεῖαι αἰλαὶ εἶχον προκοιθῆ ἡ ἀρχαῖαι ἡ εὐγενεῖ
πριν ἀποικησων οἱ λωκοὶ ἡ κενεῖ ἴσαστα ἐστάλησαν ἡ εἰς τῶν ἀποικησων
Περί τῶν λωκιδων τούτων παρδῶν ἴχει ἡ ὁ ἀθηναῖος κωμικὸς εὐφρων τὰ ἐξῆς
ἐπιτερον αἰλας: "αἱ ἡ ἀναμπεχονοὶ γυμνοῖς ποσὶν ἡ ὅτε δοῦλαι, ἡ οἱ σασ
ρεσμον Ἀθηναῖκς περὶ βωμῶν τούτοις κωμικῶν ἡ εἰ βαρὺ γῆρας ἴσαστα."
Τὸ χωρίον ἀνεω σαρασμπῆς ἴχει ὁ Χ. Βουλόδημος (Δοκίμων περὶ τοῦ ἰδωμ
μοῦ βίου τῶν ἀρχαίων ἑλλήνων" τόμ. Α', Ὀθησῶν, 1875, σ. 223). Τὸ "Greek-En-
glish Lexicon" (ἀιδ. 1951) ἐν λ. ἀναμπέχονος σ. 113 σαρασμπῆς Εμφρ. 5.
ἡ ἐν τῶν καταρχῶν τῶν συγγρ.: Εμφρ. 5 comicus σημειοῦται: Τ. Κοκ C.A.F., σ.
σ. 317. ἴχω ἐν τῶν τὸν Γ' τόμων, "Fragmenta atticorum comicorum" 1885
ἴσαστα σ. 317-324 τοιοῦτον ἀποσπ. ἀνεω ἴσαστα. ἀλλὰ ἀνεω εὐφρον ὁ κωμικῶν
διδασκαλὸς ἐν Ὀθησῶν τὸ χωρίον ἡ οἱ Βρεταννοὶ λεξικογράφου

Ὁ γνωστός συγγραφεὺς τῆς "ἑλλην. γραμματιολογίας" Μύλλερ¹ ἀπεφάνη
ῥηθηνά ἐξηγήσῃ^{πως} τὸν σαράβδρον τοῦτον χαρακτῆρα τῷ διονυσιακῷ
ὄργιῳ ἢ ἐξωγεμιστικῶν πράξεων διενεργουμένων ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων
κατὰ τὴν ἰορτὴν τοῦ Διονύσου. Ἡ ζωρὰ ἐπιθυμία, ἣν ἕκαστος
τῶν Διονυσιατρῶν ἠσθάνετο τοῦ συμπολεμῆν, συνήκων καὶ συμπο-
μπέειν μετὰ τοῦ λατρευομένου Θεοῦ τούτου, παρίστα εἰς τὴν
φαντασίαν αὐτῶν τὰ ὑποδεέστερα ὄντα (Σατύρους, Πάνους, Νυμφ-
ῶνας, ὑφ' ἃν ὁ Θεὸς αὐτὸς περιστοιχεῖτο, καὶ δι' ἃν ἐπιστεύετο ὅτι
μετεβιβάζετο ἐξ αὐτοῦ ζωὴ εἰς τὴν βλαστικὴν φύσιν καὶ ἀνε-
φύετο εἰς ὄρνιθας καὶ ποικίλους γραφικούς τύπους) παρ' ὅσα παύ-
τα εἰς τὴν φαντασίαν τῶν Ἑλλήνων, ὡς τὰ ἀρμόδια μίεσα, δι' ἃν
ἠδύνατο βαρμηθῆναι πλῆσιάζωσιν ἔγγυτέρω εἰς τὴν παρουσί-
αν τῆς θεότητος αὐτῶν. Ἡ τοσοῦτον δι' ἐπικρατούσα ἐν τῷ Διονυσίῳ
συνήθεια τῆς μεταμορφώσεως αὐτῶν εἰς Σατύρους προήλθεν ἐκ
τοῦ αἰσθητικῆτος τούτου, καὶ οὐχί ποτε ἀπλῶς ἐκ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ
καλύπτειν ὑπὸ προσωπεῖον τὰς γυναικείας παρεκτροπὰς. Ἀλλὰ
τε ἡ τόσον σπουδαία καὶ πάθος τοῖς θεωμένοις ἐμποιοῦσα τυφλωδὴ δυνά-
μις ὄντα καὶ χρητῆθ' ἐκ τῶν χορῶν τῶν σατύρων τούτων. Ἡ ἐπιθυμία τοῦ
μεταποιεῖσθαι εἰς εἰς ξένοι τι καὶ κινεῖν, τοῦ ζῆν εἰς ἰδαντικόν
μακρόν, παρουσιάζεται μωριότροπως κατὰ τὰς ἑορτάς
ταύτας τοῦ Διονύσου, ἥτοι διὰ χρωματισμοῦ τοῦ προσώπου διά-
πηλῶ, δι' ἐρυθρὰς βαφῆς, δι' αἰθάλης καὶ διὰ διαφόρων εἰδῶν χλερῶν καὶ
ἐρυθρῶν χυμῶν αὐφαναῶν. πρὸς δὲ ταῦτοις δικάπεριζώσεως περί τὴν ὄσφιν
αἰρῶν καὶ νεφρῶν, καλύψεως τοῦ προσώπου διὰ μεγάλων φύλλων δια-
φόρων φυτῶν, διὰ τοῦ φέρειν προσωπεῖα ἐκ ξύλου, φλοιοῦ καὶ ἄλλης ὕλης
καὶ δι' ἐνδυμασίας εἰσαλέγου. Ἡ μέθη καὶ ἡ θορυβώδης αὐλήσις, τὰ κῆ-
βαλα καὶ τὴρπανα ἦσαν ὡσαύτως κοινὰ εἰς ἀπάσας τὰς Διονυ-
σοῦ τὰς ἑορτάς. Ἐν ταῖς ἐπιζομιέναις δὲ εἰς τὰς Διονυσίας πομπαῖς, αἰ-
τινες ἐλέγοντο θίασοι, ἐλαμβάνοντο μέρας καὶ γυναῖκες μεταμεμ-
ρωμεναι εἰς βάνχας, λήνας, θυάδας, ναϊάδας, καὶ ἄλλας νόμφας κ.τ.λ. με-

κοσμημένοι σεφάνοις κισσοῦ καὶ φέρουσαι θύρσους εἰς τὰς χεῖρας (ὅθεν
καὶ ὁ θεὸς ἐκαλεῖτο ἐπίσε θηλύμορφος), ὥστε πᾶσα ἡ ὄμηρις ἐφαίνετο
οἷον ἐμπεινωμένη καὶ ἐντεθουσαμένη ὑπὸ τῆς πανσθενοῦς παρουσίας
τοῦ πατηγριζομένου θεοῦ. οἱ δὲ ἀδόμενοι κατὰ τὴν περίστασιν αὐτῆν
χοροὶ ἐκαλοῦντο διθύραμβοι, οἵτινες ἦσαν ὕμνοι πρὸς τὸν θεὸν αὐτῶν, δι' ὧν
μετὰ τῶν ἱερῶν προσομοιώσεων καὶ μέτρων ἀνειμένων ἔξευιάζον
το κάματορθώματα καὶ αἰτελεύτητες αὐτοῦ.

1 Μετάφρ. ἑλληνικὴ ὑπὸ Κυπριανοῦ, τόμ. Α', σ. 289. Ἐδωρήσαμιν καθήκον
να παραλάβωμεν τὰ ἄλλα τὰῦτα ἐν τῇ ἱστορίᾳ καὶ φιλολογίᾳ, ἵνα πεί-
σωμεν τὸν ἀναγνώστην, ὅτι δὴ αὐτοῖς να ἀναγνωρίσωμεν τὴν βαθύτερον
σκοπὴν τῶν διονυσιακῶν ἑορτῶν, ὅτι δηλ. ἡ ἐξάρθρωσις τοῦ θεοῦ αὐτοῦ
δαυμάτου τῆς δαλλούσης καὶ ὑλομανούσης φύσεως καὶ εἰσηλῶς τοῦ ἀγροῦ.
μοῦ βίου καὶ δὴ τῆς ἀμπελοφυΐας, ἢ τοῦ ἠερῶντος φύου τοῦ εἰσπορευόμενου
ἐν ἑκλάδι τοῦ οὐρανοῦ. ἀλλὰ σαφιν ἐξηγήθησαν τόσα ἀφροδιόνια ἐν τῇ
διαρροῇ τοῦ χρόνου ὑπὸ τῶν ὁμαδῶν τοῦ δια να παρατηρήσῃ ἐν κυδαί-
τητας καὶ ἀλατονόμασιν ἑρχοῖα, ὡς τῶν κατὴν ἴσησαν λεκτικῶς παρομοιω-
ἐπὶ ἐν ἀρχῇ τῆς λέξεως ἐσημαίνει τὴν ἐξόρσητα τῶν μωσσηρίων.

Ζήτησάν τε ἀποτίμημα ἄφραστον τοῦ γυναικείου φύλου, κινδύνον δὲ
φθορᾶς ἀφοκάλυπτον καὶ διαρυσὸν καὶ οἰμογενείας. Ἐλλ' ἐσθεθεὶ ἐν
ταῖς ὀρθομενεῖς συνθηδαῖς ἢ βία ἀνεκδεδεικνύται, ἀνέδρασαν ἐν τῷ
μακρίῳ τῷ Διχαίῳ ναὶ κἀβή ἀναστράμειρα. Οἱ Διχαίῳ εἶχον ἤδη μεμενη-
σι ἰθαζόντως διὰ τῆν ἐξήφωσιν καὶ γυναικείως. Κατ' Ἰάμβλιχον (ἐν βί-
ω Πυθαγόρου) " τῆς εὐσεβείας εὐμειότατον εἶδε τὸ γένος τῶν γυναικῶν
... ὃ συμφωνοῦν εἶναι τὸ τρεῖς χρησμούς ἐν Δωδώνῃ καὶ Αἰγυπτῶσι Διχαίῳ.
ὅσαι διαγυναικείως." ἔφασκε ὁ Παρνασσός ἐμολύνθη νόσῳ τῶν ^{ἀμαλῶσων} μαινά-
δων κερὸς ἀνιδρασῶν ἐσφράσθησαν κερὸς τὸν ἀμιαστον ἐν ἑλευσίνα καὶ
ἰδρυσαν τὸ τέμενος τῶν Μουσῶν" εἰς τῆσιν ὑψηλὸν ὄρεσιδέον καὶ
εἰσεὶ διεύρεθον καὶ ἐφέλοσφρον ἐν τῷ βίον αἰ ἑλευσινίδει Μου-
σαι ἐν τῷ ὑποργεῖω ἐκείνῳ τέμεινε, ὅσῳ διασώζει ἐν τῷ ἔνομα.
ἔσπεδίδοντο ἰδίᾳ εἰς τῆν μουσικήν καὶ τῆν σοφίαν καὶ διετήρησαν ἀμειψῶν
τὸ φρόνημα καὶ ἐλευθερίας καὶ τῆς σωφροσύνης, ὡς ὁ ἦ ὄρφνησ, ^{ἡμερος} 4-8, λέγει

ἑκάστη παιδείης ἀρετῆν γενῶσαι ἀμειψῶν,

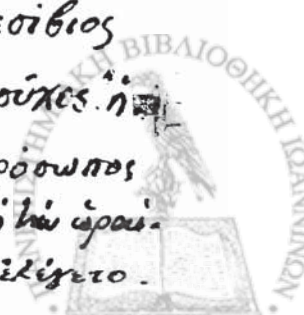
ἄφραστον ψυχῆς, διανοίης ὀρθοδόξου

καὶ νόου ἐδιδάξει μαθητήσιν ἀνασσαι,

αἱ τρεῖσιν ἀνητοῖς ἀνεδείξατε μουσικολέγουσιν."

Ἐν τῇ βορβορώδῳ ἐκείνῃ, κερὸς τῶν ἀνεμολύνθησιν ἰθαζόντων καὶ τῆς
ἀπογεγραμμένη διαφθορᾶς ἢ δὲ πρὸς τὸ ἀνεύρε τὰς κερὸς Μου-
σας, αἱ τρεῖσιν διετέλουν ὑπὸ τῆν ἡγεσίαν τοῦ Ἀπολλωνίου περὶ οὗ ἐρέθη
" φοιτῶν ἐσθλὸς καὶ μάντις ἀγνός καὶ συμβουλος ἀγαθός" (Κλήμης,
Μίγνη, 8, σ. 105C). οὗτος δὲ προσυωγράφη καὶ ταῦτα περὶ τῶν ἑλε-
υσινίδων: " ταῖς δὲ Μούσῃς καὶ οἱ λοιποὶ ποιεῖται καὶ συγγραφεῖς ἐμει-
οῖσιν καὶ σέβουσιν. ἤδη δὲ καὶ ὅλαι αἱ πόλεις μουσεῖο μὲν ἵζουσιν (αἱ
τέμενίζουσιν, ὅσῳ ὀρθότερον) αὐλαῖς Μούσῃς" (105A).

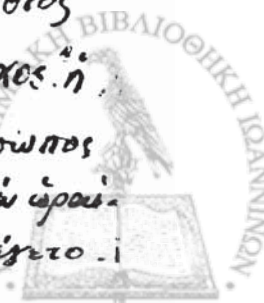
ἀλλ' αἱ Μούσαι δὲ ἦσαν δὲ ἀναί (καὶ οἱ οὗ Πυθαγόρας ἐδοκασίπων αὐ-
ταῖς ἰδρυσῶν ἐφόν). εἶχον ἀρεσιάζουσα τῶν Ἄρτεμιν, ἢ τῆν ὄρεσιθίος
παρθένης. Παρὰ Λεμεσίς καὶ ἐν τῇ περὶ τῆν Δερρῶν ἦν ἀσχοῦσες ἢ τῆν
ἰχθυοτέρα Ἄρτεμιν, ἢ ἑλληνίς Ἀμαζῶν, λατρευομένη ἰδίῳ ὡς ἐκπρόσωπος
τῆς ζωτικῆς φύσεως τῶν ὄρειων, κοιλῶν, δασῶν καὶ πηγῶν, μάχισσα ὑπὸ τῆν ἑφρα-
αν, ἀσιστον καὶ παρθεσινίῳ τῆς μορφῆν. ὅσῳ καὶ ἀφρατῶν ^{ἢ ἀφρατῶν} ἀφρατῶν ἐλέγετο.

ἔοικοντο αὐτεῖσι φανερωσὶν τοῦ γυναικείου φύλου, κινδύνον δὲ
 φθορᾶς ἀφαικάλωτον καὶ διαγύονιν καὶ οἰκογενεῖας. Ἐλλ' ἐπειδὴ ἐν
 ταῖς ὀρθομετρικαῖς συνθεταῖς ἡ βία ἀνευδύκεινται, ἀνέδειξαν ἐν τοῖς
 βραβείοις τῶν Ἀγῶν νὰ ἀποβῇ αὐτῶν ἡμεῖς. Οἱ Ἀγῶνι εἶχον ἤδη μερμηνή-
 σει ἰσταζόντως διὰ τὴν ἐξήφωσιν τῆς γυναικείας. Κατ' Ἰαμβόχικον (ἐν βί-
 β. Πυθαγόρου) " τῆς εὐσεβείας αἰμιότατον εἶδε τὸ γένος τῶν γυναικῶν
 ... ὡς οὐκ ἔστιν εἶναι τὸ τοῖς χρηστοῖς ἐν Ἀσδῶνι καὶ Ἀγῶσις Ἀγῶν.
 οὐδὲ διαγυναικός." Ἐποῦ ὁ Παρνασσὸς ἐμολύνθη ὑπὸ τῶν ^{ἀμαλασίων} γυναικῶν.
 οὐκ ἔστιν ἀνιδρασην ἐστράφησαν ὡς τὸν ἀμιακὸν ἐν ἑλευσίνα καὶ
 ἰδρυσαν τὸ τεμενὸς τῶν Μουσῶν ἐν τῷ ὑψηλὸν ὄρει σέδρον καὶ
 εἰ μὴ διεύριβον καὶ ἐφελουσόφρον ἐν ταῖς λαῖς τοῦ θεοῦ αἱ ἑλευσινίδαι Μου-
 σαι ἐν τῷ ὑπογυῖῳ ἐκείνῳ τεμένει, ὡς διασωζέμεν ἐν τῷ ὄνομα.
 ἔως δὲ δὸντο ἰδία ἐν τῷ μουσικῷ καὶ τῷ ποίῳ καὶ διετήρησαν ἀμειψῶν
 τὸ φρόνημα καὶ ἐλευθερίας καὶ τῆς σωφροσύνης, ὡς ὁ ἦ ὀρφικὸς, ^{ἡμεῖς} 4-8, λέγει:

πᾶσι παιδείης ἀρετῆν γενῶσαι ἀμειψῶν,
 φρέσιν ψυχῆς, διανοίας ὀρθοδύεφαι
 καὶ νόου εὐδυναλοιο μαθηγίεφαι ἀνασσαί,
 αἱ τρεῖς δὲ ἀνδραγαθῶν ἀνεδείξατε βρωσιμολεῖων.

ἐν τῇ βορβορώδῳ ἐκείνῃ, ὑπογυῖου τῶν ἀνεμολιητῶν ἰσοδύναμι καὶ τῆς
 ἀπορετῆς διαφθορᾶς ἡ δὲ πρῶτος ἀνέστρεψε τὰς κενῶν Μου-
 σαι, αἱ δὲ διετέλουν ὑπὸ τῆς ἡγεσίας τοῦ Ἀσδῶνι περὶ οὗ ἐρέθη
 " φοιτῶντες οὗτος καὶ μάντις ἀγρός καὶ συμβουλος ἀγαθός" (Κλημης,
 Μίγνη, 8, σ. 105C). οὗτος δὲ προσυωγράφη καὶ ταῦτα περὶ τῶν ἑλε-
 σινιδῶν: " τὰς δὲ Μούσας καὶ οἱ λοιποὶ ποιεῖται καὶ συγγραφεὶς ἐμδει-
 οῦσαι καὶ σέβουσι. ἤδη δὲ καὶ ὅλαι αἱ πόλεις μουσεῖα μὲν ἴδουσι (αἱ
 τεμενίζουσι, ὡς ὀρθότερον) αὐτῶν Μουσῶν" (105A).
 Ἐλλ' αἱ Μούσαι δὲ ἦσαν διαίτητοι (καίτοι ὁ Πυθαγόρας ἐδοκίμασεν αὐ-
 τὰς ἰδρυσῶν ἐφ' ἑνὸς). εἶχον ἀρσιὰν τῶν Ἄρτεμι, ἡ δὲ ἦν ὀρεσιβίος
 παρθένος. Παρὰ Λοκροῖς καὶ ἐν τῇ περὶ τῆς τῶν Ἀγῶν ἦν ἀσχοῦχος. ἡ
 ἀγροτέρα Ἄρτεμι, ἡ ἑλληνὶς Ἀμαζών, λατρευομένη ἰδίως ὡς ἐμπροσώπου
 τῆς βίτης φύσης τῶν ὀρίων, κοιλῶν, δασῶν καὶ πηγῶν, μάχισσα ὑπὸ τῆς ἄραι-
 αν, ἄσποτον καὶ παρθενικῆν τῆς μορφῆν. ὅταν καὶ ἀρσιὰν ^{ἡ ἀρσιὰν} ἀρσιὰν ἐλάττω.

Ἡ Ἀρτεμις ἠλοῦς ἐπιχρῆσται ἐν ταῦτα ἰκαλεῖτο Εὐφροία κατὰ τοὺς ἰταλικούς ἄρχαιολόγους (Παύλ. 20): τὴν Εὐφροίαν οἱ μὲν πολλοὶ ὠνομάζοντες ὠνομάζουσιν Ἀρτεμιν· ἔτι δὲ φασὶν Ἡρακλῆος θυγατέρα ἢ Μυρτίου, Παιφίμου δὲ ἀδελφίν. τελευτήσασαν δὲ παρθένην ἔχειν κατὰ Βοιωτοῖς τε ἢ Λακωνικοῖς τιμῆς· βῶμος γὰρ αὐτῇ ἐν γομφίω παρὰ φάσαν ἀγρῶν ἱδρυσται ὑποδύουσι "οἱ μελλόντες". ἡ ἀσπίς ἐστὶν ἐν τῷ γομφίω ἰσχυρῶς ἢ ἀπέδεικτο τὴν ἡμέτην τῇ Ἀρτεμίδι (β. A. Wilhelm, Jahrbuch, σ. 163-256: "Die Lokrische Mädcheninschrift"). Ἡ τῆς Ἀρτεμίδος λατρεία παρὰ Λακωνικοῖς μετεδίδη ἐν Δαρκυλῶν, ἔνθα ἐν τοῖς ψευδομασί οὐ συνίσθη τῶσδε ἦν "τῷ Ἰσάκῳ, ἢ τῷ Λακωνικοῖς ἐν τῇ Ἀρτεμίδι". Ὅλα ταῦτα μαρτυροῦσι τὸν δαυμασμὸν τῆς κατὰ τὴν πρὸς τὴν παρθένην. ἔχον δὲ ἐν ἐρώστωτα εἰς μίαν τὴν Ἀρτεμιν ἢ τὴν Ἀθηνᾶν ἀλλὰ ἢ τῶν Μοῦσας ἢ τῶν Πυθίαις. Ὅτε οἱ Γαλαταὶ ἐπέδραμον κατὰ τὴν Δαρκυλῶν Ἀμφιπόσει ἀπέστειλαν πρὸς ἄμυναν κατὰ Πυθωνίαι 400 ὀπλίται (X, 23, 1 ἐξήντη) κατὰ τὴν παράδοσιν δὲ συνεμάχησε μετὰ τὴν ὑπερμάχου τοῦ ἱεροῦ ὁ Ἰσάκῳ συννοδωμένος ὑπὸ δύο ἐνόπλιων παρθένων τῆς Ἀθηνᾶς ἢ Ἀρτεμίδος (X, 22, 12). ἐνδημοῦσα αἰεὶ ἦν ἐν τῷ ἄρηνά ταῦτα μέρη ἢ δὴ ἐν Ναυπόλει τῇ Ἀρτεμιν πρὸς τὴν θήραν ἐπιδημοῦσα (ὄδον ἢ ἀγρῶν ἐξήντη): ἐκεῖ ὑπῆρχε "ἢ ἱερὸν Ἀρτεμίδος ἢ ἀγαθὸν λευκοῦ κίδου, σκήμα δὲ ἀκοτυζέου, παρέχεται ἢ ἐπιχρῆσται εἰς γῆρας Αἰτωλῶν" (X, 38, 6).¹

Ἡ τῆς ἀγρῶν τῆς ἀγροῦ τῆς Ἀρτεμίδος σὺνέεται ἐν τῷ Βασιλειανῷ (β. Ἐρμωγ. Δελφ. Ἐλευθεροῦδαϊνη, Β', σ. 505-506, ἔνθα τὸ ἰσχυρῶς διορθ. ἐν Εὐφροίαν, διορθ. ἐν τῷ δαυμασμῷ οὐ ἔχει δέον· ἢ δὲ τῷ ἰσχυρῶς διορθ. τῷ εὐφροίαν ἢ ἀλλὰ καὶ (Preller, "Theogonie und Götter", Βερολίν', σ. 315 συμπληρωθεὶς ἀπὸ C. Robert). τὸ ἀγροῦ σὺνέεται ἢ πρὸς τὴν ἐρευνῆν ἀγρῶν φῶν ἢ πρὸς τὸ ἀγρῶν, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἀγρῶν σημασίαν. ἐν τῷ ἰσχυρῶς τῆς ἀγρῶν τῆς Μην. Λαῶνας ἀνεμάχησε μαρτυροῦν ἀνάστημα μετὰ ἀναρχοῦ ἰσχυρῶς ἔνθα ἢ τῆς ἀγρῶν: "Ἀρτεμίδι ἀγροῦ Νεβροῖς ἀνίδειον" (β. "τὸ μωρὸν ἀλλὰ τῆς ἀγρῶν", 193: σ. 25). πρὸς ἀσπίδα ἐν ἰσχυρῶς δὲ τῆς σημασίας, ἢ ἔχει ἢ λέγει ἀγρῶν ἐν τοῖς ἀγρῶν γένεον ἀγρῶν τῆς ἀγρῶν ἀναμάχησε ἰσχυρῶς, δατος (λατ. ager, ἢ κτηματική ἐκτασις τῆς νοτιοῦ ἢ τῆς ἰσχυρῶς (ρηίματα). Πρὸς Νόνῳ (Διον. ΧΨ, 130) "Ἀρτεμιν ἀγρῶν τῆς ἢ πρὸς δεσποῦς ἀγρῶν". Ὁ Κόχουδης (ἐξ ἀγρῶν ἐξήντη, σ. 130) οἰοῦνται ξενισθῆναι ἐν τῇ παρουσίᾳ τῆς ἀγρῶν ἐν τῶν γομφίω τοῦ Πηλῶν ἢ τῆς Θέτιδος ἀγρῶν: "Ἀρτεμιν ἢ ἀγρῶν πρὸς ἰσχυρῶς" (πρὸς ἢ τὰ ἄλλα οὐκ ἐπιδέτα: ὄρεαι, ὄρεβαί, ὄρεσείρα, οὐρεία, οὐριστοί, κττ. β. E. Curtius, "Studien zur Geschichte der Artemis" in Sitzungsber. d. preuss. Acad. d. Wissenschaft, 1857, σ. 116). τῆς ἀγρῶν ἀγρῶν ἐν τῷ τῆς De Rainneville, "La femme dans l'antiquité et d'après la morale naturelle", Paris, 1865, σ. 319.

πολύβιος γραφει, ὅτι ἐπαύδα ἔχουεν ἢ μετριοφυρία ^{μετριοφυρία ἦτορ} ἢ μετριοφυρία ^{ἢ μετριοφυρία ἀγαθόν}
"ὅτι πάντα τὰ διὰ φροσόνων ἐνδοξα παρ' αὐτοῖς ἀσὸ τῶν γυναικῶν, οὐκ ἀ-
πὸ τῶν ἀνδρῶν, εἴη" (XII, 5, 6). ^{XII, 5, 6.} ἢ εἰς τὰς δυσίας "τό μὴ παῖδα ποιεῖν ἐξ
καὶ τῶν φρασηφόρον, ἀλλὰ παρδένον διά τῶν ἀσὸ τῶν γυναικῶν εὐγενεῶν".
Ἐπιμᾶλο δὲ ἔφαρξεν ἢ παρδένια παρὰ λουροῖς ἢ βοιωτοῖς. "τελευτήσασαν
δὲ παρδένον ἔχιν. τιμᾶς βωρῖος γὰρ αἰλή ἢ ἀγαθὰ παρὰ πᾶσαν ἔχουσαν
ἰδρυται ἢ προδύουσαν" οἱ μετόνημα! Αἱ γυναῖκες ἐφωροστιάτουσιν διὰ
τῆ ἀσφραγίδου τῶν δούλων. ἦσαν δὲ οἱ λουροὶ βίονοι τῶν ἑλλήνων, αἱ-
τις δὲν εἶχον δούλους, ἀλλ' ἐκαλλιέρον τὰ κτήματα αὐτῶν διὰ πονή-
των ἐλευθέρων. ~~ἢ μὴ τῶν κτήματα μὴτε ἀραπαίνας, μὴτε ἀπείτας κατὰ~~
~~Παροδείκται.~~ Ὁ Ζαλευμῖος ἐν τῇ νομοθεσίᾳ τῶ ἀσφραγίδου τῶν ἐλευθέρων
ραῖς γυναῖξί ^{ἐπιχρήσων} πρῶτον νοσηματίας ἢ ἰσοκίτων ἐνδυμάτων, γνῶρισμα
τῶν ἐταίρων. Διὰ τὰς "αἰσολύτους" τῶν δούλων ἢ δὴ τῶν δούλων κατεπί-
δοτο εἰς τὸ ταμείον τῶν ἀγρῶν κτήματα διὰ τῶν ἐξαγορῶν, ἔσφρα-
σον ἐποσιώετο, ὅτι ἐχορηγεῖτο ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἢ οὐκ ἐσφάσει τὴν δεξι-
βοχῆς ἀσφραγίδου. ^{ἢ περὶ Λουκίω μίχτι ὁ κρόστος κατέσσει ἀσὸ τῶν μητέρων ἑαυτοῦ.}
καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις πρωτοχόνοις λαοῖς ἢ θεοῖς τῶν γυναικῶν
τῆν πρωτεύουσα ἐν τῷ αἵματι. Ἀσὸ τοῦ παρδένιος αἰῶνος οἱ σφρη-
γεται τῶν κενταυρῶν Ἀφρηνῶν διεπίστωσαν, ὅτι αἱ γυναῖκες διευ-
δύνουσι τὰ τοῦ ὄνου ἢ τῆς παλιτείας. Τὸ αὐτὸ ἀναφέρουσι ἢ αἱ
ἐσφραγισμαὶ ἐπιγραφαὶ ἢ οἱ πάπυροι τῶν Αἰγύπτου. ἢ ἴους πρωτο-
σταεῖ ἢ διευδύνει τὸ κράτος τοῦ Ὀσιριδος. εἶναι δὲ γνῶσὴ ἢ φρα-
σηριόκη, ἢ ἐπιδείξει κατὰ τὸν διαμερισμὸν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Τυφῶ-
νος πρὸς περισυλλογὴν τῶν μετῶν τοῦ σώματος. Ὁ Ἔωρος ὁ υἱὸς αὐτῆς,
τὸ τρίτον φρόσωπον τῆς αἰγυπιακῆς τριάδος, καίτοι ἦν ἐν ἔριμον
ἡλικίᾳ δὲν ἐβασίλευσεν. εἰς τῆν ἀγρίαν κατὰ τὸν τὰ θασιδία δὲ γνη-
ρίζουσι πατέρα. ὁ νόμος τῆς συγγενείας κατὰ ἀρχαίαν ἐσφραγίδου ἐστὶ τῆς
μετριοφυρίας γνησίως ἢ ἡ οἰογένεια ἐστὶ τῆς μητρός ἢ τῆς δημογνῆσας. ὁ
πατήρ εἶχεν ὑποδεεστέραν δέου. Οὕτως ἐδημιουργήθησαν τὰ γυναικεί-
α κράτη ἐν τῷ Ἀμαζόνων, ὅπερ γνωρίζομεν ἐν τῆ ἀρχαίᾳ ἱστορίᾳ.
καὶ αἱ γυναῖκες αἰὲν ἦσαν ἀγαθὰ πνευματικὰ ἔργα ἐπὶ τῆς

και γυναίκες αὐτὰ ἦσαν ἀγαθοὶ, συνερχόμενοι μίσητον ἀσπάζονται
τοὺς υἱοὺς τοῦ ἀρχαίου πρὸς διαγώνισιν τοῦ γένους. Ὁ πρῶτος Ἕλληνας
ρεγκηλῆς, ἰατρός τῆς περσιτικῆς αὐχίης Παι. Ποταγός, ἐξηρώνησε Ἀσίαν, Ἀφρ
καί... καὶ Σιβηρίαν ἀπὸ τοῦ 1867 μέχρι τοῦ 1883 καὶ ἀνεμάχυσεν ἐν τῇ
κέντρων τῶν Ἰνδῶν τὸ κράτος τῶν γυναικῶν.²

Αἱ γυναίκες τῶν Ὀισυνίων Λοκρῶν, τῶν ἐπὶ τὸν εὐβοϊκὸν κόλπον
οἰκοίντων ἔχον ἐν ὄψει τῆς ἀρχαίας παραδόσου, ὅτε ἐν τῇ πόλει Κύνῃ
παλιώθησαν οἱ γονόρχοι τῶν Ἑλλήνων ὁ Δευμαρίων καὶ ἡ Πύρρα διότι
μνημεῖον αὐτῆς εἶδεν ὁ Στράβων (θ', 425). Οἱ Ἀμφισοῦς ἀνήγον τὴν ἡλι
σων τῆς πόλεως εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ Μάικρος υἱοῦ τοῦ Αἰόλου, Ἀμφισοῦν. καὶ
ἡ Οἰάνδεια ἐμνήθη ἀπὸ γυναικὸς ἢ νύμφης καὶ τεμαίρεται ὁ Πausanias
(X, 38, 5)³ Πλὴν τούτων προβάλλομεν διαφύσειον συνήθησον τῆς γυναικο-

¹ Βλ. G. Dauv, "Delphes au IIe et au Ier siècles". Paris, 1936, p. 458 καὶ διὰ τὰς ἀποδείξεις.

² Βλ. "Περίληψιν τῶν περιηγήσεων" ἐξ 700 σχεδίων πῦρρ ἑστανθῶν ἐν Ἑλλάδι ἐφῆδδο.
τὸ κράτος τούτου τῶν ἀρχαίων γυναικῶν, γήσανον τῶν Ἀφραζῶν, ἑσποσίε φασο ἑ-
σχαίως καὶ ὁ Ἕλληνας πρῆγμης πόρος καὶ ἐφῆδδο ἐν διαφύσειον ὁδοῦσαν ἐν τῇ Πανατοσημίῃ καὶ
δημοσιωθεῖσαν ἐν τῷ "Βήματι" Ἀθηνῶν, 19-2-58.

³ Οἱ ἐπιτελεῖται Λοκροὶ παλαστήσαντες τὴν Συμχίαν ἐν τῇ τῆς Καταίνης "διό
καὶ τὴν ὀνομασίαν τῇ πόλει τῆς ἀπὸ τῶν γυναικῶν εἰκότως ἐφῆδδοσαν καὶ τὴν οἰκειότη
τα κατὰ τὰς γυναῖκας προσεδομηθήσαν. ἔτι δὲ τὰς φιλίας καὶ τὰς συμμοχίας
τὰς ἀρεστονίας τὰς ἀπὸ τῶν γυναικῶν ἀνενεοῦντο" (Πaus. XII, 6, 2).

τὴν ἐγγύειαν ἑλάμβανον οὐκ ἀπὸ τοῦ πατρὸς, ἀλλ' ἀπὸ τῆς μητρός καὶ οἱ ἐν
γυνῆ ἀνήγον τὸ γένος ἐν ἠρωίδας κατὰ Πηλοῦσιον (XII, 5). Περὶ τούτου βλ. Λαμ
πρου Ν. Ἑλληνογεν. Α', σ. 162-171, J. Θωμοπούλου "Περασηνία" Ἀθήναι 1912, σ. 168
καὶ τὸ ἐξαιρετικὸν ἄρθρον τοῦ κ. Π. Κανελλοπούλου "Μητροφία" ἐν τῷ "Ἐργον
Λογικῆ" Ἐλευθερουδάκη, θ', σ. 414 περὶ τῆς προελεύσεως τοῦ θεομοῦ

ερατία, είναι ὁ μόνος. ἐν τῷ ἑλληνικῷ συγγραφέει, ὅσους κατὰ
πλαίτος περὶ τοῦ ἐπιβηθέντος τούτου ἑσάρα Λουροῖς ἐδίμευ ἐξιστορεῖ.
Ἔνεκα τῶν ἐξουρίων καὶ ἐν ἡδύτων τελευτήτων ἀπὸ χερσὶν αὐτῶν δεομῶν
αὐτῶν ἐγένοντο ὑπόδειγμα καὶ πρότυπον συζυγικοῦ βίου. Πρὸς ἀπο-
δείξιν τούτου ὁ Παχύβιος συγκρίνει αὐτοὺς πρὸς τοὺς Σαφρολίτας, ἃν
αἱ γυναῖκες ἦσαν πολύανδροι, αἱ δὲ τῶν Λουρῶν σωφροπέσιαιται.
" Παρὰ μὲν γὰρ τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ παῖριον ἦν καὶ οὐκ ἔδει τρεῖς
ἄνδρας ἔχειν τὴν γυναῖκα καὶ τέτταρας, ὥστε δὲ καὶ πλείους ἀδελφοὺς
ἔσθαι καὶ τέκνα τούτων εἶναι κοινά, καὶ γενήσαντα παῖδας ἰμανύς ἐμ-
δόδοι γυναῖκά τε καὶ φίλων, καλοῦ καὶ οὐκ ἔδει" (καινοκρημοσίνη)
καὶ ἰσοδὴ ἰχρόνισον ἐν πολέμοις " κατὰ δὲ μέρος τῶν ἑσθάνοδους (ἐκ-
σοιούμενοι καὶ σπανίως ἔδοσαν ἀναστροφὴν τοῖς γυναῖξιν ἑπὶ σέ-
μειαι γενέσθαι οὐκ ἔδειαν ἢ ἑπὶ τῶν ἐξ ἀρχῆς ἀνδρῶν" (XII, 6, 3-10
Ἡ τοιαύτη ἐν Σαφρολί διαίτη καὶ οἰκογενεῖα καὶ ματαρρησις καὶ
αὐστηρῶν λειτουργειῶν νόμοι, ἦτο ὄντως ἐλάττω καὶ σιδηρῆς
καὶ θραυτώδους πολιτείας. ἄλλ' ἵσχυρὸν μὲρον τμήμα καὶ ἔλλα-
ντικῆς γῆς, μία στενὴ χωρὶς περὶ τῶν Δεφρῶν εἰρηνοῦσα ἀπὸ
τοῦ κορινθιακοῦ κόλπου μέχρι τοῦ εὐβοϊκοῦ ἐγχοχασυμῆναι
ταῖς αὐστηρῶν ἡδὲ καὶ ἀσπείρων, οἱ ἐσωτέριοι καὶ οἱ ἐξωτεροὶ Λουροί(κ)
οὗτοι ἀρρήτως προσχωρήσαντες εἰς τὰ ὑψηλὰ ἰδεῖν τῶν μαν-
τείου τοῦ Ἀπόλλωνος κατῴρωσαν τὰ διαμορφώσαντα ἰδίᾳ τὴν
γυναικῶν ^{φύλον} δημιουργήσαντες τὰς σεμνὰς ἱερείας τοῦ ναοῦ
καὶ τὰς κλεινὰς Μούσας τοῦ ἑλευθίνου καὶ τὰ ἐξοστρακίσαντες
ἐπὶ σπείρων τῶν διεφθαρμένους διοικητικοὺς διάσσω καὶ ἰσχυροὺς
σωσι τὰς ἐξηρωμένας τοῦ Παρνασσῶ μαντικῆς ἐσθαλαγόντες αὐ-
τὰς " ἰματισμένας " εἰς τὴν οἰκογενεακὴν ἐσθίαν. Δὲν ἔσθαι
τοῦτο οἱ σοφοὶ νομοδῆλαι καὶ φιλόσοφοι τῶν Ἀθηνῶν καὶ ὑπερδουχά-
θησαν εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους. Ὁ Λακεδαιμονίος ἰνομοδέτης τῶν
ἐπιβεφρῶν Λουρῶν ἀπεδείχθη σοφώτερος τοῦ Σαφρολίτου. Ὁ δὲ Χαρόν-
δης κατισπείρωσε πολιτείαν καὶ νόμους ἀνωτέρους τοῦ Πλάτωνος.
Ἡ Μεγάλη Ἑλλάς δὲ ἐσθίη διατρεφόμενα αὐτοῦ, ὅσους δις τελευτήτων

δας παραινεύασε πολιτείαν ἡ νόμους ἀνωτέρους τοῦ Πλάτωνος.
 Ἡ Μεγάλη Ἑλλάς δὲν ἐβώθη διὰ τῶν νόμων αὐτοῦ, ὅσους δις ἔχρησεν ὑπὸ
 τοῦ τυράννου τῶν Συρακοῦσιν Διονυσίου ἐκτετατάως τὸ κράτος αὐτοῦ,
 διὸ ἡ μόχθος ἔσωσε τὴν κεφαλήν ὁ μέγας νομοθέτης διὰ τῆς φυ-
 γῆς ἀποληθεῖς εἰς δούλος εἰς Λίγινον. Ὁ ἐν Καριάνῃ ὄμηρος Λαρυάδας,
 ποιεῖ τῶν Λοκρῶν τῆς Σευρίας ὑφ' ἡγεμονίας παραλοιοῦντος ἡρώων
 πάσας τὰς ἐπαύδα ἡ τῆς καὶ τῆς ἑλλάδας ἑκκλήσιδας ἑσώχθη, ὡστε πα-
 ραινεύασε τὴν καταπληκτικὴν αὐτῶν ἐξουσίαν ἡ τὸ βεβαβαῖον.
 Τῶν ἐπιβεβρωμένων Λοκρῶν, πόλεως τῆς ἑλλάδας νομοθέτης ἡ ἑσώχθη ὁ
 Ζαίρωνος παροικησάντων διὰ τῶν αὐτοκράτορα, δι' ἡς ἐξελίχθη τὴν
 ἀπολαύσαν ἡ δὲ τῶν οἰνοφλυγίαν τῶν ἑσώχθη, ἐπιβαδὶν δάνατον
 ἐν τῶν πίνοντα ἐν ἀσθενείᾳ ἀκράτος οἶνον.²

¹ ἐν τῷ κεφάλαιον τῆς παραρηγοῦ τῆς δουλείας ἐν Δελφοῖς ἐλλείπονται
 ἰσοῦσε πάλαι. τὸ βιβλίον τοῦ Δαμῆ, καίτοι ὄγκωδης (σλ. 750), ἀρκεται ὑπὸ
 τῆς παραρηγοῦ τῆς Λίγινος συμπολιτείας (191-31 π.χ.). Ὁ νομοθέτης
 τῶν Λοκρῶν ἔρχεται ἐν τῷ βιβλίῳ, ὅτι οἱ Ὀζόλαι, οἱ ἀνωτέρω νομοῦντες ἡ
 ἀπολαύσαντες διεξεδίωκον τὴν διεκδίκασιν τῆς ἀμφικτιονίας ὅθεν ἡ ἑ-
 λλάς ἐβώθη πρὸς τοῖς Δελφοῖς, ἡ καὶ ἡρώων, ἀφ' ἧς ἐγένετο συγμ.
 ριάρχου μετα τῶν φωνεῶν, τὰ ἀναδειχθῆσιν προστάται τοῦ δεσποῦ, ὅ-
 τως ὅσους ἐβώθησε μεγάλη τὸν ἑλληνικὸν ἀσθενοῦντα (σλ. 481-492, 495)
 ὅσους δὲ καὶ ἡρώων τὰ ἐπιλύσαν τὴν ἀπάτην τοῦ δεσποῦ, ἐφημεροῦν
 τὸν τύπον τῆς "παραρηγοῦ" ὑπὸ ὄρους λίαν ἐνοικίαν διὰ τὸν ἀσθενεῖον
 ἡδὲ τολοῦντα ὑπὸ τῶν σκεπτῶν τοῦ δεσποῦ. ἐν τῷ κεφ. περὶ ἀναγραφῆς τῶν
 "ἀσθενεῶν" (σ. 46-60, 458ε.) ὁ Δαμῆς ἐξαίρει τὸ πλῆθος τῶν ἐλευθε-
 ρωθέντων Λοκρῶν, τοῦδ' ὅπερ ἐστὲρ ἡρώων τῆς τυραννίας αὐ-
 τῶν παρὰ τῶν ἀντίστασιν τῶν δελφικῶν ἀρχόντων. Αἱ ἀναγραφῆς αὐτῶν
 μαρτυροῦσι τὴν μεγάλην ἐν Δελφοῖς Λοκρῶν (σ. 615, 462-472, 490-496)
 ἀλλὰ τὸ μέγα πλῆθος τῶν "ἀσθενεῶν" εἴρηται, παρὰ C. Wescher-P. Foucart, "In-
 scriptions recueillies à Delphes..." Paris, 1863, σ. 33-291. ἔλ. ἡ "Mémoire
 l'affranchissement des esclaves par forme de vente à une divinité d'après les
 criptions de Delphes". Paris, 1867.

² βλ. J. Bérard, "La colonisation grecque de l'Italie méridionale et de
 la Sicile dans l'antiquité etc." Paris, 1944. Ἐπίδη περὶ Λοκρῶν κυρίως τὰ
 κεφ. II, σ. 79-119 ἡ IV, σ. 152-200. Ἡ ὁ Πλάτων "αἰματωσῆς, ἔλ. ἡ, παρα-
 κτὴν ἡρώων ἡ ψυχῶν ἡ οὐρανῶν". Πλάτ. ἑσώχθη "ἑσώχθη-προπ. III, 1, 2.

Ὁ πολέμοιός, ὅπως καταστή βιώσιμος, πρέπει νὰ ἔχη ρίζας βαθύ-
 αις ἢ νὰ ᾖ γηγενής. τότε γίγνεται ἀνεπάρκεια ἐν τῷ παραδόσειον
 τῷ ἀναμνήσειον. εἰς τὴν ἐπιχειρήσειον αὐτῶν, ἢ ἐπιχειρήσειον
 μὴ νὰ σκιαγραφῆσθαι πρὸς τὸ ἔνόν, ἐπιχειρήσειον ἢ μουσικοπα-
 δὸν λατρεία τοῦ θεοῦ τῆ ἀνύψουσιον τελευταίως εἰς θεότητα.
 αἱ Μοῦσαι κατ' ἄλληλον εὐδοκίαν ἦσαν θεότητες ἢ νύμφαι τοῦ
 μουσαίου Ἀπόλλωνος, ^{ὅσων} προὔρου τὴν φόρμιγγα ἐν τῷ αὐτῶν
 εἰς χορόν τῆ εἰς ἕμνοισι, οὗς συνέδετον αὐταὶ πρὸς αἶνον τῆ δοξολο-
 γίαν τοῦ θεοῦ. ἐπιχειρήσειον ἐπιχειρήσειον ἐπιχειρήσειον ἢ ποιη-
 σὶς πρὸς τὸ ἱερὸν ἄλλοις τῷ μουσικῶν, ὅσων ἐπιχειρήσειον τῆ ὁμοί-
 ος αἱ Μοῦσαι ἐναλλάσσονται τῆ πρὸς τὰς χάριτας, τῆ ἠρέσειον
 νὰ ἐπιχειρήσειον πρὸς τὰς κρήνας τῆ πηγῆς, εἰς τοὺς ῥύακας τῆ
 τὰ πνευα δάση. τὸ κεφάλαιον τῶν ῥυθμῶν ἰδαίαν τῆ ὁμοί-
 φυλλωμάτων ἦσαν ὁμοί-
 τὸ δευτέρου ἄλλα ἢ ἡχοί ἢ τὸ τῶν
 ἐπιχειρήσειον εἰς τὴν μουσικῶν ἰσον. εἶναι ἡ μουσικῶν τελευταίως, ἡ ἐπιχειρήσειον
 οὐκ εἶναι τῆ πρὸς Πυθαγόραν τὴν κτήνησι τῷ οὐρανίῳ σωματίῳ.² Ἰδοὺ

ἡ μεταβολὴ ἀπὸ μαννάδας τὰς χυταίμας εἰς ἕμνοισι ἀγγέλου.
 "Οὐ γὰρ, εἰς ἐπιχειρήσειον οἱ ἐπιχειρήσειον Ἀθήνασι, ὅτι τῆ τῆ ἐπιχειρήσειον τῆ
 τῆ ἐπιχειρήσειον ἀνάγκη γίνεσθαι μινουρήσειον ὅσων τῆς φύσει, τῆ αἱ μινε-
 ἡ ἐπιχειρήσειον τῆ κατὰ τοὺς αἶμα, καὶ δὲ ἐπιχειρήσειον τὰς ἐπιχειρήσειον" (βο-
 γανσι ἐπιχειρήσειον. σ. 198, 1). ἐπιχειρήσειον ἐπιχειρήσειον ἡ ἰδὸν τῆ
 ἐπιχειρήσειον ἐπιχειρήσειον, ἡ ἐπιχειρήσειον ἡ μουσικῶν ἡμουσικῶν τῆ παλαιῶν ἐπιχειρήσειον
 τῆ τὰ ἐπιχειρήσειον. ἡ ἰδὸν δὲ αὐτῆ ἐπιχειρήσειον τῆ εἰς τῆ κοινωτικῶν ἰσον
 ἐπιχειρήσειον ἡ ἐπιχειρήσειον τῆ ἀνάγκη τῆ ἀνύψουσιον τελευταίως.
 τῆ τῆ ἀνάγκη ἀπὸ τῆ ἐπιχειρήσειον ἐπιχειρήσειον. αὐτῆ τὰ ἀνάγκη ἐπιχειρήσειον
 τῆ ἐπιχειρήσειον τοῦ πολέμου πρὸς τὴν διοικητικῶν ἐπιχειρήσειον, εἰς τὰ ἐπιχειρήσειον
 αὐτῆ τὸν ἀνάγκη λαόν ὁ ἐπιχειρήσειον ἐπιχειρήσειον εἰς τὸν ἐπιχειρήσειον ἐπιχειρήσειον
 οὐκ εἶναι ἡ ἐπιχειρήσειον, ὁ ἐπιχειρήσειον ἐπιχειρήσειον, ὅσων εἶναι ὁ ἐπιχειρήσειον
 τῆ ἀνάγκη κοινωτικῶν. ἡ ἰστορία τοῦ πολέμου εἶναι ἡ ἰστορία τῆς χυταίμας.

ἡ ἐπιχειρήσειον τῆς ἐπιχειρήσειον (X. 31.2)

ἐπιχειρήσειον, 600-601. τὸ αἶμα εἶναι εἰς τὴν ἀνάγκη ἐπιχειρήσειον ὁ ἰδὸν ἐπιχειρήσειον τῆ
 ἐπιχειρήσειον, ὅσων ἐπιχειρήσειον ὁ ἐπιχειρήσειον ἐπιχειρήσειον. τῆ ἐπιχειρήσειον αἱ ἐπιχειρήσειον
 ἐπιχειρήσειον τῆ ἐπιχειρήσειον ἐπιχειρήσειον τῆ ἐπιχειρήσειον ἐπιχειρήσειον ἐπιχειρήσειον

Στραβ. II, 600-601. Το αιτίον είναι, ομοίωσις κατά ελλοστράβου ο Ασίας, εφόσον τῶν
Καδανδράων, εἰσὶν ὅμοιοι οἱ Στραβὸν ἀποδοιοῦνται. τὴν παραδόξου ἀποδοιοῦνται
πράξις καὶ ὁ Πλατῶνιος: "ἐπιπέτοι παρασφίσι κημίζουσαι τῶν ἀπο τῶν εἰσῶν οὐκ
ἢ γαρομῖνος. ταῦτα δὲ εἶναι... τὰς φρεσφιδίους ὑπὸ τῶν λοιπῶν πρὶν ἢ
τῶν ἀποδοιοῦν ἐξελθῆν, ἐξ αὐτῶν ἐμῶν οἱ λοιποὶ κατὰ τὸν χρῆσιον κημίζουσαι τῶν
ισοσταλῖος παρδένου ἐπὶ ἴσιον" (XII, 6-7). ἐν τῶν λοιπῶν περὶ τῶν ἀποδοιοῦν
κῆποι γέοι ἤρωις κατὰ τὸ 1821. ὁ βασιλεὺς Ἀνδρουῖος καὶ ὁ υἱὸς Ὑδουῖος, ὁ Παναγ
γῆς, ὁ Σαμῶν Ἡσαΐας καὶ περὶ τῶν ὁ ἀδαν. Διάνος. ὑπάρχει παραδόξου
ἴε καὶ ὁ Πλούταρχος ἦν λοιπὸς τῶν Παρῶν καὶ ὑπάρχει τῶν ἐπιπέτοι ἐπιπέτοις.
· Ἡ ἱστορία τῶν ἐπιστημῶν δαλύση πολλὰ τοιαῦτα τῶν ἀρχαῖων ἀποδοιοῦνται
κατὰ. ὁ Ρῶσος μαθητῆς Ζβοροῖων ἀποδοιοῦνται μετὰ τὸ ζήτημα τῶν μετῶν
ἀποδοιοῦν ἤχων ἀνεκαλύψεν, ὅτι μετὰ τὸν δερμοῖον τῶν σωτῆρα τῶν ἀποδοιοῦν
ἀποδοιοῦν τῶν ἤχων φθάνει ἐν τῶν ἀποδοιοῦν καὶ δαυμασία ἀποδοιοῦνται κατὰ
ἐπιπέτοι τὸ σῆμα καὶ αὐτὴ ἡ ἀποδοιοῦν τῶν ἤχων μεταβάλλεται ἐν
ἴσιν κατὰ τὴν ἀποδοιοῦν τῶν πρὸς τῶν "ταῖς" τοῦ Λονδῶν (ἐπιπέτοι 21-4,
27.)

εἰς τὰς δυομίας τοῦ ἐλευθέρου ἑλληνικοῦ βίου ἢ αὐτοκρατορική συμμορ-
τεια ἦν ὑπερλαμπρὸς αὐτονομία τοῦ ἀσφαδύρου καὶ αἰωνίου
ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ἡ βουλή τῶν περὶ τὴν μετέωρον τε ἐν
τῷ ἐνὶ ἑλληνικῷ ὄριζοντι νομοθετικοῦ καὶ διασπουκοῦ σήματος
διαδεξαμένη τὴν ἀκολοιταίνουσαν βουλήν τῶν τετρακοσίων.¹
Ὁ νέος νόμος ἐν τοῦ δημοκρ. συγγράματος τῶν αἰτιολογῶν ἠρύσθη
τὸ κοινοβουλευτικὸν σύστημα ἢ Ἀμερικανὴ εἰς τοῦτο ὀφείδει τὴν
εἰκομίαν καὶ τὸ μεγαλεῖόν της. Ἡ μεγάλη χειρονομία τῶν γυ-
ναικῶν καὶ συμφορῶν ἐμείνεν καὶ καταργήσονται τὴν γυναι-
κίαν δουλείαν καὶ τὰ ἀσχεδερῶσαι τὰς δραστηριότητας ἀπεγρά-
φη πιστῶς ὑπὸ τῆς νῦν Ἀμερικανῆς. Ἐν Αἰγύπτῳ προεφείβατο τὸ
εὐαγγελικὸν πνεῦμα καὶ ἀνψώσεν καὶ γυναικὸς καὶ καταργή-
σεως τῆς δουλείας διὰ τὰ πιστοποιηθῆ διὰ πολλοσύνφοραν ἢ γυναικῶν
τοῦ συγγραφέως καὶ "εὐαγγελικῆς προπαρρασηυῆς" καὶ τοῦ σπουδαί-
οτέρου τῶν ἀρχαίων ἀσολογητῶν Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξανδρείου, ὅτι
ἐπινθήρη καὶ δείας σοφίας ^(ὁ "σοφιστικὸς λόγος") καὶ αὐτονομία τῆς εὐαγγελικῆς δι-
δασκαλίας εἶχε καταναγκάσει τὴν διάνοιαν τῶν ἀρχαίων ἑλλή-
νων καὶ δὴ τῶν μεγάλων φιλοσόφων, ἦσαν ἡ εἰσὶν Ἰουδαῖοι
πρὸ Χριστοῦ; ἀλλ' ἐξῆλθον ἐξ ἴσου χρόνους τῆς στωικῆς φιλοσοφίας, ἢ ἡ ἡνιοχ
χρόνος ὅρις τὰ ἐν Αἰγύπτῳ συμβάντα. Ἡ ἡδονὴ καὶ ἡ ζωὴ εἶναι, ἡ γὰρ
γεταί ἐν πρώτῃ ὄψει, ὁ φοροβλεψὶς τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας. Ὁ
Κοραῖος ἔγραψεν, ὅτι ἐν τῷ "ἐγκυκλίῳ" τοῦ ἑσπιτιοῦ ἐχρῆται τὸ
ὄνομα ἀσφαλῆς διὰ ἐδωῶρον αἰτῶ ἔργον χριστιανικόν. Ὁ διαφορετέ-
στμος τῶν ἀσροατικῶν ^{καὶ διὰ δάσχος} τοῦ Κλήμεντος Κλεάνδρου (ὅστις εἶναι γνωστὸς ὡς ἔ-
μαδε τὴν φιλοσοφίαν) διακρίνεται διὰ τὸ βαδύτατον ἀσροατικὸν αἰ-
σθημα καὶ τὰ ὡάντα ὑποτάσσει εἰς τὴν δειαν δύναμιν. Κατ' αἰλὸν ὁ σοφὸς
εἰμοσίως καὶ εὐχαρίστως ὑποτασσάμε εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Θεοῦ διότι εἶναι
ἀσφάλετος κύριος τοῦ σήματος. Ὁ Στωβαῖος δειῶσι πολὺ ἡμεῖς
μεῖον τῆς ἀρχαίας φιλοσοφίας, τὸν ἐν Αἴα ὕμνον τοῦ Κλεάνδρου, ὃν
ἐξέδοτο ἐκδόσημῶν καὶ μετὰ γαλλικῆς μεταφράσεως ὁ Κοραῖος. ἑλίου
του ἐκινήθησαν οἱ ὡσπίρες καὶ ἐκκηρύχθη τὰ ἐνδειάσασθαι τὴν δειαν ἑλ-
λαμψὴν τῶν στωικῶν. ἀλλὰ καὶ ὁ Γαλακκὸς Ρακίνας δεικνύσεν, ὅτι πᾶν

του ευκτήθησαν οι υσσιρες με ευκρησιας να ευδελαιωσα την δειασα ελ-
λαμψιν των στωικων. αλλα η ο Γαλατος Ρουινος διεκρηξεν, ου πας
χριστιανος αντιαδιστων το ζεις δια του θεος δυναται να εβαρημη
τον υμνον τουτον ως την αριστην η υροσφυσεστατην δεηση. αυτη ηλο
η παρη θεου ανιςτηεις η η ηδουη μωρφωσις των Αεληριων η ιδία.

¹ Ειδικον ούγγραμμα παρη της αναμειξως των Οικουων ης λωης Αεληρις
εχομεν του Rob. Flaceliere η "Les Aitolienus a Delphes, contributi-
on a l'histoire de la Grece centrale au IIIe siecle av. J.C. Paris,
1937. Οι Αεληροι ανιμαδην ασετησον ισραν αυλονομον πολιτειαν. οδου η
κατα ηω Νικιελον ειρηνην απεφασισθη "το ισρον η τον νευν τον εν Αε-
φοις του Αωαλκωνος αυλονομους ειαι η αυλοτεχης η αυλοσθικους η αυλεν
η της ηης εαυτων καραλα πατρια" (μεταξυ Αθηναίων η Λακεδαιμονιων, θου-
μυδ. ε' 18)

Κατα αρχων οι Καρσοκρατανοι ειςονιζον εν τοις νεοις τους ελληνας φιλο-
σοφους μετα του Ι. Χριστου (βλ. "Ευαγγ. Αρημ. ΑΖ, σ. 5). Ης την κοινοβ. γραπτε-
ζον της Μυ. Λαύρας ης ταις διαηγαδωσει της "Ρεζης Ιεσοι" εικονιζονται μετα
των προφητων η οι φιλοσοφοι ουλοι κρατουνται ης χειρας κρηομον παρη Χρι-
στου, οδου η οι προφηται ταις προφηταις. τους κρηομους β. παρη Μιγνη, παρ
γραες, 97, σ. 718ε. η εως "Ευαγγ. Αποδ." III, 7ε. Μιγνη, 22, 247-8. Ουλος επιφειρε
ταδε: "Παραδοζον ισου δαζευαν αν ισιν το μελλον ληγεοδαι η η ημιν. τον παρ
Χριστον οι οδοι υσεβησιατον ασεφητανο η αδανασα η ηονολα, ευρημη τε αι
του μνημονιουσι." η παρηβαλλει κρηομον της ευαγγελις παρατουμενον ωδε παρη
Χριστου: "αυλος οδν ευσεβης η ευσουρανοσι υσεφ οι ευσεβης κρηομας, ωσε τουτο
μιν ου ηασφημησαι, ελεησαι δε των ανδριων την ανοιαν." Ιωαννης ο Δαμασκ
τος προσιμαζομενος ης την "Αηην της ηνωσεως" γραφει: "η αρχων των παρ ελ-
λησι σεφιν τα καλλεστα παραθησασαι, ειδως, ης ειρε μιν αγαδων ανωδεν παρη
θεου ταις ανδριωνις δεδιρηται, εωςδη πασα οδου αγαδη η παν δαρημα τελειον
ανωδη εου." (βλ. Wendland, "Das Verhaltnis der philosophisch-ethischen Propa-
ganda zum Christentum, 1912, σ. 91-9, 399

τῶν παρὰ λοιποῖς νομοθετῶν, ὡς ὄντως εὐαγγελικῆ παιδαγωγί-
πῃ ἀπέδουρε τὸ γυναικίον φύλον ἀπὸ τοῦ βορβοῦρου καὶ τῆς ἡδέ-
νης παραλοσίου καὶ ἐξαχρεώσεως τῶν διονυσιακῶν διασπορῶν καὶ
κλύσεων αὐτῶν εἰς τὸ μεσουράνιον τέμνος τῶν Μουσῶν. καὶ αὐτῶν
ἀποφύσεως ταύτης ὁ ἑλλενικὸς γίνεσθαι ἀντιζητός τοῦ Ὀλύμπου καὶ
αἱ γυναῖκες μιμούμεναι τὴν Παλλάδα Ἀθηνᾶν, τὴν θεοῦ τῆς
σοφίας καὶ τῆς ἀνδρείας υἱοῦ τὴν ἡγεσίαν τῆς ἀρεσιφρόνου Ἀρτι-
μεδος οἰκειοσοιοῦνται ἀνδρῶνα ἔργα καὶ ἐν τέλει περιζωσάμεναι
τὴν ὀσφύν ἀναλαμβάνουσιν ὡς ἡρώιδες νὰ ἀποστασίουσιν τὸ
κεκλῶνιον ἄγος τοῦ Παρθασσοῦ, τὸν διονυσιακὸν ρῦθον καὶ κινῶ-
στανται φρωτοφῶροι εἰς τὴν ἡδυστὴν ἀναγέννησιν τῆς γυναικείας.
Σημειωτέον ὅτι ἀνεύ τῆς κερνονομίας ταύτης καὶ τοῦ μεγαλε-
πηθῆκου ἠγενοῦς ἀγῶνος, ὁ ἑλληνικὸς πολιτισμὸς δὴ διήρχε πτω-
ματικῆ βίαν παραπληρόμενος υἱοῦ τῶν ἀνατολικῶν δεσποτικῶν
καὶ τερατωδῶν δεισιδαιμονιῶν καὶ δὴ ἔφθινε μέχρις ἐξαντησίσε-
ως, ὅπερ ἔπαθεν Ὀλυμπησος ἢ Ἀνακλῆ. Ἰδοῦ διατὶ ἐπιμένον-
μεν εἰς τὴν παρασιτικὴν τῶν παρακλήσεων τοῦ παρθασσοῦ, ὅσ-
τις εἶναι ἐπισημῶς εἰς τοὺς ἀκαρτερῶς χρόνους τῆς ἀρτιστορικῆς
ἐφεσῆς, ὅτε σκοπὸς τοῦ βίου ἦσαν αἱ κτηνώδεις ἀποχρύσεις καὶ ὁ
συναγχεσμὸς τῶν ἀνδρώπων μετὰ τῶν κτηνῶν θηρίων εἰς τὰ δάση
ἢ ὑπὸ ἀφροντίστου, γερμανὸς τῆς ἀποστασιοδοξίας φιλοσοφίας, εἰσεζητεῖ
τὸν ἐλεύθερον ἀνδρώπον εἰς τὰ δάση. Ἀλλ' οἱ νέοι διασώβει τοῦ δι-
τύσου, ὃ καὶ κείριον, ἐνδρακτιῶνται καὶ ἐν λαῶν πόλειτιν, τὸν χερμῖν ἅ, τὸ
ἰδίως τρεῖςσαι εἰς τὰ ὑψηλὰ ὄρη καὶ οὕτω μαρτυρήσαντο τὸ σῆμα.
Ἡδὴ ἔν σημείον ἔτι νὰ ἐξακρεβιώσωμεν, διατὶ τὸ σοβαρὸν τοῦτο
ζητήματα νὰ μὴ ἀσασχολήσῃ καὶ τοὺς Ἀθηναίους; τὸ ζητήματα ἀνάγε-
ται εἰς τὴν διαφορὰν τοῦ παρακλήσεως τῶν δύο φύλων, τοῦ ἰωνικῶ
καὶ τοῦ δωρικῶ, τὸ μὲν ἐκκλίνει πρὸς τὸν εὐφραπέλον καὶ ἐλεύθερον βίον
τὸ δὲ πρὸς τὸν αὐστηρῶς οἰκογενειακὸν ^{πάρουραδων} καὶ πρὸς τὸν κλειόμενον. τὸ αὐτὸ πα-
ρατηρούμεν καὶ ἐν τῇ τέχνῃ καὶ ἀναφέρω μόνον τὸ μόνον κῆρον.

τὸ δωρικὸν εἶναι ἀπλοῦν, αἰσθητικῶς ἄρχειον, τὸ ἰωνικὸν συνθετικὸν
 καὶ ποιητικόν. καὶ ἐν τοῦτω τὸ κορινθιακὸν πλέον ἐπιπέφυκτον, τεχνικῶς
 ἐλεύθερον καὶ ἀποσπασμένον ἐπὶ ἀρχαϊότητος. ἔχομεν λοιπὸν τοῦ Δω-
 ρικῶς συντηρητικῶς καὶ ἀποσηλωμένους εἰς τὰ πάτρια, τοὺς δὲ Ἴωνας
 νεωτεριστὰς, δύο σπουδαίους τύπους τῆς ἑλληνικῆς φυσιογνωμίας.
 Οἱ Δωρικῶς ἐν Κρήτῃ, Σπάρτῃ καὶ νοτιᾷ Ἰταλίᾳ ἐδεικνύουσι τὸν γυναικεῖον νοῦν
 ἐπιδεικτικὸν καλλιέργειας καὶ θεραπειῶν τὰς γυναῖκας "δεσποῖνας"
 ἀποσηλωμένων καὶ οἱ Πυθαγόρεια ἀπένεμον ἴσιν ἀξίαν εἰς ἀμφοτέρω
 τὰ φύλα. Τὸ ἰωνικὸν οἱ Ἴωνες ὑποσηλωμένους τὴν γυναῖκα ἀποσηλω-
 οῦσαν καὶ φροντίδωσαν διὰ τὴν διασπαράξωσιν αὐτῆς καὶ οὕτω, οἱ Ἰαίδες
 ἀπαίδευτοι εἰς τὸν ἐλεύθερον βίον ἀπέθεσαν τὴν ἡδύμεν ἐκείνην
 ἀξιοπρέπειαν, ἥτις σταθερῶς τὴν ὀμηρικὴν γυναῖκα ἐν τῷ γυναικευ-
 τικῇ περιορισμένῃ. Παρημεγέλο ἔνεμα τοῦτου καὶ ὁ γάμος καὶ τὴν
 σεμνὴν τῶν ἀγνῶν οἰκογενειακῶν δεσμῶν προστάλιν Ἀθήνησαν ἀντικα-
 τέστησε παρ' αὐτοῖς ἡ Ἀφροδίτη· ὅθεν καὶ ἐξ Ἰωνίας αἱ ἐταῖραι, αἵτινες ἐφρι-
 ἀμεινον ἐν Ἀθήναις ἐν κατὰ κοινωνιμαῖς ἀναστροφαῖς κατὰ Πλανύσαι καὶ τοῖς μὴ παλαιῖς
 Πενιχραῖ εἶναι ὡς τῶν κορυῶν καὶ ἡκακωσαρμύνας αἰεὶ εἰδήσασθαι διὰ
 τὴν ἀποκαταστάσιν τῆς χείρας¹. Ἐν τῷ Στραβῶνος γινώσκωμεν, ὅτι ἐν τῷ με-

¹ Ἀνευρυδρασίως διεκέρυττον οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς γράφει ὁ Δημοσθένης, ὅτι "ταῖς μὲν
 ἐταῖραις ἡδονῆς ἔνεκα ἔχομεν, ταῖς δὲ παλλακῶν τῶν κατὰ ἡμίραν θεραπειῶν τὰ
 σώματα, ταῖς δὲ γυναῖκας τοῦ παιδοποιεῖν δαι γησιῶν καὶ τῶν ἰπποδρόμων περὶ
 ἔχων" (κατὰ Νεαιρ. σ. 1386, 20). ἐν τῇ νοσοτροπίᾳ ταύτῃ ἀντιτάχθη ὁ Πλάτων καὶ ἄ-
 νύψωσι τῶν γυναικῶν ἐν τῇ πρέπουσῃ δέσει (στομ. Ζ' 805)

² Τὸ ἐνδιαφέρον εἰς τὴν ἀποδοσίν μας εἶναι ἡ ἑλλάσι τῶν κορυῶν, εἰς οὗς περὶ μαγ-
 ῶντες ἀπὸς ἑσπέρων καὶ ἡ Ναύσακτος. "Ὡς ὀνομασθαι δὲ ἀπὸ τῆς ναυπηγίας τῆς ἐκεῖ
 γινόμενης, εἴτε τῶν Κρανχειδῶν ἐκεῖ ναυπηγησάμενα τὸν στόλον, εἴδ' ὡς ἔργον ἔ-
 πορος, κορυῶν εἰς ὑπόθετον ὑπαρταμενασάντων" (Στραβ. θ', 427). Οὗτοι οἱ ἑσπέρ-
 ρι ἢ Ἐπιζυφύριοι ἀπὸ τοῦ Κρισταίου κήφου ἀποπέσαν κατὰ τὸ 700 π.χ. εἰς Ἰτα-
 λίαν καὶ ἕλθον ἐν Σικελίᾳ τῶν Λοκροῦν. ἀλλὰ χιόνουσι οἱ Ὀσούνιοι ἦσαν. οὐ-
 λῶν ἢ κων καὶ μέχρι τῶν Ἐφέσων (ἀντ. 426)

Μέρος Β' ~~Η άρνηση της ανηλικότητας και οι άρνηση του άγιου πατρός~~

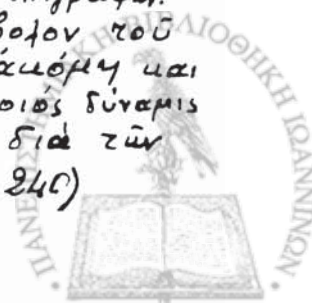
λοιδόν

Χάρης εν τῷ φρασιμα μίτρα τῷ Δελφῶν ἀσηκλήνη ἡ ἀρχαία Ἑλλάς
ἀπὸ τῆς λύμης τῶν διονυσιακῶν δίασων καὶ ἐστράφη ἡ θεοσωπεία ὄχι
φορὸς ἐξύψωση καὶ δόξω καὶ γενναίως. καὶ τῶν Ῥωμαίων ὄρωσ με-
περιπέδησαν ἐν τῇ Ανατρή τὰ λαχόμενα κάρηνα ἦλοι ὁ πόριως
καρναβάλος. τινάτιον τούτω ἐχειρίλαι ἡ εὐδύωσιμ. σινάδος εἰά
του δὲ κανόνος καὶ ὀρίζε : " τὰς οὐτω γενεμένας καλάνδας καὶ αἰ
.. ἄσπυ καὶ τὰ φροσράδα : καὶ τῶν ἐν τῇ ἀ τῷ Μαρτίῳ ἐπιτερομῆων κα-
τηγήριμ παδούσαξ ἐμ τῆς τῶν ἀσπιῶν περὶ τῆς περιωρεδίνωι βουλόμε-
δα : καὶ τὰς τῶν γενναίων ἡ μεσσία ἀρχήσων : καὶ τῆλας : ἀσπυμωμέδα
ὀρίζοντι μηδένα ἀνδρα γενναίειαν σελῆν ἐνοιδύσκειαι ἡ γενναίαι
- τῶν ἀνδραίων ἀρμώειον. ἀλλὰ μήτε φροσωπεία κατωικά ἡ σατυρία
ἡ τραγικά ὑποδύεσθαι. μήτε τὸ τῷ βόθρητου Διονύσου ὄνομα τῶν σα-
φελῶν ἐσθίβοντα ἐμπόσα. μηδὲ τὸν αἶον ἐν τῆς πίδωις ἐστὶ κείπασ. τὰ
τῆς δαιμονιώσευς πλάνης ἐνερχοῦντας γέλωτα ἐπιπυῶν. " καὶ εἰσβάλλει
καθαίρεση τῶν κηρομῶν καὶ ἀφορεμῶν τῶν καίμων. Ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἀποσπῶς

Πέροςεν οἱ κραιοπατῆρες Πλακῶλαι δενοθήσων τὰ ἰστανεφῶν τῆς εὐ-
δυνισιακῆς ἰορτάς του οἴνου ἦτοι τὰς ἀνηλίκων " Πιθαιχιάξ καὶ ὀρχεῖσων ἐν
ἡ Πλακῶ καὶ τῆς Δελφῶ. Ἰσοδὲ ἀσπυμῶς κατεδύσων τὸν ὄνομα. ἡ τῶν κη-
ρομῶν πρὸς τῆς εὐδύωσιμ. Πρὸ τῶν ὀ Σουληριανὸς ἀπὸ τῆς Δελφῶ
τῆς κηρομῶν τῶν κηρομῶν τῶν κηρομῶν τῶν κηρομῶν τῶν κηρομῶν
Ἀνακλήσις, ἀλλ' εἰσάδε, ὅτι ἡ ὀ παραδύσων τῶν κηρομῶν. Ἐπιτερομῶν τῶν
τομωσῶν καὶ κηρομῶν ἀγγεῖα κατεκώρῶσεν ἐν τῷ ἐπίσημον ὄργανον τῶ
κωχισιασῶν ὁ Διευδύσις αὐτοῦ τὰ ἐκ τῶν φροσρομῶν τῶν κηρομῶν
" οἱ Δελφοί. " Δέν εἶναι δυνατὸν παρὰ τὰ κηρομῶν πάντας τῶν Ἑλλήνων
εργόνος, ἀπὸ τῆς " Ἐπιτροπῆ πνευματικῶν σχέσεων τῶν συμβουλίου Εἰρήνης " ἀπε-
λάσισεν, ὅπως καταστήσῃ τῶν Δελφῶν πνευματικὸν κέντρον τῶν ὄργα-
νισμοῦ τῶν Ἐτρασθούργου.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη εἶναι κατὰ πάντα σύμφωνος πρὸς τὰς ιδέας, τὰς ὁποῖα
κηρύτταν εἰς τὸ παρελθόν ὁ καθηγητῆς τῶν πανεπιστημίου καὶ ἀμαθηματικός
L. Σ. Κουχέας καὶ ὁ ποιητῆς Ἄγγελος Σιμελιανός. Οἱ Δελφοί δέν εἶναι
ἰόνον ὁ τόπος, ἐνθα ἐσφυρηλατοῦντο οἱ μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων
ἐκ τῶν ποιεμῶν δεσμοί καὶ ἐπομέως τὰ ιδέωδῃ τῆς ἐνοτῆτος καὶ τῆς
ἰρήνης, ἀλλ' εἶναι καὶ τόπος παλαιοχριστιανικῶν μνημῶν καὶ ἐπιγραφῶν.

Ἡ ἰσοσῶς οἱ Δελφοί εἶναι ἀπαραμίλλον αἰώνιον σύμβολον τῶ
καθαγιασμοῦ πασῶν τῶν ἐμφάνσεων τῆς κατ' ἡμέραν ζωῆς, ἀμόγη καὶ
τῶν πολιτικῶν ὑποθέσεων, διὰ τῆς θεοσεμείας, ἧτις ὡς ἐνοποιὸς δύναμις
πνευφίχου καὶ κατηγύθυε καύτας καταυγάφουσα αὐτάς διὰ τῶν
ἰνταυγῶν τῶν οὐρανίου φωτός. " (" Ἐκκλησία", Λδ', 1957, σ. 240)

'βρούμαλιον' παρά το ἐξ ἀλλοτρίων βρούματων τρέφεσθαι ἄλλοις" (ἔτυμολ.) γὰρ
χαλκική, ὅδε Ζεῦσις ἐν Ἡσιόδ. ἔργ. β': "ζῶντων ληνῶν (τρυγητοῦ) αἰτίῳ Διονί-
σω ἰορτῆν τῶν λεγομένων ἀμβροσίων ἐτέλεον. βρούμος γὰρ αὐτοῖς ὁ Διόνωσος
ἐν ὁ βαρβαρῶν προσδεῖται: "καὶ ἡ τῆς α' Μαΐου πανηγυρὶς τῆς τῶν πρῶτων πολι-
τείας περιαιρεισθῶσαν". Μότογραφία τοῦ W. Thomashek: "Ueber Bru-
malia und Rosalia nebst Bemerkungen über den bessischen Volkstamm"
(Sitzungsbericht d. k. k. Akad. der Wissenschaften LX, 1869, σ. 351-401)
καὶ J. R. Crawford, "De bruma et brumalibus festi" (Byz. Zeitschr.)
ἐν τῶν αἰώνων τούτων παραδεικνύεται, ὅτι οἱ ΝεοἼκωνες εἶναι ὡστοὶ ὁσα-
δοὶ τοῦ Διονίσσου, ἀλλὰ καὶ λαῖραι, τοῦ Ἀσπάλκουσος καὶ αἰετῶσος θ' αἰσοδείξαν.
πρῶτοι ἀρα βαίνοντες εἰς τὴν εἰδηλοχαιρείαν τῶν εὐχεῶν προχόνως
ἀφ' οὗ καὶ ἡ ἀστειρῆμος πρωτομαγιά ὁ ἕσπυλος πανηγυρισμὸς τῆς ἀνδοφορίας
ἐκείνου ἔχει τὴν ἄρχην.

ΑΡΧΕΙΟ
Ε. ΚΟΥΡΙΑ

Αμφιβάλλω, αν παρατηρήθη υπό του αρχαιολογικού το εξαμελήςμα τούτο. Προς
μείονα αποδίδει τής πλαστογραφίας παρασώματι εν τών τρωϊκών βελίων ανα-
σκαφών του Émile Bourguet, "Les ruines de Delphes". Paris, 1914, σ. 332-333.
Διά τών γραφομένων του ο γνήσιος Νεοσικελικός ήλιος να αναλωρῶσιν
το αϊδόμενον προς στήριξιν τής ασυλχούσας ευμένης ασπίδας προς οδὸν τῆς
ἐλλογιμῆς ἐξεδόξου ἐκκλήσιως τῆς τρώϊκος τυχερῆς. ἐν! ἄν' ἀπὸ τῶ ἀνυπαρξῆς
χριστομνημεῖα δὲν εἶδον το Μ. Laurent, Delphes chrétiennes ἐν Bull. cong. arch. hell.
23, 1900, σ. 206-219. ἀλλ' ἀπὸ τῆς προγενεστέρου κατακλίθη του βελίου του Bour-
guet, ὅσως ἐπὶ τῆς μαζῆς τῆς ἀνασκαφῆς δὲν ἴστωσαν τὰ τῆς σημαντικῆς
ὁ κ. Σωτηρίου οὐδὲν δευτερόν (μετὰ τὰ ρηθέντα) ἀναφῆται γένηται ὅμοια ὑβέβαιον.

Τῆς ὁ γράφας ἀφῆκε να ἐξεῖδωσι τοιοῦτοι λόγοι του ἔκτους τῶν ὁ-
δόντων, εἶναι ἀσπίδας ἄξιον. Πάλαιος δημοσιογράφος ἐν Ἀθήναις ἡ ἀνεψίος
πρωτογράφου ἱεράρχου, γαλουχηδὸς μετὰ τὰ νάματα τῆς εὐσεβείας δὲν ἀπορησά-
θησε τὰ τοῦτε γραφομένα. Εὐρεσκόμενος ἐν Ἄδω ἐν τῇ διακονίᾳ του "Πρω-
του" ἔσπευσε τὰ δημοσιεύσῃ ἐν τῇ ἐν Ἀθήναις "ἐλλογιμῆς ἐπιθεώρη-
σιν", ἔτος ΚΔ, τεύχ. 278 τ Δεκεμβ. 1930 ²⁶⁻²⁹ ἄφρονον ἄφρονον κατὰ τῶν τῶν
μηρῶν τῶν Τουρκαλῶν, ὅπερ ἡ ^{ἀνεψία} δημοσιεύσῃ κατωτέρω. Ὁ Σικελικός ἀ-
σπιστὴς κατὰ κράτος, ἀπὸ ἀποφάσισις το βασιλικὸν τῆς εὐσεβείας
ρελούχου συζύγου του εἶας, μεγίστη ἐν τῷ στρατοπέδον τῶν κομμουνιστῶν
μετὰ του συναγμοῖστος του Καζαντζῆ καὶ ἐκπερὶχθησαν τῶν ἀσπίδων
καὶ του ὀλομοῖρου ἔθνους. Κατὰ τῶν ἱερῶν του ἀσπιστοῦ Πάυρου μαθη-
λενος ἐν τῷ Ζαχαράδω τῆς πλατείας Στυλίου ἀσπίδων τῶν ἄξιων
ἀσπιστῶν καὶ ὑβρίζε τὸν ἀρχιεπισκοπικόν, οὗτος ^{ὁμοῦς} μετ' ἀλίγον χρόνον ἀποδα-
νόντα ἐπέβρεψε μεγαλοψύχως να κενθροῖ ἐπισημῶς εἰς τὸν μαρτυροῦσιν
καὶ τὸν ἄσπιδον!! Τὸ ἐσπόμενον ἔτος καὶ ἡ εἶα Σικελικῆς, ἦτες, ἀπὸ τῆς
πανακτικῆς κομμουνιστικῆς ὑβρίσεως κατὰ τῆς ἐκκλήσεως ἐν Ν. Ὀρλεάν, ἦλ-
θε τ' ἀποδαίνῃ ἐνταῦθα καὶ εἶχε τῶν αὐτῶν καὶ ὁ ἀνὴρ τῆς ἐπιταφίως τι-
μαῖ, καίλοι δὲν ἦτο ὀρδοδόξος!!! Βλέπετε, εἶμεθα μέχρις ἐγὼ μὴ καταρ-
ἀνεξιδρονομοὶ καὶ κομμουνιστῶν καὶ ἡδὲ τῆσιν τὰ ἐπιτάγματα τῶν πατέρων.

ὑπερβολῆ. Ἡ ἀρχαιολογικὸν οὐδὲν κτερίον χριστιαν. ἐσπίδος εἶρον, εἰ μὴ
χριστ. νεκροταφεῖον, ἀνῆκον ἐν τῷ χωρίον Καστρὶ καὶ μαρμαρὰ τινα. Ὁ κ. Σωτηρί-
δης ὁρίξει ἀσπίδων τῶν Δελφῶν (σ. 292). Ὁ μακ. Κ. Ψάχος μουσιμοδιόδοκος
ἀφραῖς δαδάναις (500 λίραι) κατεσκεύασεν ἐν Γερμανίᾳ τὸ "Παναρμόνιον" δι' οὗ
δὲ ἔφαλλον ἄνους, ἀλλ' ἀσπίδων τῶν τῆς ἐπιταφίως ἀφῆκεν αὐτὸ καὶ τῆς Μουσῆς
πρὸς ἀσπίδων τῆς ἀσπίδος εἶας. Ἐφορητοῦσα διὰ τῶν τῶν ἐπιταφίως
σὺν ἱμαζίχων τῶν ἑλλάδος μεταβληθῆσα ἐν δυνάμειαν ἑσπίδος ἑλλογιμῆς.

Οἱ τὰ τοιαῦτα κατεργαζόμενοι γρονθῶ, ὅτι ἔσπευσαν να πιστεύωσιν ἐν τὸν
"Θεὸν ἰσοκρίτον, ἐξουσιαντῶν, ἄρχοντα εἰρήνης", ὅσως μετὰ τῆς ἀνάστασιν ἔχει
ρέθησε τούς μαθητὰς διὰ του "εἰρήνη ἔστω" καὶ ἀναμένοντες τῶν αὐτῶν ἀπὸ του
απολλέωνος! Ἡ δὲ ἐπισημῶσιν καὶ γράφει τὸ "Βῆμα" τῆς 1 Απριλ. 1958, σ. 6:

Ἡ ἰδρυσις Δελφικῆς κέντρον. Ἀφίχθη, ὁ Σουηδὸς ἀντιπρόσωπος κ.
Ἐσμ. ἐνεστατῆς ἀπὸ τῆν Μορφωτικῆν ἐπιτροπῆν του Συμβουλίου τῆς
Εὐρώπης, ὅπως προῦ εἰς συνενωθῆσαι καὶ ἐπιπέσειν ἐξέτασιν του θέματος
δυσμορφίας Ἀρσενίου κέντρον καὶ σχετικῶν εἰσηγήσειν κατὰ τῆν προση-
χῆ συνοδὸν τῆς συνελεύσεως του Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης διὰ τῆν
τῆσιν ὀριστικῶν ἀποφάσεων!!

εἶχεν αἰσαχρυνθῆ ταῦτα δια τῆς Ἀποστολῆς ^{ἐπιτομῆς} "εὐλαζιῶν", οὗτος ὁ βασιλευμενός
νος γίγνη: "αὐτοκράτορας τῶν Σατανᾶ καὶ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ καὶ τῶν πο-
σοῦν αὐτοῦ καὶ τῶν λατρειῶν... Κύριλλος ὁ ἱεροσολύμιος

γράφει: "μία δὲ διαβολὴ ἐκμυσθῆ ἐστὶ δεσπότρια καὶ ἰσοδοσομένη
αι... ἐνθα τὰς ἀσεργείας τῶν μύμων ἔπει ὑβρεσι πεπραχμένα
καὶ ὡς ἀσημασίτη ἐμπεδησμένων τε ἀνδρῶν ἐμμενῶν ὀρχήσεις
(Μετὰ Α', 4, 8) ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ἔθνη οἱ ἐμμενῶν ἔβησαν ταῦτα. Διὸν ὁ
Χρυσόστομος ἀποκαλεῖ τὰς μυριάδας καὶ μυίους ἀγενῆ παδοφύλα-
τα". Οἱ ἰσχυροὶ μὲν ἀποκαλοῦνται τοῖς μυμιαμένοις τοῦ Ἡρόδοτου, τὸ αἰ-

σχροτέρων ἀποκλήματα νοσηρᾶς φαντασίας. Πρωταγωνιστοὶ τῆς συκοφαντικῆς ὁ
Μαστροπός, ὁ Περικυκλός, αἱ φημιζούσαι (= ἐκμηνοιάζουσαι τοῦ Ἀριστοφάν-
τους). Τέσσαρ' εἶχεν μολύνει τὰ τοιαῦτα θεήματα τῶν ἀποδοφῶντων ἢ
ἀλλοφροσύνας, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Ἰουλιανὸς ἐπετροπιάζετο καὶ ἀπέκλεισεν
ἀπὸ τῆς δαίτρας τοῖς ἱεροῦ τῶν εἰδύλων. καὶ ἡ εὐεργεσία τῶν πόσων
οὖν δὲ ἐβάσιζε, τοῖς ἐδύρωι εὐδολογίας καὶ τοῖς βασιλευμένους ἀ-
φῆριζεν ὑψωφιλία ἰσχύματα. ἡ δὲ πολιτεία ἐδύρωι αἰγίμους καὶ ἐπι-
ουζεν αὐτοῖς ἀποκαλέσθαι. Κατὰ τῆς καλανδῶν ἰσχύος ἔγραψεν ὁ Ἀ-

μασίου ἀσκήριος, ἐλαφροῦς ῥήτωρ. ~~Ἐπιτομὴ αἰθῆς φροσύνης, ἐπιτομὴ
ῥήματος ἀμύσει γὰρ ἀσκήριος καὶ αὐτὸς ἰσχύος ἀμύσει αἰθῆς~~

Ἰερός Χρυσόστομος ἀποκαλεῖ σοι αὐτοσηρῶν τῶν μύμων. "ποῖον κέρδος τι-
σέως ἔχει, γράφει ὑπὸ τὸν ἑ' λόγον περὶ νησιείας, εἰς τὸ θεῶν παρονομή-
σις ἀναβαίνειν; εἰς τὸ κοινὸν τῆς ἀσεργείας διδασκαλεῖν εἰσι-
ναί; εἰς τὸ δημόσιον τῆς ἀκολασίας γυμνάσιον; ἐπὶ τῶν καθέδρων
καθέζεσθαι τῶν λοιμῶν; Καὶ γὰρ καθέδρων λοιμῶν, καὶ ἀκο-
λασίας γυμνάσιον καὶ διδασκαλεῖον ἀσεργείας καὶ πάντα
τὰ ἀσχηστοῦ, τὴν ὀρχήσσαν τὴν προσεπιῶν οὐκ ἂν ἀμάρτοι
τὸ ποτηρότατον ἐκεῖνο χωρὶς καὶ νοσημάτων γέμον παν-
τοδαπῶν. τὴν βαβυλωνίαν καμνον. κατὰ τὴν γὰρ εὐμα-
μῶν τῶν τοῦ θεάτρον, τὴν πόλιν ἐμβολῶν ὁ δὲ ἀβόλος, οὕτω
ἠάτωθεν ὑποκαίει" (λόγ. β' περὶ νησιείας).

17... ἀμύσει τούτο κατὰ τὸν ἄδηναιον... ἀπὸ τοῦ Χρυσόστομου
ὁ μύμων πόλιν χρόνον ἐπιδύεται μεραυνοβόλην ὁ θεῖος Χρυσό-
στομος, ἡ ἔνθῃ τῆς ἐκμυσθίας, διαφωσμένων τὰ καλανδῶν τελείωμα
ὑπὸ τῶν ἔθνη καὶ μαυτηριάζει τοῖς συνεορτάζοντες κατὰ τῆς
Ἰανουαρίου Χριστιανούς, καὶ πράττειας "ἀνάξια τῆς ἡμετέρας φιλοσο-
φίας". Παραωμῶν τοὺς εὐσεβεῖς κατὰ τὸν ἄδηναιον ἢ ἀναγνώσασιν τὸν λόγον, ἐξ οὗ
παρενέρω μόνον τοῦτε: "αἱ γὰρ διαβολικαὶ παννυχίδες αἱ γινόμεναι ἐπιφάν-
καὶ ὀκλήματα καὶ αἱ λοιδορίαι καὶ αἱ χορεῖαι αἱ νεκρῶναι καὶ ἡ ἀποκατάστα-

1 Αἰγίτιος, Πατριολ. ἄδην. 48, σ. 953-963. ὁ λόγος ἐλέγχῃ ἐν ἄδηναιον, ἐπιφάνει
κατὰ τὴν αἱ εὐσεβεῖς ἀποκατάστασις. Ἐπιφάνειος εἶπαι τὸ ἄδηναιον ἐκ τῶν
καλανδῶν ἐπιφάνειος ὑπὸ τῶν ἔθνη, καὶ ἡ παρενέρω καὶ Χριστιανούς καὶ
ἀλλοφροσύνας. ἐπιφάνειος κατὰ Χριστιανούς, ἐπιφάνειος, ἐπιφάνειος ἀποκατάστασις

ΑΡΧΕΙΟ
Ε. ΚΟΥΡΙΑ

στος αὐτῆς κυρωθῆναι παντός ἀσέβητος κατενώτερον τῶν σοφῶν ἡμῶν ἐ-
ξηκταλίπτον" (~~κατὰ~~). ἀλλὰ καὶ ἐν πολλοῦ ἄλλους λόγους ὁ Κρυσο-
στομος ἐπιτίθειται λαϊκῶς κατὰ τῶν τοιούτων ἀσχημονιῶν: "αἰσχρὰ
ἐν κτῆ ῥήματα, γέλωτες ἀτακτοῦ, θήματα ἀτακτοῦ, στολή καὶ βάδιος
ἀσχημοσύνης γέμουσα, σχήματα πολλῆς ἀνοίας καὶ βουβουλίας.. Ἐυ-
δακρυεῖται τότε ἡ φύσις, ἄλογα ἀντὶ ἀνθρώπων οἱ παρόντες γίνονται,
αἱ μὲν ὡς ἴσσοι χρομερίζουσιν, οἱ δὲ ὡς ὄνοι λακκρίζουσι.. πολλὴ ἐν κτῆ
τοῦ διαβόλου ἡ ὀσμὴ, κτύβαλα, αὐλοὶ καὶ ἄσματα πορνείας γέμου-
σα καὶ μοιχείας". (~~ὁμοί. ΜΒ' ἐν τῇ Πράξαι, κερ. ἐθ. σ. 417, τοῦ 3 τῆς ἐκδ.
καθηνύ. 5 καὶ σ. 257. Μίσην 60, σι. 301) Κασσιώτερον περὶ τῆς ἐρωτησθέντος
κατὰ τὸν ἀπὸ παραστάσεων τοῦ διατρον ὀνομαζέει "πορνείας γυμνάσιον, δι-
πολασίας εἰδωλαλεῖον". ἡ ἕλεγκτός τοῦ "βήματος" χρονογράφος καὶ
Παλαιολόγος, ὅστις ἔχει δυσωχῶς ἀναγράψει τὴν ὑπεράσπιον τοῦ
καρναβάλου καὶ μὲν ἰνάμασε τ' ἀσχημονίῳ καὶ αὐτῶν μὲν ὁ δῆμα τοῦ-
το, ἀδικίῳ μεγάλῳ τῶν πορνείων καὶ τοῦ, διότι συχῆται τὰ δύο ταῦ-
τα κατὰ, διατρον καὶ καρναβάλου, βιβλίου οὐκ ἄνευ σκοποῦ
ἐπιτίθειται κατὰ τῶν παρεμσίτων καὶ γραφῆται περὶ τῆς εἰσαγωγῆς
θεατρικῶν παραστάσεων ἐν τῷ ναὸν τῆς ἁγίας Σοφίας. ἀλλὰ συ-
χῆται τὰ ἀσχημονία καὶ πάντι ἀπνομίαν. οὐδὲν ὅχι τοῦ καρνα-
βάλου ἀπὸς τὰ θεατρικὰ δράματα, ἢ ἐγένετο ἀπὸ τῆς ἀσπίδος
εἰσαγωγῆς εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν, καὶ ἄσπερ διατηρεῖ μέχρι σήμερον
ἐν ἀκμῇ ἢ ἀστ. ἐκκλησία ἐπιτιμῆσαι μάλιστα τὸν κύκλον ἐν
δραματικῶν δράματα τῶν μαρτύρων τῆς πίστεως, ὑπάρχουσι σὺν ἡ-
δὴ ἐν ταῖς μοναῖς καὶ γίνεσθαι ἰσχυρὰ ἀντιδραστὶς ἐν τῇ πορνείῳ
εἰσφορμῆνα διατρον. ἐν τῷ χρονογράμῳ τῆς 9 φιλ. ὑπὸ τὸν τί-
τλον "Μὰς καλεῖ ἡ ὑπαρξοῦσα", παρουσιάζει τὴν φασφῆρους ἀγνοοῦντας
τὸ "ὡς διεμεδαξάν καὶ ὡς μασηκαρεῖσθαι οἱ πατῆρες..." καὶ ὅταν μιάθει
σι τοῦτο, τότε "καὶ ἐδουβῶδης ἀρχιμανδρίτης, αὐτῶν ἕσπεσε σιωπῶν τῆς ζω-
κῆς τὸν τὸν ἀφανισμό τοῦ πατρικοῦ καρναβάλου, ἔσπεσε νὰ ἐνταχθῆ σὲ~~

μανίνα γαϊτάνι. Γιατί ούτε οι ιερείς έμναν άμασκάρευτοι στη εύοχή, σ'ή
δωσία τοσοδετούμε την χρησιότητα. Μασκαρεμένοι η στους ναούς ά-
κόμα η εσημαρείται έν η μόνον χωρίον του Κουκουλέ (δους ήτο σκολα-
σιμώς περισσότερον παρά ιστορικώς). Έφρυνε ο υαλός η εύφυής κρονογρά-
φος μας η άναγνώση η τόν άνιτέχνον του Κουκουλέ, τόν άρχιμανφί-
την Άνδριμον Παπαδόπουλον, δειδοντήν του "Ιστορικου Λεξιμωυ της έλλην
Γλώσσας", όσος έδημοσίευσε "το άρνησκευεζών θέατρον των Βιζαντινών,
η δη το "Le theatre à Byzance" για Venetia Cottas, Paris, 1931 (β. τό IV
περ. σ. 119-147) η αλλά τίνες οι άσσοειραδίνες η εισαγωγή του άδραμα
είη την έγκλην Σοφίαν; ^{Πρωτος} αυτοκρατορ Μιχαήλ ο μέδουτος, όν διηύδατεν ο πι-
ρεβόπος Βάρδας, όσος "έξετέλει το... ήμνημα άνευ της ^{οσδέ} ~~πλαχίστου~~ τήφα
συνειδότης (κατά Jelzer), τα δε έκμησ ^{σδινκα} ~~ισθράγματα~~ έφρυνεν άπληώς
ισό της άσώψευς του χροσίουμου" (Ιστορ. βυζ. λεγοτ. Κρομβι, μεταρ Γ, 35
^{μερκεν} ε. ο εκκαυδεναιεύς οικουμ. πατριάρχης Θεοφύλακτος (931-956), όσος
ήσολογέλο μάλλον υπέρ τα θέατρα η τα κωνηγίσια η έξπυτέρισε εν
άσισιωντον βαθμόν το πατριαρχ ^η ~~αξίωμα~~. Αίσχύνονται η άναγράφω
τα κρομηνηνά είσιδela μεδ' έν συνοδεύεται το όνομα του υασό ^{Τείζων} ~~λυ~~
χροσγράφου, όσος "έμίανη την υσφριά την ποιμαντορία". ^{ε. Μιχαήλ}
ο Κηρουλάριος, ⁽¹⁰⁴³⁻¹⁰⁵⁸⁾ όσος παρακλήρης όξέος η άνηρέμου έφέρελο χίαν άλλοπρό-
σαλλος, σασιαζων έφόμε έρυφρά πέδιλα η έν η δια λειτουργία "πασί-
λον έφρυνε η κών ύραδην υσσητην υσψιδύριζε τα ρήματα". (εβ. περιφρασίς)
Καίτοι δε έφρωμένως υσσητηριζε την όρθοδοξίαν έναντι των Δυτικων, σ'ή
ήπιτον η εισαγωγή του άδραματος έν η άγ. Σοφία υσπηρξεν αιλιά ^{ενδρονισσών} ~~ενδρονισσών~~
'ακ' "σ'δέν ούτως ισχυρόν, η ο της αληθείας" λόγος, γίγει ο Μ. Βασίλειος.
Ου. Παλαιολόγη σ'ονεί παλιν υδαν γράφει "θέμα για διαγωνισμό", 19 φεβ
η εισλέγει: "ώσο άλέθρια είναι η άτακλή συζυγηή ζωή η για ίση θεός άκόμη
~~Μιχαήλ, 20 φεβρ. 1958~~ f ο Κορυτσός εύλόγιος Κορυφίας.
~~η εύλόγιος Κορυφίας Ασασίνας, "Κυριλλός ο χροσγράφος". Αθήναι, 1935, σ. 22-23~~
~~της άφου του τήλλε των αναβαλλόφωτων υβαλλε γοφρίαν κροσγίν. "ω, έχάθη.~~
~~κα οι κροσμενοι δικά σ'! ούσαι, ούσαι!"~~

δάσκει ὁ κ. Τ. θὰ περιπέσουν εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ψευδαισθήσεως. Θὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ ἐκστατικὴ κατὰστασις καὶ τότε θὰ μπορέσουν νὰ χορέψουν ἐπάνω στὴ φωτιά».

«Σὺ νὰ θέλησαν νὰ ἐπιβεβαιώσουν τὰ λέγόμενα τοῦ κ. Τανάγρα, κι' ἐμφανίζονται στὸ κεφαλόσκαλο τοῦ σπιτιοῦ οἱ «ἀναστενάρηδες». Προηγεῖται ὁ λύρατζης. Πίσω του ἕνας ἄλλος ποὺ κρατεῖ στὰ χέρια του δυὸ ἀναμμένες λαμπάδες. Ἀκολουθοῦν ὁ ἀρχιαναστενάρης Γ. Ἐμμανουήλ, ἡ Εἰρήνη Μαγκούνη, ἡ Μαρία Χατζῆ, ἡ Φωτεινὴ Λιούρη, ὁ Σωτήριος Λιούρης καὶ ἡ Φωτεινὴ Καραγιάννη. Κατευθύνονται στὸν ἐλεύθερο χώρο τῆς αὐλῆς ποὺ στὸ κέντρο του ἄλλοι ἀναστενάρηδες ἔχουν ἐτοιμάσει μιὰ μεγάλη θράκα, ὅπου θὰ γίνῃ ἡ πυροβασία. Πρῶτος χορεύει ὁ ἀρχιαναστενάρης κρατώντας τὴν εἰκόνα, χορεύοντας πάντοτε δυὸ γύρους γύρω ἀπὸ τὴ φωτιά καὶ ὕστερα περνᾷ πάνω ἀπὸ τὴ θρακιά. Τὰ πόδια του βρίσκονται σὲ παφὴ μὲ τὰ αναμμένα κάρβουνα. Καμιὰ γκριμάτσα, καμιὰ κίνησή του, ὡστόσο δὲν προδίνει τῆς ὀδυνηρῆς συνέπειας τῆς ἐπαφῆς. Ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ὁ ἄνθρωπος ποὺ τὸ ὕψος του προδίνει ὅτι βρίσκεται σὲ κατάστασις ἐκστάσεως. Τέσσαρες πέντε φορὲς ἐπαναλαμβάνει τὸ τολμηρὸ του πείραμα, κι' ἀποχωρεῖ. Τοῦτον διαδέχονται οἱ ὀπαδοί του. Χορεύουν τὸν ἀγίτικο χορὸ. Ἐνα πολὺ συνηθισμένον χορὸ σὲ 2)4, ποὺ τὸν χορεύουν σὲ πολλὰ χωριά τῆς Ἑλλάδος μετὰ ὀρισμένους ἱεροτελεστίας. Ἐξάφνα ἀπὸ τοὺς χορευτὲς ἀποσπᾶται ἡ Ἐπιστήμη Ματθαίου. Πετᾷ τὶς γόβες τῆς κι' ἀπτόγη προχωρεῖ πρὸς τὴ θρακιά, ποὺ τὴν ἀναδεύουν δυὸ ἀναστενάρηδες. Βηματίζει—κάτω; βιαστικὰ αὐτὴ—δυὸ τρεῖς φορὲς ἐπάνω στὰ αναμμένα κάρβουνα ὕστερα συνεχίζει τὸ χορὸ μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους. Κάποτε ἐμφανίζεται ἡ πρωταγωνίστρια τῆς τελετῆς Φωτεινὴ Λιούρη διαδέχεται τὴ Μαρία Χατζῆ, ποὺ περπάτησε μόνο τρεῖς φορὲς ἐπάνω στὴ φωτιά σὰν τὴ Ματθαίου. Κρατᾷ στὰ χέρια τῆς τὴν εἰκόνα τῆς Θεομήτορος καὶ συνεχῶς βγάζει ἀναρθρῆς φωνῆς καὶ κραυγῆς. Προχωρεῖ πρὸς τὴ θρακιά καὶ ἀρχίζει νὰ περπατῇ συνεχῶς σχεδὸν πάνω στὰ κάρβουνα. Ἡ ἐπιμονὴ τῆς ἀρχίζει νὰ δημιουργῇ στὸν κόσμον τῶν περιεργῶν τὴ δυσπιστία. Πολλοὶ νομίζουν ὅτι πατεῖ πάνω σὲ γόβη κι' ὄχι πάνω σὲ αναμμένη θρακιά. Τὶς ἀμφιβολίας διαλύει μιὰ δοκιμὴ ποὺ κάνει ὁ κ. Τανάγρας μένα πανὶ τυλιγμένον πάνω σὲ ξύλο. Ἀκουμπᾷ τὸ ὁμοίωμα αὐτὸ τοῦ ποδιοῦ πάνω στὰ ἴχνη ποὺ ἀφίνουν τὰ γυμνὰ πέλματα τῆς Λιούρης. Τὸ πανὶ καίεται, κατὰ συνέπειαν τὰ πέλματα τῆς φοβερῆς αὐτῆς γυναίκας θ' ἄπρεπε—ἂν ἦταν βέβαια ἀπὸ τὴ συνήθη κι' ὄχι ἀναστενάρισσας—νὰ ὑποστοῦν τὸ λιγώτερον ἐγκαύματα πρώτου βαθμοῦ.

«Ὁ κ. Τανάγρας μᾶς δίνει μερικὲς ἐξηγήσεις τοῦ φαινομένου: «Ὁ χορὸς τῶν ἀναστενάρηδων ἀρχίζει ὡς ἐκδήλωσις λατρείας πρὸς τὰ θεῖα καὶ ἀποτέλεσμά του ἔχει τὴν διαρκῆ προϋούσαν μείωσιν τῶν αἰσθησεῶν τῶν ἐπιδιδομένων εἰς αὐτοῦ τοῦ εἶδους ἐκδήλωσιν τῆς λατρείας.

Οὗτοι περιπίπτουν ἀλληλοδιαδόχως εἰς τὴν κατάστασιν αὐθυποβολῆς, ὁπότε νομίζουν δι' εὐρίσκονται εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν μὲ τὸν ἅγιον τῆς προτιμῆσεώς των εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ψευδαισθήσεως καὶ τέλος τῆς ἐκστάσεως ἢ τῆς οἰσιροπληγίας, ἂν θέλετε τὴν ἀκριβῆ ἐπιστημονικὴν ὀρολογίαν. Τὰ ἐκπέμποντα εἰς τὰ σώματά των ψυχικὰ ραδιενεργὰ σώματα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν ἓνα εἶδος ἀφλέκτου προπετάσματος, τὸ ὁποῖον καταργεῖ τὰς χημικὰς ἐνώσεις τοῦ σώματός των καὶ τὸ καθιστᾷ ἀπρόσβλητον. Πλεῖστα ὅμοια φαινόμενα ἀναφέρονται εἰς τὴν ἀρχαιότητα. Ὁ Εὐριπίδης αἴφνης εἰς τὰς Βάκχας τοῦ ὀμιλεῖ περὶ Βακχίδων αἱ ὁποῖαι «ἐπὶ βοστρύχοις πῦρ ἔφερον οὐδ' ἔκαιε». Κίνητρα εἶναι ἡ πίστις, καὶ ὁ θρησκευτικὸς φανατισμὸς καὶ ἡ ἐπίδρασις τῆς ψυχῆς ἐπὶ τῆς ὕλης. Πάντως πρόκειται περὶ ἀνθρώπων μὲ κλονισμένα νευρικὰ συστήματα, τὰ ὁποῖα ἐπηρεάζουν τὸ περιβάλλον, οἱ ἤχοι τῆς μουσικῆς καὶ διάφοροι ἄλλοι παράγοντες».

Ὁ χορὸς θὰ τελειώσῃ μόνον ὅταν προστάξῃ ὁ ἅγιος μᾶς πληροφορεῖ ὁ ἀρχιαναστενάγιας.—Ὡς τὸ βράδυ ;—Καὶ τὴν νύχτα κί αὐριο καὶ μεθαύριο 1).

ΧΡ. ΕΛ.

Πιστεύω ὅτι ἐξαντλήσαμε τὸ θέμα ὅσο γιὰ τὴν περιγραφή. Ὁ ἀναγνώστης ἔχει μπροστά του τὸ ἔθιμο ξυτυλιγμένο σῶμα τῆς ἐκδηλώσεως του καὶ μπορεῖ νὰ σχηματίσῃ γνώμη μὲ τῆς προσφερόμενες πηγὰς καὶ τὰ αὐθεντικὰ κείμενα, πὼς τὸ ἔθιμο εἶναι πανάρχαιο κένδιαφέρο γιὰ τὴν διάσωσίν του μέσα στοὺς αἰῶνες, πὼς οἱ ἄνθρωποι πού τὸ τελοῦν εἶναι ἄπλοϊ ἀγράμματοι καὶ θεοσεβεῖς θνητοί, πού δίδουν μεγάλη σημασία στὴ διάσωση τῶν παραδόσεών τους, πὼς δὲν ξεχωρίζουν τὸ χριστιανικὸ ἀπὸ τὸ πανάρχαιο ἐθνικόν, πὼς ὅλ' ἀνάκατα μέσα στὴ σκέψῃ τους τὰ θεωροῦν χριστιανικὰ καθήκοντα, πού δὲν μπορεῖ νὰ τὰ παρνηθῆ κανεὶς παρ' ὅλες τῆς δυσκολίας πού τοὺς παρέχονται στὴν τέλεσίν τους καὶ τῆς ἐνοχλήσεως, καὶ πὼς στενοχωροῦνται ἐνθυμούμενοι πόσο ἀνενόχλητοι ἀπὸ τὸ μάτι τῶν ἀσεβῶν τελοῦσαν τὰ ἔθιμά τους ἄλλοτε στὴν πατρίδα τους Θράκη. Πὼς δὲν μποροῦν νὰ παραιτηθοῦν ἀπ' αὐτὰ καὶ πὼς δὲ θὰ τὰ ξεχάσουν οὔτε θὰ τὰ μελήσουν ποτέ. Βαθύτερα δὲν τοὺς ἐνδιαφέρει νὰ ἐξετάσουν. Οὔτε πὼς «ἐγκαλοῦνται», οὔτε πὼς πατοῦν στὴ θρακιά καὶ δὲν, καίονται, οὔτε ποιὲς ψυχικὲς καταστάσεις τοὺς ἀφίνουν ἄτρουτους πάνω στὸ πυροβάδισμα τοῦ Ἄγγ. Τανάγρα καὶ τὴν ἀκαῖα τους, οὔτε μὲ πιά δύναμη γίνονται θεραπευτὲς ἀρρώστων, οὔτε πὼς ἀλεξιτήριαι δυνάμεις τοὺς περιβάλλουν γιὰ νὰ καταδιώκουν τὰ ξωτικά καὶ τὰ κακὰ πού πλημμυροῦν τὸν ἄνθρωπο καὶ τὴν κοινωνία τους. Αὐτὰ ἐνδιαφέρουν τοὺς περιέργους, πού μὲ τὸν καιρὸ θὰ εὔρουν ἱκανοποίησιν τῆς περιεργείας των ἀπὸ τοὺς

1) Βλ. Ἐφημ. Μακεδονία 15 Ἰουν. 1950 Ἄγγ. Τανάγρα. «Ἐνας Ἕλληνας πυροβάτης στὴ Ν. Ἀφρική».

ψυχολόγους, τοὺς ψυχιάτρος καὶ τοὺς ἐπιστήμονες τῶν ψυχικῶν φαινομένων. Ἐκεῖνο ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ γίνῃ εἶναι πῶς θὰ ἐνδυναμωθῇ ἡ τέλεση τοῦ ἔθιμου, ἢ μὴ παρενόχληση τῶν καλῶν αὐτῶν χριστιανῶν καὶ τοῦ μυστικισμοῦ των ἀπὸ τὶς ἐκκλησιαστικὰς ἀρχὰς καὶ πολιτικὰς, ποὺ ἀντὶ νὰ τοὺς παρεμβάλλουν προσκόμματα χρέος ἔχουν νὰ ἐνισχύσουν τὸ πανάρχαιο ἔθιμο νὰ ζῆση, ὅπως ἕως τώρα στὰ παρθένα μέρη τῆς Ἁν. Θράκης, καὶ νὰ ζῆση παραδιδόμενο στοὺς μεταγενεστέρους ἀπογόνους τῶν ἀναστενάρηδων κρατεωμένο, ποὺ δὲν ἐνοχλοῦν οὔτε τὴν ἐκκλησία, οὔτε τὴν πολιτεία, ἀλλὰ καὶ περισώζουν τὰ πανάρχαιά μας ἔθιμα τόσο ζωντανὰ καὶ τόσο διδαχτικά.

Εἶθε τὸ μελέτημά μου αὐτὸ νὰ ὠφελήσῃ ὅσο τὸ ἐπιθυμῶ καὶ τὸ καλλιερῶ, ὅπως τόσο μᾶς ὠφέλησε τοῦ Ἁ. Χουρμουζιάδη πρὸ ὀδγόντα χρόνια. Κατακλείδα τῆς λαογραφικῆς αὐτῆς ἐργασίας παραθέτω τὴ γνώμη τοῦ κ. Ἄγγ. Τανάγρα γιὰ τὸ ἔθιμο, ποὺ βαρύνει στὴν προσπάθεια τῆς ἐρμηνείας τοῦ φαινομένου τῆς πυροβασίας καὶ ἀκαΐας πολὺ, καὶ ἴσως φωτίζει ὄχι λίγο τὴν προσπάθεια τοῦ περιέρογου θεατῆ καὶ τοῦ μελετητῆ νὰ βρῇ τὴ λύση, ποὺ τὸν ἀπασχολεῖ καὶ τὸν βασανίζει. Ὁ Ἄγγ. Τανάγρας ἔχει ξοδέψει τόσες πνευματικὰς δυνάμεις γιὰ τὰ ψυχικὰ αὐτὰ προβλήματα, ὥστε ἡ γνώμη του νὰ εἶναι πολὺτιμη. Ἴδου αὐτὴ :

« *Ἡ πιθανὴ ἐξήγηση τῆς ἀκαΐας τῶν ἀναστενάρηδων.* Πῶς ἡμπορεῖ νὰ ἐξηγηθῇ ἐπιστημονικῶς μὲ τὰς σημερινὰς γνώσεις μας τὸ καταταπτικὸν φαινόμενον τῆς ἀφλεξίας; Τοῦτο ὄχι μόνον παρετηρήθη ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων, ὄχι μόνον ἐνεργεῖται εἰς τὰς ἡμέρας μας ὡς θρησκευτικὴ ἐκδήλωσις ἀπὸ τὰς Ἰνδίας μέχρι τῶν νησιῶν τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ τῶν ἰδικῶν μας ἀναστενάρηδων τῆς Θράκης, ἀλλὰ καὶ διεπιστώθη πειραματικῶς εἰς τὸ Λονδῖνον κατὰ τὸ 1935 ἀπὸ ἐπιτροπὴν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου μὲ τὸν ἐπίτηδες μετακληθέντα φακίρην Kuda Bux.

Διὰ τὴν ἐξήγησιν ἐπικουρεῖ καὶ τὸ τεῦχος Ἰουλίου 1950 τοῦ Ἀμερικανικοῦ Geographic Magazine ὅπου δημοσιεύονται ὠραῖαι φωτογραφίαι τῆς πυροβασίας εἰς τὰς νήσους Φίτζι ¹⁾. Καὶ ἤδη ἂς δοῦμε ποία πιθανὴ ἐξήγησις ἡμπορεῖ νὰ δοθῇ εἰς τὸ φαινόμενον αὐτὸ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν σημερινῶν κατακλήσεων τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς διασπάσεως τοῦ ἀτόμου, ἣτις ἀποδεικνύει ὅτι πράγματι ὕλη δὲν ὑπάρχει ἀλλὰ μόνον συμπύκνωσις ἐνεργείας, μέρος τῆς ἀνεξιχνιάστου δημιουργικῆς δυνάμεως καὶ ὅτι ἐγκλείομεν μέσα μας — ὅπως καὶ κάθε ὑλικὴ μορφή τῆς ζωῆς — ἀφαντάστους δυνάμεις, ὡς μέρη αὐτῆς τῆς δημιουργικῆς δυνάμεως. Τοῦτο δὲ ἀπεδείχθη ὀριστικῶς διὰ τῆς ἀτομικῆς βόμβας, ὅπου ἐν ἀπὸ τὰ κύρια σώματα ποὺ ἀποτελοῦν τὸν πλανήτην μας, τὸ Οὐράνιον 235, τοῦ ὁποίου ὅμως κατορθώνει νὰ διασπάσῃ τὰ ἄτομα, ἐξηφάνισε δύο μεγάλας Ἰαπωνικὰς πόλεις. Ἐὰν ἡξυέραμε νὰ διασπά-

1) Βλέπε ἀνωτέρω σ. 289.

σωμεν τὰ ἄτομα τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος καὶ αὐτὰ τὰ ἀπορρίμματα του τὰ ἀποχτενίδια. τὰ νύχια πού κόπτομεν, θὰ ἤμποροῦσαν νὰ προξενήσουν μεγάλας καταστροφάς. Ἄλλὰ ἡ ἀποτελοῦσα τὸ σύμπαν καθ' ὅλας τὰς μορφὰς τῆς ζωῆς δημιουργικὴ δύναμις ὑπὸ μορφὴν ἠλεκτρισμοῦ (Πρωτονίων καὶ Ἡλεκτρονίων) δὲν περιορίζεται μόνον νὰ ἐνεργῇ ὡς τυφλὴ ἐνέργεια ὅπως εἰς τὴν ἀτομικὴν βόμβαν.

«Ἐὰν μετὰ τὰ κύρια σώματα τῆς Χημείας ἔλθωμεν εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις τῆς ζωῆς, τὰ φυτὰ, τὰ ἐνάλια, τὰ ἔντομα, τὰ ζῶα, βλέπομεν ἐκδηλουμένην ὄχι μόνον ἐνσυνειδήτως ἀλλὰ καὶ μὲ ἰδιότητος θαυμασίας καὶ ὑπερανθρώπους **διὰ τῶν ἐνστικτων** χωρὶς τὰ ὁποῖα θὰ ἦτο ἀδύνατος ἡ διατήρησις καὶ ἐξέλιξις τῆς ζωῆς.

«Πράγματι βλέπομεν εἰς ὅλας τὰς βαθμίδας τῆς ἐξέλιξεως τόσα καταπληκτικὰ ἐνστικτα αὐτοσυντηρήσεως, διαιωνίσεως τοῦ εἶδους, στοργῆς πρὸς τὰ τέκνα, συντηρήσεως τέκνων πού δὲν θὰ γνωρίσουν τοὺς γονεῖς των, ὥστε δὲν εἴμπορεῖ κανεὶς νὰ μὴ αἰσθανθῇ θαυμασμόν ἀνάμικτον μὲ δέος διὰ τὸ φοβερόν μυστήριον μέσα εἰς τὸ ὁποῖον ζῶμεν καὶ τοῦ ὁποίου μέρος ἀποτελοῦμεν καὶ ἡμεῖς. Πῶς θὰ εἴμποροῦσε νὰ συντηρηθῇ κάθε ζωϊκὸς ὄργανισμός, ἐὰν τὸ μέρος τῆς δημιουργικῆς δυνάμεως πού μᾶς ἀποτελεῖ δὲν ἐκάνονε τὰς λειτουργίας τῶν ὀργάνων τοῦ σώματός μας, δὲν ἀνέπλαττε τὰς βλάβας του, δὲν μετέβαλλε μέσα εἰς τὴν μήτραν τῆς γυναικὸς δύο μικροσκοπικὰ κύτταρα εἰς νέον ἄνθρωπον ;

«Βλέπομεν λοιπὸν τὴν δημιουργικὴν δύναμιν πανταχοῦ παροῦσαν καὶ εἰς τὴν πλεόν ἀσήμαντον μορφὴν τῆς ζωῆς νὰ γρηγορῇ εἰς κάθε περίστασιν διὰ τὴν περίσωσιν καὶ συντήρησιν τοῦ ἀτόμου. Μόλις ὅμως ἐμφανίζεται ὁ λογικὸς εἰρμός, ὅπως εἰς τὸν ἄνθρωπον, τὰ ἐνστικτα περιορίζονται μέσα εἰς τὸν ὄργανισμόν σὰν νὰ λέγουν : «Τώρα δὲν μᾶς χρειάζεται πειά. Ἄς σὲ ὀδηγήσῃ ἡ λογικὴ σου...» Ἄλλ' ὅπως εἶπομεν οἱ ὑπεράνθρωποι ἰδιότητες τῆς δημιουργικῆς δυνάμεως ὀπισθοχωροῦν μέσα εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ δὲν ἐκδηλώνονται αἱ αἰσθήσεις καὶ δὲν λειτουργεῖ ὁ λογικὸς εἰρμός ὅπως εἰς τὸν φυσικὸν ὕπνον (τηλεπαθικὰ ὄνειρα), τὸν τεχνητὸν ὕπνον (ὕπνωτισμός) τῆς ἐκστατικῆς καταστάσεως ὅτε ἐκδηλώνονται τὰ ὑπερυλικά φαινόμενα τῆς Τηλεπαθείας, τῆς Διοράσεως, τῆς Ψυχομετρίας, τῆς Τηλεκινησίας κ.λ.π., Πῶς εἴμπορεῖ νὰ ἐξηγηθῇ ὅτι ὠρισμένα ἄτομα εἰδικοῦ ὄργανισμοῦ (Πυθίας—μέντιουμ) παίρνουν τηλεπαθικῶς τὰς σκέψεις ἄλλων ἀνθρώπων καὶ ἀπὸ τοὺς ἀντίποδας ἀκόμη ; Πῶς ἐξηγεῖται οἱ Ραβδοσκοποὶ ν' ἀνακαλύπτουν ὑπογείους πηγὰς, ν' ἀνακαλύπτουν κρυμμένα πράγματα (ἐρεΐπια ἐκκλησιῶν — εἰκονίσματα) καὶ νὰ προλέγουν καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον ἀτόμων, τὰ ὁποῖα ἔχουν λανθανούσας σωματικὰς ἀλλοιώσεις χωρὶς καμμίαν νοσηρὰν ἐκδήλωσιν ;

«Πῶς συμβαίνει εἰς τὰ Τηλεκινητικὰ φαινόμενα νὰ ἐξαφανίζονται ἀντικείμενα ἐνίστε βραχύτατα καὶ νὰ ἀνευρίσκονται εἰς μέρη ὅπου δὲν φθάνει

ἀνθρώπινη δύναμις ἢ νὰ καταστρέφονται ἢ νὰ παραμορφώνονται σιδηρᾶ ἀντικείμενα τὰ ὁποῖα μόνον τὸ καμίνι τοῦ σιδηρουργοῦ θὰ εἴμποροῦσε νὰ ἐπηρεάσῃ. Ἡ ἀκόμη εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ψυχοβοφίαν (Βασκανίαν—κακὸ μάτι) ἢ ζωϊκὴ ψυχοραδιενέργεια νὰ προκαλῆ νοσηρὰς ἀλλοιώσεις εἰς ἄλλους ὄργανισμοὺς (Βασκανία—ματόκομα) ἢ νὰ θεραπεύονται ἀλλοιώσεις αὐτῆς, (θεραπευταὶ — ξεβασκανισταί). Καὶ ὅμως ἔχομεν ἀποδεικτικὸν τὸ πείραμα ὑστερικῶν ἀτόμων εἰς τὴν ράχιν τῶν ὁποίων ἂν κολλήσωμεν τεμάχιον χαρτιοῦ μὲ τὴν ὑποβολὴν ὅτι εἶναι ἐκδόριον, βλέπομεν ν' ἀναπτύσσεται ἀληθινὴ φλύκταινα μὲ ὑγρὸν. Συμπέρασμα ὅλων αὐτῶν εἶναι ὅτι ὡς μέρος καὶ ἡμεῖς τῆς ὑπερανθρώπου δημιουργικῆς δυνάμεως, κρύπτομεν μέσα μας τεραστίας δυνατότητας τὰς ὁποίας ἀγνοοῦμεν, ἀληθινὴν πηγὴν θαυμάτων διὰ τὴν ὁποίαν δὲν ὑπάρχει τὸ ἀδύνατον, ὅπως ἄλλως φαίνεται ὅτι τὸ ἀδύνατον δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν πλάσιν.

«Ἡ μόνη ἄλλοιπὸν πιθανὴ ἐξήγησις τῆς ἀφλεξίας εἶναι ἡ ἐκδήλωσις τῶν ἰδιοτήτων τῆς δημιουργικῆς δυνάμεως ποὺ μᾶς ἀποτελεῖ καὶ ἣτις ἐκπέμπεται ἀπὸ τὸν ὄργανισμὸν ὠρισμένων ἀτόμων εὐρισκομένων ἐν μειώσει αἰσθήσεων. Ὄντως δὲ οἱ Ἀναστενάρηδες περιπίπτοντες εἰς ἐκστατικὴν κατάστασιν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἀκραδάντου των πίστεως διὰ τῶν χορῶν πρὸ τῆς εἰκόνας τοῦ πάτρωνός των Ἁγίου, γίνονται εἶδος ζωντανῶν ραδιενεργῶν σωμάτων καὶ ἐκπέμπουν ψυχικὴν ἀκτινοβολίαν, ἣτις ἐνεργεῖ μὲ ἰδιότητα ὑπερανθρώπων. Σχηματίζει δηλαδή, ὅπως εἰς τοὺς τρεῖς παῖδας ἐν τῇ καμίνῳ εἶδος ζώνης ἀπυροφλεγούσ γύρω ἀπὸ τὸ σῶμα καὶ τὰ ἐνδύματά τους, ἣτις ἐμποδίζει τὰς χημικὰς συγγενείας καὶ τοὺς διαφυλάττει ἀλωβήτους καὶ ἀβλαβεῖς.

Ὁ χειροῦργος ἰατρός κ. Ἰπποκράτης Κ. Μακροῦς ἀπὸ τῆς Σέρρες μᾶς ἔστειλε τὴν ἐξῆς πολλῆς σημασίας ἐπιστολή. Τὴν δημοσιεύουμε ὡς ἓνα ἐπὶ πλέον τεκμήριον γιὰ τὴν ἀλήθεια τοῦ ἐθίμου, τῆ σημασία του καὶ τῆ διαπίστωσις τῆς ἀκατίας

«Κάτοχος τῆς ἀπὸ 22)7)50 ἐπιστολῆς σας σπεύδω νὰ σῶς ἀπαντήσω. Εἰδικῶς δὲν ἔχω ἀσχοληθῆ μὲ τὰ Ἀναστενάρια. Ἡ πρώτη γνωριμία μου μὲ αὐτὰ ἐγένετο διὰ τῶν γνωστῶν δημοσιευμάτων τοῦ κ. Ἁγγ. Τανάγρα. Πρὸ τετραετίας δὲ παρηκολούθησα καὶ ἐγὼ τὴν τελετὴν. Κατὰ ταύτην ἀπὸ πρῶτας φέρουσι τὸ θῦμα, ταῦρον ἐν Θράκῃ, ἐνταῦθα δὲ κριδὸν ἢ ἄλλο ὅμοιον ζῶον ἐν ἧ καὶ πλείονα, ἀπὸ πρῶτας ἐν πομπῇ ἔξωθεν τῆς ἐκκλησίας τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου. Μετὰ τὸ τέλος τῆς λειτουργίας θυσιάζουσι τὸ ἦ τὰ ζῶα καὶ διανέμουσι τὸ κρέας εἰς πάντας τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου, τοῦτο θεωρεῖται «καλὸ» δι' ὅλον τὸ ἔτος. Εἰς τὸ χωρίον Ἁγία Ἐλένη Σερρῶν, εἰς ὃ παρηκολούθησα ἐγὼ ταῦτα, τὸ κρέας διενεμήθη εἰς ὅλους τοὺς ἐν τῷ χωρίῳ Θραῦκας πρόσφυγας ἐκ Βορείου Θράκης, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου Ἀθιγγάνους καίπερ ὄντας Χριστιανοὺς καὶ τοῦτο διότι

δὲν θεωροῦσι τούτους ἀξίους νὰ συμμετάσχωσιν ὅπωςδήποτε εἰς τὸ μυστήριον. Τὸ ἀπόγευμα ἔνωρὶς συναθροίζονται ὅλοι ἔξωθεν τῆς οἰκίας τοῦ ἀρχιαναστενάρη, τοῦ «*Παπποῦ*», ὅπου φυλάσσονται αἱ ἐκ Θράκης κομισθεῖσαι εἰκόνες τῶν Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, εἰσέρχονται, ἀνάπτουσι κηρίον καὶ προσκυνοῦσι. Ταυτοχρόνως ἀρχίζει ὁ ἱερός χορὸς τῶν μελλόντων νὰ λάβωσι μέρος εἰς πυροβασίαν. Ὁ χορὸς εἶναι ὀργιώδης χαρακτηριζόμενος ὑπὸ πολλῶν καὶ ταχυτάτων πηδημάτων μετὰ μικρῶν βημάτων καὶ τινῶν περιστροφῶν, διαρκεῖ δὲ ἐπὶ δύο ἢ τρεῖς ὥρας, ἐπὶ πλέον οἱ χορευταὶ περιρρέονται ὑπὸ ἀφθόνου ἰδρωτός καὶ ταυτοχρόνως ἡ μορφὴ τῶν φωτίζεται ὑπὸ ὀλονὲν ἔντονωτέρας ἐκστάσεως. Ἀξιοθαύμαστον εἶναι ὅτι εἰς τὸν ὀργιώδη τοῦτον χορὸν λαμβάνουσι μέρος καὶ ἀντέχουσι μέχρι τέλους ἄνευ ἀναπαύλας ἄτομα λιπόσαρκα καὶ ἀσθενικά, πρῶγμα τὸ ὁποῖον δυσκολώτατον θὰ ἦτο καὶ διὰ νέα καὶ εὐρωστα ἄτομα, ἐὰν δὲν συνυπῆρχεν ὁ ψυχικὸς παράγων.

«Κατὰ τὸ διάστημα τοῦ χοροῦ τούτου προσέρχονται αὐτομήτορι ἐθελονταί. Ἀπὸ τοῦ παρισταμένου πλήθους ἀποσπῶνται τινὲς καὶ ἀναλαμβάνοντες καὶ αὐτοὶ εἰκόνα τινὰ ἀνὰ χεῖρας μετέχουσι εἰς τὸν ὀργιώδη τοῦτον χορὸν. Ὅταν ἡ ψυχικὴ ἔξαρσις φθάσῃ εἰς τὸ πρέπον σημεῖον ὁ ἀρχιαναστενάρης κινεῖται αἴφνης πρὸς τὴν πυρὰν ὀρχούμενος τὸν αὐτὸν χορὸν ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν πυροβατῶν τῶν πάντων ἐκβαλλόντων ὡς ἀπ' ἀρχῆς εἰς πᾶν πήδημα τὸ ἐπιφώνημα «ἴχ, ἄχ», ἐξ οὗ—ἴσως— καὶ ἡ ὀνομασία Ἀναστενάρια... Ἡ πυρὰ εἶναι ἐτοιμὴ πλάτους δύο μέτρων μήκους κατὰ τι μεγαλυτέρου καὶ ὕψους 1ῷ—20 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου. Οἱ παριστάμενοι θεαταὶ ἔνεκα τῆς θερμότητος ἴστανται εἰς ἀπόστασιν, οἱ ἀναστενάρηδες ὁμως στερεῶ ποδὶ εἰσέρχονται εἰς τὴν πυρὰν καὶ μὲ δύο ἢ τρεῖς βήματα ἔξέρχονται ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους, ὡσεὶ ἐβάδιζον ἐπὶ χλόης. Τοῦτο ἐπαναλαμβάνεται πολλάκις ἐν τῷ μεταξὺ ὁ ἑσμὸς τῶν πυροβατῶν ὀρχούμενος πάντοτε τὸν αὐτὸν φρενῆτιώδη χορὸν καὶ ἐκφωνῶν τὰ ἄνω μνημονευθέντα ἐπιφωνήματα, κάμνει γύρους εἰς τὸ χωρίον, οὐ μόνον εἰς τὰς ὁδοὺς ἀλλὰ καὶ ἀνερχόμενος καὶ κατερχόμενος οἰκίας... Κατὰ τινὰ τοιαύτην ἔξοδον καθ' ἣν ἔτυχε νὰ εἶμαι παρών, μία τῶν γυναικῶν ἔπεσε λιπόθυμος· ἔσπευσα νὰ ἐξετάσω τοὺς πόδας τῆς, οὐδὲ ἴχνος ἐρυθρήματος ἔφερον. Ἐπίσης ἀξιοπαρατήρητον εἶναι ὅτι ποδήρεις χιτῶνες τῶν γυναικῶν ὧν τὰ κράσπεδα πολὺ πλησιάζουσι πρὸς τὴν πυρὰν οὐδὲν σημεῖον καύσεως παρουσιάζουσι ὅπως καὶ τὰ περιπόδια τὰ ὁποῖα τυχὸν φέρουσι τινὲς τῶν πυροβατῶν. Τοιαῦτα περιπόδια ἔχει ὁ κ. Ἀγγελος Τανάγρας. Αὗται εἶναι αἱ προσωπικαί μου παρατηρήσεις, ὡς πρὸς τὴν ἐρμηνείαν τοῦ φανομένου ἁρμοδιώτερος νὰ ἐξηγήσῃ τοῦτο εἶναι ὁ κ. Τανάγρας».

Ε Π Ι Μ Ε Τ Ρ Ο

Ἡ πνοὴ καὶ ἡ φωτιά. Οἱ ἀναστενάρηδες, ὅπως διαπιστώνεται ἀπὸ τὶς περιγραφάς, εἶναι πρόσωπα τοῦ ἐθίμου καὶ τοῦ θιάσου, ἀφωσιωμένα σὺν

ἔργο τους, οἰστορηλατημένα ἀπὸ ἓνα ἱερὸ ἐνθουσιασμό ἀκατανίκητο, ἀπὸ μιὰ πίστη βαθεῖα κι ἀπὸ τὴν ἐπίγνωση ὅτι εἶναι καλεσμένοι ἀπὸ τὴν δύναμη, πού τοὺς κατευθύνει στὸ ἔργο τους—τὴν πνοή, καὶ τὴ φωτιά. Πρὶν μπουὶν στὸ θίασο, πρὶν ριχτοῦν στὴ φωτιά καὶ στὴν θρακιά, πρὶν μετάσχουν στὸ χορὸ τῆς φωτιᾶς καὶ πρὶν ἀναγνωρισθοῦν ἀναστενάγια, ὑφίστανται δοκιμασίες ψυχικὲς πού ἐπιδροῦν στὸ σῶμα τους καὶ εἶναι στὸ πρόσωπό τους καταφανεῖς. Τῆ συμμετοχὴ τους τὴν ἐπιτάσσει ἡ ἄγνωστη δύναμη, ἡ «πνοή» πού τοὺς μιλεῖ, τοὺς παραγγέλλει, τοὺς προστάζει. Πιστεύουν στὴν ὑποταγὴ τους πού τοὺς φέρνει τὴ λύτρωση. Χωρὶς τὴν ὑποταγὴ δὲν μποροῦν νὰ ἐξακολουθήσουν ὁμαλὰ τὴ ζωὴ τους. Δὲν μετέχουν τοῦ θιάσου ἀπὸ μίμηση ἢ συνήθεια, ἀλλὰ ἀπὸ ἐπιταγὴ κάποιας δυνάμεως πού τοὺς προστάζει, ὅπως ἀφηγείται παρακάτω ὁ προεστὸς ἀναστενάρης, Γεωργάκης Λάντζος. Τὴν ἀφήγησή του μᾶς ἔστειλε ὁ γιατρὸς Ἰ. Καπίστρας ἀπὸ τὸ Ν. Σκοπὸ Σερρών, πού παρακολούθησε στὴν Ἁγία Ἐλένη τὴν τέλεση τοῦ ἐθίμου πολλὲς φορὲς καὶ μίλησε ἰδιαίτερα μαζὶ του. Τὴν δημοσιεύω ἐπὶ λέξει :

«Ἐκεῖ στὴν Ἁγία Ἐλένη ἐγνώρισα τὸν ἀναστενάρη Γεωργάκη Λάντζο, πού μοῦ ἀφηγήθηκε τὰ ἑξῆς, πού ἀφοροῦν τὴν καταληψία καὶ τὴν ἐγ' κάλεση καὶ τὴ νευρική κρίση, πού δοκιμάζει ὁ ὑποψήφιος ἀναστενάρης : «Στὰ 1947 τὸ Μάη μῆνα κεῖ πού ἔβροσκα τὰ πρόβατά μ', πάν' στὸ μεσημέρ' μοῦ ἦρθε μιὰ σκοκίδα (σκοτεινιά) καὶ μιὰ πάτσα (ράπισμα στὸ μάγουλο), κι ἄκουσα φωνὴ νὰ μὲ λέγ' : «Ἦρθεν ἡ ὥρα καὶ θὰ μαρτυρήσης. Εἶσαι ρίζα καὶ κλωνὶ δικό μου. Εἶσαι στοιχεισμένος σὲ μένα ἀπὸ τὸ μπαμπά σου. Μολόγησε, μαρτύρησε σημάδια δικά μ'. Θὰ πάθης μιὰ μπακίρα νερὸ καὶ θὰ κάνετε ἁγιασμό μὲ τὸ χορὸ τὸ δικό μου καὶ θὰ περάση ὄλ' ἡ πλάσ' ἡ δική μ', νὰ φωτίση φῶς μου, φῶς σας ὁ γειρομός. Κύργιε λήησον. Πιστεύεις, πιστεύω, μαρτύρησε μολόγησε.» Τρεῖς ὥρες ἔμεινα ἀκούνητος, ἀμίλητος, μόνο ἔκλαιγα. Τὰ πρόβατά μ' ἔφυγαν πρὸς τὸ χωριό, γύρισαν μόνα καὶ ἦρθαν δίπλα μου μαζωμένα (κουμούλα). Τρεῖς ὥρες πέρασαν καὶ συνῆλθα χωρὶς νὰ μιλῶ κι ἔφθασα στὸ σπίτι. Ἡ γυναῖκα μου ἀνήσυχη βγήκε ὄξω. Κατώρθωσα, κλαίγοντας, νὰ τῆς πῶ :—Δός μου τὰ ροῦχα μ'.—Καὶ ποῦ θὰ πᾶς ;—Δὲ ξαίρω, ὅπου μὲ πάγ' ὁ δρόμος. Ἦνε τρεῖς (δρόμ'). Δίχως νὰ ξαίρω πῆγα σπὶτ' τῆς Βλάσκαινας στὰ εἰκονίσματα. Ἐκεῖ ἦρτα στὰ καλά μ', ἀναψα θυμίαμα, κερὶ καὶ ἔκανα δὴ προσευχὴ μ'. Τὴν ἄλλ' τὴν ἡμέρα, τὴν ἴδια ὥρα ἤμνα πάλ' ζαλισμένος καὶ κάτι μῶδήγησε στὴν ἐκκλησιά, μιὰ δύναμ'. Αὐτὸ γίνεθνα τρία χρόνια χωρὶς νὰ μπορῶ νὰ δγιῶ τὴ δουλειά μ'. Πολλὲς φορὲς κατέβκα πὲ τὸ κάρο καὶ γύριζα στὸ σπὶτ', ὅπου πλάγιαζα. Πῆγα στὴ Μαυρολεύκη πού βρίσκουνται εἰκονίσματα. Μιὰ μέρα πού ἔπεσα πρὸς ἔπνο ζαλίστηκα κι ἄκουσα φωνὴ πού ἔλεγε :—Γῆ ὥρα ἦρθε. Τὴ λαμπάδα ἀπὸ τὴ μέλισσα νανάψης κι ὄλα τὰ σημάδια μου νὰ φανερωθοῦν. Μὴ φοβᾶσαι, ἔχει ἀνθρώπους πού θὰ τὰ σιγορίζουνε. Μεῖς δὲ θὰ χαθοῦμ' !» μὲ

μιᾶς ἀναψα φῶς, λαμπάδα, καντήλια, χοροπηδοῦσε ἡ γῆ. πού ἀναψε καὶ ἦταν ἓνα χάος, ὁμορφο προῖγμα. Οἱ γειτόν' μου δὲ μῆραν εἶδησ' ἀπ' αὐτά· Κάποτε ἡ δύναμη—πνοή—μὲ εἶπε νὰ πάρω κασμά καὶ φκιάρι καὶ τῆ Ντίνα τῆ Βλάσκαϊνα (ἀρχιαναστενάρισσα). Αὐτὴ μὲ ὠδήγησε σένα μέρος πού δὲν δὴ ἤξαιρα. Δὲν ἤξαιρα ἂν ἤμνα χίλια μέτρα στὸν ἀγέρον ἢ χίλια κάτ' πὲ τῆ γῆ. Μὲ γεῖπε σκάψε. Ἔσκαψα καὶ βρῆκα ἓνα ἀγίασμα.

Ἄμέσως γῆρα στὰ καλά μ' καὶ κατάλαβα ὅτι βρίσκουμ' στὴν ἀκρη τῆ χωριοῦ. Πὲ τότε πιά σιγὰ σιγὰ ἄρχεψα νὰ ἔχω ὄρεξ' γιὰ δουλειὰ καὶ νὰ κυττάζω τῆ φραμίλια μ'. Ἐχτός Τετάρτη καὶ Παρασκευὴ πού κάμποτε καταλαβαίνω νὰ μὲ πιάνει ὁ ἅγιος». Ἔτσι ὁ ἀνθρωπος μῆκε ἔκτοτε στοὺς ἀναστενάρηδες.

Ἀνακοίνωση τοῦ Κ. Κουκκίδη δημοσιογράφου. «Περαισιχὸς ἀπὸ τὴν Ἀγία Ἐλένη, τὸ χωριὸ ὅπου ζῆ μέσα στὴ μυστικοπάθειά του ἓνας κόσμος ἀπὸ ἀναστενάρηδες, ἔμεινα κατενθουσιασμένος ἀπὸ τὴν ὁμορφη πρασινάδα του. Πράγματι ἀρκετὲς αὐλὲς εἶναι ἐφωδιασμένες μ' ἀρτεσιανὰ πηγὰ δια κι' ἔτσι βρῦσες μ' ἀρκετὰ χοντρή τῆ ροῆ τοῦ νεροῦ ἔξαπολοῦν τὸ νάμα των ἀσταμάτητα. Παρέκει, ξυστὰ μὲ τὸ χωριό, ὁ ποταμὸς Ἄϊ—Γιάννης τοῦ χαρίζει τὸ δικό του νάμα, κυλῶντάς το ἤρεμα. Τὰ δέντρα ξεπετιοῦνται ὑψηλόκορφα καὶ πολύφυλλα κι' ἡ χλόη μέσα σὲ κήπους κι' αὐλὲς παρουσιάζεται πάντα ὀργιαστική. Τὸ χωριὸ χαίρεται ὀλημερὶς μέσα σὲ μιὰ παραδεισιακὴ πλάση. Εἶδα τρεῖς ἀναστενάρηδες, τὸν ἄλλοτε ἀρχηγό τους γέρο Δραγούλια, τὸν τωρινὸ ἀρχηγὸ Γιωργάκη Γιαβάση καὶ τὸν ἀναστενάρη Γιωργάκη Λάντισο. Ὁ πρῶτος μ' ἐπληροφόρησεν ὅτι παρέδωκε τὸ ἀξίωμά του στὸν Γιωργάκη Γιαβάση καὶ τὸν θεωρεῖ ἀντάξιο διάδοχό του. (Ὁ Γιωργάκης Λάντισος) πάλι

1) Γιὰ τὴν φωτιά ὁ Ἰ. Καπίστρας εἶχε τὸν ἐξῆς διάλογο μὲ τὸν Γιωργάκη Λάντισον, ἀναστενάρη τῆς περιοχῆς στίς 9 Ὀκτωβρ. 1950, «Τοῦ ἐξήτησα νὰ μοῦ πῆ ποιά εἶναι ἡ δευτέρα ἐρώτηση σχετικῶς μὲ τὴ φωτιά· λοιπὸν οὔτε καὶ αὐτὸς τὴν ἐνθυμεῖται. Μὲ τὰ πολλὰ μοῦ εἶπεν ὅτι εἶναι : ἀπὸ ποῖο ξύλο ἀνάφτηκεν ἡ πρώτη φωτιά. Οἱ ἀπαντήσεις εἰς τὰ ἐρωτήματα αὐτὰ εἶναι : Τὴν πρώτη φωτιά τὴν ἀναψαν ὁ Μαλῆς καὶ ἡ Μαλοῦ, τὸ δὲ πρῶτο ἀναφερθὲν ξύλο εἶναι τὸ ἀξιο ξύλο (ἢ ὀξυὰ) πού παράγει τὴν ἴσκα. Τὴν ἀναψα μὲ δύο ἀσπριοβόλους (ἢ μᾶλλον προοβόλους ἐξ οὗ τὰ Σαμακοβιανὰ πρυοβολικά τὰ ὁποῖα ἔχασεν ὁ παπούς ὁ Μπαχατούρης) καὶ μὲ τὴν ἴσκα καὶ ἔτσι ἔβαλαν τὴ φωτιά στὴ τζέπη.

Ἐχτός τούτων ὑπῆρξε καὶ ὁ Λυσκακάρης (κατοικῶν εἰς Κάκαρο καὶ ἐκεῖθεν δίδων λύσεις) ὁ ὁποῖος εἶπεν εἰς τὸν Μαλῆν καὶ τὴν Μαλοῦν ὅτι ἂν ἰδῆ φωτιά θὰ μῆ μέσα καὶ θὰ πιστεύη σὲ ὅτι θὰ βλέπη στὴ γῆ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ἀπὸ τὴν δύναμι τοῦ Θεοῦ, θὰ στήση τὰ θεμέλια καὶ θὰ γίνη δρόμος καὶ μονοπάτι γιὰ νὰ τὸν πατοῦν ὅλοι. Τὰ θεμέλια ἐστήθησαν στίς κατωτέρω τοποθεσίαις περὶ τὸ Κωστῆ Μῦλος· Ἀξίος—Ρίζα—Σαῖτᾶς—Ζυδὸς Παλιοκκλησιὰ—Γαλακτολεῖβαδο,· Γλᾶρος· Δοκίμια—Σταυροδρόμι· Στύλος· Πλατάνια· Τριπόρι Κυδωνιὰ· Σταυρὸς· Διάβολος· Τῆς Μαρίτσας ἢ Φωληὰ· Μπουγιὰ· Μπαμποκαλή· Τοπόλας· Γιέζουρο· Βλάχοβο· Τῆς Ἑλληνῆς τὸ λειβάδι—Λυκοῦδι· Λυκότρυπα· Μελισσόπετρα, Τσιρίζο· Σκαζῆδες· Λιά· Μεγάλη Ἀγελαριά, Μικρὴ

μου ἔθεσε δυὸ ἐρωτήματα τ' ἀκόλουθα : Ποιὸς ἔδωκε πρῶτος τὴ φωτιά στοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀπὸ ποιοῦ ξύλου ἀνάφτηκε ; Ποιὸ ζῶο ἤπιε πρῶτο νερό ; Ἐπειδὴ δὲν πῆρε καμμιά ἀπάντησή μου, μου ἀποκρίθηκε ὅτι αὐτὸς ξαίρει πῶς ν' ἀπαντήσῃ κι' ὅτι οἱ ἄλλοι ἔμεῖς, χρεωστοῦμε νὰ ἐρευνήσουμε τὰ βιβλία μας γιὰ νὰ βροῦμε τὶς ἀπαντήσεις.

Μ' ἐρώτησε ποιά εἶναι ἡ ἔννοια τῆς γκαίντας, τῆς λύρας καὶ τοῦ νταβουλιοῦ. Τὰ δύο πρῶτα ὄργανα, κατὰ τὴν ἐρμηνεία του, συμβολίζουν τὴν ἀναπνοὴ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὸ τελευταῖο εἶναι ὁ νεκρὸς ἄνθρωπος. Σὲ συνάρτηση μ' αὐτὰ ἐπρόσθεσε ὅτι τὸ νταβουλί χτυπᾷ μοναχό του προκειμένου ν' ὑρχίση ἡ αναστενάρικη τελετὴ. Μόλις ἀκουσθῇ τὸ χτύπημα, οἱ αναστενάρηδες ξεκινοῦν.

Ὁ ἀρχιαναστενάρης Γιωργάκης Γιαβάσης ἔχει διασκευασμένο τὸ δωμάτιό του γιὰ τὴν καθημερινὴ τελετουργία του. Πολὺ κοντὰ σ' ἓνα τοῖχο, στολισμένο μὲ διάφορες εἰκόνες, ἐπάνω σ' ἓνα τραπέζι εἶναι τοποθετημένα τὸ «Μέγα Ὁρολόγιον», θυμιατά, κεριὰ καὶ ἄλλα εἶδη τῆς ἐκκλησίας. Σηκωνόμενος μεσάνυχτα, κάνει ἐκεῖ τὴν

προσευχὴ του, πέφτει σὲ ἔκσταση, ξανακοιμῆται, κι' ἔπειτα σ' ὠρισμένες ὥρες τῆς ἡμέρας εἶναι ἀφωσιωμένος σὲ τελετουργικὰ καθήκοντα. Ὁ ἀρχιαναστενάρης καθὼς καὶ οἱ δυὸ αναστενάρηδες πού εἶδα, ἀπέχουν ἀπὸ δουλειᾶς τῶν χωραφιῶν. Ἐνοικιάζουν τὰ δικά τους καὶ ζοῦν ἀπὸ τὰ μικρὰ εἰσοδήματά τους.

ἀγελαριά-Καστανιά-Ἀγιγεώργης-Σοφά-Μεγάλο κουρι-Σοφᾶς, Ἀγίασμα-Τοῦ Χριστοῦ τὸ Χνάρι.-Τοῦ Κεφαλᾶ τὸ μονοπάτι-Ἀγίασμα ἀγιγιάννη, Μονόξυλο τῆς Σκουντιῆς, τὸ Κάκαρο, ὁ Ξυντός, ὁ Γῦρος-τῆς Γρηᾶς, τ' ἄλωνι-οἱ δυὸ οἱ πόροι, τὸ Στραβὸ χωριὸ κλπ.) Μ' αὐτὰ τὰ θεμέλια παίρνουν δύναμι ὅλοι οἱ Ἀναστενάρηδες καὶ θὰ ἔλθῃ μιὰ μέρα πού ὅσοι θὰ βρεθοῦν στὴ ζωὴ θὰ πᾶν σ' ἐκεῖνα τὰ μέρη καὶ θὰ εὕρῃ ὁ καθένας τοῦ μπαμπᾶ του τὸ μῆμα. Ὁ Λυσακάρας τώρα μετωνομάσθη εἰς Καρελῆς. Αὐτὰ καὶ πολλὰ ἄλλα εἶχε διάθεσι νὰ μοῦ λέγῃ ὁ Λάντζος ἀλλὰ τὸν διέκοψα διότι μὰ τὴν ἀλήθεια—ἐνόμισα ὅτι δὲν ἔχει σῶας τὰς φρένας. Σχετικῶς μὲ σᾶς πού θέλετε νὰ καταγίνεσθε μὲ τ' αναστενάρια, μοῦ εἶπε, ὅτι πρέπει νὰ ἔλθετε στὴν ἀγία Ἐλένη πού ἔχει πολλὰ γραμμένα καὶ νὰ συζητήσετε. Ὁ Ἰλύκος μὲ τὸ μήνυμα δὲ πιάνει ἀρνί, εἶπεν ἐν συμπεράσματι. Καὶ αὐτὰ μὲν τὰ Λάντζικα.

Δραγούλης Δ. ἐτῶν 82, ἀρχιαναστενάρης Ἀγίας Ἐλένης Σερρών

Ὁ μαθητὴς Σ. Καπίστρας ἀπὸ τὸ Ν. Σκοπὸ τῶν Σερρών Θραῖ μᾶς ἔστειλε τὶς παρακάτω πληροφορίες τοῦ ἀπὸ τὸν ἀρχιαναστενάρη Γεω-Δραγούλη, ποὺ τὶς παραχώρησε ἀπαντώντας στὰ ἐρωτήματά του.

Σεβαστέ μου,

Μόλις πῆρα τὸ γράμμα σας πῆγα στὴν Ἁγία Ἑλένη γιὰ νὰ εὔρω τὸν ἀρχιαναστενάρη γερο-Δραγούλη καὶ νὰ τοῦ ἀπευθύνω ὠρισμένες ἐρωτήσεις. Πρώτη μου δουλειὰ ἦταν νὰ πάω νὰ προσκυνήσω τὶς θαυματουργές εἰκόνες ποὺ εὑρίσκονται στὸ σπίτι τοῦ κ. **Γεωργ. Γιαβάση** καὶ ἀναστενάρη. Προσκύνησα τὶς εἰκόνες, κράτησα μερικὲς σημειώσεις γιὰ τὸ δωμάτιο τὶς ἐξῆς :

Μέσα στὸ δωμάτιο ποὺ ἔχει διαστάσεις 4×3 στὸ δεξιὸ μέρος πρὸς ἀνατολὰς, εὑρίσκεται ἓνα μεγάλο εἰκονοστάσι. Τὸ εἰκονοστάσι εἶναι καλοπεριποιημένο καὶ βρίσκονται τοποθετημένες οἱ θαυματουργές εἰκόνες, τῶν Ἁγ. Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης. χρονολογούμενες ἀπὸ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους. Φέρουν κουδούνια ἀσημένια. Ἐφθονα τάματα εἶναι κρεμασμένα στὸ κάλυμμα τοῦ εἰκονοστασίου. Ὅπως ζυγὸς ζώου, ἀγελάδα, ἀνθρώπινο πόδι, καρδιά, ἓνας μοχτσαῖς μὲ πετσέτες καὶ ἓνας τσιλὲς μὲ νῆμα. Κάτω ἀπ' τὸ εἰκονοστάσι εἶναι τὸ νταβούλι καὶ πάνω ἢ γκαΐντα, ποὺ παίζουν κατὰ τὴν μέρα τῆς γιορτῆς. Τὰ τάματα τὰ δωρίζουν γιὰ τὴ χάρη, τὸ νῆμα καὶ τὶς πετσέτες τὰ βγάζουν στὴ δημοσιὰ γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ νεόκτιστου μοναστηριοῦ (ἀγιάσματος). Ἐπειτα πῆγα στὸ σπίτι τοῦ ἀρχιαναστενάρη. Τὸν βρῆκα ἐκεῖ. Μὲ δέχθηκε μὲ μεγάλη προθυμίᾳ καὶ μοῦ ἀπήντησε προθυμότατα σ' ὅτι τὸν ἐρώτησα.—Πόσα χρόνια πατᾶς στὴ φωτιὰ καὶ γιὰτὶ δὲν καίγεσαι ;

—Παιδί μου, ὅταν πρωτομπῆκα στὴ φωτιὰ ἤμουν 17 ἢ 18 ἐτῶν· τώρα εἶμαι 82 ἐτῶν δηλ. 64 χρόνια πατῶ ἐπάνω στὴ φωτιὰ καὶ δὲν καίομαι γιὰτὶ εἶμαι πιστὸς στοῦ Θεοῦ τῇ δύναμει, ἃν ἦταν γιὰ νὰ καῶ δὲν θὰ ἔμπαινα καθόλου. Τώρα πιά γέρασα, οἱ δυνάμεις μου δὲν μοῦ ἐπιτρέπουν νὰ πατήσω στὴ φωτιὰ.

—Ποιὸς σ' ἐγκαλεῖ στὸ χορὸ τῆς φωτιᾶς ; — Λὲν μ' ἐγκαλεῖ κανεὶς : (Ἐνας ἄλλος ἀναστενάρης μοῦ εἶπε ὅτι γιὰ νὰ χορεύουν στὴ φωτιὰ τὸν καλεῖ ἡ θεία δύναμη).—Τί ξαίρεις γιὰ τὰ ἀναστενάρια ἀπὸ παλαιότερα χρόνια ;

Ἐπειδὴ γέρασε καὶ δὲ θυμόταν τίποτε, ἓνας ἄλλος μοῦ εἶπε τὰ ἐξῆς :

—Κανένα καινούργιο εἶδος λατρείας δὲν ἔχει προστεθεῖ. Ἀπὸ τὰ παλαιότερα χρόνια εἶναι : Οἱ εἰκόνες, ἡ φωτιὰ, τὰ τάματα καὶ ὁ ὀβολός.

Αὐτὸς ὁ ὀβολὸς θὰ μαζευτῆ ἀπὸ τὸ χωριό. Κατόπιν θὰ καθίσουν 40 ἢ 50 ἄτομα ὅσα εὑρίσκονται καὶ θὰ γίνῃ ἡ μέτρηση τῶν χρημάτων. Τὰ βάζουν ἔπειτα μέσα σ' ἓνα μαντήλι «τὸ μαντήλι τῆς χάρης». Τὸ μαντήλι αὐτὸ τὸ παίρνει ἓνας, ἃς μὴν εἶναι καὶ ἀναστενάρης, καὶ τὸ παραδίνει σὲ κάποιον ἄλλον ἀφοῦ τοῦ φιλήσῃ τὸ χέρι. Αὐτὸς ποὺ θὰ πάρῃ τὸ μαντήλι τοῦ ἀνταποδίδει τὸ φίλημα. Ἐπειτα φέρνουν νερὸ γιὰ νὰ πληθοῦν ὅσοι ἔπιασαν καὶ μέτρησαν τὰ χρήματα. Ἀπὸ τὰ χρήματα αὐτὰ ἀγοράζουν τὸ **μπικάδι**. Κατὰ

τῇ γιορτῇ γίνεται κουρμπάνι. Τὸ δέσμα τὸ κόβουν τσαρούγια καὶ μοιράζουν ἀπὸ ἓνα τσαρούχι σὲ κάθε σπίτι. Τὸ μοίρασμα σταματᾷ ἐκεῖ πού τελειώνουν τὰ τσαρούγια, γιὰ νὰ συνεχισθῇ τὸν ἐπόμενο χρόνο. Τὸ δέσμα τοῦ ἀρνιοῦ—γιατὶ σφάζουν καὶ ἀρνί—δὲν ἐπιτρέπεται νὰ πωληθῇ. Τὸ δωρίζουν γιὰ σκέπασμα ἢ γιὰ γούνα σὲ καμμιά γοιὰ. Μαζὶ μὲ τὸν ὄβολο μαζεύουν καὶ στάρι. Ὁ ὄβολος καὶ τὸ στάρι μαζεύονται στὶς 27 Ὀκτωβρίου, πού ὀνομάζεται «μέρα τοῦ σκλάβου». Τὸ γέννημα εἶναι γιὰ τὸ μπικιάδι γιατί καθ' ἑαυτοῦ πρέπει νὰ γίνῃ ἀνταλλαγῇ. Ἄλλὰ ἂν δὲν φτάνῃ τὸ σιτάρι προσθέτουν καὶ χρήματα. Ἡ συμφωνία γιὰ τὴν ἀγορὰ τοῦ μπικαδιοῦ γίνεται στὶς 18 Ἰανουαρίου. Ἀπὸ τὸ σιτάρι κρατοῦν 2—3 τενεκιέδες, τὸ ἀλέθουν καὶ ζυμώνουν ψωμί μόνον τοῦ Ἁγίου Κωνταντίνου καὶ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου. Στὶς γιορτὲς αὐτὲς στὸ σπίτι πού στεγάζονται οἱ εἰκόνες στρώνουν τραπέζι καὶ ὅποιος παρευρεθῇ τρώγει. Τὸ τραπέζι τὸ λέγουν «Ἀντίδωρο». —Τὰ μπικιάδια μὲ τί χρήματα τὰ ἀγοράζουν;—Ἐφέτος δὲν εἶχαμε, ἢ ἀγορὰ γίνεται μὲ τὰ δῶρα τοῦ χωριοῦ. —Γιατὶ τὸ κρέας τὸ μοιράζουν ὠμὸ ὅταν τὸ κομματιάσουν;—Εἶναι παράδοση ἀπὸ τὰ παλιὰ τὰ χρόνια. Ἄλλὰ δὲν πειράζει καὶ ἂν μαγειρευθῇ. Συνήθως γίνεται γιὰ νὰ μὴ μείνῃ σὲ κανέναν παράπονο. Ἀπὸ τὴ μιά νὰ τὸ μαγειρέψῃ ὁ καθένας μὲ τὸ δικό του τρόπο, ἀπὸ τὴν ἄλλῃ δὲ διότι πὶο καλὰ τὸ μοιράζουν ὠμὸ. Μοιράζουν ἀπὸ 100—200 δράμια ἀναλόγως τὸ μπικιάδι. —Οἱ εἰκόνες ἀπὸ πότε εὐρίσκονται στὰ χέρια σας;—Ἀπὸ τὸ Κωστῆ ἀκόμα. Χρονολογοῦνται πρὶν ἀπὸ 700 χρόνια. Παλαιὰ παράδοση λέγει ὅτι βρέθηκαν κάτω ἀπὸ τὰ εἱρεῖνια. —Τί ξαίρεις νὰ γιαιρεύῃς καὶ μὲ τί;—Νὰ γιαιρεύω δὲν ξαίρω τίποτε, οὔτε κανεῖς ἄλλος. Ὅποιος πιστεύει στὸ Θεό, μοῦ λέγει, γιαιρεύεται, ἐγὼ δὲν εἶμαι γιαιτρός. Δὲν εἶμαι ἀπὸ κείνους πού γιαιρεύουν δῆθεν μὲ τὴν δύναμη τοῦ Θεοῦ. —Ξαίρεις τίποτε γιὰ τὴν παντρεία τῶν ποντικῶν;—Ἡ παντρεία τῶν ποντικῶν δὲν ἔχει καμιὰ σχέση μὲ τὰ ἀναστενάγια. Ἀπὸ κάπου ἄλλοῦ ἔμαθα ὅτι: Μιὰ φορὰ κι' ἓνα καιρὸ ἡ γῆ εἶχε πολλὰ ποντίκια. Μὲ κανένα τρόπο δὲν μπορούσαν νὰ τὰ ἐξαφανίσουν. Σκέφτηκαν τότε νὰ πάρουν ἓνα ἀρσενικὸ ποντικὸ ἀπὸ τὴν ἀνατολὴ

Ἁγία Ἑλένη Σερρών. Τὸ μοναστήρι

τὸ μπικιάδι. —Οἱ εἰκόνες ἀπὸ πότε εὐρίσκονται στὰ χέρια σας;—Ἀπὸ τὸ Κωστῆ ἀκόμα. Χρονολογοῦνται πρὶν ἀπὸ 700 χρόνια. Παλαιὰ παράδοση λέγει ὅτι βρέθηκαν κάτω ἀπὸ τὰ εἱρεῖνια. —Τί ξαίρεις νὰ γιαιρεύῃς καὶ μὲ τί;—Νὰ γιαιρεύω δὲν ξαίρω τίποτε, οὔτε κανεῖς ἄλλος. Ὅποιος πιστεύει στὸ Θεό, μοῦ λέγει, γιαιρεύεται, ἐγὼ δὲν εἶμαι γιαιτρός. Δὲν εἶμαι ἀπὸ κείνους πού γιαιρεύουν δῆθεν μὲ τὴν δύναμη τοῦ Θεοῦ. —Ξαίρεις τίποτε γιὰ τὴν παντρεία τῶν ποντικῶν;—Ἡ παντρεία τῶν ποντικῶν δὲν ἔχει καμιὰ σχέση μὲ τὰ ἀναστενάγια. Ἀπὸ κάπου ἄλλοῦ ἔμαθα ὅτι: Μιὰ φορὰ κι' ἓνα καιρὸ ἡ γῆ εἶχε πολλὰ ποντίκια. Μὲ κανένα τρόπο δὲν μπορούσαν νὰ τὰ ἐξαφανίσουν. Σκέφτηκαν τότε νὰ πάρουν ἓνα ἀρσενικὸ ποντικὸ ἀπὸ τὴν ἀνατολὴ

καὶ ἕναν θηλυκὸ ἀπὸ τῆ δύση. Τὸν ἀρσενικὸ τὸν ἔντυσαν γαμπρὸ καὶ τὸ θηλυκὸ νύφη. Τοὺς ἔβαλαν μέσα σὲ ἕνα κουτί καὶ τοὺς πῆγαν στὴν ἐκκλησιὰ. Βρῆκαν ἕνα κουμπάρο καὶ ὁ παπᾶς ἐτέλεσε ὀλόκληρο τὸ μυστήριον τοῦ γάμου, ὅπως στοὺς ἀνθρώπους. Μετὰ τὸ στεφάνωμα ὅλος ὁ κόσμος βγήκε ἔξω στὰ χωράφια καὶ τοὺς ἀπόλυσε. Ἀπὸ τότε τὰ ποντίκια ¹⁾ λιγώστεψαν σ' ὀλόκληρο τὸν κόσμον καὶ ἔτσι ἠσύχασε. — Ξαίρεις τίποτε γιὰ τῆς γριῶς τὸ πῆδημα;— Δὲν ξαίρω τίποτε. Καὶ αὐτὸ δὲν ἔχει καθόλου σχέση μὲ τὰ ἀναστενάρια. Φαίνεται ὅτι εἶναι μιὰ παλαιὰ παράδοση, ὅπως ἡ παντρεία τῶν ποντικῶν. Ὅλα αὐτὰ ὁ ἀρχιαναστενάρης μοῦ τὰ εἶπε μὲ μεγάλη προθυμία. Τὸν εὐχαρίστησα, μὲ ἐξεπροβόδισε ἕως τὴν αὐλή του καὶ μοῦ εὐχέθηκε. «Καλὴ ἐπιτυχία» γιὰ τὸ σκοπὸ τῆς ἐπισκέψεώς μου».

1) Βλ. Ἀρχ. Θρ. Θησ. τ. ΣΤ' σ. 239 Στεφάνωμα ποντικῶν, ἀφήγηση Θύμιου Στρομπίνη 73 χρονῶν.

Β' ΟΙ ΚΑΛΟΓΕΡΟΙ

Στοὺς μακροὺς καὶ περιπετειώδεις αἰῶνες, πὸν πέρασε ὁ ἑλληνικὸς λαός, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ γραπτὰ μνημεῖα ἀφῆκε καὶ πάρα πολλὰ ζωντανὰ λείψανα τοῦ παρελθόντος στὴ θρησκευτικὴ, ἠθικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ μας ζωὴ. Καὶ

Ὁ καλόγερος στὴ Βίζα

τέτοια εἶναι, ὅπως εἶδαμε, τ' Ἀναστενάρια καὶ ὡς θὰ δοῦμε τὰ Δημήτρια, τὰ Διονύσια, οἱ Πιτεράδες, οἱ Σεϊμένιδες καὶ ἀμέσως οἱ περίφημοι Καλόγεροι. Μελετώντας κανεὶς τὶς ἀρχές τοῦ ἀρχαίου δράματος καὶ τὶς πληροφορίες πὸν μᾶς δίνουν οἱ ἀρχαῖοι βρῖσκει, ὅτι αὐτὲς δὲν ἐπαρκοῦν γὰ μᾶς δώσουν μιὰ

ζωντανή ιδέα πῶς ἀπὸ τῆ λατρείας τοῦ Διονύσου προῆλθε τὸ ἀρχαῖο δράμα. Ἄλλὰ μελετώντας τὸ νεώτερό μας βίο μπορούμε νὰ δοῦμε τί ἀπέμειναν καὶ τί σώζονται στὴ Θράκη καὶ στὸ θρακικὸ λαὸ ἀπὸ τὶς παλιὰς ὀργανιστικὰς καὶ δραματικὰς λατρεῖες τοῦ Διονύσου. Πάνω σαυτὰ τὰ λείψανα στηριζόμενος ὁ διάσημος σοφὸς καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἰδρυτῆς τῆς λαογραφίας Ν. Πολίτης, μπόρεσε τέλεια καὶ παραστατικώτατα νὰ ξεκαθαρίσῃ πολλὰ σημάδια τοῦ ἀρχαίου δράματος. Αὐτὸς δίδασκε πῶς τῆ φύση τοῦ δράματος δὲ μπορούμε νὰ τὴν καταλάβουμε, ἂν δὲν εἶναι γνωστὴ ἡ ἀρχὴ του, ἢ γέννησή του. Γιαυτὸ κῆ ἔρευνά του εἶναι ἀτελής, γιατί δὲ μπορεῖ νὰ μᾶς δώσῃ ἔννοια τῆς φύσεώς του μέσα στὴν ἐξέλιξη τῆς ἱστορική. Γιὰ νὰ κατανοήσουμε λοιπὸν τὴν ἔννοια τοῦ δράματος γενικά, πρέπει νὰ ἐξετάσουμε τὴν ἀρχὴ του. Κελεῖδῆ τὸ δράμα διατηρήθηκε συνέχεια ὡς τὰ τώρα χωρὶς διακοπὴ, διατηρώντας ὅλα τὰ στοιχεῖα, πὺ ἀπὸ τὸν παλιὸ καιρὸ εἶχε, γιαυτὸ καὶ πάρα πολὺ πολύτιμο βοήθημα εἶναι ἡ λαογραφία. Οἱ θεωρίες γιὰ τὴ γένεση τοῦ δράματος, πὺ ἐπεκράτησαν μὲ τὴ βοήθεια τῆς λαογραφίας, συνοψίζονται στὸ σύγγραμμα τοῦ Müller, μὰ οἱ θεωρίες αὐτὲς εἶναι γεμᾶτες σφάλματα ¹⁾. Καὶ σᾶλλα δηλαδὴ ἔθνη βρίσκουμε τὶς στοιχειώδεις ὑποτυπώσεις μιᾶς δραματικῆς τέχνης, μὰ οἱ Ἕλληνες ἔδωκαν στὸ δράμα τὴν καλλιτεχνικώτατη μορφή, πὺ σκότισε τὶς ἀτελεῖς δραματικὰς παραστάσεις τῶν ἄλλων λαῶν. Ὅτι ὑπῆρχαν καὶ ὑπάρχουν δράματα καὶ σᾶλλους λαούς, πὺ δὲν εἶναι προηγμένοι στὸν πολιτισμὸ, αὐτὸ εἶναι βεβαιότατο. Τὰ ἄσιατικά ὅμως ἔθνη, σὶς κατακτήσεις τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου μόνον χρεωστοῦν τὶς δραματικὰς τους παραστάσεις.

Ἄπ' ὅλα τοῦτα φανερώνεται πῶς ἔχουμε τὰ στοιχεῖα τῆς παλιᾶς λατρείας τοῦ Διονύσου, πὺ διατηροῦνται ὡς τὰ σήμερα στὴν ἀρχαία κοιτίδα τοῦ Βάκχου. Μὰ κείνο πὺ πρέπει νὰ τονίσουμε περισσότερο εἶναι ἡ θυσία τοῦ ταύρου καὶ τὸ μοίρασμα τῶν ὠμῶν κρεάτων ²⁾ πὺ μᾶς θυμίζει τὴν παλιὰ λατρεία τοῦ Διονύσου μὲ τὴ μορφή τοῦ ταύρου καὶ τὴν ἐκφορὰ τοῦ κορμιοῦ του—πὺ σπαράχτηκε κῆγινε βορὰ τῶν Τιτάνων—ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Εἶναι γνωστὸ τὸ τραγούδι τῶν γυναικῶν τῆς Ἡλείας πὺ μᾶς τὸ ἔσωσεν ὁ Πλούταρχος «Διόνυσε ἄξιε ταῦρε...».

Στὰ ἔθιμα τῆς Θράκης βλέπουμε καθαρὰ αὐτὴ τὴν ἴδια τὴν ἀρχὴ τοῦ δράματος, δηλαδὴ ἄτεχνες προσπάθειες πρὸς παράσταση. Κι ἀληθινὰ καταλαβαίνουμε πῶς ἀπὸ τέτοια ἔθιμα μπορούσε νὰ αναπτυχθῆ τὸ δράμα στὰ παλιὰ χρόνια. Ὁ Dawkins πηγαίνοντας στὴ Θράκη μᾶς βεβαίωσε τὰ πλειότερα ἀπόσα περιέγραψε ὁ Γ. Βιζυηνὸς στὸς Καλόγερους του ³⁾ φωτογραφί-

1) Κυπριανοῦ τόμ. Β' σ. 20.

2) Βλ. Ἄρχ. Θρακ. Θησ. Ε' τόμ. σ. 129 κ. ἔ.

3) Γ. Βιζυηνοῦ. Οἱ Καλόγεροι καὶ ἡ Διονυσιακὴ λατρεία ἐν Θράκη. Θρακικὴ Ἐπετηρὶς 1897 καὶ Ἐβδομάς 1888 φ. 32—35.

ζοντας καὶ τῇ «σκευῇ» τῶν Καλογέρων, ὄχι ὅμως καὶ πολὺ ἀκριβῶς, γιὰ τῆς λείπει τὸ προσωπεῖο καὶ τὰ πολλὰ δέρματα στὰ πόδια. Ἔχουν μόνο βαμμένα τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια. Ὁ R. W. Dawkins, ἀρχαιολόγος τῆς Ἀγγλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, καταπιάσθηκε νὰ ἐξακριβώσῃ τὰ γραφέντα τότε ἀπὸ τὸ Γ. Βιζυηνὸ κῆγραψε τὴ μελέτη του ποὺ κατέστησε τὸ λαογραφικὸ μᾶς τοῦτο ἔθιμο παγκόσμιον. Καὶ παρευρέθηκε τῇ Δευτέρᾳ τῆς Τυρινῆς 1906 στὴν τέλεση τοῦ ἐθίμου στὸ χωριὸ Ἅγιος Γεώργιος καὶ τὸ περιέγραψε ἀφοῦ τὸ παρακολούθησε μὲ προσοχή. Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ γύρω χωριά τῆς Βιζύης περισυνέλεξε κιᾶλλες συμπληρωματικὰς πληροφορίες.

Ἡ μελέτη του ἐκτὸς ἀπὸ φωτογραφίαις παρέχει καὶ σκίτσα τέσσερα πολὺ ἀξιόλογα, ποὺ ἀπεικονίζουσι τὴν τελετὴ τῶν καλογέρων, φτιάσιμο φωτιᾶς εἰκονικῆς ἀπὸ τοὺς κατσιβέλους, φόνο τοῦ καλογέρου καὶ γδάρισμα τοῦ νεκροῦ, ἀλέτρισμα ἀπὸ δνὸ κορίτσια καὶ ἕναν καλόγηρον, ποὺ μπαίνουν στὸ ζυγὸ ¹⁾. Συμπέρασμα τοῦ Dawkins εἶναι ὅτι οἱ Κατσιβέλοι εἶναι οἱ Τιτᾶνες ποὺ σπάρραξαν τὸ Διόνυσον, ὅτι εἶναι τεχνίτες, ὅτι τὸ γδάρισμα τοῦ καλογέρου θυμίζει τὴν ὠμοφαγία καὶ τὸ ἀλέτρισμα τὸν ταυρόμορφον Διόνυσον. Ἡ μελέτη τοῦ Dawkins εἶναι ἀξιόλογη καὶ χρήσιμη στὴ σπουδὴ τῆς ἑλληνικῆς λαογραφίας. Ἀλλὰ καὶ ὁ Ν. Πολίτης χρησιμοποίησε τὸ θέμα μὲ τὴν ἐξαιρετικὴν του διάνοιαν στὰ μαθήματά του «περὶ τοῦ δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ βίου τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων», ποὺ φοιτητὴς ὁ γράφων περιέσωσε, κρατώντας σημειώσεις, κέδημοσίεψε στὰ 1911 στὸν Ἑρανιστὴ Σμύρνης (1911) μὲ τὸν τίτλον «Ἡ Λαογραφία ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς γενέσεως τοῦ δράματος» σελ. 732 κ.έ. ²⁾.

Ὁ Γ. Βιζυηνὸς καταπιάσθηκε τὸ λαογραφικὸ αὐτὸ θέμα μὲ τὸν τίτλον : «Οἱ Καλόγεροι καὶ ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου ἐν Θράκῃ» πρὸ 62 χρόνια ³⁾. «Οἱ Καλόγεροι ὑπῆρχον μὲ τὴν νευρίδα περὶ τοὺς ὤμους ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐν ταῖς πλατείαις σικιννίζοντες τῷ Διονύσῳ, ἀναφανδὸν φαλλοφοροῦντες καὶ μετ' αὐτῶν καὶ τυμπάνων ἰύζοντες καὶ ἰαχάζοντες, σχιρτῶντες καὶ ὀρχοῦμενοι». Εἴταν δηλαδὴ λατρεία, ποὺ ἐπεχωρίαζε στὴν ἀνατολικώτερη Θράκῃ, στὴν Ἀστικὴ καλουμένη χώρα, ποὺ πρωτεύουσά της εἴταν ἡ Βιζύη, ἡ πρωτεύουσα τῶν Ὀδρουσῶν ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ ὁ Σιτάλκης κατέλυσε τὴ βασιλείαν τῶν Ἀσίων. Ἡ Βιζύη αὐτὴ σὰν ὀχυρὴ καὶ δυσπρόρητη ὄχι μόνον ἐθριάμβευσε στὸν Βυζαντινὸ καιρὸ ὡς προπύργιον τῶν βαρβάρων, ἀλλὰ καὶ πολὺ προτύτερα ὡς πολιτικὸν καὶ θρησκευτικὸν κέντρον ἐξασκοῦσε πολὺ μεγάλη ἐπίδραση στὴ γύρω χώρα, στὰ χρόνια, ποὺ ἱερεῖς καὶ ἱέρειες τοῦ Διονύσου ὠδηγοῦσαν ἐνθου-

1) The Modern Carnival in Thrace and the Cult of Dionysus. Journal of Hellenic Studies, Τόμ. XXVI (1906) σελ. 191 κ. έ.

2) Ἑρανιστῆς Σμύρνης 1911 Πολ. Παπαχριστοδοῦλου: Ἡ λαογραφία κλπ. σελίς 732 κ. έ.

3) Βλ. Θρακικὴ Ἑπετηρίς 1897 καὶ Ἑβδομάς Καμπούρογλου 1888.

σιῶντα τὸ λαὸν σὲ νικηφόρους πολέμους κατὰ τῶν ἐπιδρομέων τῆς χώρας. Οἱ Καλόγεροι λοιπὸν γίνονταν στὴ Βιζύη καὶ σὺν τῆς τὰ περίχωρα 1).

Στὰ πλησιόχωρα τῆς πολιτείας αὐτῆς, μιὰν ὥρα ἀνατολικώτερα τῆς Βιζύης βρισκόνταν τὸ χωριὸν Ἅγιος Γεώργιος, τουρκικὰ Ἐβρεννύ, δηλαδὴ E(F)APINON, ποῦ θὰ εἶταν καὶ τὸ παλαιότερό του ὄνομα, κατὰ τὸ Γ. Βιζυηνό. Ἐκεί μετὰ ἔχει τὶς πηγές του ὁ Ἄγριάνης ἢ Ἐργίνης ποταμός. «Αἱ πολυπληθεῖς πηγαί, λέγει ὁ Βιζυηνός, μυστηριωδῶς ἀπὸ τῶν στέρνων τῆς γῆς μετὰ μαγευτικοῦ ἀναβρύουσαι μορμύρου, αἱ πυκναὶ περὶ τὰ ρεῖθρα τῶν ὑδάτων λόχμαι, ὁ ἀειθαλὴς κισσὸς περικαλύπτων διὰ τῶν βαθυπρασίνων αὐτοῦ φύλλων τοὺς ἐκατέρωθεν ἀυλῶνός τινος ὑψουμένους λευκολίθους, αἱ ἐπὶ τῶν βραχιδῶν ὑψωμάτων προκλητικῶς ροδίζουσαι σταφυλαί, τὰ περὶ τὰς ἀμπέλους καλλίκαρπα δένδρα, οἱ ἀμέσως πρὸ τῶν ἀυλῶνων ἀναπειαννύμενοι ἐριβόλακες ἀγροί, ἀνὰ τοὺς ὁποίους ὑψηλοὶ καὶ σιτοβρυθεῖς στάχυες ὑπὸ τῆς αὔρας σαλευόμενοι προσπελάζουσιν ἀμοιβαίως τὰς ξανθὰς αὐτῶν κεφαλὰς μετ' ἐκφραστικοῦ, πλὴν ἀκαταλήπτου ψιθύρου, ὡς ἐὰν διηγοῦντο πρὸς ἀλλήλους τοὺς ἱεροὺς τῶν ἀρχαίων θεῶν λόγους. Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ἀναδεικνύουσι τὴν χώραν ταύτην ὡς τὸ φυσικὸν ἀληθῶς ἐνδιαίτημα τῶν θεοτήτων ἐκείνων ὅσαι εἰσὶν αἱ τὰς γενεσιουργοὺς τῆς Φύσεως δυνάμεις ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἐκπροσωποῦσαι φαντασίᾳ. Οὔτε ἦτο ἴσως δυνατὸν νὰ μετενεχθῆ, νὰ ἐμφιλοχωρήσῃ ἢ τῆς Κυβέλης λατρεία εὐκολώτερον ἀλλαχοῦ εἰμὴ ἐπὶ τῶν κλιτύων τῆς καρποβριθοῦς ταύτης χώρας, ἐχούσης νὰ προσφέρῃ τὰ πολλὰ καὶ εὐρέα τῶν ὀρέων αὐτῆς σπήλαια ὡς μυστηριῶδες καὶ ἀγαπητὸν τῇ Μεγάλῃ τῶν θεῶν Μητρὶ ἐνδιαίτημα. Διὰ τοῦτο, ὅπως ἄλλαι τινές, αἱ μὲν προφανῶς ὀρφικαί, αἱ δὲ δυσεξηγήτου καταγωγῆς τελεταὶ διεσώθησαν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ζωηρότερον, ἢ ἀλλαχοῦ, οὕτω καὶ οἱ **Καλόγεροι**. Ὡς ἐὰν ἦσαν ὑποκριταὶ δραμάτων ἐν ἀρχαίᾳ τινὶ ἑλληνικῇ πόλει, ἐντολέα καὶ κριτὴν αὐτῶν ἔχουσιν ὀλόκληρον τὴν τοῦ χωρίου κοινότητα, ἦν ὡς φυσικοὶ Ἐλλανοδίκα ἀντιπροσωπεύουσι κένταυθα οἱ γεροντότεροι τῶν προκρίτων ἄγρυπνοι φύλακες παντὸς ὅ,τι ἐγχωρίου, παντὸς ὅ,τι πατροπαραδότου κατὰ τὰς δημοτελεῖς αὐτῶν ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις». Μὲ αὐτὰ εἰσάγει τὸν ἀναγνώστην ὁ ποιητὴς εἰς τὸ θέμα του 2).

1) Ὁ Κ. Κουκίδης (Ἄρχ. Θρακ. Θεσ. τόμ. ΙΑ' σ. 89) τὶς τζαμάλες, τοὺς μπουρμπούτσελους, γλαγκλάδες, κούκερους τῆς Γέννας ταυτίζει πρὸς τοὺς Καλόγερους τοῦ Βιζυηνοῦ. Βλ. *Τζαμαλοὶ* Ἄρχ. Θρακ. Θεσ. τ. Η' σ. 148 καὶ μαμπόγεροι τῆς Τυρινῆς, Θρακικὰ τ. Δ' σ. 226.

2) Καλόγεροι λέγονται στὸν Ἅγ. Γεώργιο καὶ τὴν περιοχὴ τῆς Βιζύης τόσο οἱ μεταμφιεσμένοι ὅσο καὶ ἡ γιορτὴ ἢ ἴδια. Καλόγερος δὲ στὸν ἐνικὸν λέγεται ἢ γιορτὴ στὸ Κωστή. Ἡ ὀνομασία δὲν ἔχει καμιά σχέση μὲ τοὺς μοναχοὺς, τοὺς καλόγερους. Τὸ ἀρχικὸ στοιχεῖο εἶναι ὁ γέρος, ἐπειδὴ οἱ μεταμφιεσμένοι μὲ πρόσθετα τομάρια καὶ τραγήσιο πρόσωπο, μὲ ἀκούρευτα γένηα ὁμοίαζαν μὲ γέροντες καὶ ἦσαν τὸ φόβητρο τῶν παιδιῶν, λέγει ὁ Κ. Ρωμαῖος. (Ἄρχ. Θρακ. Θεσ. τ. ΙΑ' σ. 97).

Ἡ ἐκλογή τῶν Καλογέρων γίνονταν κάθε τέσσερα χρόνια ἀπὸ τὴν κοινότητα, πὺ συνέρχονταν ὀμηρικώτατα καὶ μὲ βοή μᾶλλον παρὰ μὲ ψῆφο ἐκδήλωνε τὴν προτίμησίν της, ἄλλοτε ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ *Πρωτόγερου* στὸ καιρὸ δὲ τοῦ Βιζυηνοῦ τοῦ *Μουχτάρη* δηλ. τοῦ σφραγιδοφύλακα, τοῦ ἐκλεκτοῦ ἀντιπροσώπου κάθε χωριοῦ στὴν Κυβέρνηση τοῦ τόπου.

Οἱ Καλόγεροι ἦταν δύο· πρῶτος αὐτὸς πὺ γύρω του περιστρέφονταν ἡ δράση τῶν ἄλλων συναδέλφων του, ὁ ἥρωας σὰν νὰ ποῦμε τοῦ δράματος, καὶ δεύτερος αὐτὸς πὺ τὸν συνῴδευε παντοῦ; σῶλες τὶς περιπέτειες τοῦ ἥρωα συμμετοχὸς καὶ σύμμαχος, «ἐνίστε καὶ συμπαίκτηρας ἀπλός, ἢ καὶ *πειραστής* του ἐπικίνδυνος καὶ σκανδαλιάρης». Πρωταγωνιστὴς καὶ δευτερογωνιστὴς ἐκλέγονταν ἀνάμεσα στοὺς παντρεμένους ἕνας. Ἀχώριστα ἀπὸ τοὺς Καλόγερους ἦταν τὰ λεγόμενα *Κορίτσια ἢ Νύφες*. Αὐτὲς διαλέγονταν ἀπὸ τοὺς ἄγαμους νεανίαις, πὺ ἅμα ἐκλέγονταν δὲ μπορούσαν στὸ διάστημα τῆς τετράχρονης θητείας ἢ ἱερατείας νὰ παντρευτοῦν.

Τὰ *κορίτσια* φοροῦσαν τὶς κομψότερες γυναικεῖες ντυμασιᾶς τοῦ τόπου καὶ τὰ πιὸ πολύτιμα στολίδια. Τὰ στόλιζαν ἀδελφές καὶ μνηστὲς μὲ τὰ καλλίτερα κεῦπρεπέστερα ροῦχα καὶ ψιμύθια καὶ χειροτεχνήματα. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ *κορίτσια*, στενὴ σχέση εἶχε πρὸς τὸν Ἀρχικαλόγερο τρίτο γυναικεῖο πρόσωπο, ἡ *Βάβω* (προφ. Μπάμπω). Ἡ Βάβω εἶναι τὸ πιὸ γερασμένο πρόσωπο τοῦ θιάσου μὲ *κροκιδένια μαλλιὰ*, καὶ καμπουρίτσα στὴ ράχη, ἄλλὰ καὶ μὲ τὰ πιὸ πενιχρὰ καὶ ὄλως διόλου ἀτημέλητα φορέματα. Ἡ Βάβω ἦταν ἄσχημη καὶ ἀποκρουστικὴ μὲ τὸ γεροντικὸ πρόσωπο, ὅμως ἐνδιαφέρον κέλκυστικὸ πραγματικὰ. Γιατὶ αὐτὴ ἢ γραιία καὶ κουτσοδόνα καὶ κυφὴ καὶ κουφὴ ἔφερε μέσα σὰσκέπαστο καλάθι ἀναρτημένο ἀπὸ τὸν ὄμο τῆς τὸ νεογέννητο *ἐφταμηνίτικο* παιδί της, δηλ. ἕνα πρᾶμα γελοῖο ἢ ἕνα κομμάτι ξύλου περιτυλιγμένο μὲ ράχη, πὺ τὸ βυζαίνει, τὸ περιποιεῖται, τὸ κοιμίζει, τὸ ξυλοκοπᾶ πότε πότε, συνοδεύοντας ὄλ' αὐτὰ μὲ ἄστεϊα καὶ σκεφτικὰ λόγια, πὺ τὰ πετοῦσε πότε στὸ παιδί, πότε πρὸς τὰ παιδιὰ πὺ τὴν τριγύριζαν, προκαλώντας ἔτσι τὰ ἀκράτητα γέλοια. Ὅμοιοι μὲ τὴ Βάβω εἶναι οἱ *Κατσιβελοὶ*. Ἐπρεπε κι αὐτοὶ νᾶναι ἄστεϊοι καὶ πειραχτικοί, μόνοι μουντζουρωμένοι ἀπὸ τὸ θιάσο ὄλο. Τελευταῖοι ἐκλέγονταν αὐτοὶ πὺ λέγονταν στὴν ἐποχὴ τοῦ Βιζυηνοῦ *ζαπιέδες* ἢ *κουρουεζήδες* δηλ. φύλακες, δὺ παλληκαράδες ἀπὸ τοὺς ρωμιαλεώτερους καὶ εὐπρεπέστερους, πὺ κοσμοῦσαν τὴ ζώνη τους μὲ τὰ λαμπρότερα καὶ τὰ ἐπιδειχτικώτερα ὄπλα. Δὲν φοροῦσαν καμιὰ ντυμασιᾶ ξεχωριστὴ παρὰ τὴν κυριακάτικη. Κρατοῦσαν ἕνα κομμάτι ἀλυσίδας ἕνα—δὺ μέτρα καὶ ἐδέσμευαν τοὺς αἰχμαλωτιζομένους ἀπὸ τοὺς θεατὲς ἕως ὅτου πληρῶσουν λύτρα κέλευθερωθοῦν.

Οἱ *Καλόγεροι* ὄφειλαν νὰ φροντίσουν γιὰ τὴν κατασκευὴ τοῦ ρουχισμοῦ τους, πὺ ἦταν παράδοξος καὶ ἄγριος, σώζοντας πολλὰ ἀπὸ τὴν ἐνδυμασίαν τῶν ἀρχαίων Θρακῶν πολεμιστῶν. Γιὰ νὰ γίνῃ αὐτὸ χρειάζονταν

χτη ἀπλῶς.* Ὅσες φορές ὁ ἀρχικαλόγερος ἤθελε νὰ μεταχειρισθῆ τὸ τόξο του, γέμιζε τὴν κερατένια χοάνη ἀπὸ στάχτες, παίρνοντας ἀπὸ τὴν κρεμάμενη ἀπὸ τὸν ὄμο σακκούλα, σκόπευε καὶ πετοῦσε τὴ στάχτη στὸν ἀέρα ἀποσβολώνοντας πλιότερο τὸν ἑαυτό του, ὥστε νὰ γελοῦν οἱ θεατές, καὶ κάποτε καὶ κανέναν ἀπὸ τοὺς παρισταμένους ἂν δὲν προλάβαινε νὰ φύγη. Τὸ δοξάρι αὐτὸ ἐνέβαλε σὲ σκέψη τὸ Βιζυηνό, γιὰ αὐτὸ καὶ ἀναρωτιέται μὲ τὰ ἐξῆς : «Μὴ ἄρά γε τὸ δοξάρι τοῦτο τῶν Καλογέρων εἶναι ἀνάμνησις ἀρχαίου τινὸς ὀργάνου, κατὰ τὰς ἱερωτέρας τοῦ ὁποίου χρήσεις ὁ κρατῶν αὐτὸ ἐσκόρπιζεν οὐχὶ σποδὸν ἀλλὰ σποράν τινα περὶ αὐτόν, ἢ μήπως διεσκευάσθη ὑπὸ τῶν σημερινῶν αὐτοῦ χειριστῶν, ἐπὶ τὸ παρωδικώτερον χάριν παιδιᾶς μόνον καὶ γέλωτος ;» Τὸ δεύτερο φαίνεται τὸ φυσικώτερο, ἀφοῦ ἐπιδιώκονταν τὸ γέλοιο μὲ κάθε μέσο.

Οἱ Καλόγεροι γίνονταν μιὰ μόνον ἡμέρα τὸ χρόνο, τὴ Δευτέρα τῆς Τυρινῆς. Μὲ τὰ ξημερώματα «Ἐρίβρομοι ἦχοι τυμπάνου, δξύφωνοι ἄσκαυλου φωναί, συριγμοὶ καὶ παντοῖοι θόρυβοι, ἐνῶ ἀρίγνωτος ἀκούεται ὁ βραχνὸς τῶν κωδῶνων ἦχος, ὅπως λέγει ὁ Βιζυηνός, ἀγγέλλουσι τὴν ἔξοδον τοῦ Διονυσιακοῦ θιάσου. Ἐξέρχονται δὲ πράγματι εἰς ἀγυρμόν ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν μεταβαίνοντες, τοῦτο μὲν πρὸς παράστασιν χορῶν καὶ παιγνίων, τοῦτο δὲ ὅπως συναθροίσωσι κερμάτια διὰ τὸν ναόν».

Οἱ οἰκοδέσποινες τοῦ χωριοῦ τοιμάζουν τὰ σπίτια καὶ καλοθέτουν τὰ πάντα μέσα κιῶξω τοῦ σπιτιοῦ, γιὰ τὸ οἱ τρολλοὶ κιᾶτακτότατοι αὐτοὶ θιασῶτες ἐξασκοῦν παράξενη ἐλοπτεία γιὰ τὴν τάξη. Σὰν ἀγρότες γεωπόνοι γνωρίζουν τὴ θέση κάθε ἐργαλείου κιᾶλλίμονο στὸ γεωργό, πὺ θᾶφινε ἄτακτα ριχμένα καὶ σκόρπια τὰ σύνεργά του. Οἱ καλόγεροι τοῦ τὰ καλόθειαν ὥστε νὰ μὴ μπορῆ νὰ τὰ εὔρη, ἂν δὲν τοὺς κερνοῦσε μὲ τὸ λαγήνι κρασί. Ἡ οἰκοδέσποινα, πὺ θᾶ λησμονοῦσε νὰ μαζέψη τᾶβγά, δὲ θᾶ εὔρισκε μήτε τοὺς «προσφωλήτας», ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἐπιδρομὴ τῶν Κατσιβέλων.

Στῆς Βάβως τὰ χέρια τᾶπομεσήμερο θᾶ μποροῦσε νὰ δῆ καμμιὰ νοικοκυρὰ τὰ ροῦχα της, πὺ τᾶχε κρεμασμένα ἢ ριχμένα στὶς φραγές τοῦ σπιτικοῦ της γιὰ στέγνωμα, ὅπου μαῦτὰ σπαργάνωνε καὶ συγύριζε τὸ μικρὸ της. Ἡ Βάβω κοί ὠπλισμένοι φύλακες — οἱ ζαπτιέδες — αἰχμαλωτίζουν, ἄλυσοδένουν. Συζητᾶ ὁ αἰχμάλωτος μαζί τους κιδρίζει μόνος καὶ πληρώνει τὰ λύτρα. «Καὶ εἶναι τερπνὸν ἀληθῶς, λέγει ὁ Βιζυηνός, νὰ παρευρίσκεται τις εἰς τὰς τοιαύτας συζητήσεις πρὸς ὄρισμὸν τῆς ἀξίας τῶν αἰχμαλωτισσομένων. Διότι κατ' αὐτὰς οἱ μὲν Καλόγεροι ἐξαίρουσιν εὐφυνέστατα καὶ ἐπὶ τὸ ποιητικώτερον τὰ σωματικὰ καὶ πνευματικὰ προτερήματα τοῦ αἰχμαλωτισσομένου ὅπως λάβωσι περισσότερα λύτρα, ὁ δὲ λυτρούμενος ἑαυτὸν ὑποχρεοῦται νὰ υποβιβάζῃ τὴν ἀξίαν αὐτῶν ἐπὶ τὸ κωμικώτερον καὶ σατυρικώτερον ὅπως δικαιωθῆ νὰ πληρώσῃ ὡς οἶόν τε ἐλάχιστα 1).

1) Θρακ. Ἐπετηρίς 1897, σ. 113.

Οἱ Καλόγεροι μάλωναν παντομιμικά συναμεταξύ τους καὶ προκαλοῦσαν τὰ γέλοια τοῦ λαοῦ. Κάποτε καὶ ξυλοκοποῦνταν ἀμοιβαῖα γιὰ τὸ κείχαν τὴ ράχη τους παραγέμισμένη μὲ χορτάρι γιὰ νὰ ἐξουδετερώσουν τὰ σατυρικά φιλοφρονήματά τους. Ὑποσκέλιζε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον ἀπρεπέστατα καὶ ἐπιδεικτικώτατα γιὰ νὰ εὐχαριστιοῦνται οἱ γυναῖκες ἀπὸ τὰ παρτίθυρα. Ἀλλὰ θορυβωδέστατο θρίαμβο κέρδιζαν οἱ Καλόγεροι, ἂν συναντοῦσαν στὴ γωνιὰ τοῦ δρόμου κανένα παραμελημένο φυγάδα τοῦ σταύλου ἢ τῆς ἀγέλης γαῖδοῦρι. «Αἱ Μαινάδες δὲν ἐχύθησαν ποτὲ μετὰ πλείονος ὀρμῆς καὶ μανίας ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ, μεθ' οἷας ὀρμῆς φέρεται ὁ συρφετὸς τῶν Καλογέρων κατὰ τοῦ ἀγαθοῦ ὄνου φρενιτιωδῶς ἀλαλάζων», γράφει ὁ Βιζυηνός. Τὸν καβαλικεύει ὁ Καλόγερος τότε, συσφύγγει τὰ πόδια του στὰ πλευρά του. Ἐνας συνθιασώτης, ἀνασηκώνοντας τὴν οὐρά του προσκολλᾷ στὰ σκέλια του πυκνὰ κανθο κλωνάρι βιάτου. Τὸ ζῶο χάνει τὴν ὑπομονή του καὶ πηδᾷ καὶ κλωτσᾷ καὶ τρέχει σὰν τὸν Πήγασο. Καὶ γίνονταν τόσος θόρυβος, πὺ ξεπερνοῦσε «πᾶσαν περὶ θορύβου τῶν Βακχῶν καὶ Μαινάδων περιγραφὴν τοῦ Εὐριπίδου καὶ τοῦ Νόννου 1)».

Καὶ ἕως ὅτου φθάσει ὁ θίασος στὴν πλατεῖα τῆς Ἐκκλησίας, ὅπου μαζεῦονταν τὸ πλῆθος, οἱ Καλόγεροι ἔμπαιναν σῶλα τὰ σπίτια γιὰ νὰ χορέψουν. Πρῶτη ἀπῶλους ἔσερνε τὴν προσοχὴ τοῦ πλήθους ἢ γιὰ τὴ θήνη τοῦ Θεοῦ, ἢ Βάβω ἢ ἢ Βαυβὼ καθισμένη πάνω στὴ χλόη. Ἐπιθεωροῦσε τὰ σπάργανα, ὅσα σούφρωσε κατὰ τὸν **ἀγυρμὸ** γιὰ νὰ σπαργανώσῃ τὸ **λικνίτη**. Τὸ καλάθι πὺ φέρνει φιλόστοργα εἶναι τοῦ Λιόνυσου τὸ λίκιο, ὅπως ὑπάρχει σὲνα ἀνάγλυφο ἀρχαῖκὸ τοῦ Βρετανικοῦ μουσείου. Ἡ θρακιώτισσα Βαυβὼ—σύμφωνα μὲ τοὺς ἀρχαίους μύθους—ἀντικαθιστᾷ τὴν εὐρέτιδα τῶν Ἰάμβων, τὴν τροφὸ τοῦ Ἰάκχου—τοῦ Διόνυσου. Ἡ Βαυβὼ ξαίρει ὅτι εἶναι ἢ καφομάννα τοῦ ἑφταμηνίτικου παιδιοῦ της, ἀλλὰ δὲ γνωρίζει νὰ εἰπῆ ποιὸς ἦταν ὁ ἀντρας της. Τὸ παιδὶ γεννήθηκε ἀπὸ κλεψιγαμία, ὃ δὲ πρόωρος τοκετὸς προῆλθε ἀπὸ φόβο.

Οἱ Κατσιβελοὶ σῶλο τὸ διάστημα τῆς παραστάσεως καταγίνονταν φυσώντας στὴν φωτιά, τάχα πὺς δούλευαν σίδερα. Δούλευαν τὸ σίδερο ἄστεϊα γιὰ νὰ φτιάσουν ὑννί, στέκονταν ἀπρεπα, ἢ Κατσιβέλα φυσοῦσε κωμικά, ἀνατρέπονταν ἔξαφνα ἀναμεταξύ τους γελοιωδέστατα, ἀλληλοβρίζονταν καὶ δικαιολογοῦνταν αὐτοὶ πὺ τὴν ἀνέτρεψαν σκωπτικά, μετаноοῦσε ὁ φταίχτης. Αὐτὰ ἦταν τὰ καμώματά τους. Τὸ παιγνίδι ἐπαναλαμβάνονταν χειρότερα, τόσο πὺ προκαλοῦνταν γέλοια ἀκράτητα τῶν παρισταμένων.

Τοὺς Καλογέρους ὁ Βιζυηνός παραβάλλει πρὸς τοὺς Καβείρους, τὰ παιδιὰ τοῦ Ἡφαίστου. Στὸ μεταξὺ τὸ μωρὸ τῆς Βάβως μεγάλωσε. Δὲν τὸ χωρεῖ τὸ καλάθι, ἔχει ὑπερβολικὲς φυσικὲς ὀρέξεις, τρώγει «ἑφτὰ φούρων

1) Θρακικὴ Ἐπετηρὶς 1897, σ. 116.

καρβέλια», πίνει ένα ληνὸ κρασί καὶ τῆς τρώγει καὶ τὸ μυαλὸ μὲ τὰ κλαψίματα του, ὄχι μόνο γιατί δὲν χόρτασε, ἀλλὰ γιατί γυρεύει καὶ γυναίκα τὸ ἑφταμηνίτικο παλληκάρι.

Τὸ πλῆθος τώρα συγχίζεται καὶ φωνάζει. «Εἶναι ἡ πρώτη τοῦ δράματος συμπαγῆς σκηνή, λέγει ὁ Βιζυηνός, εἶναι ὁ ἀρχικαλόγερος ποὺ κυνηγᾷ τὰ κορίτσια. Εἶναι ὁ ἀντρειωμένος Διόνυσος «ἀπάγων τὴν ἑρωμένην του». Οἱ γύρω γυναῖκες ἔκουσαν τὴ νύμφη πίσω τους. Ὁ ἑραστής δέχεται χτυπήματα στὴ ράχη τοῦ τὰ «χορτοπληθῆ», μὰ τὸ μένος του εἶναι ἀκάθεκτο καὶ ἀσυγκράτητο, ὁ φυσικός του πόθος ἀχιλίνωτος. Τὸ κορίτσι ζαρώνει δειλὰ καὶ ντροπαλὰ στὰ πόδια τοῦ ἑραστή καὶ ἂν πρόφθαινε νὰ συγκατανέψῃ νὰ τὸν δεχτῆ γιὰ σίζυγο, τὴν ἔπαιρνε στοὺς ὤμους του καὶ ἔφευγε πρὸς τὰ βουνὰ καὶ στοὺς δρυμούς.

Τὰ στεφανώματα γίνονταν χριστιανικώτερα καὶ μόνον σὰν παρωδία. Τὸ οὐσιῶδες στοιχεῖο τῶν Διονυσιακῶν τελετῶν διασώθηκε. Στάνθεσθήρια τῶν Ἀθηναίων «ἐξεδίδετο τῷ Διονύσῳ γυνή», γίνονταν δηλαδὴ γάμος τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς γυναίκας τοῦ ἄρχοντα βασιλιά, μὲ τὴν σύμπραξη τῶν γεραρῶν Ἀθηναῖδων. Ἔτσι καὶ στοὺς Καλογήρους. Τοὺς γάμους εὐλογᾷ σὰν ἱερέας καὶ κουμπάρος σύγκαιρα ὁ δεύτερος Καλόγερος, ὁ ἀχώριστος τοῦ Διονύσου σύντροφος. Τώρα κορυφώνονται ἡ φαιδρότητα, ὁ ἀλαλαγμὸς καὶ ὁ θόρυβος, τὴ στιγμὴ ποὺ τὰ παλληκάρια σήκοναν τὸν κωδωνοφόρο παράνυμφο στὰ χέρια γιὰ νὰ τάζει. Ἡ φαιδρότητα δυνάμωνε καὶ παρατείνονταν ἀπὸ τὸν ἴδιο Καλόγερο, ποὺ ἔταζε ὅ,τι γελοῖο καὶ κωμικὸ καισυχρό. Ἔταζε ληνοὺς κρασί, φούρνους καρβέλια καὶ ἔτσι ἡ σκηνὴ ἔληγε καὶ τὸν ἄφιναν πάλι κάτω. Τώρα ἡ σκηνὴ ἐκτραχύνεται. Τὰ πειραχτικὰ τῶν Καλόγερων συναμεταξύ τους παιγνίδια, τὰ πηδηκλώματα, τὰ πεσήματα, τὰ καταβρέγματα, τὰ ξυλοκοπήματα, τοὺς ἔφερναν τὴ φορὰ τούτῃ σὲ διάσταση σπουδαία. Τὸ πλῆθος ἀρχίζει νάνησυχῆ, γενικεύονταν ἡ συγχίνηση. Ὁ δεύτερος καλόγερος ἐπιτίθονταν ἐπικίνδυνα. Ὑποδύονταν καινούργιο πρόσωπο. Πνέει μένεα καὶ ρίχνεται στὸ Διόνυσο πάνω καὶ τὶς Βάκχες. Ἔχει φωνικὲς διαθέσεις. Τὸ πένθος ἐπεχύνεται στίς μορφὲς τῶν παρισταμένων. «Ὁ Διόνυσος μὴ δυνάμενος, λέγει ὁ Βιζυηνός, νὰ πηδήσῃ ἀπὸ τῶν πηγῶν τοῦ Ἀγριάνου μέχρι τοῦ Αἰγαίου πρὸς σωτηρίαν, ἐμπίπτει τέλος εἰς τὴς χεῖρας τοῦ ἔχθροῦ του καὶ παραδίδει τὰ ὄπλα. Αὐτὸς ὁ Βρόμιος, ὁ Δορατοφόρος, ὁ Ἐννάλιος, ὁ Πολεμοκέλαδος, ὅστις δι' ὅλης ἐκστρατεύσας τῆς οἰκουμένης ἐπέστρεφεν ἄλλοτε θριαμβεύων καὶ τροπαιοῦχος, τοὺς πάντας διδάξας τὴν φυτείαν τῆς ἀμπέλου, αὐτὸς παραδίδει τώρα ἐν Ἀγίῳ Γεωργίῳ τὸ στακτοβόλον τόξον του εἰς χεῖρας ἑνὸς Λυκούργου ἢ Πενθέως»¹⁾).

Ὁ δεύτερος καλόγερος ἄγρια ἐφορμώντας, ὑποπτα κατοπτεύοντας καὶ

1) Βλ. «Θρακικὴ Ἐπετηρίς» 1897 Ἀθῆναι σ. 110.

κωμικώτατα σημαδεύοντας και ξανασημαδεύοντας, τοῦ ἐκτοξεύει μιὰ βολή σιάχτης στὸ **μελιγκάρι** καὶ τὸν ξαπλώνει μακρὸν πλατὺν ἀνάσκελα. Ὁ θανάσιμος ἐχθρὸς, ὁ φρονιάς τώρα κλαίει καὶ ὀδύρεται μαζί με τὴ γυναίκα τοῦ νεκροῦ. Ὅπως τὰ στεφανώματα, ἔτσι καὶ ἡ νεκρική τοῦ Καλόγερου ἀκολουθία γίνεται χριστιανικώτατα με ἀστέιους καὶ σατυρικοὺς κλαυθμοὺς καὶ ὀδυρμούς καὶ θρήνους. Ὁ δευτεραγωνιστὴς καλόγερος σὰν ἔγινε φρονιάς, τώρα διαβάζει τὴ νεκρώσιμη ἀκολουθία γιὰ τὸ φίλο του με τὴν ἴδια κωμικὴ σοβαρότητα ποὺ εὐλογοῦσε καὶ τὰ γαμήλια στέφανα. Πικρὰ μετανοεῖ γιὰ τὸ φόνο, ξαπλώνει τὸ νεκρὸ ὕπτιο, στήνει ἀνάμεσα στὰ σκέλη του μιὰ λαμπάδα πηχταῖο ραβδί, θυμιατίζει τὴ σορὸ με κεραμίδι γεμᾶτο σβουνιὰ ἢ κοπριά βωδιοῦ καὶ δοκιμάζει μὴ τυχὸν ξυπνήσῃ ὁ νεκρὸς ἀπὸ τὴν ταραχὴ ἢ τὸν κρότο. Ὁ νεκρὸς μένει ξύλο, ἀναίσθητος, ὅπως τὸ λικνιζόμενο κομματί ξύλου τῆς Βαυβοῦς. Τὸν σηκώνουν τώρα τέσσαρες με ἰαχὲς καὶ κοπετοὺς καὶ θρήνους, ποὺ τοὺς δυναμώνουν τὰ σουράβλια καὶ τὰ τύμπανα. Μόλις ἡ πομπὴ προχωρεῖ δύο βήματα καὶ ὁ Καλόγερος ἀναστήνεται κιἀναζει ἀκμαῖος, σκιρτώντας, σικιννίζοντας, ὅπως ἀκριβῶς γίνονταν ἄλλοτε ἡ παλιγγενεσία τοῦ Θεοῦ τῆς ἀμπέλου.

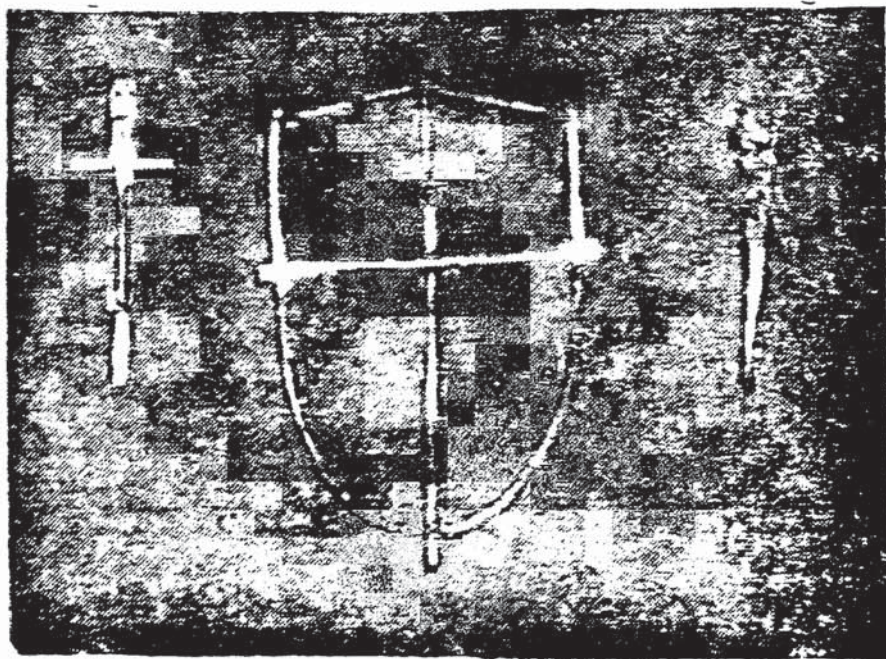
Ἡ ὑστερνὴ τοῦ δράματος τελετὴ εἶχε πιὸ ἐπιβλητικὸ χαραχτήρα ἀληθινὰ ἱερᾶς θρησκευτικῆς πράξεως. Τίποτε δὲν σατυρίζονταν, τίποτε δὲ λέγονταν. Ὁ κεχαγιας, ὁ κοινοτικὸς τοῦ χωριοῦ ὑπηρέτης καὶ κλητήρας, εἶχε τώρα πλιὰ ἔτοιμο ἓνα ἄροτρο μπροστὰ στὴν ἐκκλησία. Σαυτὸ στρέφονταν τώρα εὐλαβικὰ ἢ προσοχὴ τῶν παρισταμένων. «Οἱ Κάβειροι, οἱ Κουρητες ἢ Κορούβαντες, οἱ Κατσιβελοὶ δηλαδὴ οἱ περὶ τὴν Βαυβὼ ἢ Κιβέλην ἢ Περσεφόνην, ἱστορεῖ ὁ Βιζυηνός, καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα φουσῶντες ἢ σφυρηλατοῦντες, παρουσιάζουσιν εἰς τὸν πρωτόγερον τοῦ χωριοῦ τὸ **νεόκμητον** δῆθεν ὑννίον ὑπτίαις χερσὶ καὶ μετὰ πανηγυρικῆς πομπῆς, ὡς ἐὰν ἔφερον ἱερόν τι ἐν τῷ ναῷ ἄμφιον. Καινουργῆς ἐπὶ τοῦτο κατ' ἔτος κατασκευαζόμενος ὑπὸ τῶν παλληκαρίων **ἀνθοποικιλίος ζυγὸς** ἐπιδεικτικῶς φερόμενος προσαρμόζεται πρὸ τοῦ ἄρότρου, οἱ δὲ ταράκται καὶ ὑβρισταὶ καὶ ἀτίθιασσοι τέλος Καλόγεροι ἐκεῖνοι, οἱ κατ' ἔξοχὴν σοβαροὶ καὶ μεγαλοπρεπεῖς ὡς ἡμεροὶ ταῦροι, χωροῦσι τώρα διὰ τοῦ σιωπηλῶς ὑποχωροῦντος πλήθους καὶ **ζευγνύονται εἰς τὸ ἄροτρον** αἶροντες τὸν ζυγὸν διὰ τῶν χειρῶν. Ἦδη ὁ Μουχτάρης, ὁ λαϊκὸς ἀντιπρόσωπος τοῦ χωρίου, ἐκρέμασε τὸν θύλακα περὶ τὸν ὄμον πλήρη ἐκλεκτοῦ σπόρου».

Μὲ τὸ στιβαρὸ χέρι του ἄρπαζε τὸ ποδάρι τοῦ ἄρότρου, καὶ τὸ παράδοξο κεῖνο ζευγάρι τῶν Καλόγερων με τὰ καπέλλα ἀπὸ δέρμα τῆς ἀλεποῦς με τὰ Διονυσιακὰ προσωπεῖα καὶ τὶς νευρίδες στοὺς ὄμους, με τὶς σατυρικὲς γύρω στὰ σκέλια τραγιᾶς καὶ τὰ κουνδούνια γύρω στὴ μέση, σκύβουν μπροστὰ κλίνοντας τὸ λαιμό, καὶ σέρνουν τὸ ὑννί, ὠθώντας τὸ ζυγὸ με τὸ τριχωτὸ τους στήθος. Τὸ ὑννί σχίζει με μυστηριώδη τριγμὸ κι ἀνλακώνει τὰ στέφνα

τῆς γῆς. «Ἱερά φοικίασις διατρέχει τὰ νεῦρα τῶν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ μόνον ἀπὸ τῆς γῆς ἀποζώντων ἐκείνων Ἑλλήνων. Τὰ ὄυματα τῶν γερόντων καὶ τὰ ἰδικά μου, προθέτει ὁ Βιζυηνός, πληροῦνται δακρύων. Ἐν τῷ μέσῳ βαθείας θρησκευτικῆς σιγῆς ἀκούεται αἴφνης συγκεκινημένη ἡ φωνὴ τοῦ Μουχτάρη, σκορπίζοντας διὰ τῆς ἀριστερᾶς τὸν ἐκ τοῦ θυλακίου του σπόρον, ἐνῶ διὰ τῆς δεξιᾶς ὀρθοποδιᾶται τὸ βραδέως σιρόμενον ἄροτρον».

Ἀκολουθοῦσαν οἱ εἰχῆς τοῦ λαοῦ. Καὶ ὁ Βιζυηνός τελειώνει. «Τοιοῦτος ὁ ἐν Ἀγίῳ Γεωργίῳ τῆς Θράκης, ἐπιχωριάτων Καλόγερος, ἤθελον νὰ εἶπω λατρευόμενος Διόνυσος. Μὴ φέρον μὲν πλέον ὡς προσάσμα τὰ ὑπὸ

Τὸ τόξο καὶ ὁ φαλλός (δεξιὰ)

Διοδώρου μνημονεῖόμενα κέρατα δι' εὐνοήτου λόγου, ἀλλ' ὅσον ἀποκλειστικῶς περὶ τὴν γεωργίαν καταγινόμενος, ὥστε ἠδύνατο νὰ κρατῆ μὲ τὸ αὐτὸ δικαίωμα τοῦ στάχυς ὡς σύμβολον—ὄπω καὶ τὸν βλέπομεν τῷ ὄντι φέροντα αὐτοὺς ἐπὶ τῶν νομισμάτων τῆς Βιζύης¹⁾.

Ἔτσι μᾶς ἀναλύει τῆ γιορτῆ ὁ Βιζυηνός καὶ μᾶς ἀνοίγει διὰ πλάτα τὸ νόημά της, δηλαδή ὅτι ἀποτελεῖ ἀγροτική γιορτή, πὺν ἀφορὰ τὴν σπορὰ καὶ εὐκαρπία τῆς γῆς.

Ἄλλὰ τὸ ἔθιμο τῶν Καλογήρων γίνονταν καὶ στὸ χωριὸ Κωστή τὶς ἀπόκριες καὶ εἴταν μιὰ ἀπὸ τὶς καλύτερες διασκεδάσεις. Ἐδῶ παραθέτω περιγραφὴν εἰς τὴν ντόπια διάλεκτον τοῦ γέροντος Στρομπίδη ἢ Λαγοῦ πὺν

1) Βλ. Θρακικὴ Ἐπετηρὶς σημ. γιὰ τὸ νόμισμα σ. 127.

ἀπὸ τὸ στόμα του περισυνέλεξε καὶ κατέγραψε ὁ Λ. Πετρόπουλος (στὸν ΣΤ τόμ. Ἀρχείου Θρ. Θησ. σ. 282—284). Εἶναι ὁμή. παραστατική, ζωντανή. «Στὸ Κωστή τῆ Δευτέρα τῆς πρώτης ἀποκριᾶς, ἐκάναμ' τὸ γαλόερο γιὰ νὰ διασκεδάζουμ'. Κάναμέ δο καὶ τώρα δῶ στὴ Μελίκη, μὰ πλειότερο κεῖνα τὰ τὰ καποτεινὰ χρόνια στὸν τόπο μας. Ζούσαμ' καλὰ στὸ Κωστή καὶ γλέδεζάμε καὶ πολὺ. Τὸ πουρνὸ τῆς Δευτέρας πῆγαινάμε στὸ τσορματζῆ, γείχαμε τσορματζῆδες κεῖνα τὰ χρόνια—καὶ γήλεγάμεδονα :—Τζορματζῆ, ἂ κάνομ' τὸ γαλόερο σήμερα :—'Α δόνε κάντε, παιδιὰ, ἔναι συνήθειο τοῦ χωριοῦ μας. Ἄδέτ, γείχαμέ δο νὰ ρωτᾶμ' τὸ τσορματζῆ καὶ ἀπ' αὐτόννα νὰ παίρνομ' τὴν ἄδεια. Γύστερα ἀρκίνιζε τὸ γλέδιο : "Ενας ἄθροπος πὲ τὸ χωριὸ ἔβανε τάνούφελα τὰ ροῦχα κῆκαμνε τὸ γαλόερο. Καὶ γοῦλα τᾶλλα τὰ παληκάρια τ' ἀνούφελα τὰ ροῦχα κείνη τὴν ἡμέρα ἔβανᾶσι, γιὰτὶ πάλευγάσι καὶ λέρωνᾶσι δα τὰ καλὰ τὰ ροῦχα. Πὲ βροστὰ στὴ μέσ' ἔβανᾶμε ἓνα κουδοῦνι τὸ γαλόερο καὶ πὲ τὰ πλάγια πῆνα κουδοῦν' ζερβιὰ μεριά καὶ πὲ πίσ' πάλε ἓνα κουδοῦν'. Χωριανοὶ πὲ κεὶ πὲ τὸ χωριὸ πὲ τὸ γαλόερο κάμνουσι τὸ χορὸ τρεῖς γύρους μπροστὲ στίς τζορματζῆδες. Γήδανε τοῦτο γῆ πρώτ' ἀρχὴ τῆ γλεντιοῦ. Οἱ τζορματζῆδες στέκουνδαν στὸ παρὸν καὶ ἄμ' ἀλλὰ μπιτίσ' ὁ χορὸς γήλεγάσι : «Νᾶρτ' ὁ γαλόερος νὰ φιλήσ' τὰ τσορματζῆδικα τὰ χέρια νὰ τότε δώσουμε πῆνα μεταλλικό».

«Πῆγαιν' ὁ γαλόερος, φιλοῦσε τὰ τσορματζῆδικα τὰ χέρια, ἔκαμνε καὶ πὲ ἓνα σταυρὸ πὲ τὴ λάσπη στὸ τσακᾶτ (μέτωπο) τίς τζορματζῆδες καὶ ἔδινᾶσι δονὰ πὲ ἓνα μεταλλικό. Γύστερα γήπερνᾶμε τὸ χωριὸ λόγυρα. Σὲ κάθε σπὶτ' πέξω πῆγαινε ὁ γαλόερος καὶ χόρευε, χτυποῦσε τὰ κουδοῦνια δυνατὰ καὶ πὲ πάν' τὸ σπὶτ' ἔρριχνᾶσι δονὰ φλάσκα (ἀραβόσιτο) πὰ στὰ μάτια καὶ γελοῦσι. Σὲ γοῦλα τὰ σπῆτια πῆγαινάμε πὲ τὴν ἀράδα καὶ παιδιοῦ χόρευγε ὁ γαλόερος, φώναζ' καὶ γλεντούσασι τᾶλλα τὰ παλικάρια κι ὁ κόσμος γοῦλος. Ἄμα γήγλεπε καμνιὰ γυναίκα ἔμορφη ὁ γαλόερος, σήκωνε καὶ βροντοῦσε τὸ μπροστινὸ κουδοῦνι. Ἄδέτ' γείχαμέ δο νὰ γλεντίζουμ' κείνη τὴν ἡμέρα καὶ πολλὰ ἄγροικα πράγματα νὰ κάνουμ'. Νὰ σὲ βροῖσω κείνη τὴν ἡμέρα τῆ γυναίκα σ', τὴ θεγατέρα σ', δὲ μορεῖς νὰ κάνς τίποτα. Στὸ 'χοκιμάτ' (δικαστήριον) νὰ πάγς καδίποτε δὲ μορεῖ νὰ μὲ κάνς. Ὅποιος δε' δονε φαίνεται καλό, νὰ μὴ βγαίν' στὸ μεγδάν' στὸ γλέδιο αὐτήνα τὴ μέρα.

«Μαζὶ μὲ τὸ γαλόερο γείχαμε καὶ δυὸ καπιστριάδες πὲ τὰ καπίστρια. Γεῖχαμ' κῆνα γραμματικὸ πὲ κοντά. Γήλεγε ὁ γραμματικὸς στὸ δρόμο, ἄμα περνοῦσε κανεῖνας χωριανός.—Πιάσ' τὸν δάδε καπιστριά, ἔπαρέ δονα ἓνα μεταλλικό. Ὁ καπιστριᾶς ἔρριχνέ δο τὸ καπίστρι στὸ λαιμὸ καὶ γήλεγέ δονα :—Σὰ δέ, δώκς τὸ μεταλλικό, ἂ σὲ ρίξω μεσ' τὴ λάσπ'. Ὁ καθέννας κεὶ πὸν νὰ λασπωθῆ ἔδιδέ δο τὸ μεταλλικό.

«Γοῦλ' τίς ἀθρῶπ' αὐτήνα τὴ μέρα ἔρριχνᾶ δους στὴ λάσπη. Γοῦλ' πάλευγάσι. Καὶ ξένος νᾶρτ' ἀλλὰ λασπώσουμ' λίγο καὶ κείνονα, ἓνα σταυρὸ

ἀλὰ ἤθελε δὸν γάνουμ' πὰ στοῦ τσακάτ' (μέτωπο) καὶ λίγο χῶμα πὰ στοῦ βρακί. Ἄμα γήδανα κανεῖς κρυμμένος ἀπὰ στοῦ σπίτ', νέβαινάσι πὲ μπρὸς γῆ πὲ τὰ πλάγια τῆ σπιτιοῦ, τσακωνάσι δὸν, κατέβαζάσι δὸν καὶ ἔβανάσι μεσ' τῆ λάσπη, κεῖ πὸν ἔβανάσι γοῦλ' τὶς ἄλλουὺς (ὄλους τοὺς ἄλλους). Σὲ καθένα πὸν ἔδινε τὸ μεταλλικό, ὁ γραμματικὸς ἔδινά δὸνονο μιὰ βούσουλα (ἀπόδειξη) ὅτι δὲ θὰ τὸν πειράξῃνα πιά. Ἄν ἔχανε τῆ μπούσουλα πάλε μεσ' τῆ λάσπη.

«Γείχαμ' κόμα κῆνα ἄλλο παιγνίδ'. Γήδανε ἕνα παιδί ὀτολισμένο στὰ γυναικίτικα τὰ ροῦχα κῆτρογάσι ἀράδα τὸ χωριὸ πὲ δῶ καὶ πὲ κεῖ πεδέδεκα παλλικάρια πὸν φύλαγάσι τὸ κορίτσ' στοῦ δρόμο μὴ τὸ κλέψ' κανεῖς. Τἄλλα τὰ παλλικάρια πὸν φύλαγάσι γείχασι μαγαῖρες, ξυλένιες καὶ χτυπούσασι λίγο. Πὲ τὸ κορίτσ' γύριζάσι στὰ σπίτια τῆ χωριοῦ. Κάθε σπίτι ἀλὰ δὶν' πῆνα μεταλλικό καὶ πῆνα ἄβγό. Τὰ μεταλλικά ἔδιδάσι δα στὴν ἐκκλησιά. Γάβγά πὸν μάζωνάσι ἀλὰ φάσι τῆ γαλόερου γοῖ ἄθρῶπ'. Γείχαμ κῆναν πὲ τὸ σακκοῦλ' νὰ μαζεύ' ψωμί καὶ φλάσκα γιὰ τὴν ἐκκλησιά.

Ἐδῶ φτάνουμε στοῦ σκοποῦ τοῦ ἐθίμου τὸν ἀληθινό, τῆ σπορά, τὸ ὄργωμα καὶ τἄλέτρισμα. «Σῆνα μέρος τῆ χωριοῦ εἶχαμε κῆνα ζευγολάτη πὲ τᾶμάξι πὲ δυὸ τροχοί. Πὰ σῆμάξι κάθονται οἱ τσορμπατζήδες. Μαζώνονται κοί γέροι καὶ τραβίζάσι τᾶμάξ πίσω πὲ τὶς τροχοί. Τὰ παλλικάρια πὲ μπροστὲ, οἱ γέρ' πὲ πίσω. Δὲ μπορούσασι νὰ πάρουσι τᾶμάξ' τὰ παλλικάρια. Πήγαινάσι τότε καὶ παρακαλοῦσασι τὶς γέρ' νᾶφήσνα τᾶμάξι. Γήλεγε κιὸ ζευγηλάτς τὶς γέρ'.—Τὰ παιδιὰ δὲ μπόρ' νὰ βγάλουσι τᾶμάξ', μόνε σεῖς οἱ γέρ', φτάν' μὴ τραβίξτε πὲ πίσ' τᾶμάξ', γιατί νύχτιασε καὶ θέλ' ἄ σπείρουμ'. Ἦφηνάσι οἱ γέρ' τότε τᾶμάξ'. Τὰ παλλικάρια ζεύγανται πὲ τὸ ζυγό, πέδε πὲ δῶ καὶ πέδε πὲ κεῖ νὰ κάμνουσι (=ὄργώσουν) πὲ τᾶλέτρι τὸ δόπο κείνονα. Γείχαμ' κῆνα βασιλέ. Ὁ βασιλέξ πρόσταζε κῆσπερνε μπροστὲ πὲ τᾶμάξ'. Ὁδὲς ἔσπερνε γήλεγε λόγια ἄγροικα.—Ἡ φλάσκα (καλαμπόκι) νὰ γέν' χῶρη ἴσιαμ' τῆς καλογοριᾶς τὰ βυζιά. Οἱ ἄλλοι φωνάζασι—Ἀμήηην.—Τὰ πεπόνια νὰ σκάσου σὰ δῆς καλογοριᾶς ..—Ἀμήηην.—Τᾶγγούρια νὰ γένου σὰ δῆ γαλόερου τὸ βηλί.—Ἀμήηην. Κιἄλλα τέτοια ἄγροικα γήλεγαμ' τὴν ἡμέρα αὐτήνα, γιατί τότες δὲν εἶχε ντροπή. Τὰ παλλικάρια πὸν ζεύγανται στοῦ ζυγό, τραβίζάσι τᾶμάξ', παίνασι, παίνασι καὶ ἄμα γήγλεπάσι τὶς γυναῖκες, ἔλεφτάσι κάτω μπρούμυτα. Γύστερα πήγαινε ὁ βασιλέξ καὶ χτυποῦσε πὲ τὸ τσιμποῦκι γιομᾶτο καπνὸ καὶ πὲ τὸ λουλά καὶ γήλεγέδα.—Τραβῦτε, παιδιὰ, φτάνει σας, παιδιὰ. Γύστερα ἔσπερνε ὁ ζευγηλάτς. Τραβίζάσι τὰ παλλικάρια κῆλεφτάσι πάλι μπρούμυτα. Χτυποῦσε δα ὁ ζευγηλάτς πὲ τὸ δουγενέκ'. Γήπαιρνε χῶματα πὲ κεῖ πὸν κάθονται οἱ γυναῖκες κῆλειφε τὰ παιδιὰ πὰ στοῦ τσακάτ'. Ὁ ζευγηλάτς ἔσπερνε καὶ γήλεγε λόγια πὲ κείνα πὸν γήλεγε ὁ βασιλέξ.—Νὰ γέν' ἡ φλάσκα σὰ δῆς καλογοριᾶς τὰ βυζιά, νὰ γέν' τᾶγγούρ' σὰ δῆ γαλόερου τὸ βηλί, νὰ σκάσ' τὸ πεπόν' σὰ δῆ ζευγηλάτ' τᾶρκίδια». Κι

ἄλλα τέτοια. Ἐτσι γλεντιζάμε τὴ Δευτέρα μέρα τῆς πρώτης ἀποκριᾶς στὸ Κωστί, γοῦλο πὲ χαρὲς καὶ γέλια».

Ἐτσι τελειώνει ἡ λαϊκὴ αὐτὴ καὶ πρόσχαρη περιγραφή τοῦ γαλόερου, πὸν μᾶς δίνει τὸ συμπέρασμα ὅτι εἶναι ἄμεσα συγγενικὸ τὸ ἔθιμο μὲ τοῦ Βιζυηνοῦ τοὺς Καλογήρους καὶ πὸς ἀκόμα εἶναι ἀγροτικὴ ἔθιμοτυπία γιὰ τὴν εὐετηρία. Τὸ ἔθιμο ποικίλεται μὲ διασκέδαση τοῦ λαοῦ, πὸν σύψυχος μετέχει στὶς βωμολοχίες τοῦ βασιλιᾶ καὶ λεντζηπέρη. Σπέρνοντας μὲ τὸ ὄργωμα εἶχεται ἀγαθὰ σὰν τῆς καλόγριας τὰ βυζιά, σὰν τὸ βηλί τοῦ καλόγερου, πὸν προκυλοῦν τὰ ὀμηρικὰ γέλοια καὶ τὰ χάχανα καὶ τόσο προσιδιάζουσαν σὲ τέτοιες μέρες γλεντιοῦ καὶ διασκεδάσεων.

Ὁ Κ. Ρωμαῖος παραδέχεται ἀξιόπιστη τὴν περιγραφή τοῦ Βιζυηνοῦ γιὰ τὸ βεβαιώνουσαν καὶ τὰ πράγματα πὸν δείχνουσαν τὴν ἀπόλυτη συμφωνία τῶν πανάρχαιων λαϊκῶν ἀντιλήψεων μὲ τὶς σημερινὲς τῶν Θρακῶν: «Τὸ νόημα τῆς τελετῆς εἶναι τόσο σύμφωνο μὲ πανάρχαιες λαϊκὲς ἀντιλήψεις καὶ ἡ δραματικὴ παράσταση φαίνεται τόσο ἀπλῆ, ἐννοιαία μὲ ὀλοκάθαρο λαϊκὸ χαρακτήρα, ὥστε εἶναι ἀδύνατο νὰ δεχθῶμε, ὅτι ἤμποροῦσε καὶ τὸ παρμικρὸ νὰ προστεθῆ ἢ τροποποιηθῆ ἀπὸ τὸ νεώτερο λογοτέχνη». Ἀλλὰ δέχεται διαφορετικὴ τὴ γνώμη τοῦ Dawkins: «Ἡ πραγματεία τοῦ Dawkins μὲ πολλὰς ἐξακριβωμένες παρατηρήσεις καὶ ἰδιαίτερα μὲ ἐξαιρετικὲς ἀπεικονίσεις στάθηκε πολὺ χρήσιμη. Ἀλλ' εἶναι περίεργο, πὸς ἐκκινώντας γιὰ τὴ Θράκη μὲ μεγάλη δυσπιστία γιὰ τοὺς συχνοὺς ταυτισμοὺς τοῦ Βιζυηνοῦ μῆθιμα καὶ μύθους τῆς ἀρχαίας λατρείας, πὸς ὁ ἴδιος, ὅταν εἶδε τὴν τελετὴν κέγραψε τὴν πραγματεία του, ἔκαμε περισσότερες καὶ τολμηρότερες ἀρχαιολογικὲς ἀνακαλύψεις». Ἐδῶ δὲν συμπεριλάβαμε καὶ τὶς ἄλλες περιγραφὰς πὸν ὑπάρχουσαν, λ. χ. τοῦ Ἄν. Χουρμουζιάδη (Περὶ τῶν ἀναστεναρίων, σελ. 22—23) μὲ τὴν ἐπιγραφή Χοῦχουτος ἢ Κούκερος, οὔτε τὴν ὀμοία περιγραφή Σκεπαστοῦ (Ἄρχ. Θρ. Θεσ. τ. 10ος σ. 192) *οἱ γκλαγκλάδες*. Προτιμήσαμε τοῦ Δ Πετρολίλου πὸν εἶναι καὶ στὸ γλωσσικὸ ἰδίωμα τοῦ Κωστί. Τὸ περιεργότατο τοῦτο ἔθιμο ἔχει τὸ χαρακτηριστικὸ «γενικὸ λάσπωμα». Δὲ σημαίνει δὲ τὸ λάσπωμα ἰσοπέδωμα καὶ τσαλάκωμα ὄλων γιὰ νὰ γελάση ὁ κόσμος. Τὸ πρᾶγμα εἶναι πιὸ σπουδαῖο. «Τὸ πέσιμο τῶν νέων καταγῆς, λέγει ὁ Κ. Ρωμαῖος, σημαίνει συμβολικὰ συνουσία μὲ τὴ γῆ ἢ τὴ γυναίκα καὶ τὸ ἄλειμμα μὲ τὰ χώματα τῶν γυναικῶν μετάδωση τῆς γεννητικῆς τῶν οὐσίας στοὺς ἄνδρες. Χῶμα καὶ νερὸ μαζί φέρνει τὴν καρποφορία, ἔτσι καὶ ὁ λάσπωμένος τὴν ἡμέρα αὐτῆ, τὴ χρονιάρα, θὰ εἶναι καλοχρονισμένος»¹⁾.

Τὰναστενάρια, ὅπως εἶδαμε, μᾶς δίδαξαν ποῖος εἶναι ὁ ἐνθουσιασμός, πὸν ἔπιανε τοὺς λάτρεις τοῦ Διονύσου, ἀπὸ δὲ τὶς τελετὲς τῆς Βιζύης, τοῦ Κωστί καὶ Μπροντίβο γνωρίσαμε τὴν ἀρχαικώτατη φάση τῆς λατρείας τοῦ

1) Βλ. Ἄρχειον Θρακικοῦ Θεσαυροῦ, τόμος ΙΑ', σελὶς 90—91.

Διονύσου, πού ἀπ' αὐτὴ προῆλθε ἡ τραγωδία. Στὸ ἔθιμο τῶν καλογήρων ἔχουμε παραστάσεις τῶν παθῶν τοῦ Θεοῦ, ἂν καὶ ἄτεχνα, ὅμως μὲ τρόπο, πού ἀπ' αὐτὸ τὸ σκελετὸ νὰ εἶναι δυνατὸ νὰ βγῆ τὸ δράμα τέλειο. Στὴν τελετὴ αὐτῆ ὁ Θεὸς παριστάνεται παιδί. Ἡ Μπάμπω εἶναι ὁ ἀντιπρόσωπος τῶν τροφῶν τοῦ Δικνίτου Διόνυσου. Ἡ εἰσαγωγή τοῦ λίκνου στὴ λατρεία τοῦ Διόνυσου δείχνει ἀλλιώτικη φύση τοῦ Θεοῦ ἀπὸ κείνη πού ξέρουμε. Ὁ Διόνυσος λικνίτης εἶναι ὁ προστάτης τῆς γεωργίας, αὐτοῦ δὲ τοῦ θεοῦ, πού ἐπιβλέπει σταυγάτισμα τῶν δημητριακῶν, παριστάνονται τὰ παθήματα στῆς Βιζύης τὴν τελετῆ. Ἔτσι ἔχουμε τὸ Διόνυσο συγγενῆ πρὸς τὶς ἄλλες θεότητες, πού προστάτευαν τὴ γεωργία (Δήμητρα—Κόρη). Ἄρα ὁ θεὸς αὐτὸς δὲν εἶναι κείνος πού «πιάνει» τοὺς λάτρεις του κέκβακχεύει, μὰ ὁ σεμνὸς θεός, ὁ προστάτης τῆς γεωργίας. Τὸ Διόνυσο γιὰ προστάτη τοῦ σιταριοῦ τὸν πίστεψε κιὸ Βιζυηνός, παρουσιάζοντας γιάπόδειξη Ρωμαϊκὸ νόμισμα, ὅπου ὁ θεὸς εἶναι νέος γενᾶτος κρατώντας στάχυα¹⁾. Αὐτὴ εἶναι ἡ πρώτη πράξη τοῦ δράματος. Δεύτερη πράξη εἶναι ὁ γάμος τοῦ Θεοῦ, ἔθιμο παλαιότατο, ὅπως τὸ δείχνει ὁ γάμος τοῦ Διόνυσου μὲ τὴ βασίλισσα στ' Ἀνθεστήρια, πού τὴν ἔπαιρνε ἡ πομπὴ ἀπὸ τὸ Βουκόλειο, τὸ ἀρχεῖο τοῦ ἀρχοντα βασιλιά. Τὸ Βουκόλειο εἶχε γῶρο ὅπου τρέφονταν τὰ βώδια καὶ τελούνταν ἱεροὶ ἄροτοι. Ἰερὸς γάμος τοῦ Διόνυσου γίνονταν καὶ στὴ Νάξο (Πρὸβλ. καὶ ἱερὸ τοῦ Δία καὶ τῆς Ἥρας). Τρίτη πράξη τοῦ δράματος εἶναι ὁ φόνος τοῦ Διόνυσου, ἀρχαιότατο στοιχεῖο τοῦ μύθου, ὅπου μιλεῖ γιὰ τὸ διωγμὸ τοῦ Διόνυσου ἀπὸ τὸ βασιλιά τῶν Θρακῶν. Ἀπ' αὐτὰ φαίνεται ὅτι ὁ φόμος τοῦ Διόνυσου δὲν προῆλθε ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο (πρὸβλ. δίωξη Ἰσίριδος ἀπὸ Τυφῶνα), οὔτε ἀπὸ τὰ Ὀρφικὰ (πρὸβλ. δίωξη Ζαγρέως Διόνυσου). Τελευταία ἔχουμε τὴν ἀνάσταση τοῦ θεοῦ καὶ τὸ ὕννι (ἀλέτρι). Τὸ ἀλέτρισμα τῆς γῆς ἀπαντᾷ καὶ στοὺς ἀρχαίους καὶ σήμερα. Καὶ μεῖς ἔχουμε ἔθιμο ἀπὸ τέτοιο ἀλέτρισμα γιὰ νὰποφύγουμε τὰ κακὰ καὶ μάλιστα ἀρρώστειες ἐπιδημικές. Τὰ μωσχάρια πού σέρνουν τὸ ὕννι τὰ σκοτώνουν καὶ τὰ θάβουν βάζοντας καὶ στήλη πάνω στὸν τάφο²⁾

Ἔτσι στὴ γιορτῆ τῶν Καλογέρων παρατηροῦμε στοιχεῖα δράματος. Ἀποβλέποντας κυρίως στὴν κατάνυξη τοῦ ἀλετρισματος, παρατηροῦμε πὼς ἀπὸ τέτοιες τελετὲς βλάστησε τὸ δράμα. Στὸ ὑπαίθριο τοῦτο θέατρο ὑποκριτὲς εἶναι ὅλοι οἱ θεατὲς κρατημένοι ἀπὸ εὐσέβεια κεύλαβεια. Καὶ στὸ Εὐκάρυο τῆς ἴδιας ἐπαρχίας οἱ Κούκεροι ἢ Χούχοντοι παρουσιάζουν μιὰ ὁμοιότητα, γιὰ καὶ κεῖ ντυλύνονταν μὲ τραγίσια δέρματα³⁾, τριγύριζαν τὰ σπίτια, χόρευαν στὶς αὐλές, ἔπαιρναν δῶρα καὶ κεράσματα, γίνονταν ὁ βασιλέας καὶ ἀνεβαίνοντας πάνω σάμαξι, πού σέρνονταν ἀπὸ παιδιὰ, φέρνονταν στὴν ἐκκλησιά. Ἐκεῖ ὁ λαὸς χωρίζονταν σὲ παντρεμένους καὶ μὴ, πού προσπαθοῦ-

1) Θρακικὴ Ἐπετηρὶς 1897 σ. 172.

2) Βλ. Δελτίο Ἱστορ. Ἐθν. Ἐταιρ. τόμ. Δ', πραγματεία Ν. Πολίτη.

3) Θρακικά, τόμ. ΙΒ', Ἰ. Μαγκριώτη σ. 323.

σαν νὰ τὸν τραβήξουν μὲ τὸ μέρος τους. Ἐσπερνε σιῆρι δίνοντας εἰγές, τέλος ρίχνονταν στὸ ποτάμι, ἀπὸπου βγαίνοντας, ξεντύνονταν τὰ δέματα καὶ φοροῦσε τὰ δικά του. Τὸ ἔθιμο ἦταν μαγγάνευμα γιὰ βροχὴ καὶ ἀποτελοῦσε ἔν' ἀπομεινάρι τῶν Saturnalia ποὺ εἶχαν χαρακτηριστὰ γεωργικὸ, ὅπως παραδέχεται ὁ Wissowa, ποῦγραψε γιὰ τὴ Ρωμαϊκὴ θρησκεία. Τὰ Saturnalia κράτησαν ὡς τὸ μεσαίωνα ¹⁾.

Τὰ ἔθιμα λοιπὸν τῶν ἀναστεναρίων καὶ τῶν καλόγερων παρέχουν τὰ στοιχεῖα ποὺ ἀναπτύχθηκε τὸ δράμα καὶ ἀναντίρρητα ἀπὸ τὰ ἔθιμα αὐτὰ καταδείχεται ὅτι καὶ τὰ παλιὰ εἶχαν μέσα τους δραματικὰ στοιχεῖα κἄτακουλουθοῦσαν νὰ ζοῦν κῦστερα ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ δράματος ἀπὸ εὐνόητο λόγο, δηλαδὴ ὅταν τὸ δράμα παίρνοντας τὴν τελειὰ του ἀνάπτυξη καὶ ἄλλο σκοπὸ καλλιτεχνικὸ, ἀπομακρύνθηκε πάρα πολὺ ἀπὸ τὸ θρησκευτικὸ σκοπὸ του.

Γιαὐτὸ καὶ στὴ Θράκη βάσταξαν τὰ ἔθιμα αὐτὰ ὡς τὶς μέρες μας κίως τὸν ἔκπατρισμὸ τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τὴν Τουρκία, γιὰτ' εἶχαν σκοπὸ νὰ κατορθώσουν μὲ τὴν κανονικὴ ἐπανάληψη τῶν πράξεων τοῦ Θεοῦ τὴν ἐξιλέωση καὶ τὸ τράβηγμα τῆς εὐνοίας τοῦ Θεοῦ. Τὰ ἔθιμα ἔχουν σκοπὸ νὰ παρᾶσχουν τὴν ἀνταπόδοση ἀπὸ μέρος τοῦ Θεοῦ. Καὶ στὴν τελετὴ τῶν Καλογέρων ἐπιδιώκεται τὸ ἴδιο.

1) Συναξάρι ἀγίου Δασύλλου τοῦ 11^{ου} αἰῶνα.

Γ' ΤΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑ ¹⁾

Ἡ Ἐπιτομία Λιτίσης μὲ τὸ Ὁρτάκιοι πρωτεύουσά του, μεταξὺ Ἄρδα καὶ Ροδόπης σήμερα ἐκβουραρίσθηκε. Ἐχει παραδοθῆ ἀπὸ τὸν Γουίλσονα στὰ 1918 στοὺς Βουργάρους. Ὁ Ἑλ. Βενιζέλος γνωρίζοντας ἐλάχιστα καὶ ἐλάχιστα διαφωτισμένος γιὰ τὴν ἑλληνικότητα τῆς περιοχῆς, ἀφῆκε ἀδιαμαρτύρητα νὰ χαθῆ ἡ Ἑλληνικώτατη ἐπαρχία κιὸ Ἑλληνισμός της νὰ σκορπισθῆ στὴν Ἑλλάδα. Ὁ Ἑλληνισμός αὐτὸς περιέσωσε μέσα στοὺς αἰῶνες τὸ ἑξαισιο ἔθιμο τοῦ Κριτῆ τοῦ Βέη «τὰ Δημήτρια» κατὰ τὸν μακαρίτη Ροδόσιον, πὺ τὸ περιέγραψε: Τὸ ἔθιμο ἐτελούνταν τακτικώτατα μέχρι τοῦ 1912. Ἐχάθη καὶ κῆσθησε ἔκτοτε καὶ μᾶς μένει ἕνα πλούσιο λαογραφικὸ κείμενο καὶ θαυμαστὸ στὴ σύνθεσή του καὶ τὴν ἐκτέλεση, ὅπως θὰ τὸ δῆ ὁ ἀναγνώστης παρακάτω. Εἶναι μιὰ συμβολικὴ ἀγροτικὴ γιορτὴ μοναδικῆς ἀξίας.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰναστενύρια ἔχουμε καὶ ἄλλες ἑορτὲς πανάρχαιες μὲ περιεχόμενο συμβολικόν, πὺ ὄντως ἀποτελοῦν φαινόμενα λαογραφικὰ πανάρχαια καὶ ἀξιολογώτατα καὶ ἀξία πολλῆς σπουδῆς καὶ μελέτης. Ποιὸς θὰ ἐπίστευε ἀκούοντας ὅτι στὴ σημερινὴ Θράκη ὑπάρχουν ἑορτὲς ἀγροτικῆς συμβολικῆς, πὺ ἔχουν τὴν ἀρχὴ τους στὴ βαθειὰ πανάρχαια περίοδο τῆς ζωῆς τῶν Θρακῶν, πὺ στὸ κύλισμα τῶν αἰώνων παρέμειναν ἀτόφιες καὶ αὐτούσιες ²⁾.

Στὸ Ὁρτάκιοι Ἀδριανουπόλεως, ἐτελοῦντο τὰ Δημήτρια ἢ ὁ Μπέης (ὁ ἄρχοντας τῶν σκύλων). Ἡ γιορτὴ αὐτὴ στὸ Κιγίκι, τὸ Ἑλληνικὸ προάστειο τῆς Ἀδριανουπόλεως, ἔπαιρνε ξεχωριστὴ σημασία καὶ πανηγυρίζονταν μὲ ἐξαιρετικὴ λαμπρότητα καὶ μὲ ἐπικρατέστερο στοιχεῖο τὸ Διονυσιακό ³⁾. Στὸ Ὁρτάκιοι ἔπαιρνε ἡ γιορτὴ αὐτὴ ὅπως διόλου χροιά διάφορη. Οὔτε μεθύσματα, οὔτε σκύλοι, οὔτε ὕβρεις καὶ βωμολοχίαι καὶ πειράγματα, ὥστε ὁ χαρακτήρας τῆς ἑορτῆς νὰ εἶναι μᾶλλον Διονυσιακός. Στὴν ἐπαρχία Λιτίσης εἶχε τὸ ἔθιμον ἄλλο συμβολισμὸ. Ἐωρταζότανε σεμνά, μὸλη τὴ σοβαρότητα καὶ ὅλη τὴ μυστικοπαθῆ μεγαλοπρέπεια τῶν παλιῶν τελετῶν καὶ ἑορτῶν, καὶ συνοδεύονταν μάλιστα μὲ ἀγῶνες, χωρὶς βέβαια νὰ πολείπουν καὶ μερικῆς διονυσιακῆς ἐκδηλώσεις, ὅπως τὸ στεφάνωμα τοῦ *Κριτῆ*, οἱ ἀκόλουθοι καὶ οἱ ἀράπηδες, πὺ μπορούσαν νὰ θεωρηθοῦν ὡς ἀρχαῖοι θίασος τοῦ Διονύσου ἀπὸ τὸν Πάνα, τοὺς Σατύρους καὶ τὶς Μαινάδες, πὺ περιέτρεχε τὶς Θρακικῆς πεδιάδες καὶ κάμπους.

Τὸ βασικὸ στοιχεῖο σαυτὸ τὸ ἔθιμο τῆς Θράκης ἦταν τὸ *δρωμα τῆς γῆς καὶ ἡ σπορά τῆς*. Ἡ ὅλη πλοκὴ περιστρέφονταν στὸν ἀλληγορικὸ συμβολισμὸ, τῆς βλάστησης καὶ στὴν ἀναπαράσταση τῶν ἑορτῶν τῆς Λήμητρας

1) Δυστυχῶς δὲν ἐσώθησαν σχεδιάσματα τῶν ὑποκριτῶν τοῦ ἔθιμου, πὺ θὰ μᾶς ἦταν πολὺτιμα στὴ μελέτη μας, γιὰ τὴν παραστατικὴ κατανόησή του.

2) Βλέπε περιγραφή Ν. Ροδόσιου στὸν Γ' τόμο τῶν Θρακικῶν.

3) Ὅπως ἐγὼ ἐσημείωσα στὰ Θρακικὰ τόμ. Β' σ. 429.

πὸν ἦταν ἡ προστάτιδα τῶν δημητριακῶν καρπῶν, μάλιστα τοῦ σιταριοῦ καὶ τῆς εὐφορίας τῆς γῆς, ἀπὸ τὸ Διόνυσσο. Γιαυτὸ καὶ τὸ ἔθιμο τοῦτο, συμβολίζει ἑορταστικὰ στοιχεῖα τῆς Δήμητρας, πὸν τελοῦνταν στὴν ἀρχὴ τῆς ἀνοιξιάτικης σπορᾶς καὶ γιαυτὸ καὶ ὠνομάσθησαν Δημήτρια ¹⁾).

Τὸ ὄλο τοῦτο ἔθιμο εἶχε τρία στάδια: Τὸ *προπαρασκευαστικό*, τὴν *πομπή*, καὶ τὸ *τελετουργικό*.

Τοῦ προπαρασκευαστικοῦ τρία ἦταν τὰ κύρια πρόσωπα, πὸν κινούνταν καὶ δροῦσαν σύγχρονα μὰ καὶ ξεχωριστά. 1) 'Ο *Μπέης* ²⁾ τὸ κυριώτερο πρόσωπο τῆς ἑορτῆς ἀντιστιχῶντας πρὸς τὸν ἀρχαῖο Χορηγό, γιατί με ἔξοδά του γίνονταν ἡ γιορτῆ. 2) 'Ο *Κριτής*, 3) οἱ *Ἀράπηδες*.

1. 'Ο *Μπέης*. Τὸν Μπέη ὑπεδύετο ἕνας ἀπὸ τοὺς πῖο ἔγκριτους γεωργούς, πὸν τὸν ἐξέλεγαν στὸ τέλος τῆς ἑορτῆς. Μὲ τὸ ἔβγα τοῦ ἡλίου ντυνότανε τὰ καλύτερά του φορέματα καὶ συμπαραστατούμενος μὲ 3—4 ὑποακτικοὺς τοὺς «*παραστεκάμενους*» ἀνέβαινε σῆνα ἀμάξι πὸν τῶσερναν δυὸ βώδια. Στὰ πόδια του ἔβαζαν μιά, ὅπως τὴν ἔλεγαν, «*κουνουμιά*», (δηλ. πλοῦτος, ἀγαθὸ, οἰκονομία ³⁾). Ἡ οἰκονομία αὐτὴ εἶταν ἕνας δίσκος μπακιρένιος καὶ μεγάλος (τὸ λεγόμενο σινί) πὸν εἶχε πάνω μιά πῆττα ἀλειμμένη, μὲ ἀβγὸ καὶ στολισμένη μὲ ἀμύδαλα. Ἐπίσης ἔβαζαν πιλάφι, κουσκούσι (κρέας ὄχι γιατί εἶταν νηστεία) λαχανοτουρσὴ μένα πράσο ὄρθιο καὶ βαρρακωμένο, μὲ τὸ πάνω μέρος σχισμένο στὰ δυὸ, χαλβὰ σπιτικὸν ἢ σαραγλί, τρία μῆλα, τρία πορτοκάλια βαρρακωμένα, καὶ ἕνα μπουκάλι κρασί. Ἡ *κουνουμιά* αὐτὴ συμβόλιζε τὴν εὐτυχία καὶ τ' ἀγαθὰ τῆς γῆς, πὸν ἀπελάμβανε ἡ ἀνθρωπότης χάρις στὴ θεά, πὸν εὐφόρευε τὴν καλλιέργεια τῶν ἀγρῶν, καὶ πὸν ἀπὸ εὐγνωμοσύνη γι' αὐτὴν γινότανε ἡ γιορτῆ τούτη. Τῆς πομπῆς προπορευότανε ἡ γκαίντα καὶ ὁ Μπέης γύριζε τὶς συνοικίεις. Κάθε σπίτι εἶχε ἔτοιμο ἕνα πιάτο μὲ λίγο στάρι ἢ κριθάρι καὶ καλαμπόκι ἀκόμα καὶ μένα νόμισμα στὸ μέσο—ὁποιοδήποτε. Ὅταν ὁ Μπέης ἔφθανε στὰ σπίτια ἔπαιρνε τὸ πιάτο καὶ τὸ μὲν νόμισμα τῶρριχνε σῆναν κουμπάρὰ καὶ κόνον-

1) Λογία ἐπινόηση τοῦ συγγραφέα, ἐπειδὴ πιστεύει, ὅτι ἡ γιορτῆ ἐδῶ εἶναι κοσμιώτερη καὶ σκοπὸ ἔχει τὴν καλοχρονιά, τὰ σπαρτά, πρώτη φροντίδα τοῦ γεωργικοῦ πληθυσμοῦ, λέγει ὁ *Κ. Ρωμαῖος*. (Βλ. *Ἀρχ. Θρ. Θησ.* ΙΑ' σ. 92).

2) 'Ο κ. Ροδόσιος. (ΙΓ' τ. Θρακ.), δίνοντας τὴν ἐρμηνεία τῆς λέξεως λέγει τὰ ἑξῆς: «Ἡ λέξις εἶναι τουρκικὴ δηλοῦσα ἀξίωμα, βαθμὸν, τίτλον. Ἐκ τούτου καὶ τὸ ὄλον ἔθιμον *Μπέης*. Ἀλλὰ καὶ ἡ ὀνομασία αὐτὴ τοῦ ἐθίμου θὰ προήλθε φρονουμέν, ἀπὸ μετάφραση ἀντίστοιχη, ἄλλοτε ἑλληνικῆς ὀνομασίας ἴσως τοῦ *χορηγός*, τοῦ *Ἀρχων* τῆς ἑορτῆς τῶν ἀγῶνων, καὶ τοῦτο γιὰ ἱκανοποίηση καὶ κολακείαν τῶν Τούρκων ἀπὸ τοὺς πρώτους ἀκόμη μετὰ τὴν κατάκτησιν χρόνους, οἱ ὁποῖοι παραχωροῦντες τὰ προνόμια εἰς τὸ Γένος ὑπέσχοντο συγχρόνως νὰ σεβασθῶσι καὶ τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα αὐτοῦ. Εἰς Λίτιτσαν ἐλέγετο βασιλιᾶς».

3) Κουνουμιά=οἰκονομία. «Πολλὰ φαγιά, λέγει ὁ Ρωμαῖος, φροῦτα, κρασί, φροντισμένα καὶ καλοβαλμένα, εὐλογο εἶναι νὰ ὀνομάζοντ' ἔτσι».

τας τὸ σταυρὸ τοῦ ἄρχιζε νὰ σπέρνει σῖλα τὰ σημεῖα δίνοντας εὐχές, «πουλὺ στόο', πουλὺν κρηθάρ' πουλλές νύφρες, —στά στίτια που εἶχαν ἀγόρια, πουλλὰ κέρδη—στὸν καταστηματούχη, καὶ διάφορες ἄλλες εὐχές. Τὸ δὲ ὑπόλοιπο τοῦ πιάτου τὸ ἄδειάζαν οἱ παροστεκόμενοι μέσα σὲ σακιά, που εἶχαν στάμαξι πίσω. Πολλὰ στίτια πρόσφεραν καὶ μαντήλια, τσεβρόδες, ὑφάσματα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα, που κρεμοῦσε ὁ Μπέης σὲνα τόξο, τοποθετημένο στὸ ζυγὸ τοῦ ἄμαξιου καὶ που γέμιζε ἀπὸ τέτοια δῶρα. Ὑστερα τὰ δῶρα αὐτὰ τὰ μοίραζαν στοὺς νικητὲς τῶν ἀγώνων. Μαὐτὸ τὸν τρόπο ὁ Μπέης περιέτρξε τὶς συνοικίες ἕως τὸ ἀπόγευμα.

2. Ὁ Κριτής. Σύγκαιρα μὲ τὸν Μπέη ἄρχιζε νὰ κυκλοφορῇ καὶ ὁ Κριτής. Αὐτὸς περιέτρξε στὴν ἀγορὰ καὶ τὰ συνοικιακὰ καταστήματα. Ἐβγαίνει ἔχοντας τὴν γκαίντα μπροστὰ νὰ παίζη, καρβιλλάρης, φορώντας ἓνα μαῦρο ράσο, ὅπως καὶ οἱ Τοῦρκοι ἱεροδικαστὲς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, σέλασμα χαρτένιο στὸ κεφάλι κωνικό, στολισμένο μὲ χάρτινα λουλούδια, γένια μακρὰ ἀπὸ προβιά, κομπολόγι στὰριστερὸ χέρι ἀπὸ καρούλια καὶ τσιμπούκι μακρὸ μὲ λουλά, που μέσα ἀντὶ καπνὸ ἔκαιαν συνήθως ἄχρα καὶ στὸ δεξιὸ χέρι κρατοῦσε ραβδί. Ἄν καὶ τὰ φορέματά του ἦταν τέτοια, ὅμως ἐνέπνεε σοβαρότητα, τὸ δὲ ἔκρος του ἦταν σοβαρὸ κέπιβλητικὸ, ἀνάλογο μὲ τὸ ὑπόδημα που ἀνελάμβανε νὰ ἀσκήσει κείνη τὴν ἡμέρα. Ἦταν ἓνας πραγματικὸς κριτής.

Γύρω του εἶχε 8—10 ὑπασπιστές, που ὁ ἓνας ἔσερνε τῶλόγ του καὶ ἔφερε τὸν φάλαγγα (φύλακα), τρεῖς τέσσαρες μοίραζαν μικρὰ χαρτάκια (γεσκερέδες) ἄδειες κυκλοφορίας, οἱ δὲ λοιποὶ, σὰν ὄργανα ἐκτελεστικά, ἔπιαναν τοὺς κυκλοφοροῦντας δῆθεν δίχως ἄδεια ἢ τάχα κείνους που ἔφταιζαν σὲ κάτι καὶ τοὺς παρουσίαζαν στὸν Κριτὴ. Ὁ Κριτής κατὰ κανόνα κατεδίκαζε σὲ πρόστιμο, που ἀμέσως τὸ πλήρωναν. Κεῖνος που δυστροποῦσε ἢ ἐναντιώνονταν τὸν ἔβριξε στὸν φάλαγγα, δηλαδή τὸν σήκωναν, περνοῦσαν τὰ πόδια του στὸν φάλαγγα καὶ τὸν παρουσίαζαν μπροστὰ στὸν καθῆ, ὅπου τὸν ἤλεγχε μὲ λόγια τσουχερά, τὸν παρατηροῦσε, τὸν ἐρράβδιζαν στὸ τέλος λέγοντας ὄν-σεκίξ, δηλαδή δεκαοχτώ, ἐνῶ τὸν χτυποῦσε μὲ μιὰ βιτσιά. Ἐτσι περιτρέχοντας τὰ καταστήματα, ἤλεγχε τὰ βάρη καὶ τὰ μέτρα τους, σῶλους δὲ ἔβαζε ποινές, που τὶς πλήρωναν πρόθυμα οἱ τιμωρημένοι.

Ἡ δικαιοδοσία τοῦ Κριτῆ τὴ μέρα κείνη ἦταν ἀπεριόριστη. Καρβιλλάρης πήγαινε σὲ ἐπίσκεψη τοῦ μητροπολίτη, τοῦ Δήμαρχου καὶ σ' αὐτοὺς τοὺς πολιτικὸς ἄρχοντες καὶ στρατιωτικὸς, που τοὺς φορολογοῦσε ὅλους. Κανεῖς δὲ μποροῦσε νὰ παρῆ τὴν ποινὴ τοῦ Κριτῆ κείνη τὴν ἡμέρα καὶ ἂν δὲν ραβδίζονταν ὠφείλε νὰ πληρώσει. Δικάζοντας διεκήρυττε πὼς τὸ «δεσμεῖν καὶ λύειν σήμερα, τὸ δίκαιο καὶ τὰδικο εἶναι στὰ χέρια μου». «Πολλοὶ Ἕλληνες λέγει ὁ κ. Ροδόινος διὰ νὰ ἐκδικηθῶσιν ἄλλους ἢ καὶ Τοῦρκους, ὑπαλλήλους τοὺς ὑπεδείκνυον εἰς τὸν Κριτὴν καὶ ἐπλήρωναν διὰ νὰ ραβδισθῶσιν. Καὶ πρέπει νὰ σημειωθῇ διὰ μιάν τοιαύτην τιμωρίαν κανεῖς

δὲν ἠδύνατο νάποφύγη, ὅσον ὑπῆρχεν ὁ πληθῶνων. Τὰ ὄργανα τοῦ Κριτῆ ἦσαν ἀμείλικτα. Τοὺς συνελάμβανον καὶ φεύγοντας. Πολλάκις ἐφηρημῶζοντο καὶ ἀντεκδικήσεις. Καὶ ἦτο τοῦτο συμφέρον, διότι ἐπλούτιζε τὸ κοινὸν ταμεῖον ¹⁾». Ὁ Κριτῆς ὅπως ὁ Μπέης ἐγύριζε περίπου ὡς τὸ ἀπόγευμα

3. **Ἀράπηδες.** Ἦταν τέσσαρες. Εἶχαν τὸ πρόσωπό τους μαυρισμένο ὀλότελα μὲ καπνιά, ἔφερναν ὡς σκέπασμα στὸ κεφάλι καλπάκια χαμηλὰ μαῦρα καὶ ἀντὶ φούντας μιὰν ἀλεπονουρὰ πίσω, μιὰ προβιά γιὰ ροῦχο, στὴ μέση δὲ κρεμασμένα 3—5 κουδούνια, πὺν ὅταν ἔτρεχαν, ἠχοῦσαν δαιμονιώδικα. Πανταλόνια φοροῦσαν τὰ **ποτούρια**, ντόπια χοντρά, καὶ ἀντὶ παπούτσια **τσαρούχια**. Στὸ δεξιὸ χέρι βιστοῦσαν πλατύστομο ξύλινο σπαθὶ (γιαταγάνι) καὶ στὰριστερὸ **ρόπαλο** τοπουζλίδικο, δηλ. μὲ χοντρὸ ρόζο στὸ ἄκρο. Αὐτὴ, ἦταν ἡ «σκευὴ τους». Ὑπῆρχε καὶ πέμπτο μέλος τοῦ θιάσου. Ἡ **Κανδίνα**, δηλ. ἓνας ἄντρας μὲ γυναικεία φορέματα, ἓνα φάκιόλι κόκκινο, ἀναδεμένο σὲ σχῆμα μαμούκι, ἓνα φόρεμα ὡς τὰ πόδια, ἐπίσης κόκκινο, μὲ πούλιες, ζώνη στὴ μέση καὶ μισάνοιχτο τὸ στῆθος. Εἶχε τὰ μάγουλα βαμμένα κατὰ κόκκινα, στοὺς κρόταφους τσιμισίρι ἀντὶ λουλούδια, καὶ στὰ χέρια κρόταλλα (ζήλια). Οἱ κινήσεις του ἦταν γυναικεῖες ὀλότελα. Οἱ Ἀράπηδες ἔβγαιναν συνοδεία μὲ γκάϊντα τὴν ἴδια ὥρα μὲ τὸν Μπέη καὶ Κριτῆ, περιτρέχοντας τὶς συνοικίες καὶ τὴν ἀγορὰ καὶ φωνάζοντας νταχούμα—νταχούμα ²⁾ Καὶ ἀκονίζοντας πρὸς ἐκφοβισμό τὰ σπαθιά, ἐπιαναν τοὺς πολίτες καὶ τοὺς φορολογοῦσαν καὶ αὐτοὶ μὲ τὴ σειρά τους. Σύγχρονα πρόσεχαν μὴ κανεὶς πειράξει ἢ φιλήσει τὴν Κανδίνα. Καὶ αὐτῶν ἡ κυκλοφορία τελείωνε τὸ ἀπόγευμα. Μετὰ τὸ μεσημέρι τὰ μαγαζιὰ κλειούσαν, ἔπαιναν οἱ ἐργασίες, κιθλοὶ παιδιὰ, μεγάλοι μικροί, μαζεύονταν στάλωνα, θέση μὲ ὑψώματα γύρω ἀμφιθεατρικὰ καὶ πολὺ κατάλληλα γιὰ τὴ γιορτή. Τότε κατέφθαναν ἐκεῖ ἓνας κατόπιν ἀπὸ τὸν ἄλλο, ὁ Μπέης, ὁ Κριτῆς, οἱ Ἀράπηδες, καὶ ἔως ὅτου ἀρχίσει ἡ πομπή, οἱ δυὸ τελευταῖοι φορολογοῦσαν (μάζευαν πάρσα) κείνους πὺν δὲν φορολογήθηκαν. Ὁ Μπέης τοποθετιοῦταν σὲ μέρος περίοπτο, στρωμένο μὲ ψάθες, περιτριγυρισμένος ἀπὸ τοὺς πιδὲ ἔγκριτους γεωργοὺς καὶ ἄλλους πρὸυχοντες, πὺν ἔφερναν καὶ δῶρα διάφορα στὸν ἐρχομό τους.

4. Ἡ **πομπή** ἀκολουθοῦσε ὡς ἑξῆς: Τὴν ὥρα πὺν ὁ κόσμος μαζευτότανε στὸ μέρος πὺν εἶπαμε, στὸ σπῆτι τοῦ Μπέη μαζεύονταν ὅλοι οἱ συγγενεῖς, φίλοι καὶ γείτονές του, πὺν ἡ Μπέγαινα φορεμένη τὰ γιορταστικά της, φιλόφρονα τοὺς περιποιούνταν. Ἐκεῖ εἶχε ἔτοιμη ἄλλη **κουνουμιὰ** τοποθετημένη στὸ μέσο τοῦ δωματίου μεγαλύτερη καὶ πλουσιώτερη ἀπὸ τὴν πρωτινὴ τοῦ Μπέη, πὺν τὴν ἔτρωγαν στὸ διάστημα τῆς περιφορᾶς του. Σ' ὠρισμένη

1) Βλ. Θρακικά ΙΓ' τ. σ. 315

2) Ἰσως, ὅπως ἐξηγεῖ ὁ κ. Ροδόινος ἀπὸ τὸ Τουρκικὸ **ντοκούμα** = μὴν πευράζης, μὴν ἐγγίξης.

ώρα κατέφθαναν οἱ ἀράπηδες, μετ' ἡ γκαίντ'α τους, καὶ μετ' ἡν Μπέγαινα μεγαλόπρεπα στὸ μέσο, καὶ μετ' ἡ Κανδίνα μπροστὰ φορτωμένη τὸ δίσκο (τὴν κουνουμιά) στὸ κεφάλι, ξεκινούσαν γιὰ τάλώνια.

Στὸ δρόμο προσκολλώνταν καὶ ἄλλοι, αὐτοὺς ἀκολουθοῦσαν καὶ ἀκόμα ἄλλοι κῆτσι, ὅταν ἐφθάναν στάλωνα, ἡ πομπή, μετ' ἡ συμβολικὴ κουνουμιά ¹⁾ στὸ μέσο, παρουσίαζε ὄγκο μεγαλόπρεπο κι' ἀνάλογο τῶν παλαιῶν πομπῶν. Ἐκεῖ ἡ Κανδίνα ἀπέθετε τὴν κουνουμιά μπροστὰ στὸ Μπέη κι' ἀποτραβιούνται καὶ ἡ Μπέγαινα μετ' ἡ δική της ἀκολουθία ἔπαιρνε μιὰ θέση περίοπτη πάνω ἀπὸ τὸν Μπέη ²⁾.

δ. *Τὸ τελετουργικόν.* Στὸ σημεῖο αὐτὸ τῆς ἑορτῆς ὁ Μπέης καλοῦσε τὸν Κριτὴ καὶ τὸν ἐροῦν ἐστὶ πόδια, σημάδι ὅτι πιά ἡ δικαιοδοσία του τελείωσε μετὰ τὸ ράβδισμα.

Τώρα ὁ Μπέης μετ' ἡ συμπαραστάτες πολλοὺς γεωργοὺς καὶ ἀγρότες, κατέβαινε στὸ μέσο τοῦ ἀλωνιοῦ, ὅπου βρισκόνταν ἕτοιμο ἕνα ἄροτρο—τὸ *ἀλέτρι—ὄνι*. Ἀντὶ βώδια ζεύγονταν δυὸ ἀραπάδες καὶ τοποθετώντας τὴν Κανδίνα στὸ μέσο τοῦ ζυγοῦ, στὴ σαίτα πάνω πού ἐξεῖχε, ἄρχιζε νὰ ὀργώνη τὴ γῆ. Σὲ παλαιότερη ἐποχὴ ἔκαμναν καὶ θυσία κριαριοῦ, ὅπως οἱ ἀρχαῖοι *εἶθον πρὸ τοῦ ἀρότρου*. Οἱ ἄλλοι δυὸ σπαθοφόροι ἀράπηδες προφύλαγαν τὸν Μπέη νὰ μὴν πέση ἢ νὰ μὴ τὸν ρίξῃ κανεὶς, γιὰτὶ ἐπίστευαν ὅτι τὸ πέσιμό του τὴν ὥρα τῆς σπορᾶς προμνηνοῦσε κακὴ σοδειά. Καὶ ὁ ἴδιος ἀκόμα, συστρέφοντας πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του τὸ ξύστρο τοῦ ἀρότρου, ὑπεράσπιζε τὸν ἑαυτό του ἀπὸ ἕνα τέτοιο πέσιμο. Ἐπρεπε δὲ νὰ ὀργώσῃ 3—4 ἀβλάκια. Ὑστερα ἄρχιζε ἡ σπορά.

Παίρνοντας ὁ Μπέης στὴν ἀριστερή του ἀγκυλιὰ ἕνα *σινίκι*, δηλ. δοχεῖο ξυλένιο πού μετροῦσαν τὰ γεννήματα (¹⁾ τοῦ κοιλοῦ 6 ὄκ. περίπου) γεμᾶτο μετ' ἡ σιτάρι, ἄρχιζε νὰ σπέρνει στὸ ὀργωμένο μέρος. Στὸ σπάρσιμο πάνω προφύλαγαν τὸν Μπέη οἱ ἀράπηδες καὶ ἡ Κανδίνα μὴ τὸν ρίξουν κάτω, γιὰτὶ ὅλοι οἱ γεωργοὶ μαζεῦνταν γύρω του, καὶ φρόντιζαν ἀποφεύγοντας τὰ χτυπήματα τῶν ἀράπηδων, νὰ τὸν ρίξουν κάτω, μετ' ἡ σκοπὸ νὰ πέση ἀπὸ τὰ χέρια του τὸ σινίκι. Ἡ προσπάθεια διαρκοῦσε καὶ ἡ παράτασή της κριτοῦσε σὲ μιὰ λαχτάρα κι' ἀδμονία ὄλους. Πολλοὶ χτυπιούνταν, πληγώνονταν, μὰ τέλος πετύχαιναν νὰ ρίξουν τὸ Μπέη, ὅποτε ξέφευγε ἀπὸ τὰ χέρια του τὸ σινίκι. Τότε κύτταζαν νὰ δοῦν ποιά θέση ἔπαιρνε μετ' ἡ πέσιμό του. Ἐπεφτε *ἀνάσκελλα* ἔλεγαν ὅτι σήμαινε εὐφορία, ἂν *πλαγιαστὰ* μέτρια σοδειά καὶ ἂν *μπρούμυτα* πείνα καὶ κακὴ χρονιά. Ὅπως βλέπουμε σημειώνεται μιὰ ἀγωνιώδης προσπάθεια νὰ ανακαλύψουν καὶ νὰ ἐξηγήσουν τὰ μυστικά τῆς γῆς. Ἐσι τελείωνε τὸ τελετουργικὸ σημεῖο τῆς τελετῆς ἐξὸν ἀπὸ

1) Ἐχομε καὶ στὸ ἀρχαῖο λαϊκὸ ἔθιμο ἕνα σωστὰ ἀνάλογο μετ' ἡν ἑορτὴ τοῦ Ὁρτάκιοι καὶ τὴν κουνουμιά. Κ. Ρωμαίου Ἀρχ. Θρ. Θησ. τ. ΙΑ' σ. 91.

2) Βλ. Ἀρχ. Θρ. Θησ. ΙΑ' σ. 94 Κ. Ρωμαίου.

ένα μέρος πού γίνονταν σιὸ τέλος τῶν ἀγώνων, κατὰ τὴν πάλη, καὶ ὁ Μπέης ἀποτραβιούνταν στὴν ὠρισμένη του θέση.

6. Κι ἄρχιζαν οἱ ἀγῶνες, μὲ τοὺς ἑλλανοδίκες καὶ κριτές. Ἀπὸ τὴν σύνθεσή τους συμπεραίνουμε ὅτι ἦταν οἱ ἀγῶνες τὸ *ἀρχαῖο πένταθλο*, πού διασώθηκε ὡς τὶς ἡμέρες μας ὡς συστατικό σημάδι τῆς ἐορτῆς τῆς σπορᾶς μὲ ἐλαφρὲς ἐλλείψεις καὶ ἀσήμαντες παραλλαγές, ὅπως ἀκριβῶς καὶ στὴν ἀρχαιότητα, ὁπότε κάθε γιορτὴ τὴν ἀκολουθοῦσαν καὶ ἀγῶνες.

Πρῶτο ἀγώνισμα ἦταν τὸ *πήδημα*. Πηδοῦσαν «στὴ μιὰ» καὶ «στὶς τρεῖς». Δεύτερο τὸ *λιθάρι*. Ἐρριχναν τὴν πέτρα, ὅπως ἔλεγαν. Τρίτο ὁ *δρόμος*. Σαυτὸν ἔτρεχαν οἱ Ἀράπηδες καὶ ἡ Κανδίνα. Ἐτρεχαν τρεῖς φορὲς κι ὄχι ἀπὸ μεγάλη ἀπόσταση, νικητρία δὲ ἔβγαινε ἡ τελευταία, γιατί πάντα εὑρίσκει τρόπο νὰ ξεγελάσει τοὺς πρώτους. Ἄν λάβαιναν δὲ μέρος καὶ ἄλλοι, τότε γίνονταν *ἱπποδρομίες* πού ἀπὸ ἄλλες λαϊκὲς πανηγύρεις μῆχαν στάγώνισμα τοῦ δρόμου. Τέταρτο ἀγώνισμα ἦταν ἡ *πάλη*¹⁾. Στὸ πάλαιμα τοῦτο πάλευαν πολλὰ ζεύγη παλαιστῶν. Τελευταία πάλευε ὁ Ἀράπης μὲ τὴ Κανδίνα, πού τὴν νικοῦσε κοπιάζοντας πεισματικά. Τὴν ἔρριχνε ὑπτία, καθόταν πάνω της μὲ τρόπο καὶ στάση τέτοια, ὥστε νὰ καταφαίνεται ὅτι ἔμεινε αὐτὴ ἔγκυος. Ἐνας δηλαδὴ παραστατικώτατος συμβολισμὸς τῶν φυσικῶν σχέσεων, ὅπως λέγει ὁ Ἡσίοδος στὴ Θεογονία Δήμητρος καὶ Ἰασίωνος, τοῦ μόνου θνητοῦ ἔραστοῦ της «μετὰ τοῦ ὁποίου συνελθοῦσα αὕτη εἰς ἀγρὸν τρεῖς ὄργωθέντα, ἐγέννησε τὸν Πλοῦτον», πού τὸν θεωροῦσαν τὸν πρῶτον σπορέα τῆς γῆς ἢ καὶ αὐτῶν ἀκόμη τῶν σχέσεων Διονύσου καὶ Κόρης²⁾.

Στοὺς νικητὲς τῶν ἀγώνων ὁ Μπέης μοίραζε ὡς ἑπαθλα μαντήλια, ὑφάσματα καὶ ἄλλα ἀντικείμενα ἀπὸ κεῖνα πού εἶχαν προσφέρει στὸ γῦρο του ἢ εἶχαν φέρει στὴ γιορτὴ διάφοροι γεωργοὶ καὶ προύχοντες. Χρήματα ποτὲ δὲν ἔδιναν γιὰ βραβεῖα. Ὁ Ἡρόδοτος λέγει: «Οἱ Ἕλληνες περὶ ἀρετῆς τοὺς ἀγῶνας ποιεῦνται καὶ οὐχὶ περὶ χρημάτων». Ἐτσι ἔφθαναν στὸ χορὸ, τὸ ἐπιστέγασμα ὄλων. Τὸ σεμνὸ συρτὸ χορὸ, πού τὸν χόρευαν ἄντρες καὶ γυναῖκες καὶ μὲ μεγαλύτερη προθυμία ὅταν τὸ πέσιμο τοῦ σινικιοῦ ἐσήμαινε εὐφορία. Τὴν ὥρα τοῦ χοροῦ μοιράζονταν ἡ *κουνουμιὰ* ἀπὸ τὸν Μπέη στοὺς ἐπιτελεῖς γεωργοὺς καὶ γίνονταν ἡ ἐκλογή τοῦ νέου Μπέη γιὰ τὴν ἐρχόμενη χρονιά. Στὴν ἐκλογή φρόντιζαν ὁ ὑποψήφιος νᾶναι ἀπὸ τοὺς εὐυπόληπτους γεωργοὺς. Καὶ μόλις ἐξευρίσκονταν τὸ κατάλληλο πρόσωπο καὶ τοῦ δίδονταν ὁ τίτλος — ἔπρεπε δὲ νᾶναι παρόντας — σηκώνονταν ὁ παλιός, κρατώντας χρυσὸ μῆλο, καὶ τὸ ἐνεχείριζε στὸ νέο γιὰ σύμβολο τῆς ἐξουσίας, πού τοῦ μεταβιβάστηκε. Καὶ φιλώντας ὁ νέος τὸ χέρι τοῦ παλιοῦ ἔπαιρνε τὸ μῆλο.

1) Τὸ πάλαιμα στὴ Θράκη ἦταν θέαμα διαδεδομένο. (Βλ. Θρακικά ΙΖ' σελ. 197—98 πάλαιμα).

2) Βλ. Ἀρχεῖον Θρακικοῦ Θησαυροῦ, τόμος ΙΑ', σελὶς 93.

Ἔολε αὐτὰ τὰ σύμβολα εἶχαν τὴ σημασίαν τους¹⁾. Τότε ἀμέσως πᾶς ὁ Μπέης ἔδινε τὸ σημάδι πὼς ἡ γιορτὴ ἔληξε. Οἱ ἀράπηδες κάμνοντες θρόνον μὲ τὰ σπαθιά τους καὶ φορεῖο, τὸν κάθιζαν πάνω καὶ συνοδεία ἀπὸλους τοὺς γεωργούς, τοὺς προὔχοντες καὶ τὸ πολὺ πλῆθος, μὲ τὶς γυναῖκες, τὸν ὠδηγοῦσαν στὸ σπίτι του χωρὶς νὰ πατήσῃ τὸ ποδάρι του στὴ γῆ, μὲ τὴν ἴδια ἐπιβλητικότητα τῆς πομπῆς. Στὸ ἀνάκτορό του πανηγύριζαν. Ἐὐλοὺς ὁ κόσμος μπαίνονόβγαινε στὸ σπίτι του, κερνιόνταν κεύχονταν στὸ νέο ἄροχοντα.

Ἔως τὰ μεσάνυχτα κρατοῦσε ἡ γιορτὴ, ὁπότε τυπικὰ ἔληγε. Τὰ Δημήτρια αὐτὰ καὶ ὑπὸ τὶς χειρότερες συνθῆκες πάντοτε γίνονταν καὶ οὐδέποτε ἀνεβλήθησαν. Γίνονταν ἀνεπιπῶς, γιατί θεωροῦνταν συνυφασμένα μαυτῆ τῆ ζωῆ καὶ τὴν ὑπόστασιν τοῦ λαοῦ καὶ ὡς ἱερὰ παρακαταθήκη διατηρήθηκαν ἀλώβητα ἐπὶ αἰῶνες, γιατί μέσα τους περιέκλειναν ὅλη τὴν ἀρχαιότητα, γιατί μαυτὰ ἀναζοῦσε ὅλο τὸ ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ πνεῦμα, καὶ μαυτὸ, σὺν μένῃ συνεχτικὸ κρῖκο, τὸ τμήμα αὐτὸ τῆς Θρακῆς ἦταν ἄρορηκα συνδεδεμένο. Καὶ ὅλα αὐτὰ ὡς τὸ 1912, μέχρι τῆς μεταναστεύσεως, ὁπότε ἡ περιοχὴ αὐτὴ περιῆλθε στοὺς βορείους γείτονες μας τοὺς Βουλγάρους.

Ἐὐδοῖνος ἀναφέρει κῆνα χαρακτηριστικὸ ἔθιμο τῆς ἡμέρας αὐτῆς τῶν Δημητρίων²⁾. Ἐθιμο κοινωνικὸ. Τῆ γιορτῆ παρακολουθοῦσαν ὅλοι σχεδὸν οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως. Ἐχωριστὰ δὲν ἔπρεπε νὰ λείψουν ἀπ' αὐτὴν οἱ οἰκογένειες, πὸν τὰ κορίτσια τους εἶταν ἀροαβωνιασμένα. Ἐπαραίτητα ἔπρεπε νὰ μὴ λείψουν οἱ ἀροαβωνιασμένες ντυμένες μὲ τὰ πασαλινά τους. Τῆ μέρα τούτη τὰ πεθερικά καὶ οἱ συγγενεῖς πρόσφεραν μέσα σὲ μεγάλα μαντήλια τῆς Βιέννης ὡς δῶρα *σιμήτια*. Οἱ ἀροαβωνιασμένες παίρνοντάς τα χειροφιλοῦσαν. Τὰ σιμήτια τὴν ἄλλη μέρα μοιράζονταν στοὺς συγγενεῖς.

Ἐπὸ τὴν ὅλη σκιαγραφία τῶν Δημητρίων αὐτῶν ὁ καθένας ἡμπορεῖ νὰ σχηματίσῃ μιὰ ἀναμφισβήτητη γνώμη, πόση ἀξία ἔχει ἡ Θρακικὴ λαογραφία καὶ πόσο ἀξίζει τὸ ἔργο τῆς νὰ ἐξαρθῆ ὡς πατριωτικὸ καὶ ἔθνικὸ. Ἐξέταση τῶν παρομοίων φαινομένων τῆς ζωῆς τῶν Θρακῶν ἐκτὸς τῆς ἀναμφισβήτητης γιὰ τὴν ἐπιστήμη ὠφέλειας, μπορεῖ νὰ μᾶς δώσῃ καὶ τὰ σημεῖα τῆς ψυχικῆς ἐπαφῆς μεταξὺ τῶν λαῶν τῆς Βαλκανικῆς, πὸν μάταια καὶ κακὰ ἀγωνίζονται νὰ ἐπικρατήσουν καὶ νὰ ἐπιβληθοῦν ἐπὶ τῶν ἄλλων γειτόνων ὡς φυλὲς ἐπικρατέστερες. Εἴθετα πλιὰ ψυχικὰ τόσο συγγενεῖς, ὡστε οἱ ἔριδες μας πάνω στὸ πρόβλημα τῶν ἐθνολογικῶν ὀρίων, εἶναι μιὰ καθαρὰ μανία καὶ παραφροσύνη.

1) Βλ. Κ. Ρωμαίου. Ἐρχ. Θρ. Θησ. τόμος ΙΑ' σ. 93.

2) (Βλ. Θρακικά ΙΓ' τ.).

Δ' ΟΙ ΠΙΤΕΡΑΔΕΣ

Στὸ Σαμακόβι κωμόπολη στὴ Στράνιτσα πάνω, τέσσαρες ὄρες μακριὰ ἀπὸ τὴ θάλασσα, ὑπῆρχε ἀκραιφνῆς 'Ελληνισμός'). Ἦταν μιὰ ἀκρόπολη τῆς Ἄν. Θράκης. Τὸ χωριὸ μὲ τὸ σλαβικὸ του ὄνομα σημαίνει Σιδ'ροχῶρι, γιατί ἐκεῖ ὑπῆρχαν μεταλλεῖα, ποὺ τὰ ἐκμεταλλεύτηκαν καὶ τὸ Κράτος τὸ Ὄθωμανικὸ καὶ ξένες Ἑταιρεῖες, ὡς ποὺ ἀχρηστεύθηκαν. Ὡς κι αὐτὸς ὁ Βιζυηνὸς ὠνειρεύτηκε νὰ ἰδρύσῃ ὄμιλο μεταλλευτικῶν ἐπιχειρήσεων, ποὺ ὑπῆρξε καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς τρέλλας του. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ τόπου εἶταν ἔξυπνοι, ἐργατικοί. ἀνεκδοτολόγοι, κεφᾶτοι πάντα, ἐλευθερόστομοι, ἀστεῖοι, παλλικάρια—ποὺ πάλαιψαν νικητὲς μὲ τοὺς Βουλγάρους πάντα—καὶ πατριῶτες ἀνεκτίμητοι. Πολλὰ ἔχουν γραφῆ γι αὐτοὺς καὶ στὰ Θρακικὰ καὶ στὸ Ἀρχ. Θρ. Θησαυροῦ. Εἶχαν ποιητικὴ διάθεση ἐξαιρετῆ, ἡ ζωὴ τους πλημμυρισμένη ἀπὸ τὶς παραδόσεις πανάρχαιας ἐποχῆς τοὺς καθιστοῦσε δεισιδαίμονες, εἴρωνες μὰ καὶ πιστοὺς τηρητὲς τῶν παραδόσεων. Ἡ ὁμιλία τους γλαφυρὴ καὶ ἐκφραστικὴ, παραστατικὴ καὶ γεμάτη μουσικότητα. Μιλοῦσαν μὲ ζωντάνια καὶ ποιητικὴ διάθεση, γι αὐτὸ καὶ τὰ τραγούδια τους, τὰ δίστιχά τους, τὰ σκώμματά τους δηκτικὰ πολὺ καὶ τὸ τραγοῦδι τους ἀποτελοῦν ὄλα πλούσιο μεταλλεῖο λαογραφικόν. Ἐκεῖ ψηλὰ ἀνέπαφα μᾶς περιέσωσαν τὶς δύο γιορτὲς—τὰ δυὸ τους ἔθιμα, ποὺ τόσο ἀξίζουσι νὰ τὰ γνωρίσῃ τὸ πανελλήνιο τοὺς Πιτεράδες κοὶ τοὺς Σεῖμένηδες, καὶ ποὺ ἀνήκουσι στὸν ἴδιον κύκλον τῶν ἀγροτικῶν ἑορτῶν τῆς Ἄν. Θράκης.

Τὰ δυὸ ἔθιμα (Θρακικὰ, ΙΓ', σ. 386 κ. ἔ) τὰ περιέγραψε ἀνώνυμα κάποιος Θραῆς ἀπὸ τὸ Σαμάκοβο. Στὸν πρόλογόν του σημειώνει τὰ ἑξῆς : «Διάφοροι ἑορταί, ἔχουσι ἴσως σχέσεις μὲ τὰς ἀρχαίας Διονυσιακὰς τοιαύτας, ἐτελοῦντο εἰς μερικὰ χωριά τῆς Ἄν. Θράκης, ὡς τ' Ἀναστενάγια, Πιτεράδες, Χούχουτοι. Τὰ μὲν Ἀναστενάγια παρέμειναν μέχρι τοῦ 1910 εἰς διάφορα χωριά τῆς περιφερείας Ὀργάς, Κωστῆ, Προδίβο, Πινακά, Ἅγιο Ἰωάννη κλπ., οἱ δὲ Πιτεράδες εἰς Τρουλιὰ, Σαμόκοβο καὶ οἱ Χούχουτοι εἰς Ἅγ. Στέφανον». Παρατάσσει σύγκαιρα στὴ δευτέρα σελίδα τῆς μελέτης του

1) Τώρα οἱ Σαμοκοβιανοὶ ζοῦν στὰ Σχοινιά (Τζαμπᾶς - Τσιφλικ) κοντὰ στὴν Κομοτινὴ καὶ ζοῦν μὲ τὴν γεωργίαν καὶ χτηνοτροφίαν.

(Βλέπε Σαμοκοβιανὰ στὰ Θρακικὰ, ΙΓ' τόμος, ΙΕ' τ. σ. 394, ΙΣ' τ. σ. 211, ΙΖ' τ. σ. 188 κ. ἑξ.).

Ἀγαπῶντέ μοι ἱεροδιάκονε, τῶρ David.

Ανέμενοι ἰσχυρίως τὴν ἀσάντησιν καὶ ἐσπίρησα εὐκαρῶς. Δὲν ἀμφέβαλον ἰσο-
σῶν ὑπερὶ τοῦ εὐμερινῶ ὑπὸς με οὐσθημάζω καὶ ὅτι δεῖτε νὰ βεῖ σενθραμίτη
εἰς τὸ ἔργον τοῦ νὰ ἀσυντήσῃ τὸ ἅγιον ὄρος μίαν μακρὴν ἱστορίαν ἀπὸ τὸν μαζο-
ρηλον ἱστορικὸν ἀγιορείτην, ἀλλ' ἀμεροχρηῶν, ὅσως ἔχει μοιρασθῆ, ἴσως, ἄλλω γιν-
ρίζετε τὴν καρδιαν τοῦ ὑπὸς ὅσας τὰς μονὰς ἕξιου, διότι ὅλαι ὄρου ἀδιακρι-
τη ἀσυντελοῦσι τὸ ἅγιον ὄρος - ἄλλω δὲ ἢ τὸ ἅγιον ὄρος - καὶ ἔχει καὶ τὴν δεικτικὴν
ἐν δυνάμει νὰ λέγῃ τὴν ἀπὸδειαν. Ἡ ἐπιθυμία καὶ ἐρροσπία εἶναι νὰ γὰ τὰς
σέβασθῃ καὶ φεισικὴ εἰς ὅσως ἡ ἱστορία βίαν εὐχαριστῶ διὰ τὰς ἐπισημοφί-
σας αἰ ὁμοῖαι μοῖ εἶναι ὑπερήφανοι καὶ παραληρῶ τὰ ἔξω:

- 1) Ὁ ἱεροδιάκονος Ἰλαρίων "ἐν Σκόπῃ" τὴν εἶναι αὐτὸ τὸ γεωγραφικὸν ὄνομα. Ὁ
Γεωγρ. γράφει ὅτι ἦν Θεσσαλονικεύς. καὶ αὐτὸς τὰ γράφει αὐτὰ;
- 2) Γεωργίου. Γράφει ὅτι ἴδρυσεν τὸ μαδοχικόν, ἀλλ' ἡ φωνὰ Σμουριάνη (σ. 666) ἐπιγραφὴ
ἔχει τὸν Σαβαν.
- 3) Μανιάριος. τὸν ἔξυμνεῖ, καὶ ἔχει δίκαιον, τὸ αὐτὸ καμινῶ καὶ ἐξὸ καὶ ὁ Σμουρ. ἀλλ' ἐν
σ. 665 λέγει ὅτι εὐρήκε ἄλυτος καὶ τρωμανικὸς. ἔχει ὄρου μίαν περιουσίην καὶ διαθήκην
τοῦ. ἡ ὁμοῖα εἶναι σπουδαία μαρτυρία διὰ τὸν ἐνάρετον βίον τοῦ καὶ δεῖν νὰ μὴ σιγήσῃ
ἐπιγραφὴ νὰ τὴν βάλω ὑπόμνηρον.
- 4) Ἐξὸ τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Πλητρωθάνου νὰ γράψω διὰ τοὺς Σαχμάκω
(ἔτσι;) γὰρ φερεισοβέρα. Ὁ Κενὴν γράφει ὅτι ἦν παρηνικησίον τοῦ ἁγίου Χαρολάμπου
(σ. 597) ὑπάρχει ἡ βασιλῆα ἐκκλῆ, παρηνικαία ἐπιγραφὴ;
- 5) Παύλος. Ὁ Κενὴν, ὅσως ὑπερέβη πᾶν ὄριον ἀδυσσεύμας, γράφει ὅτι ἔτος 1839.

Ἔργα ἀρχιμανδρίτου Ἀνδρέου Κομμίνου κτερισματα ἐν ἑβραϊκῷ
Recueil des inscriptions chrétiennes de l'athos; par G. Millet, J. Pargoire et L. Petit
Paris 1906. Αἰσφαδομοσαὶ κατ' ἄρθρον. Ἐπιγραφῆς κτερισμῶν.

435, σ. 147: "Διὰ διαπάνης τοῦ ἀρχιμανδρίτου Ἀνδρέου ἁγιοπαυλίτου 1814!"
ἔναι ἀνάλογον ἢ διοτιέλιον ἀνήκειον ἐν τῷ ἱερῷ βήματι. ἔναι τοιαῦτα τὰ τε προσωνυμία
κτερισμῶν τῶν ἁγίων ἀνάλογια, σκίμωδες κτερισμοὶ τῶν ἁγίων χειρῶν κτερισμοὶ ἑλουργοί, τε-
χνουργήματα τε φυσικὰ διάμαρτα ποικίλ' ἰδιαζούσης εἰς τὸν ἅθω κτισματικῶς, κτερισμῶν
τὸ ἀνάλογον ἔλαβε δέσιν ἐνταῦθα. (Ὁ κτερισμὸς Brockhaus, Die Kunst in den Athos-Klöster, B'ind. 1924, σ. 23)

Ἰωάννη Γ. παρὰ Γεδέων ἐν Μνείᾳ σ. 258-264

Ἔργα θαυμαστά σ. 258 ἢ το σιγαγογράμμιν . .

ἢ το πατριάρχης οἰκουμενικός, ἢ το πατριάρχης Ἑλλήνων σ. 263. Κατὰ τὸν βαρβαρὸν
ισλαμικὸν Σέρβο Βουγγ. ἢ Ἕλληνας ἢ Μαυροβούνιοι καὶ λαὸς Μείρας (Τσαταρτσον) . . .

Ἐπιλογὴ τῶν λόγων τοῦ Θεοῦ αὐτοδανίᾳ ἐπι τοῦ φριάμβου πῶς ἔκ. ὄφρα" αὐτ. . . ζέντιμε τὸ
το Ζωοῖμοι λέχθῶν τῶν τοῦ Χερουσιῶμου " ἦν γάρ ἄνθρωπος ἄλογον ὄχλον ὑπαγαγέ-
:δαι δεινός." (264)

(Αρμαβίχλος II. 745 Βοστ.)

Ξεούποχης ἢ καὶ ὁ ἔσοβιθ γράφει "νεοπαρὶς χριστοῦ πόχης" ὅθεν καὶ ὁ κωξὸς ἐν τῷ
 ἐρμαινικῷ ἀφιερωσὲ ἐβλ. Ξεσοῦμον (βλ. Συναξ. 11 Μαΐου) *
 Τὸν ἀδελφόν. ναὶ τὴν ἔσοβιδὴν ὑαρθένων καὶ τὸν Λὸς Προειδὴν ἀντιμαλὸν
 ἄποσαν ὁ τῷ ἀστυριάλῳ ἀγγέλω (καὶ τοῦ ἀποφ. ἡμεῶν) ὁ ἔσοβ. καὶ ζωζόμε
 ἰδρυτῶν θεωροῦσι τὸν Μ. Κανδαντινὸν καὶ γράφει ὁ ζωζόμενος (Μιχαήλ β', σ. 945)
 ἐλόμεν. "ὅσων τῷ εἰδόμενῳ περιελάττει καὶ τῷ χριστῷ ἐν τῷ δεικνύοντι διακονοῦν
 στανιδὲν ἀνάσσειν" γράφει ἐπιτῶν ^{αἰοῖς} ἀποστασίου ^{ἐκπεριτῶν εἰρημ} περὶ τοῦ Μ. Ρεύματος. "εἰσοσημιότα
 τὸν δὲ μάχιστα ξενεῖς τε καὶ ἀσποῖς ἐξ ἐκείνου γινέσθαι συνωφελολογῆσαι τῷ ἐν τῷ
 "ἔσοβιδῷ" ὡσεὶ παλουμένας ἐκκλησίας. τοῖσιν δὲ οὗτος ὁ τὸν Μιχαήλ ὄνομα
 δόμητη" (ἐπιμ. ἰσακ. II, γι.) ἔγνωτο διορισθῆναι διὰ τὰ δάματα τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἐκ τῶν
 ἐπιμνηστικῶν πατριστασίων τοῦ τούτου καὶ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῶν ἐπιμνηστικῶν τῶν Ρουμίου
 καὶ ὁ ἐρμαιῖον ὅσων ἢ Ροβέρτος σὺν Περὶ τῆς προσημίας (ἐπιμ. II, σ. 573)
 ἀναεργαῖαι καὶ ἐπιμνηστικῶν ἡσθὼ καὶ Ρυζαντινῶν (Γρηγορίου Βον. 125) βλ. ἡμεῶν σ. 23-4
 Νεὸς βλ. ἀφ. Παρυσίαν (σ. 26-29 ἡμεῶν). τῶν ἀποφθίλων τῶν ἐπιμνηστικῶν
 ὅσων καὶ τῶν ἐπιμνηστικῶν ἀγίασμα μακροῦ τοῦ Μ. Ρεύματος 2000μ. Ὁι τὰ φωνὴν καὶ ἐξο-
 χωτέρῳ ὁμωτικῶν καὶ ἴσοι προεβ. Λονδίνου Μουσείου καὶ τοῦ ἀφ. Καρὰθεοφάνη
 (Βερολίνου σενεφ) καὶ σὺν ἐπιμ. καὶ ἄ ἴσαν ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς ἴσαν ἐπιμ.

* ἡ αἰωνία κόχη καὶ ἡ λ. αἰὼν ἔχει τὴν ἀρχαϊκὴν σημασίαν ἐκείνη τῆς κόχης
 τῷ ἀδελφῷ ἐδρῶν τὸ κφάλος διὸ καὶ ὁ Μ. Νεπ. ἔπε φησὶ β

Αθήναι τῆ 10ῃ Φεβρουαρίου 1958

Ἀξιότιμε κ. Παλαιολόγε,

Ἀντίγραφο

Ἀριθ. πρωτ. 94

Δέν ἔχω πρόσθετον ν' ἐμφανισθῆσιν καί ὅσα ὁμολογηθέντος
 σοφοῦ φαύδων Κωνσταντῆ ἀναγράφει εἰς τὸ ἐξάτομον ἔργον τῶν ὑπὸ τὸν
 τίτλον "Βυζαντινὸν βίος καὶ πολιτισμὸς" ἀλλὰ καὶ ἐπιτόμῃ τὴν προσοχὴν ἔχον ἐπὶ
 οὐδενὸν ἱστορῶν ἄτινα εὐτυχῶς παρεχόμενα καὶ γὰρ τῶν παρεξηγήσει
 εἰς τὸ ἑλληνικὸν κοινὸν ὑπετιςίτητι τῆς διανοουμένης δημοσιογραφίας ἢ μόνον τῆς
 ἰδίᾳ τῆς γνώμας μαχητικῆς θέσει εἰς μαχητικῶν, χυρῆ καὶ καὶ συμβαίῃ ὑπ' ὄψιν
 ἢ καὶ ὑποειρήνευσι καὶ οἰκί τῆς γνώμας τῶν ἀντιφροναύτων, ἀνεξαρτήτως
 τῶν προσηγοριῶν καὶ τῆς δράσει αὐτῶν ἐν τῇ κεντρικῇ, εἰς τὴν ἴδωτε ν' ἀναφέρεται
 καὶ σχολιάζεται καὶ ἡ γνώμη αὐτῶν. - Οὕτω εἰς τὸ δημοσιευθὲν εἰς τὸ χρονογράμ "Βῆμα"
 χρονογράμμά σου ὑπὸ τὸν τίτλον "Μαὶ καὶ ἡ ποικιλία" διὰ ν' ἀντιθέσθε ἐπιθε-
 τικῆ ἐπιχειρήματα κατὰ τῶν ἀντιφροναύτων ἡμῶν ἀντιμαρτυρολογημάτων ἡμῶν
 ἀποτόχως καὶ ἡμῶν, μίαν μαρτυρῆν ἀνεκδοκίαν εἰς τὸ παρελθὸν τῆς παρασημῆ τῶν
 Βυζαντινῶν γινόμενα τῶν πρώτων αἰώνων τῆς Χριστιανικῆς περιόδου τῶν Βασιλείων
 Γρηγορίου καὶ Χρυσόστομου ὅτι ἡμεῖς τὸ ἑλληνο-Χριστιανικὸν πνεῦμα καὶ βνε-
 κραιτίδα ἐπὶ 1000 χιλιάδων καὶ πλεον ἔτη τὰ σπηῆτα τῆς Βυζαντινῆς αἰστορίας το-
 ρίου παρὰ τὰ σπέρματα τῆς διαγεντικῆς ἐπιρροῆς γενομένην ταύτων ἄτινα
 μνημονεύετε ὅτι καὶ κληρικῶν μετῶν μαρτυρολογικῶν πομπῶν δίδοντες αὐτῶ μίαν
 εἰκόνα τῆς παρασημῆ τοῦ Βυζαντίου ὅταν ἐτελοῦντο ταῦτα. -

Ἐν προκειμένῳ ὅπως παρεβλέπετε, σποδῆμα ἴδως, καὶ τὴν περίοδον εἰεῖναι
 τῆς δουλείας τῶν ἑλληνισμῶν ἢ τῆς ἑξ ἑξὸς ἐν χυρῆ καὶ μαρτυρολογικῆ αὐτῶν
 ἐπὶ τῆς ἀπορροῆς ἡμέρας 29-5-1453 μέχρι τῆ 25-3-1821 ἢ τῆς δημιουργικῆς τῆς
 μῆλον ἡγνῶν καὶ ἰδεῶν παρελθόντων τῆς ὁποίας μαρτυρῆς ὑπῆρξε τὸ δαῖμα τῶν αἰώνων
 μέ τῆ εἰσαντάστω ἡρωϊσμοῦ καὶ αὐτοθυσίας ὁμοειδήματα τῆς ἑλληνικῆς ἑπαναστάσεως
 τοῦ 1821. - Καὶ εἰς ἐντέλερον διὰ κατὸν λόγον αὐτῆς τῆς περιόδου τῆς ἡγνῶσεως
 παντελῶς; Ἐν συνεχείᾳ ἀντιστάσεως ἰδημοσιογραφικῆς ἢ μὴ αὐτῶς ἐπιπέσει
 ὑβριστικῆς καὶ τῶ μὴ μνημονομένου μὲν ὑπονοουμένου δὲ ἐργασίας Ἀρχιμανδρίτου
 πατρὸς Ἀνδρονίκου Κωντινίου ὅστινος εἶμαι βέβαιος ἀγνοεῖτε τὴν προσηγορίαν
 καὶ τὴν ἑλληνικὴν καὶ ἑκκλησιαστικὴν δράσει αὐτοῦ ἰδίᾳ ἐν Βορείῳ Ἑλλάδι. -

Δι' ὅ δὲ ἦτο φρόνιμον καὶ ἡμῶν, ἀντὶ ν' ἀντιθέσθε εἰς ἕνα τόπον μαρτυρῆ
 ἐριδωμένην παρελθὸν 1000 εἰς περίπην ἢ ἄλλοθεν δονομῆται πρὸ ὑποστήριξιν

#

τῶν πεπραγμένων ἀντιλήψασθε, καὶ ἐπισημάνετε τὴν θρησκείαν περιόδου τῆς Ἑλληνισμοῦ
 ἐν τῇ περιόδῳ 1453 ἕως 1821 ἐν ἣν πολλὰ καὶ διδάγματα καὶ ἐν συνδυασμῷ καὶ ἐξέτασθε
 καὶ ἐρευνήσετε καὶ τὴν πρόσφατον ἱστορίαν τῆς πατριδος ἵνα εὐεῖδον
 πληροφορηθῆτε βεβίως ἀπὸ τε τῆν Ἑλλησθίων καὶ τῶν προμαχόντων στρατῶν πᾶσι
 εἶνα ὁ κληρικός αὐτός τὸν ὁμοίαν δυναστεύετε ἀδίκως καὶ ὑβρίζετε ἐκείνῳ, διότι
 τότε οὐκ εἶχατε στοιχεῖα μαρτυροῦνται ὅτι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθανάσιος Κωνσταντίνου
 τυγχάνει ἰδιούτητος καὶ ἐξυμνηστικῆς πατρὸς ἐν τῇ πατριδι μας καὶ ὄχι ἕξωθεν
 καὶ ἐναχρονιστικῆς νοῦς ὅπως τὸν περιχεύετε βεῖς ἐναχρονιστῶν ἐν ἐναχρονισμῶν.

Ἐπειδὴ ὁμοῦ ἐπίσημῶν καὶ σὺν ἀποδείξῃ ὅτι πλητῶδες πιστεύοντες ὅτι ὁ ἀντι-
 πατρισταθμικός ἀγὼν τῶν πατρῶν Ἀθανάσιου Κωνσταντίνου καὶ τῶν Συλλόγων ὁ Μέγας
 Ἀθηνῶνσιος, ὅστινος ἀπὸ πᾶσαν μετῶν ἔχῃ τὴν τιμὴν καὶ προσεφών, δυναστεύει ἐν
 τῇ πατριδοφίλει τῆς χερσὶ καὶ τῶν χεράσι τῶν λαῶν διὰ τῆς πατριδοφιλῆς τῶν
 περιφερῶν ἀδελφωτικῶν ἑσθίων ἐν πᾶσι, βεῖς ἐδυναστεύει τὸν ἄνω ἄνω. 202 βίβλιν
 τῆς Σπίδας ἐν ἣν βεβίαι δυναστεύοντες γεγονότων ἐμφανίζονται πλήρως ὁ ἑσθιαστικός
 ἐπίσκοπος τῶν ἐκείνῃ τελευτῶν ὀρχίων ὅστε καὶ ἐδυναστεύει καὶ ἐκείνῃ καὶ ἐκείνῃ
 ἁπλῶς Ἑλλήνων πολιτῶν. - Ὁ ἀγὼν, Κ^ε Πατρισταθμικός, τῶν τε Κωνσταντίνου καὶ τῶν
 ἑσθιαστικῶν Συλλόγων ἀναφέρεται κατὰ τῆς ἑσθιαστικῆς ἐκείνῃ τῶν πατριδοφίλων
 ἐκείνῃ Κυρίῳ ὅστινος ἀρμολογῶν τοιαύτης ἐπιτάξεως δυναστεύει μετὰ τελευτῶν ἐν
 πᾶσι ὅστε καὶ ἐπιβάλλεται ἑσθιαστικῶν τῶν ἑσθιαστικῶν μετῶν ἀπὸ τῶν χριστι-
 ἀνικῶν νόμων, τῶν Ἑλληνικῶν πολιτικῶν, τῶν πολιτικῶν καὶ τῶν Ἑλλησθίων -

Ἐπὶ ταύτῃ πατρισταθμικῶν ὅσῃ τυχόν μετὰ ἀπαντάσθῃ ἑσθιαστικῶν
 πρὸς τὴν ἐν τῇ Σπίδα διαλαμβανόμενα, διότι ἐν ἐναντίῳ περιπτώσει ἀποδείξτε
 ὅτι καὶ ἐκείνῃ δυναστεύει καὶ οὐκ ἐκείνῃ ἐδυναστεύει καὶ βεῖς δυναστεύει ἐν τῶν
 πατριδοφίλων τῶν πατριδοφίλων Κυρίῳ ὅσῃ ἡ ἕξῃσι Κληρονομικῶν ἀδελφωτικῶν.

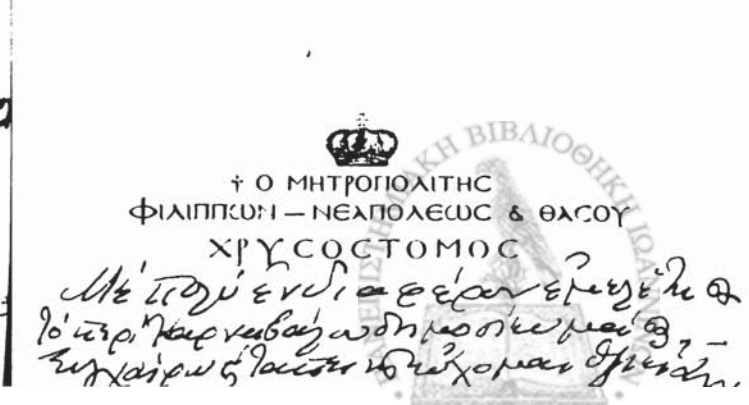
Μετὰ τιμῆν

Χρ. Κωνσταντίνου

Πρόεδρος Χριστιανικῶν Συλλόγων ὁ Μέγας Ἀθηνῶνσιος
 Χαλκίδας 19 000 14 1958

Ἀποβέβη ἀνείρεσθαι
 καὶ ἀναστῆναι ἐπίσημῶν καὶ πρὸς Π. Πατρισταθμικῶν
 ἕξῃ ἐναχρονιστικῶν τῶν 10^α τελευτῶν. -
 Ἀθῆναι τῆ 24-2-1958
 ὁ Πρόεδρος

ΦΙΛΙΠΠΟΝ - ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ & ΘΑΣΟΥ
 ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
 Ἀπὸ τῶν ἐν τῇ ἑσθιαστικῇ ἐκείνῃ
 ὁ ἑσθιαστικῶν ἀδελφωτικῶν μετῶν
 ἐκείνῃ ἐκείνῃ ἐκείνῃ ἐκείνῃ

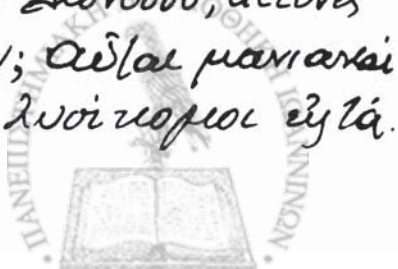

Ἀθήναι - ψυχικόν, Ἑλευσίνας 5, τῆ 3-9-54

Πρὸς τοὺς φιλοδρόμους νέους καρδίζου,

Τέτατα ἐν κερίῳ ἀγαπῶν καταπληξὴν ἐνευσοίησέ μοι ἡ εὐδοκία,
 ἐν τῇ πόλει σας καρδίζου ἐσθλῶς καὶ ἀνοσεύοντα, ἀπεροῦδεμίαν οπευέχου
 πρὸς τὰ ἄνω τὸ ἐρώλημά σας μὲ συνενήτοσε, διότι ἀποδεδειμύει, ὅτι "φῶς
 Κυρίου ἐπέλαμψεν ὑμῖν" καὶ διέλυσεν ἐν τῷ πνευματικῷ ὄρασμα
 τὸν ζόφον καὶ τὴν σκοτίαν, ἐξ ἧν εἶναι βεβυθισμένοις ὁ ἑλληνικός νό-
 σμος καὶ παρασύρει καὶ τοὺς πλείστους τῶν νέων. Ἡ νεότης, ἡ ἀγνή
 νεότης, δύναται εὐκολώτερον νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸν Θεόν. Διὸ ἐκ
 φύσεως ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὸν προδρομὸν τοῦ Χριστιανισμοῦ
 Πλούταρχον γενναίως ἀρνησάμενος, ἀλλὰ τὰ πᾶσα ἐσσετα καὶ ἡ πλά-
 νη τοῦ κόσμου τούτου ἐποσκοῖζουσι ^{δυσωχάει} τὴν διάνοιαν αὐτοῦ
 χαίρω, διὸ ἐδέεσθε καλὸν δεμέλιον. Καὶ εὐχαρίστως ἀπαντῶ. Ἐπιτα-
 δεύματος τούτου ἐγράφει πρότερος δύο ἄρθρα: "εἶναι ἡ Ἑλλάς υφάτος ἐ-
 δωλατρικόν" καὶ εἰσαγγέλαισα τὴν στροφὴν αὐτῆς πρὸς τὰς εὐδωκί-
 λατρικὰς συνθεσίας (βλ. "τρεῖς Ἱεράρχαι" 1-3-54, 1-4-54). Οἰρημῆ-
 νος τοῦ Α' μ.χ. αἰῶνος συγγραφεὺς ἐς πολλοὺς λόγους καὶ εἰς τὸ "περὶ
 ἐπιτελεσθῶν μυστηρίων" ἐκτελεσθῶν τὴν εἰσορῆν τῶν ἀνατολικῶν βυ-
 στηρίων καὶ δεσιδαιμονιῶν ἐς τὴν Ἑλλάδα, οὗκ ἐς τὴν παραμυθίαν τῆς
 ἑλληνικῆς ἀρνησίας κατέφευγον οἱ Ἕλληες εἰς τὰ ξένα ἀποκειμένα
 καὶ τὴν ὀργαστικὴν λατρείαν, αὐτοῖς ἀκριβῶς συμβαίνει καὶ τὴν
 ἐγκόσμιον λατρείαν πολλοὶ τῶν ἀρνησίων τῶν πατέρων καὶ τὰς ὑφάτους
 παραδόσεις, ἄνθρωποι ἀπονενοημένοι καὶ ἀλλόφρονες, ἀποσοῦντες ἐς
 τὰ κατ' ἐμάδα ἐν τῇ αἴθια ἡμῶν ἐκμηποιῶν τελοῦμενα δαιμόνια, ἐφα-
 ρησαν, ὡς ὁ κύριος ἐπὶ τὸν ἴδιον ἔμετον, ἐς τὰ ἀρχαία διαβοηθῶντα μαγικὰ
 κινήματα καὶ τὰς ἀθρίας τερατουργίας πλανήτων καὶ πλανώμενοι.
 Διὸ τί ἄλλο ἐσπῶμεν διὰ τῆς ἀναβιώσεως τῶν "ἀναστανάριων"
 ἄσπερ διετηροῦντο σιωπῶς ἐς τὸ βουχχαρτικόν χωρίον Κωστή ἐν τῇ
 εὐαρχίᾳ Ἀγασουπόλεως τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ἐμὴ τῶν βαρβαρικῶν ὀ-
 γηίων καὶ τῶν ἐκτεθειμένων τελεῶν τοῦ θρακικοῦ Διονύσου, αἰτνεῖς
 κατὰ τὴν ἐκτεθειμένην ἐν τῇ παραφροσίν τῶν μαυριάνων; αὐτοὶ μαυρικὰ
 ἀφῆνον τὴν οἰκογενεακὴν ἐσθίαν καὶ ἐφείθησαν τοὺς μορφοὶ ἐξ τῆς.

Ἐπιτελεσθῶν τῆς ἀρνησίας καὶ τῆς ἀναβιώσεως τῶν ἀναστανάριων... ἄσπερ διετηροῦντο σιωπῶς ἐς τὸ βουχχαρτικόν χωρίον Κωστή ἐν τῇ εὐαρχίᾳ Ἀγασουπόλεως τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ἐμὴ τῶν βαρβαρικῶν ὀγηίων καὶ τῶν ἐκτεθειμένων τελεῶν τοῦ θρακικοῦ Διονύσου, αἰτνεῖς κατὰ τὴν ἐκτεθειμένην ἐν τῇ παραφροσίν τῶν μαυριάνων; αὐτοὶ μαυρικὰ ἀφῆνον τὴν οἰκογενεακὴν ἐσθίαν καὶ ἐφείθησαν τοὺς μορφοὶ ἐξ τῆς.

Ἀθήναι τῆ 24ῃ Φεβρουαρίου 1958

Ἀριθ. πρωτ. 98

Σεβασμιώτατον
Μητροπολίτην Κορυτσῆς
κ.κ.Εὐλόγιον Κερίλαν
Ἑλικῶνος 5
Τυχικόν

Σεβασμιώτατε,

Ἡ δημοσιευθεῖσα εἰς τό χθесινδόν φύλλον τοῦ Βήματος ἐμπεριστατω-
μένη μελέτη καί ἐπιστημονικῶς ἀρίστη τοποθέτησις πᾶρ' Ὑμῶν τοῦ ζητήμα-
τος τοῦ Ἐαρναβάλου καί τῆς καταγωγῆς αὐτοῦ, ὑπῆρξεν ἀλήθης καταπέλτης
κατά τῆς διανοουμένης Κορναβαλικῆς δημοσιογραφίας καί ἀνέτρεψεν ἕκασ-
διά παντός τά πεπλανημένα καί ἐσθήρικτα φιλοκαρναβαλικά δημοσιεύματα
τοῦ τε κ.Π.Παλαιολόγου καί ἄλλων ὁμοίων του.-

Ἰκανοποιημένοι ἀπολύτως ἀπό τήν φωτεινήν αὐτήν λάμψιν Ἱερέρχου,
ὅστις ἐκπροσωπεῖ τήν ἀγνήν Ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων Ὁρθόδοξον πίστιν, ἐκφράζο-
μεν τά μᾶλλον θερμά συγχαρητήρια καί τᾶς εὐχαριστίας μας πρὸς τήν
Ἱμετέραν Σεβασμιότητα διὰ τήν συμπαράστασιν εἰς τόν ἀγῶνα μας καί
ἀπευθύνομεν πρὸς τόν Ὑψιστον θεῆσεις καί παρακλήσεις ὅπως χαρίζῃ
Ἱμῶν μακρότητα ἡμερῶν καί υἱείαν ἐπ' ἀγαθῇ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας
καί τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος.-

Ἀσπαζόμεθα εὐλαβῶς τήν δεξιάν Ὑμῶν, διατελοῦμεν μετὰ βαθυτάτου
σεβασμοῦ, ἐκτιμήσεως καί ἀγάπης.-

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΡΔΑΛΟΣΠΟΥΛΟΣ

Πρόεδρος Ὁρθοδόξου Χριστιαν. Πυλλόγου
"Ο " ΜΕΓΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ"

Προς
 Τον Σεβασμιότατον Μητροπολίτην Κορυθίας
 Κύριον καὶ Εὐλόγιον Κορυθίων
 εἰς Ἀθήνας.

Σεβασμιότατε.

Εὐσεβέστερον γυνώσκων τὴν ὑπερέραν Σεβασμιότητα τὴν
 ἔχουσαν τὴν ἀπὸ 18/11/59 ἐπιστολὴν ὑμῶν διὰ τῆς ὁποίας ἐγνώ-
 ρισα ὅπως εἰς ἀποστείλας ὅτι ἔστιν ἀπὸ ἐμοῦ δυνατὸν, συγροη-
 ρίας περὶ τῶν λογίων ἀνδρῶν ἐν τῇ Γερά ἡμῶν ἐκκλησίᾳ εἰς τὸ
 παρελθόν.

Σεβασμιότατε, ἔχῃ τῇ ἀδελφῇ προσοψαδία μου πατρῴ-
 ῳσα καὶ περιουσιάζου ὀριζομένου ἐν τῶν σοφῶν ὁσού-
 τως καὶ ἀναγέρω παροτέρω ἦτοι:

1, Ἰάββας Γεραμόναχος εἰς τῆς J. ἐκκλησίας ἐκνοφώντος, ὡς ἐκκλησια-
 στικῆς καὶ ἀγρωτικῆς διορίσθη ἀπὸ τοῦ Οἰκουμένου
 Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἀθανασίου (μετακληθῆς τότε -
 Γεράς ἐκκλησίας ἀπὸ ἐδιορίσθη εἰς Κοινοβίον) 1803 - 1812.

2, Γεραίων Γεραμόναχος, ἐν ἐκκλησίᾳ, ὑπογραφεὶς τοῦ μεγάλου
 δούλου τῆς Ρουμανίας Ἀλεξάνδρου Ράγης καὶ μαθητῆς τοῦ Πα-
 τριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἐκκλησίας. Ἀπαρτίδης τῶν ἀνωτέρων
 Γεραίων ἀξιωματικῶν παρεμύνην ὡς τασίνος ἀγρωτικῆς καὶ
 ὀργανοῦ τῶν Κοινοβίων ἐν τῇ Γερά ἡμῶν ἐκκλησίᾳ ἐξ ἔτη 1829 - 1886.

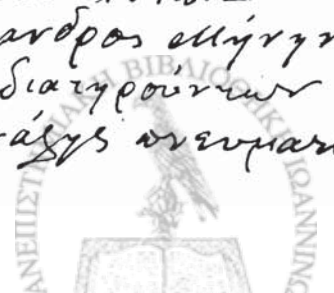
3, Ὁ Καθηγούμενος Γερασίμος, σοφὸς ἀνευματικὸς καὶ ὀργα-
 νοῦ τῆς ἀδελφότητος. εἰς ἡμερῶν τῆς ποιμαντορίας τοῦ ἀνεγέ-
 ρθη ὁ καθολικὸς Νάος τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῖς ἀγαθὰ πνεύματι.

4, Ὁ Καθηγούμενος ἐκκλησίας, πατὴρ νόμον ἐκκλησίας ἐκ-
 κλησίας, υἱὸς γυνῆς μεγαλοκινδύων ἐν Τούτῳ - Ρωσσίας, ἄπορος
 ἡγῆτης τοῦ μοναχισμοῦ καὶ ἡγῆτης τοῦ Κοινοβίου, ἀφῆρο-
 σεν εἰς τὴν Γερά ἐκκλησίαν (ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῶν ἀδελφῶν
 τοῦ) περὶ τὰς 200,000 δρακὰς χρύσας διὰ τὴν ἀποκατάστασιν
 καὶ ἐπιμέλειαν τῶν μεγάλων χρεῶν τῆς J. ἐκκλησίας.

5, Ὁ Μέγας Δοῦξ ἐκκλησίας ἐκκλησίας, ἐν μοναχοῖς εἰς
 τὴν Γερά ἡμῶν ἐκκλησίαν ἐκκλησίας Γεραμόναχος, διὰ τῶν πρῶ-
 τῶν τοῦ ἰδρύσθαι ἐν τῇ Γερά ἡμῶν ἐκκλησίᾳ τὸ μέγα
 Νάος τοῦ Ἁγίου Μετροφάνη, εἰς τὰ ἔτη 1835 - 1842.

6, Ἀρσένιος Γεραμόναχος, νόμον Ἀλεξάνδρος ἐκκλησίας
 ἐκκλησίας Τέβερει ἐν ἀδελφότητων γοῖων, διατηροῦντων
 ἀνωμῶν χρυσορρυχία, ἀνεγέρω τὰς μεγάλας ἀνευματικῆς.

Α. Κ. Κ. 598

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΚΑΙ ΠΑΕΩΝ ΜΕΘΟΔΙΟΣ

Κέρκυρα, 10 Ιουλίου 1958

Σεκαορνιάτα καὶ ἐξαορνιάτα ἐν Ἰουλίῳ ἐπέφυγαν,
ἡδὺν ἰατροποιῶν,

Ἐπειδὴ τὸ «Πῶμα» πρὸς ἀποφυγὰς τῆς
ἀπὸ τῆς διαβάσεως ἐπιπέσει, ἐπὶ ἀποφυγὰς δὲ κατὰ ἀμὴν καὶ
ἀποφυγὰς ἐπιπέσει, ἐπὶ τὴν ἐπίστασιν τῆς ὁμογενείας.
Τὸ πῶμα ἐστὶν ἡ διαβάσις καὶ ἀπόδειξις, ἐννοησάμεν
ὅτι εἶναι ἀνάγκη τῶν προνοουμένων καὶ εὐδοκίμων καὶ τῶν
τῆς ἐλλάδος καὶ ἀναστάσεως. Οὐδὲν γὰρ ἐστὶν ἡμῶν, καὶ
δὲ τῶν ἐπιπέσειν ἐπιπέσει, τὰ ἐπιπέσειν καὶ ἐπιπέσει
δὲν ἐπιπέσειν τῶν προνοουμένων καὶ εὐδοκίμων. Διὰ τὸν ἄρτον,
ἐπὶ μὴν βίαν, μακροβία καὶ ἐπὶ τὸ ἄρτον,
ἐπὶ τῆς ἐπιπέσειν ἐπιπέσειν ἐν τῆς ἐπιπέσειν, ὅτι ἄρτον.
βιὰ τῆς, ἐπὶ καὶ ἀπόδειξις. Ἐπὶ ἐπιπέσειν, διὰ τὸ
τῶν ἐπιπέσειν, διὰ τὸ ἐπιπέσειν ἀποφυγὰς ἐπε, δὲν
τὰ ἐπὶ ἐπιπέσειν ἐπιπέσειν ἐπὶ ἐπιπέσειν, ἐπὶ μόνον δὲ ἐπὶ ἐπιπέσειν.
τῶν ἐπιπέσειν, ἐπὶ ἐπιπέσειν, τὰ ἀποφυγὰς ἐπιπέσειν
ἐπιπέσειν.

Ὅσον δὲ ἀποφυγὰς ἐπὶ ἀποφυγὰς ἐπιπέσειν ἡμῶν,
καὶ ἐπὶ δὲν ἐπιπέσειν ἐπιπέσειν ἐπὶ 5 τῶν ἐπιπέσειν, τὰ ἐπιπέσειν
ἐπιπέσειν. Σὺν ἀποφυγὰς ἐπιπέσειν, ἐπὶ ἀποφυγὰς ἐπιπέσειν ἐπιπέσειν.

μοδυνόμεν) ἐλάττωσεν μου, ἠννοσταν, ἀγγιτὴν εὐ-
δωκ, γὰί ἔσται ἄνευ ἀποδομῆς ἐν ναιμπερὶν
ἐρμηρίδα τῆς κερμυτῆς. Δὲν ἀπορῶσαν ἐπὶ τῷ
πῆγμα τῆς βαρμῆς ἠοσίου με' ἔχει σεβὶ ἀ-
δαοχρητῶν καὶ με' ἀδαοχρητῶν, εἶρα δ' ἄλλη
ἡ ἐνδεδομένη καὶ με' τὰς ἰσχυρὰς καὶ τῆς
ἰσχύος τῆς κερμυτῆς, αἱ ἀπὸ τῆς ἑσπέρης ἀπὸ τῆς
δὲν διακρίνον τὴν ἀντιμετρίαν μου.

Ὁ δὲ σὺς βίβλα καὶ εἶρε λέγο οὐ-
ρυχθὸν ἔχει, ἀσπίος πρῶτος ἀσπυβαρὶ σπεί-
της πρὸς ἐνδοκίαν. ἠοσὶν ἀσπυβαρὶ τὴν ἀπὸ-
σπυ βαρ, καὶ μου πρῶτος ἔχει τὸ ἀσπυβαρὶ μου
ἐπὶ κερμυτῆς, ἴρα με' ἀπὸ ἀνδοκίαν σὺς βίβ-
λα καὶ αὐτῶ, δὲν διακρίνον ἀσπυβαρὶ τὴν ἰσχύ.
Τὸ δὲ καὶ τὰ σὺς πρῶτος ἀνδοκίαν.

Ἐπὶ τούτων ἀσπυβαρὶ τῆς ἀσπυβαρὶ
κερμυτῆς ἠοσίου καὶ πῆγμα
ἀσπυβαρὶ ἐν κερμυτῆς ἀσπυβαρὶ
ἀσπυβαρὶ τῆς ἀσπυβαρὶ

Πρὸς

Τὸν κ. Γεώργιον Παπαγεωργίου

Γυμνασιάρχην

Εἰς Καστορίαν

Ἀπαντῶσα ἡ Ἱερά Σύνοδος εἰς τὸ αἴτημα ὑμῶν περὶ καθιερώσεως τῆς
ἐορτῆς τοῦ Ἁγίου Οἰκουμένου ὡς ἐορτῆς Πολιούχου τῶν Τρικκάλων, γνωρίζει
ὑμῖν ἔτι ἅπασι, ὅτι δέν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐνεργήσῃ πρὸς ἐπίτευξιν τῆς προ-
τάσεως ὑμῶν, ἅτε τοῦ ζητήματος τούτου ὄντος λελυμένου ἤδη ὑπὸ τῆς οἰκείας
Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, τοῦ δέ Ἁγίου Οἰκουμένου μὴ εὕρισκομένου, ὡς γνω-
στόν, εἰς θέσιν τινα οὕτως εἰπεῖν μειονεκτικὴν, ἅτε τῆς μνήμης αὐτοῦ πανη-
γυριζομένης ἔν τε Τρικκάλοις καὶ ἐν ἀπάσῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος .-

Ἡ Ἱερά Σύνοδος, καὶ ἡ Ἱεραρχία Θεσσαλονίκης

ΣΥΝΟΔΟΣ

Ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης